

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervének készítéséhez

Megalapozó
vizsgálat

Helyzetfeltáró
dokumentum

Tervező:

Art Vital Tervező, Építő és
Kereskedelmi Kft.
(C-15-1062)

2019.

Külzetlap

Település tervező/ Építész vezető tervez

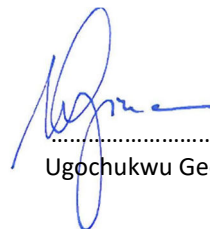
.....
Végő József
TT-15-0023
É/1-15-0124

Település tervező / projektvezető:

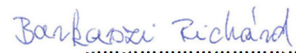
.....
Labbancz András
TT-15-0378

Tervező munkatárs:

.....
Ugochukwu Georgina

Szerkesztő:

.....
Barkaszi Richard

Társadalompolitikai szakértő:

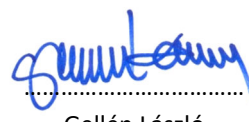
.....
Papp György
társadalompolitikai szakértő

Környezetmérnök

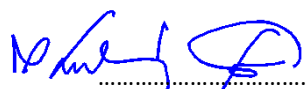
.....
Szalai Sándor
környezetmérnök,
környezetvédelmi-ökológus,
vízellátás-csatornázás szakmérnök,
SZKV-hu; SZKV-le;
SZKV-vf; SZKV-zr
mksz: 15/0640.
njsz: 939/2004.

Közmű tervező:

Gellén László
tervező
mksz: 15-0164; nj.sz.:BSZFG
nj.sz.: TV;

Közlekedés vezető-tervező:

Kulcsár Gusztáv
vezető-tervező
mksz.:15-0300
nj.sz.: TKö

Régészeti szakértő:

Dr. Bálint Marianna
régészeti szakértő

Településrendezési zöldfelületi és
tájrendezési szakterületi tervező:

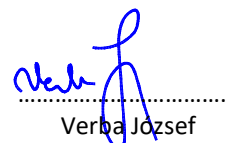
Keresztesné Pataky Órsolya
Okl. tájépítésmérnök
TK-05-0430

Településrendezési zöldfelületi és
tájrendezési szakterületi tervező munkatárs:

Vasenszki-Végh Csilla
Tájépítész mérnök

Elektromos tervező:

Verba József
Vezető tervező
TE-15-0076

Ügyvezető igazgató:

Végh József

Tartalomjegyzék

Külzetlap

Tartalomjegyzék

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	8
1.1.1. A település térségi szerepe	9
1.1.1.1. Országos szerepkör	9
1.1.1.2. Régiós szerepkör	10
1.1.2. A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése	11
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Településfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	12
1.2.1. EU 2020 stratégia	13
1.2.2. Országos Fejlesztési és Településfejlesztési Koncepció (OFTK)	14
1.2.3. Szabolcs-Szatmár Bereg megye területfejlesztési koncepciója	17
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	23
1.3.1. Országos Területrendezési Terv (OTrT)	24
1.3.2. Szabolcs-Szatmár Bereg megye Területrendezési Terve (MTrT)	25
1.3.2.1. MTrT térségi övezetek érintettsége, a település közigazgatási területre	26
1.3.2.2. Megyei terület-felhasználási kategóriákra vonatkozó irányelvek, ajánlások	30
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	37
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	43
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált területfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	44
1.5.1.1. Településfejlesztési koncepció	44
1.5.1.2. Integrált Városfejlesztési Stratégia	44
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	44
1.6. A település településrendezési előzményeinek vizsgálata	45
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	46
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei	46
1.7. A település társadalma	48
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	49
1.7.1.1. Demográfia, népesség	49
1.7.1.2. Nemzetiségi összetétel	56
1.7.1.3. Képzettség	56
1.7.1.4. Foglalkoztatottság	58
1.7.1.5. Jövedelmi viszonyok	63
1.7.1.6. Életminőség	61
1.7.1.6.1. Nagyértékű fogyasztási cikkek	62
1.7.1.6.2. Közbiztonság	62
1.7.1.7. Lakásállomány	64
1.7.2. Térbeli- társadalmi rétegződés, konfliktusok, életviszonyok	65
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők	65
1.7.3.1. Települési címer	65
1.7.3.2. Testvértelepülések	66
1.7.3.3. Vallási felekezetek	66
1.7.3.4. Civil szervezetek	66
1.8. A település humán infrastruktúrája	68
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)	69

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

1.8.1.1.	Oktatás-nevelés	69
1.8.1.2.	Egészségügyi és szociális szolgáltatások	70
1.8.1.3.	Közösség, művelődés, kultúra	72
1.8.2.	Esélyegyenlőség biztosítása	73
1.9.	A település gazdasága	76
1.9.1.	A település gazdasági súlya, szerepköre	77
1.9.2.	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései	81
1.9.3.	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	81
1.9.3.1.	Elérhetőség	81
1.9.3.2.	Munkaerő képzettsége	81
1.9.3.3.	K+F+I	81
1.9.3.4.	Üzleti infrastruktúra	81
1.9.4.	Ingyatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	82
1.10.	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	83
1.10.1.	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	84
1.10.2.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	86
1.10.2.1.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége	86
1.10.2.2.	Az önkormányzat intézményrendszere	87
1.10.3.	Gazdaságfejlesztési tevékenység	87
1.10.4.	Foglalkoztatáspolitikai	87
1.10.5.	Lakás- és helyiséggazdálkodás	88
1.10.6.	Intézményfenntartás	88
1.10.7.	Energiagazdálkodás	89
1.11.	Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások	90
1.12.	A táji és természeti adottságok vizsgálata	93
1.12.1.	Természeti adottságok	94
1.12.2.	Tájhasználat, tájszerkezet	99
1.12.2.1.	Tájtörténeti vizsgálat	99
1.12.2.2.	Tájhasználat értékelése	103
1.12.3.	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	103
1.12.3.1.	Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték	103
1.12.3.2.	Nemzeti ökológiai hálózat	103
1.12.3.3.	Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	104
1.12.4.	Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	104
1.13.	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	106
1.13.1.	A települési zöldfelületi rendszer elemei	107
1.13.2.	A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	116
1.14.	Az épített környezet vizsgálata	119
1.14.1.	Terület-felhasználás vizsgálata	120
1.14.1.1.	A település szerkezete, helyi sajátosságok vizsgálata	120
1.14.1.2.	Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és minőségi osztályok	128
1.14.1.3.	Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek	129
1.14.1.4.	Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolat)	130
1.14.1.5.	Alulhasznosított barnamezős területek	133
1.14.1.6.	Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	134
1.14.2.	A telekstruktúra vizsgálata	136
1.14.2.1.	Telekmorfológia és telekméret vizsgálat	136
1.14.2.2.	Tulajdonjogi vizsgálat	138
1.14.3.	Önkormányzati tulajdoni kataszter	138
1.14.4.	Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	140
1.14.5.	Az építmények vizsgálata	142
1.14.5.1.	Funkció, kapacitás	142
1.14.5.2.	Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)	142

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

1.14.5.3.	Magasság, szintszám, tetőidom	144
1.14.5.4.	Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok	144
1.14.6.	Az épített környezet értékei	145
1.14.6.1.	Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag	145
1.14.6.2.	Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	152
1.14.6.3.	Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők	157
1.14.6.4.	Világörökségi és világörökségi várományos terület	158
1.14.6.5.	Műemlék, műemlékegyüttes	159
1.14.6.6.	Műemlékvédelem sajátos tárgyai, történeti kert, temető és temetkezési emlékhely	160
1.14.6.7.	Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet	160
1.14.6.8.	Nemzeti emlékhely	160
1.14.6.9.	Helyi védelem	160
1.14.7.	Az épített környezet konfliktusai, problémái	162
1.15.	Közlekedés	163
1.15.1.	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	164
1.15.2.	Közúti közlekedés	164
1.15.3.	Közösségi közlekedés	166
1.15.3.1.	Közúti közlekedés	166
1.15.3.2.	Kötőpályás közlekedés	166
1.15.4.	Kerékpáros és gyalogos közlekedés	167
1.15.5.	Parkolás	168
1.16.	Közművesítés	170
1.16.1.	Vízi közművek	171
1.16.1.1.	Vízgazdálkodás és vízellátás	171
1.16.1.2.	Szennyvízelvezetés	174
1.16.1.3.	Üzemek vízellátása	175
1.16.1.3.1.	Ipari üzemek	175
1.16.1.3.2.	Mezőgazdasági üzemek	175
1.16.1.4.	Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	177
1.16.2.	Energia	181
1.16.2.1.	Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)	181
1.16.2.2.	Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei	187
1.16.2.3.	Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	187
1.16.3.	Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)	188
1.17.	Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	189
1.17.1.	Talaj	190
1.17.2.	Felszíni és felszín alatti vizek	191
1.17.3.	Levegőtisztaság és védelem	195
1.17.4.	Zaj és rezgésterhelés	198
1.17.4.1.	Zajterhelés hatásai	198
1.17.4.2.	Zajforrások	198
1.17.4.3.	Község zajhelyzete	199
1.17.5.	Sugárzás védelem	199
1.17.6.	Hulladékkezelés	199
1.17.7.	Vizuális környezetterhelés	200
1.17.8.	Ár-, és belvízvédelem	201
1.17.9.	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	202
1.18.	Katasztrófavédelem (terület-felhasználást, beépítést befolyásoló vagy korlátozó tényezők)	203
1.18.1.	Építésföldtani korlátok	204
1.18.1.1.	Alábányászott területek, barlangok és pincék területei	204

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

1.18.1.2.	Csúszás-, süllyedésveszélyes területek	204
1.18.1.3.	Földrengés veszélyeztetett területei	204
1.18.2.	Vízrajzi veszélyeztetettség	205
1.18.2.1.	Árvízveszélyes területek	205
1.18.2.2.	Belvízveszélyes területek	205
1.18.2.3.	Mélyfekvésű területek	206
1.18.2.4.	Árvíz és belvízvédelem	207
1.18.3.	Egyéb	208
1.18.3.1.	Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, felszakadás)	208
1.18.3.2.	Mélységi, magassági korlátozások	208
1.18.3.3.	Tevékenységből adódó korlátozások	208
1.19.	Ásványi nyersanyag lelőhely	209
1.20.	Városi klíma	211
1.20.1.	A városi klíma kialakulásának tényezői	212
1.20.2.	Nyírmeggyes települési klímáját befolyásoló tényezők	213
1.20.3.	A klímabarát város kialakulásának alapvetései, ajánlások	216

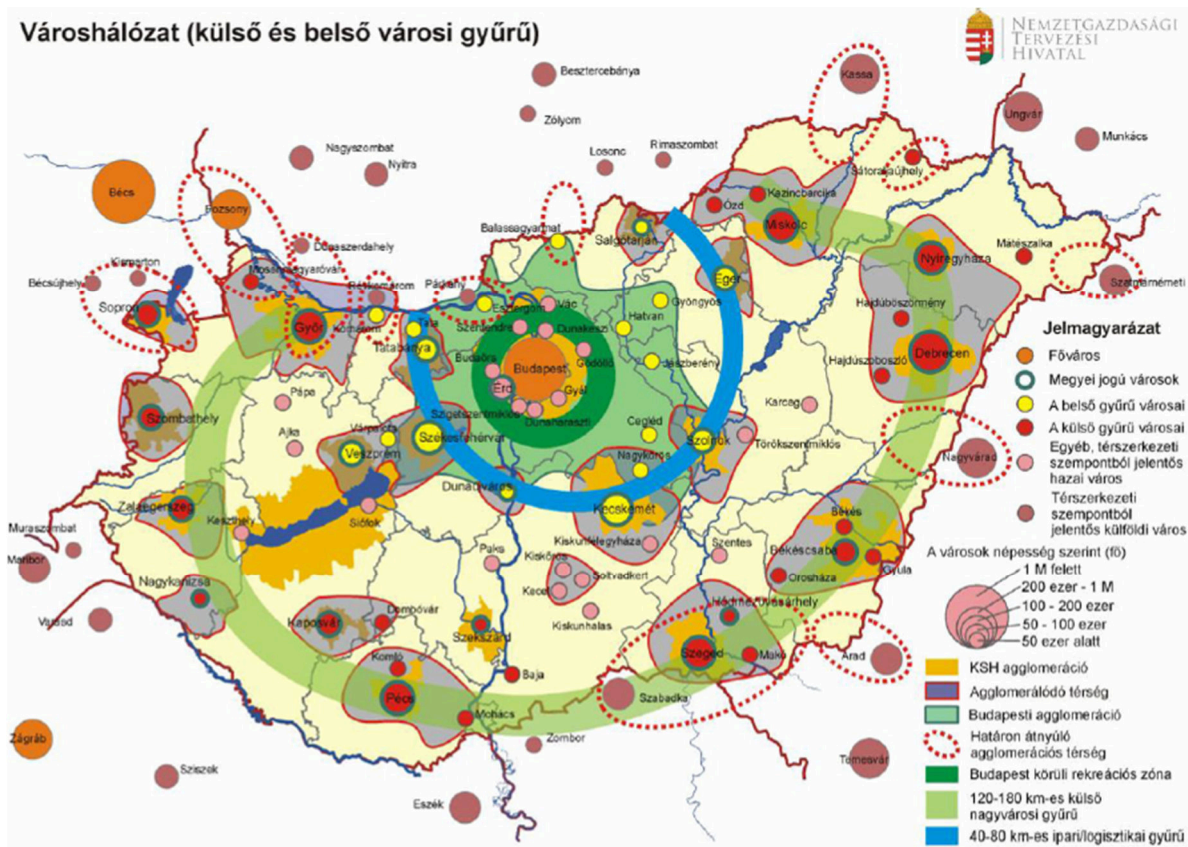
**1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A
TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK**

1.1.1. A település térségi szerepe

Nyírmeggyes Szabolcs – Szatmár – Bereg megye szatmári részén, a Délkelet-Nyírségben található település. Megyeszékhelyünkötől, Nyíregyházától mintegy 51 kilométerre, a megye 2. legnagyobb városától, Mátészalkától 5 kilométerre fekszik. Megközelíthető a 471-es úton, érinti a Nyíregyháza – Mátészalka vasútvonal. A térségben elhaladó M3 autópályából (amely Ór és Jármű között halad tovább Vásárosnamény irányába) délkeleti irányban leágazó M49-es autópályát Csenger térségében éri majd el az országhatárt, amely közvetlenül Nyírmeggyes és Mátészalka között halad majd el, közvetlen autópályai kapcsolatot létesítve Nyírmeggyes számára. Nyírmeggyes lakónépessége a 2019. január 1-ei eszmei időpontban 2.629 fő volt, a helyi gazdaság relatíve szerény. A településhez fizikai közelségben van mind a Mátészalkai Ipari Park (kevesebb, mint 5 km távolságra), mind a Nyírbátori Ipari Park (kevesebb, mint 14 km távolságra). A lakosság dolgozói között igen jelentős (a megyei átlagot szignifikánsan meghaladó mértékű) a naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya, mely a 2011. évi népszámláláskor 58 % volt. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei jelentős gazdasági de-centrumai közötti (Mátészalka és Nyírbátor) elhelyezkedése révén nem is prognosztizálható a települési gazdaság jelentős megerősödése.

1.1.1.1. Országos szerepkör

Nyírmeggyes Községnek országos szerepköre nem azonosítható be, a Mátészalkai járáshoz tartozó község közigazgatási feladatokat csak helyi önkormányzati szinten lát el.

(Forrás: 1/2014. (I.3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról)

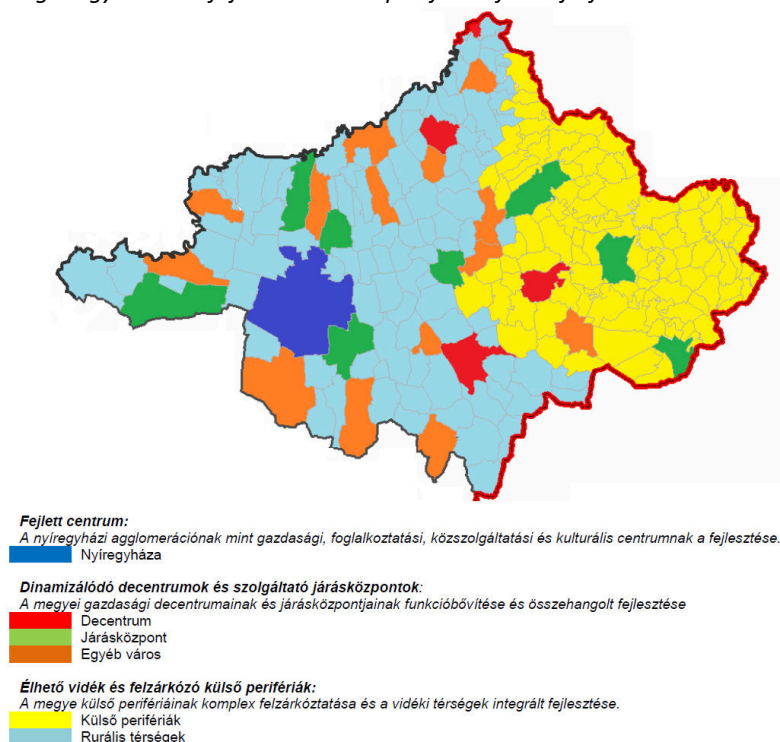
1.1.1.2. Régiós szerepkör

Nyírmeggyes Szabolcs – Szatmár – Bereg megye vetületében sem játszik jelentős szerepe a település- hierarchiájában, melynek alapvető oka alacsony lakosságszáma, szerény helyi gazdasága és az, hogy Mátészalka, mint járásszékhely közvetlen szomszédságában található. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területfejlesztési koncepciójának stratégiai térstruktúrájában hat különböző települési/területi kategória jelenik meg, amelyek követik a megye településszerkezetének gazdasági strukturálódását:

- **Nyíregyházi agglomeráció:** Nyíregyháza, Nyírtelek, Nyírtura, Nyírpazony, Kótaj
- **Decentrumok:** Mátészalka, Kisvárdai, Nyírbátor, Záhony
- **Járasközpontok:** Tiszavasvári, Ibrány, Kemece, Nagykálló, Baktalórántháza, Vásárosnamény, Fehérgyarmat, Csenger
- **Egyéb városok:** Újfehértó, Nyírtelek, Nagyecsed, Balkány, Nagyhalász, Tiszalök, Nyírmada, Rakamaz, Mándok, Demecser, Dombrád, Ajak, Vaja, Nyírlugos, Máriapócs
- **Rurális térségek:** Baktalórántházi járás, Kisvárdai járás, Záhonyi járás, Nyírbátori járás, Nagykállói járás, Tiszavasvári járás, Ibrányi járás nem városi jogállású települései
- **Külső perifériák:** Fehérgyarmati járás, Csengeri járás, Vásárosnaményi járás, Mátészalkai járás nem városi jogállású települései

Nyírmeggyes Község megyei relációban a **külső perifériákhoz** tartozik, azonban kedvezőbb a geoföldrajzi helyzete, mint egyéb, ugyanehhez a kategóriához rendelt településeknek (lásd Fehérgyarmati és Csengeri járás kistépelülései), hiszen a közvetlen közelében elhelyezkedő gazdasági de-centrumok (Mátészalka és Nyírbátor) komoly munkalehetőségeket jelentenek a település lakosságának.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Területfejlesztési Koncepciójának földrajzi fókuszai

(Forrás: Szabolcs – Szatmár – Bereg megyei területfejlesztési koncepció – II. kötet – Javaslattevő fázis (2013.))

1.1.2. A település vonzaskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése

Nyírmeggyes funkcióhiányos kistelepülésnek számít, a szomszédos járásszékhely látja el a jelentős funkciókat a térségben.

Nyírmeggyes a Szatmári Síkság LEADER Egyesülethez tartozik.

A Szatmári Síkság LEADER Egyesület által lefedett települések a Mátészalkai járáshoz tartoznak, az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye dél-keleti részén találhatóak. A térség a fővárostól legtávolabb fekvő járások egyike.

A Szatmári Síkság LEADER Akciócsoport a mátészalkai járás 20 településére terjed ki, melyből 19 település teljes területtel jogosult LEADER támogatásra. A járást 26 település alkotja, mely közül az akciócsoporthoz 19 település teljes területtel - Fábiánháza, Fülöpösdaróc, Géberjén, Győrtelek, Hodász, Jármí, Kántorjánosi, Kocsord, Nagyecsed, Nyírcsaholy, Nyírmeggyes, Nyírparasznya, Ópályi, Ökörítőfülpös, Őr, Papos, Rápolc, Tiborszállás, Vaja – és Mátészalka külterülettel jogosult település.

A térség két táj találkozásánál helyezkedik el; nyugati része a Nyírséghez, keleti része pedig a Szatmári-síksághoz tartozik. A térségben gyakoriak a belvizek. A térség délkeleti részén helyezkedik el, a már teljesen lecsapolt, Ecsedi-láp is. A két táj különbözősége hosszú évszázadokon keresztül megszabta a térség hagyományos gazdálkodását. A Nyírség futóhomokkal fedett, magasabb, így árvízmentes felszíne a földművelés, a gabonatermesztés színterévé vált. Ezzel szemben a Szatmári-síkság ártéri terület volt, melyen állat- (szarvasmarha) tenyésztés és ártéri gazdálkodás folyt.

A szatmári vidékre jellemző aprófalvas településszerkezet a térség infrastrukturális, szolgáltatási és társadalmi helyzetére erős befolyást gyakorol. A Járási központ szerepe kiemelkedő, itt helyezkednek el a térség legjelentősebb munkáltatói. A potenciális fejlesztési központok elsősorban a városok, mely a lakosság számából adódóan is központi szereppel bír a térségben.

Nyírmeggyes tekintetében az alapfokú nevelés – oktatás területén mutatható ki minimális vonzaskörzet, a jó nevű általános iskolába a közvetlen szomszédos településekről (akár Mátészalkáról is) járnak tanulók.

**1.2. TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL (ORSZÁGOS
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL ÉS A TERÜLETILEG RELEVÁNS MEGYEI,
VALAMINT TÉRSÉGI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓKKAL ÉS
PROGRAMOKKAL) VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA**

1.2.1. EU 2020 stratégia

Az EU 2020 stratégia sikeres megvalósításában a városoknak kiemelkedő szerep jut. A jövőbeni kohéziós politika célul tűzi ki az integrált városspolitika ösztönzését, amely elősegíti a fenntartható városfejlesztést, s ezzel erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét. Alapelvként fogalmazódik meg, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak olyan integrált stratégiákat kell támogatnia a fenntartható városfejlődés érdekében, amely célul tűzi ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti, éghajlattal összefüggő és társadalmi problémák kezelését.

Az elv jelentése kétszeres: egyrészt kimondja, hogy a forrásokat integrált módon kell koncentrálni a városfejlesztési kihívásokkal küzdő területekre, másrészt, hogy az ERFA által támogatott városfejlesztési projekteket integrálni kell az operatív programok tágabb céljai közé.

Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó EU stratégiához, illetve az egyes alapok célkitűzéseire, többek között a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz történő hozzájárulás érdekében minden egyes európai strukturális és beruházási alap a következő **tematikus célkitűzéseket** támogatja:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

Hangsúlyos uniós elvárás, mely összhangban áll a hazai városfejlesztési prioritásokkal és hazai elvárás a fenti tematikus célokon belül az alábbi négy beruházási alcélhoz kapcsolódó beavatkozások vizsgálata és megjelenítése:

- kiemelten az alacsony szén-dioxid kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása (helyi zöld gazdaság fejlesztése, a város gazdaságszervező szerepének elősegítése a helyi foglalkoztatás ösztönzése érdekében);

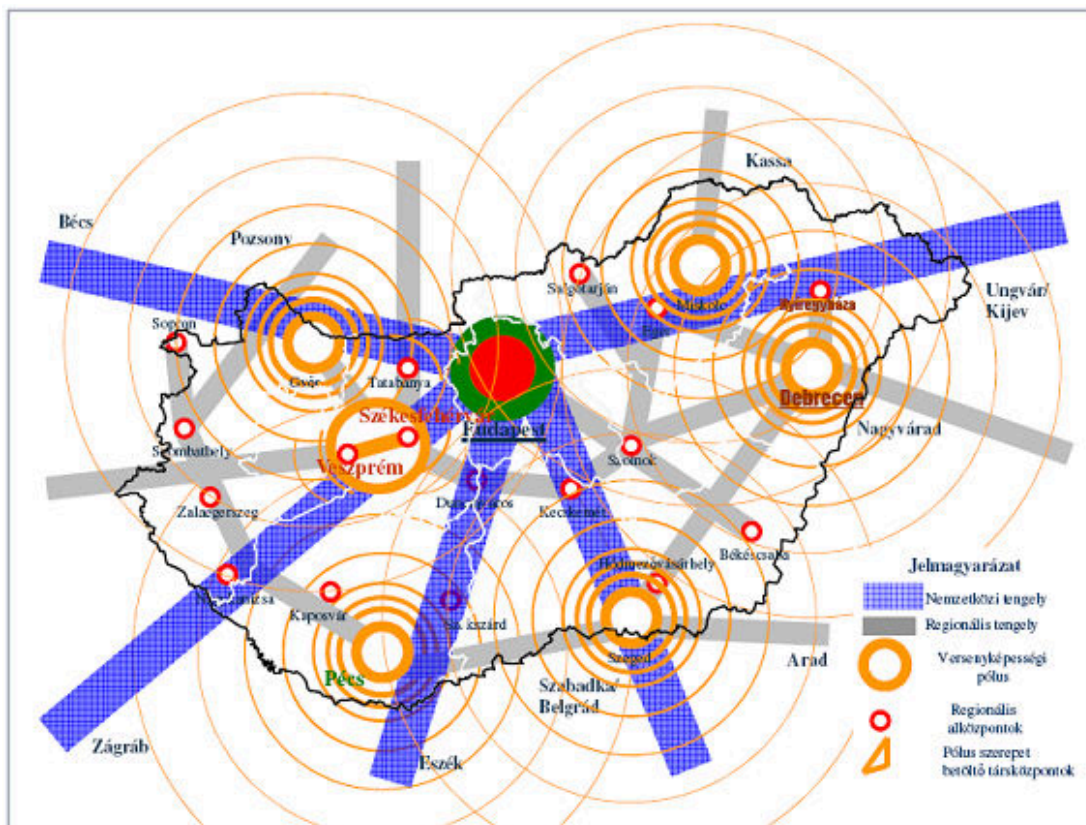
- a városi környezet javítása, beleértve a barnamezős területek rehabilitációja és a levegőszennyezés mérséklése;
- a fenntartható városi közlekedés elősegítése;
- a hátrányos helyzetű városi és vidéki területek fizikai és gazdasági megújítása.

1.2.2. Országos Fejlesztési és Településfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit. A Konceptió a nemzeti fejlesztéspolitika és azzal egyenrangúan a területfejlesztési politika egészét foglalja keretbe. Két fő tematikai részből áll, amelyek egymással összhangban vannak:

- *ágazati fejlesztéspolitikai koncepció:* a szakpolitikai fejlesztési irányokat, prioritásokat rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti szakterületi operatív programokat, országos fejlesztési szempontokat adva az ágazati stratégiák számára.
- *területi fejlesztéspolitikai koncepció:* az átfogó területpolitikai és területfejlesztési, vidékfejlesztési célkitűzéseket, prioritásokat, a beavatkozási térségtípusokat és azok fejlesztési irányait rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti operatív programok térségi beavatkozásait és tartalmát, a területi fejlesztésekre irányuló operatív programokat, illetve a területi stratégiákat.

Regionális fejlesztési pólusok és tengelyek

(Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió)

A Koncepció kialakítása nemzetstratégiai céljainkból indul ki, de mozgásterét a forrásokon és az EU szintű célokon keresztül meghatározzák az Európai Unió fejlesztés- és támogatáspolitikai keretét jelentő közösségi politikák. Ennek EU szintű stratégiai keretét az Európa 2020 stratégia képezi. A Koncepció jövőképében és célrendszerében illeszkedik a kiemelt nemzeti és nemzetgazdasági stratégiai tervdokumentumokhoz és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz. Az OFTK országos célrendszerét és fejlesztéspolitikai feladatait szervesen kiegészítik a megyék területfejlesztési koncepciói és területfejlesztési programjai, melyeket az OFTK célkitűzéseire igazodva, a helyi, térségi fejlesztési igényeket és specifikumokat megjelenítve a megyei önkormányzatok állítanak össze.

Az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- *Értéktermelő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés:* A nemzetstratégiai ágazatokban történő beruházások és vállalkozásfejlesztés támogatása jelenti a gerincét a fejlesztési célnak, amelyben, a kis- és középvállalkozások, az önellátást elősegítő és családi gazdaságok, a nemzeti vállalatok megerősítése kapja az elsődleges fókuszot. Kiemelt területek a piaci lehetőségeik szélesítése a nemzeti szolgáltatási piacok visszaszerzése, a biztonságos élelmiszerellátás, a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása.
- *Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom:* A népességszám növelése, a gyermekek születésének ösztönzése, a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodásának elősegítése. A közép- és az alsó- közép-osztály, valamint a közösségek és családok megerősítése, a nemzeti, közösségi és egyéni felelősségvállalás és értékátadás ösztönzése. A társadalmi megújulás és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, a kultúrához való hozzáférés és a közművelődés biztosítása, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése, az egészségi állapot javítása, a hatékony közegészségügy és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, a megelőzés és rekreáció biztosítása. A kulturális és épített örökség megőrzése.
- *Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezettünk védelme:* természeti erőforrásainkkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése; az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára; az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtése; az egészséges ivóvíz ellátás, a biodiverzitás, a tájak és az élővilág sokféleségének megőrzése; az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása; a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.
- *Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet:* Az ország Budapest központúságának oldása, a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése. A térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet létrehozása. A térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése, a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítése, a város-vidék kapcsolatok megújítása. A térségi autonómia, önellátó és önfenntartó képesség erősítése. Az elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó célokénál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. E specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel:

- *Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság:* A magyar gazdaság újra-pozicionálása, külpiazi és belpiazi pozícióinak visszaszerzése, erősítése.

- A nemzetstratégiai ágazatokra és erőforrásaink, értékeink fenntartható használatára alapozva gazdasági versenyképességünk növelése. Az importkiváltó gazdasági termelés ösztönzése.
- *Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság):* A gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével
 - *Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás:* A vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása, ennek érdekében tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a sokszínű és életképes agrártermelés, az ételmezési és élelmiszerbiztonság, a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.
 - *Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I:* A nemzeti kreatív képességeinkre, tudástőkénkre és tudáserőforrásainkra építő értékteremtés. Ennek érdekében az infó-kommunikációs háttér javítása, a gazdasági és társadalmi megújulást és a megélhetést biztosító képzési rendszer kialakítása, a fejlesztéseknek kedvező szellemi, innovációs környezet biztosítása, piacképes, szükség esetén mobil, egész életen át tartó tanulásra képes, kreatív, kezdeményező, fejlett munkakultúrájú munkaerő-piaci kínálat megteremtése.
 - *Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció:* a gyarapodó, szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő, értéktudatos társadalom és helyi közösségek kialakítása.
 - *Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság:* A magyar közszféra hatékonyabb szerepvállalása a közjó, a munka, a rend, a biztonság, a tudás és a munka szolgálatában.
 - *Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme:* A természeti erőforrásokkal való takarékos és hatékony gazdálkodás, a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés. A stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek fenntartható használata. A biodiverzitás megőrzése, a természeti értékek védelme, a környezetminőség javítása, környezetbiztonság erősítése, a fenntartható életmód, fogyasztás és termelés elterjesztése, a környezettudatosság erősítése.
 - *Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont:* Az ország központi fekvéséből (Európa közepe) adódó fejlesztési potenciál kibontakoztatása, makroregionális csomóponti funkcióinak erősítése, a fenntarthatóság figyelembevételével.
 - *Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek:* A településhálózat egységes elvek alapján történő fejlesztése, a többszintű településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozott működtetése, korszerű várospolitikai és városfejlesztés, városhálózati kapcsolatrendszer javítása, a térszerkezet funkcionális fejlesztése
 - *Vidéki térségek értékalapú felemelése:* A vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, épített örökségi értékeire alapozott fejlesztése, a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.
 - *Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén:* A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése,

az eddigieknél sokszínűbb eszközök alkalmazásával, például speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez, az értékekhez való hozzáférés biztosítása, elérhetővé tételével

- *Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere:* Helyi szinten a hatékony és fenntartható városon belüli, illetve a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása, országos szinten a többközpontú fejlődés elve alapján a centralizáltság oldása, a transzverzális kapcsolatok erősítése, hazánk erősen differenciált településhálózatának figyelembe vétele a hagyományostól eltérő megoldások alkalmazásával.

1.2.3. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye településfejlesztési koncepciója

Az aktív megye - Értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése

A megye jövője és fejlődése szempontjából kritikus, hogy minél többen végezzenek értékteremtő, hasznos munkát és jussanak tisztességes munkajövedelemhez – ennek érdekében már középtávon is új munkahelyekre van szükség. A foglalkoztatás előremozdításának másik fontos eleme az aktivitási ráta növelése. Magyarország aktivitási rátája az egyik legalacsonyabb az egész Európai Unióban, Magyarországon belül pedig itt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a legalacsonyabb a munkaerő piaci aktivitás. Az elkövetkező évek egyik kiemelt fejlesztéspolitikai célja a munkaerőpiacról kiszakadt emberek visszavezetése a munka világába. Fontos, hogy azok közül is minél többen juthassanak munkához, akik a nyílt munkaerőpiacon nem versenyképesek – ennek érdekében meg kell erősíteni az értékteremtő szociális gazdaságot. A szociális gazdaságon belül azonban a közmunka helyett, olyan közfoglalkoztatást kell elősegíteni, amely tartós munkahelyeket hoz létre, és hasznos munkát ad az embereknek.

Új munkahelyek létrehozásához versenyképes gazdaságra és nemzetközi szinten is versenyképes vállalkozásokra van szükség. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében erősebb, magabiztosabb kis- és középvállalkozói szektorra van szükség, ehhez erősíteni szükséges megyei szinten a vállalkozási hajlandóságot és a vállalkozói kultúrát. Az új munkahelyek mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a meglévő munkahelyek megtartására.

A gazdaság fejlesztését és a munkaerőpiac bővítését elsősorban a megyei gazdaság jövedelmező ágazatainak fejlesztésével szükséges segíteni (élelmiszer-gazdaság, optomechatronika, gumiipar, műanyagipar, logisztika, csomagolóipar, zöldgazdaság, turizmus), ebben kiemelt szerepet játszhatnak a Nyíregyházi agglomeráció és a megye gazdasági decentrumai. A szociális gazdaságban is elsősorban a jövedelmező területekre kell fókuszálni, ezzel stabil munkahelyek jönnek létre. A megye rurális térségeiben a foglalkoztatáspolitikai és gazdaságfejlesztés legfontosabb területe az élelmiszer-gazdaság, amely kiemelt fókusza a megye vidékfejlesztési politikájának.

A szolidáris megye - A mélyszegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása

A megyében komoly, és folyamatosan növekvő problémát jelent a mélyszegénységben élők helyzete, akik körében jelentős arányt képviselnek a roma emberek. Ezek a súlyos társadalmi, szociális problémák a megye bizonyos részeinek szegregálódását indították el, jelentős területekre kiterjedve. A társadalom bizonyos rétegeinek leszakadása területi válságócokat

hozott létre, ebből eredően ezeknek a területeknek a felzárkóztatása szorosan összekapcsolódik a helyi társadalom felzárkóztatásával. Ez egy komplex, foglalkoztatási, lakhatási, oktatási, szociális és integrációs kérdés, melyre ennek megfelelően integrált választ kell adni. Noha a leszakadó rétegek helyzetének kezelése nem csak megyei kompetencia (állami támogatás nélkül ezeket a szociális problémákat nem lehet megoldani), Szabolcs-Szatmár-Bereg megyének egyrészt egyértelmű érdeke, hogy megfelelő megoldás szülessen, másrészt számos olyan kapcsolódó beavatkozás van, amely megyei szinten végezhető el leghatékonyabban. A mélyszegénység felszámolása csak jövedelemmel lehetséges, vagyis munkahelyek teremtésére van szükség ezekben a térségekben. A társadalom alulképzettsége és alacsony munkaerő piaci aktivitása miatt ezeken a területeken az emberek jelentős része nem tud elhelyezkedni a nyílt munkaerőpiacon. Elsősorban aktív állami szerepvállalással megvalósuló értékteremtő szociális közfoglalkoztatásra van szükség, amíg nincs piacképes jövedelem. Ezzel a szociális háló építése a szociális gazdaság fejlesztésével történik. Ebben az értelmezésben a szociális gazdaság az a szektor, amely a kirekesztettség által veszélyeztetettek számára biztosít munkalehetőséget, a szociális szektorban pedig segítséget nyújt új, független üzleti tevékenységek létrehozásához.

A társadalmi felzárkóztatást társadalmi partnerség elve szerint, konzorcionális együttműködések, társadalmi paktumok keretében szükséges végezni, amelyben fontos szerepet játszik a civil szféra és az önkéntesség. A társadalmi felzárkóztatás érdekében szemléletváltás szükséges a települések, különösen a falvak fejlesztésében, amelyben hangsúlyos szerepet kap a szegregált lakóterületek fokozatos felszámolása.

A vonzó megye - Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése

A megye jövőképeinek középpontjában az életminőség javítása áll – melynek a jövedelem mellett számos egyéb fontos összetevője van. Ahhoz, hogy a megyében élők jól érezzék magukat, alapvető feltétel a vonzó, tiszta természeti környezet. Kiemelt feladatunk a térség ökológiai értékének, természeti környezetének megőrzése és javítása, valamint a megye környezetkímélő energiaellátásának biztosítása.

Meghatározó jelentőséggel bír továbbá egy olyan társadalmi közeg megteremtése, amely fontos összetevője mind a vonzó vidéki, mind pedig az élhető városi környezetnek. Ennek a közegnek kiemelt eleme a közjavakhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára, valamint a külső és belső mobilitás feltételeinek megteremtés.

A megye kulturális élettérének tudatos fejlesztése szintén fontos elemét képezi az elkövetkező évek fejlesztéspolitikájának – a pezsgő megyei kulturális élet megteremtése érdekében. Erre építve szükséges fókuszálni a térség kulturális imázsának tudatos javítására, amelynek egyik preferált területe a megye turizmusának fejlesztése.

A vonzó gazdasági környezet megteremtése mellett szükséges egy koncentrált és szervezett befektetés-ösztönzési tevékenység, amely elsősorban a centrumtárségre és a decentrumokra összpontosít. Kiemelt feladat a meglévő helyi, értékteremtő és foglalkoztató kis- és közép vállalkozások valamint a jelentős foglalkoztató vállalatok megtartása.

A vonzó megye környezeti elemeinek fejlesztési eredményeire alapozható a megyei imázs tudatos kiépítése, amely a helyi lakosságban identitáserősítő mechanizmusokat indít el. A

vonzó megyei imázs hozzájárul ahhoz is, hogy a meglévő és a potenciális befektetőkben, illetve a turistákban is pozitív attitűdök alakuljanak ki.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fejlesztési koncepciója három átfogó célt fogalmaz meg, amelyek tükrözik a megye értékválasztását, a fejlesztési célkitűzések fő irányát. A három átfogó cél elérése érdekében hét stratégiai cél került kijelölésre, amelyek közül négy tematikus cél, három területi cél. A kitűzött célok elérése az intelligens, fenntartható és befogadó növekedés (mint horizontális célokra) jégében történik.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye célrendszere

(Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye stratégiai programja)

1. Versenyképes élelmiszergazdaság - az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon

A megyei agrárgazdaság erős hagyományokkal és bizonyos termékek tekintetében kedvező adottságokkal rendelkezik. A néhány meglévő, kedvező mezőgazdasági adottságra építve az agrárgazdaság komplex fejlesztése a cél: ide tartozik az élelmiszer-feldolgozó kapacitások fejlesztésének ösztönzése, a helyi feldolgozás erősítése, de ide sorolható a specializált mezőgazdasági gépgyártás fejlesztése is. Az élelmiszer-feldolgozás erősítésének két fontos eleme van: (i) egyrészt a kisebb térségek, településcsoportok ellátását szolgáló helyi feldolgozó kapacitások megerősítése, (ii) másrészt a nagyobb, exportképes feldolgozó kapacitások erősítése, amelyek:

- a megyében megtermelt mezőgazdasági termékekre támaszkodnak;
- jelentős hozzáadott értéket generálnak, új értéket, új termékeket állítanak elő;
- innováción, innovatív megoldásokon alapulnak.

2. Zöld megye - Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás

A megye hosszú távú fejlődése, a vonzó megyei környezet megteremtése érdekében fontos a megye energiaellátásának fokozatos átállítása megújuló, illetve alternatív forrásokra. Ez egyrészt csökkentheti a megye külső energiafüggőségét és az önfenntartás megerősödését energetikai szempontból, a megye közvetett és közvetlen széndioxid-kibocsátását, másrészt ösztönözheti a zöldgazdaság megerősödését is. Ez utóbbi kiemelten fontos Szabolcs-Szatmár-Bereg megye számára, ugyanis a zöldgazdaság a szociális gazdaságban fontos szerepet játszhat, mivel alacsonyabb képzettségű embereket foglalkoztat (a zöldgazdaság és a szociális gazdaság integrálása).

A megye sajátos helyzetéből fakadóan kiemelten kell kezelni a vízgazdálkodást (ár- és belvízvédelem, aszály) és alkalmazni kell egy tudatos klímastratégiát. A fizikai környezet energetikai megújítása mellett, az elkövetkező években, kiemelt feladat lesz a környezettudatosság erősítése a lakosság, vállalkozások és települések körében.

3. Proaktív megye - A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása

A megye ambíciózus célokat határozott meg, ezek megvalósítása csak akkor lehetséges, ha "saját kezébe veszi sorsát" és biztosítja a különböző megyei szereplők fejlesztési tevékenységének proaktív összehangolását, koordinációját. Számos olyan terület van, ahol nem lehet megfelelő megyei szintű koordináció és az érintettek összefogása nélkül eredményeket elérni: ilyenek többek között a turisztikai termékek fejlesztése és értékesítése, a befektetés-ösztönzés, a megyei image építés, a kisvállalkozások segítése, az agrármarketing tevékenység vagy a szociális gazdaság megerősítése. Megfelelő szervezeti háttér, eszközrendszer, humán erőforrás háttér nélkül ezek a megyei menedzsment tevékenységek nem tudnak eredményt elérni.

4. Képzett megye - rugalmas szakképzési, felsőoktatás és innovációs környezet kialakítása

A megye gazdaság és területfejlesztésével harmonizáló, piaci igényeket kielégítő K+F tevékenység kialakítása szükséges, amelyet egy egyedi kínálaton alapuló élet és piacképes felnőttoktatás támogat. Fontos továbbá az élethosszig tartó képzés feltételeinek kialakítása és fontosságának tudatosítása az emberekben. Különösen sajátos az a paradox helyzet a megyében, hogy egyszerre van jelen munkanélküliség és munkaerőhiány, megfelelő, szakképzett munkaerőre van szükség a helyi gazdaságnak. Kiemelt feladat a leszakadó térségekben az oktatáshoz, képzéshez és a szakképzéshez valós hozzáférés biztosítása és hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatási integrációja.

5. Fejlett centrum - a nyíregyházi agglomerációnak mint gazdasági-foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területfejlesztésben a Nyíregyházi agglomeráció fejlesztése tekinthető területi jellegű stratégiai célok egyik pólusának. Az elkövetkező időszakban a tágran vett agglomeráció fejlesztését sokkal komplexebben kell kezelni, az agglomerációs hatások kihasználása érdekében. Ennek érdekében fontos (i) a befektetés-ösztönzés, további nagy foglalkoztatók letelepítése, (ii) az egész megyére kisugárzó nemzetközi turisztikai vonzerő feltételeinek erősítése, (iii) a korszerű, klímabarát (közösségi és kerékpáros) közlekedés feltételeinek megteremtése mind a városon belül, mind pedig az agglomerációs

településekkel, mind pedig más hazai és európai centrumtelepülésekkel a kapcsolatokat megteremtve, valamint (iv) vonzó városi életterek kialakítása és (v) az aktív nemzetközi kapcsolatrendszer további erősítése.

A Nyíregyházi agglomeráció fejlesztésében egy másik területi aspektusát is figyelembe kell venni. Az elmúlt évtizedekben Nyíregyháza és Debrecen között kialakuló urbanizációs tengelyben rejlő lehetőségeket sokkal intenzívebben ki kell használni. A két nagyváros közötti kapcsolatok erősítése érdekében fókuszált beavatkozásokra van szükség, amelyek elsősorban az urbanizációs tengely gazdasági (ebben kiemelt helyen szerepel a K+F tevékenység és az innováció), foglalkoztatási és közlekedési funkcióit erősítik.

6. Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok- a megyei gazdasági decentrumok és járásközpontok funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése

A nyíregyházi agglomeráció, mint centrum mellett a megye egészének fejlesztésében fontos szerepet játszanak a megyei gazdasági decentrumok. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye decentrumai Mátészalka, Nyírbátor, Kisvárda-Záhony. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gazdasági decentrumai elsősorban ipari központok:

- a Kisvárda-Záhony decentrum egy nemzetközi logisztikai központ, amely felértékeli a megyében és az országban betöltött stratégiai szerepkörét. Kisvárda kulturális és turisztikai funkciói is meghatározóak.
- Mátészalka kiemelten az optomechatronika, bútorgyártás és az élelmiszeripar területén tölt be gazdasági centrum szerepkört.
- Nyírbátor a műanyag ipar, élelmiszer feldolgozás és turizmus tekintetében rendelkezik centrális funkciókkal.

A decentrumok dinamizálása, integrált fejlesztése pozitív hatást gyakorolhat a környező térségek fejlődésére. A decentrumokban a meglévő infrastruktúrára támaszkodva ösztönözni kell a meglévő vállalkozások fejlődését és újak letelepülését (elsősorban ipari jellegű vállalatok letelepítését), fejleszteni kell a városi és központ funkciókat, bővíteni a közszolgáltatások rendszerét. A decentrumok nem csak gazdasági, hanem kulturális decentrumok is a megyében, ebből eredően erősíteni szükséges a kulturális és turisztikai vonzerejüket. A pozitív hatások kiterjesztése érdekében javítani kell továbbá a decentrumok (klímabarát) elérhetőségét a környező településekről a lakosság kiszolgálása érdekében. A decentrumok az üzleti infrastruktúra fejlesztés kiemelt területei.

A decentrumok mellett kiemelt jelentőségűek Szabolcs-Szatmár-Bereg megye járási központjai, amelyek fontos szerepet játszanak a városi javak és szolgáltatások koncentrációjában, illetve a vidéki térségek városi funkciókkal történő ellátásában. A megye fejlesztési stratégiájában a járásközpontok fejlesztésének orientációja elsősorban a minőségi szolgáltatások fejlesztése és ezzel cél egy minőségi szolgáltatásokat nyújtó járáshálózat alapjainak megteremtése. Külön figyelmet kell koncentrálni azokra a térségekre, ahol gyengék a decentrumok (pl. Nyíri Mezőség, Szatmár-Beregi térség), ezeken a területeken a városoknak a gazdaságfejlesztő szerepét szintén erősíteni kell (Tiszavasvári, Fehérgyarmat, Vásárosnamény).

7. Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák - a megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése

A stratégiai cél szintén egy kétpólusú területi célt fogalmaz meg, amelyben egyben Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legfontosabb vidékfejlesztési orientációja is a 2014-2020 közötti periódusban. Egyrészt a határmenti térségek komplex fejlesztését, másrészt a rurális térségek fejlesztését, amelyek a legkritikusabb pontjai a megyei fejlesztéspolitikának.

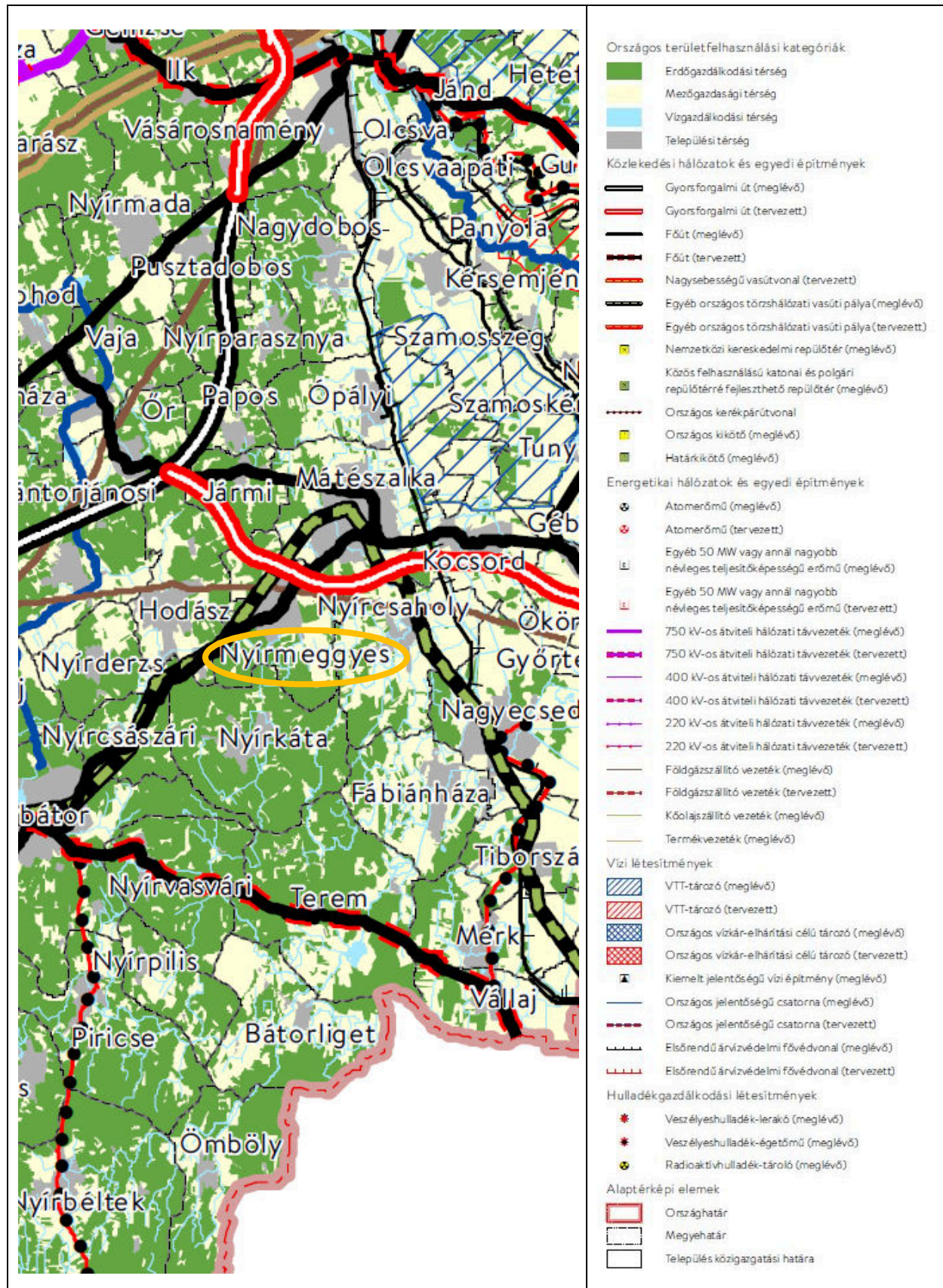
A megye határmenti területei – kiemelten a Szatmár-Beregi térség – hátrányos helyzetű, fokozatosan leszakadó térségek. Egyértelműen ezek a térségek tekinthetőek a megye és az ország külső perifériáinak. A Szatmár-Beregi térség egy jól körülhatárolható válságterület, amelynek a fejlesztésére elsősorban egy komplex, integrált felzárkóztatási programra, célzott, komplex beavatkozásokra van szükség annak érdekében, hogy a megye megakadályozza a külső perifériák végleges leszakadását.

A megye nem külső perifériás vidéki térségeinek többsége szintén nehéz helyzetben van – fejlődésüket a centrumok és decentrumok kisugárzó hatása önmagában nem képes biztosítani.

Közös jellemzőjük ezeknek a térségeknek, hogy kiemelten fontos a fizikai és virtuális elérhetőség biztosítása, illetve a súlyos foglalkoztatási gondok miatt a szociális gazdaság erősítése. A közösségi kohézió (közösségfejlesztési politikák gyakorlati alkalmazása) és a társadalmi versenyképesség javítása szintén lényeges eleme a megyei vidékfejlesztési politikának, amely magában foglalja a rurális térségek értékőrző megújítását.

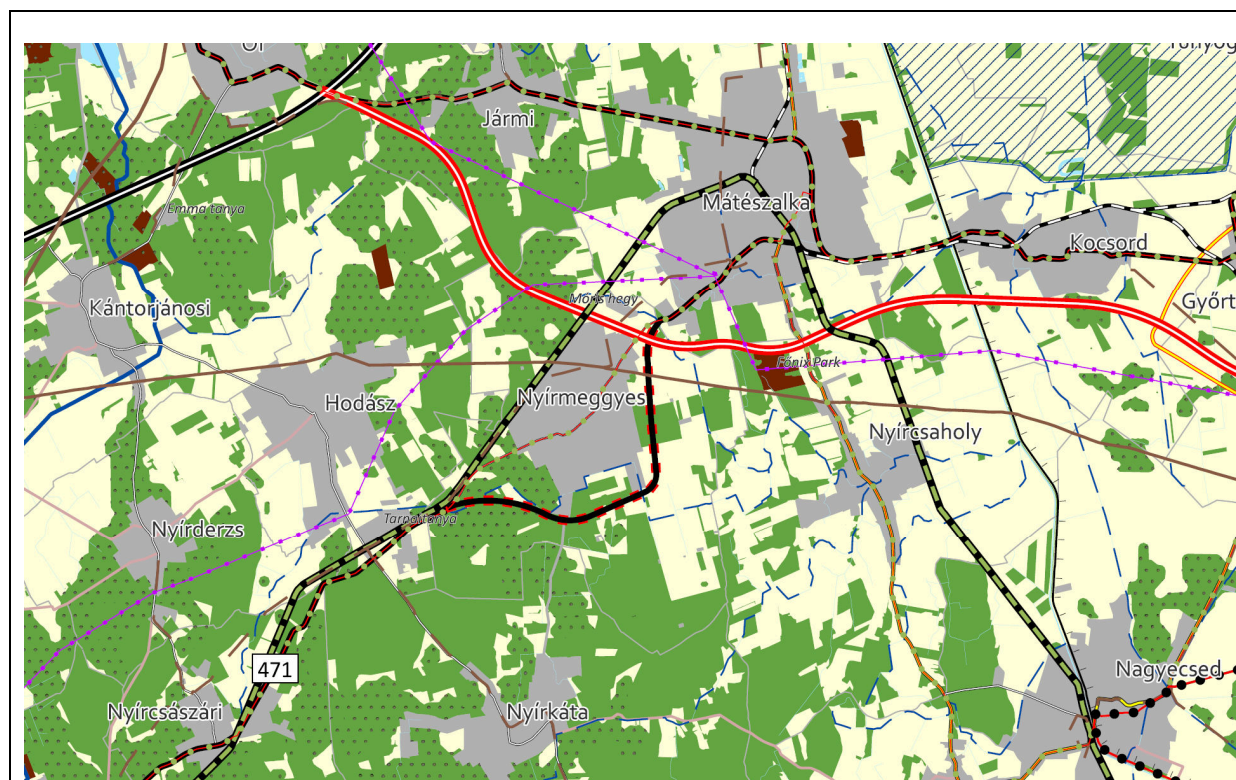
1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLAT

1.3.1. Országos Területrendezési Terv (OTrT)

(Forrás: OTrT – Országos Szerkezeti Terv részlet, 2019)

1.3.2. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Területrendezési Terve (MTRT)

JELMAGYARÁZAT

Térségi területfelhasználási kategóriák

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Sajátos területfelhasználású térség
- Vizgazdálkodási térség
- Települési térség

Műszaki infrastruktúra elemei

Országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út - meglévő
- Gyorsforgalmi út - tervezett
- Főút - meglévő
- Főút - tervezett
- Nagysebességű vasútvonal - tervezett

- Térségi kikötő - meglévő
- Térségi kikötő - tervezett
- Kompátkelőhely - meglévő
- Kompátkelőhely - tervezett
- Térségi logisztikai központ - meglévő
- 5-50 MW közötti névleges teljesítőképességű erőmű - meglévő
- 5-50 MW közötti névleges teljesítőképességű erőmű - tervezett
- Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat - meglévő
- Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat - tervezett
- Földgázelosztó vezeték - meglévő
- Földgázelosztó vezeték - tervezett
- Térségi hulladékkezelők - meglévő
- Térségi csatorna

- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya - meglévő
- Országos kerékpárút törzshálózati vonal - tervezett
- Határkikötő - meglévő
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték - meglévő
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték - tervezett
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték - meglévő
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték - tervezett
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték - meglévő
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték - tervezett
- Földgázszállító vezeték - meglévő
- Földgázszállító vezeték - tervezett
- Termékvezeték - meglévő
- Termékvezeték - tervezett
- VTT-tározó - meglévő
- VTT-tározó - tervezett
- Kiemelt jelentőségű vízi építmény - meglévő

- 1 millió m³-t meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízkárelhárítási célú tározás és fejlesztési lehetőség - meglévő
- 1 millió m³-t meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízkárelhárítási célú tározás és fejlesztési lehetőség - tervezett

Alaptérképi elemek

- Egyéb burkolt út
- Településhatár
- Megyehatárok
- Országhatár

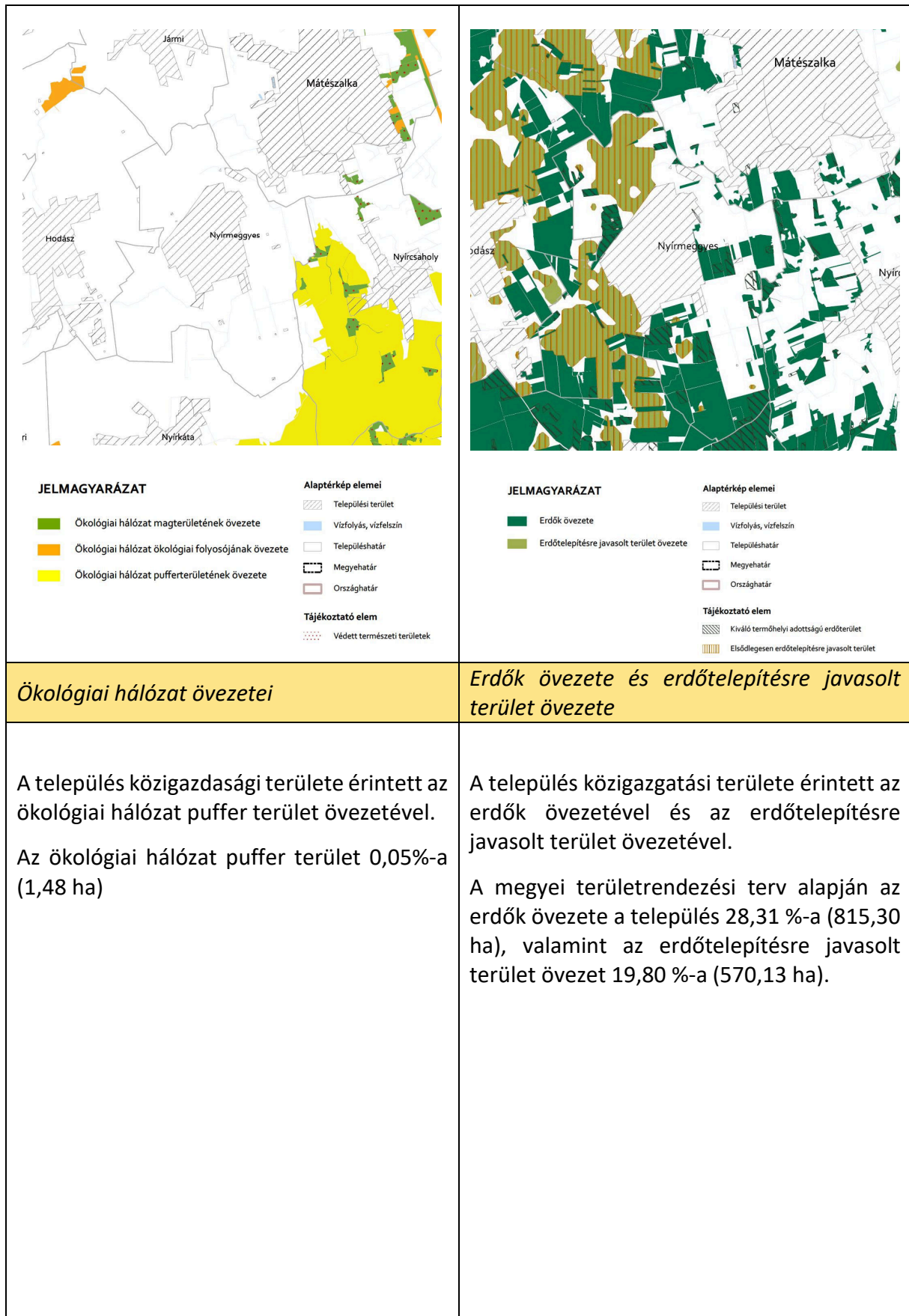
Tájékoztató elemek

- Erdőtelepítésre javasolt terület
- Településközi összekötő utak - tervezett

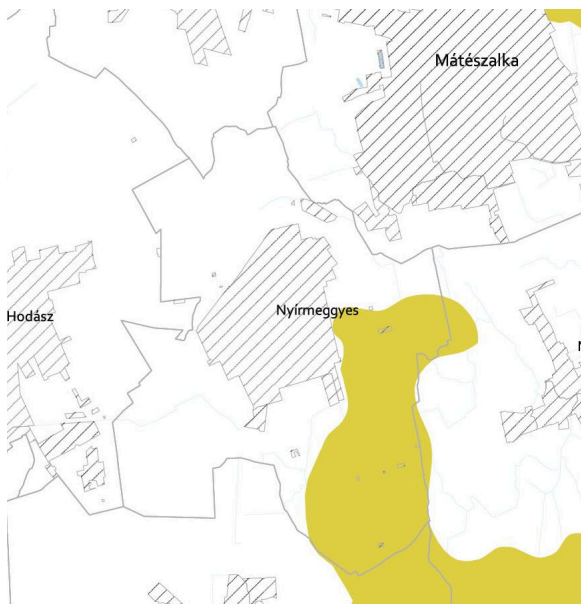

- Országos jelentőségű csatorna - meglévő
- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal - meglévő
- Veszélyeshulladék-égető mű - meglévő
- Térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózat és egyedi építmények**
- Térségi szerepű összekötő út - meglévő
- Térségi szerepű összekötő út - tervezett
- Egyéb mellékút - meglévő
- Egyéb mellékút - tervezett
- Országos vasúti mellékvonal - meglévő
- Országos vasúti mellékvonal - tervezett
- Térségi repülőtér - meglévő
- Térségi kerékpárútvonal - tervezett

(Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területrendezési Terv - Térségi Szerkezeti Terv részlet, 2020)

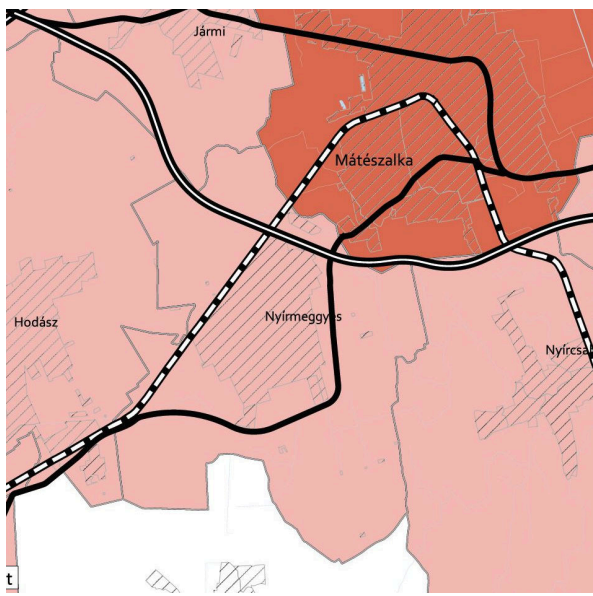
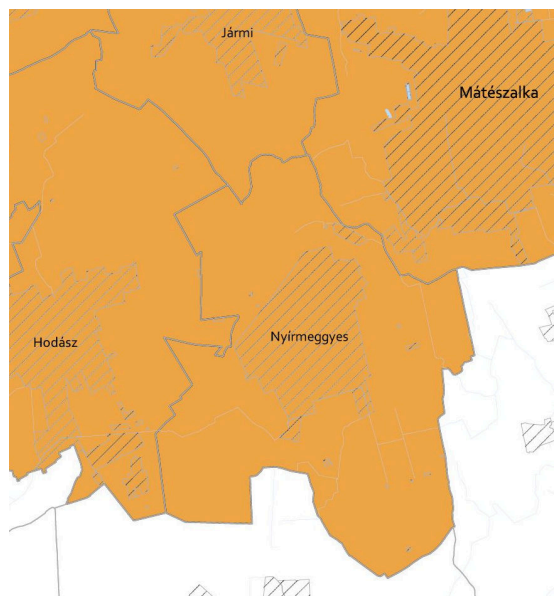
1.3.2.1. MTRt térségi övezetek érintettsége, a település közigazgatási területére

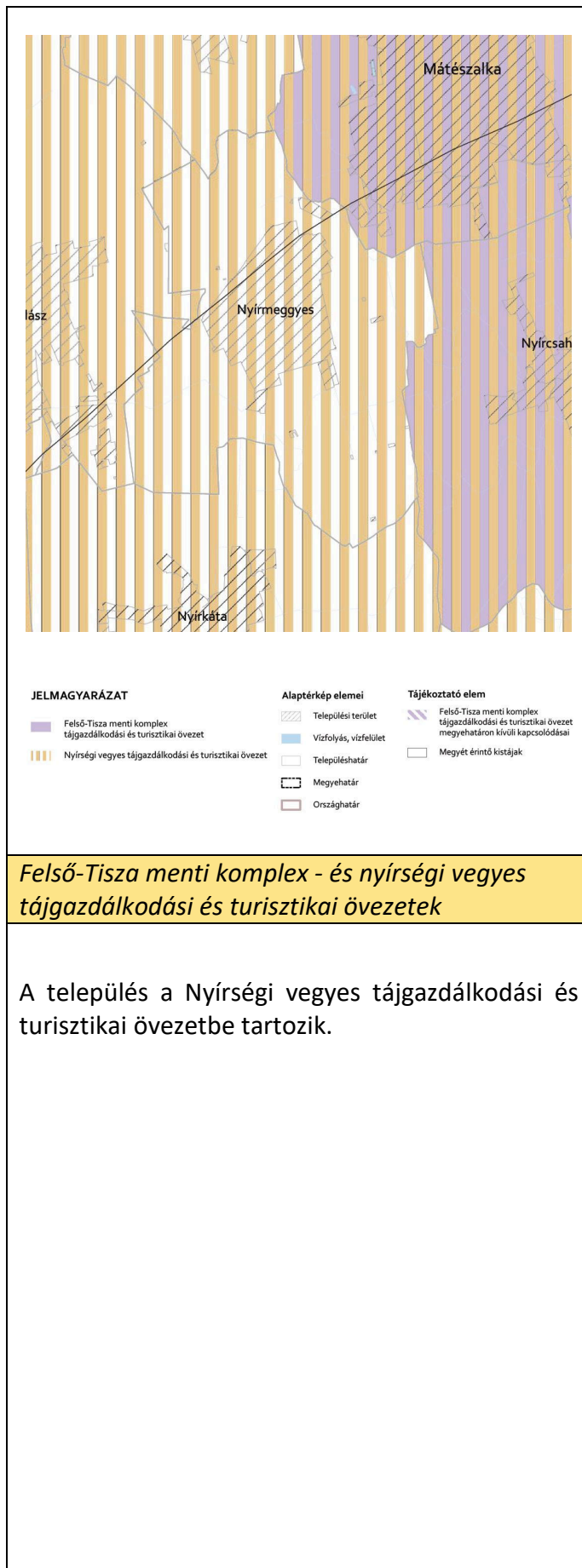

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

 <p>JELMAGYARÁZAT</p> <p>Tájképvédelmi terület övezete</p> <p>Alaptérkép elemei</p> <ul style="list-style-type: none"> Települési terület Vízfolyás, vízfelszín Településhatár Megyehatár Országhatár 	 <p>JELMAGYARÁZAT</p> <p>Társzervező városok és hagyományosan vidéki települések övezete</p> <ul style="list-style-type: none"> Regionális jelentőségű társzervező város Társzervező város Járás jelentőségű társzervező város Egyéb város Hagyományosan vidéki település övezete Gyorsforgalmi út Tervezett főút Országos vasútvonal Települési terület Vízfolyás, vízfelület Településhatár Megyehatár Országhatár Tájközzető elem Nyírségi városgyűrű keleti íve
<p><i>Tájképvédelmi terület övezete</i></p>	<p><i>Társzervező városok és hagyományosan vidéki települések övezete</i></p>
<p>A település érintett a tájképvédelmi terület övezetével, mely a közigazgatási terület 26, 57 %-a (765,23 ha).</p>	<p>Nyírmeggyes a hagyományos vidéki település övezetében tartozik.</p>

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

 <p>JELMAGYARÁZAT</p> <p>Térségi együttműködések</p> <ul style="list-style-type: none"> Debrecen-Nyíregyháza urbanizációs tengely Nyírségi-Szatmári-Beregi város csoport Nyírségi-Szatmári-Beregi város csoport hatásterülete Záhony-Kisvárdai térsége Aprófalvas térség Várospárok Szomszédváros Tájékoztató elem Nyíregyháza-Debrecen meglévő együttműködés <p>Alaptérkép elemei</p> <ul style="list-style-type: none"> Települési terület Vízfolyás, vízfelszín Gyorsforgalmi út Tervezett főút Nagysebességű vasút Országos vasútvonal Településhatár Megyehatár Országhatár 	 <p>JELMAGYARÁZAT</p> <ul style="list-style-type: none"> Gyümölcsstermesztés térségi jelentőségű övezete <p>Alaptérkép elemei</p> <ul style="list-style-type: none"> Települési terület Vízfolyás, vízfelület Településhatár Megyehatár Országhatár
<p><i>Térségi együttműködések</i></p>	<p><i>Gyümölcsstermesztés térségi jelentőségű övezete</i></p>
	<p>A gyümölcsstermesztés térségi jelentőségű övezetével érintett az egész közigazgatási terület.</p>

Felső-Tisza menti komplex - és nyírségi vegyes tájgazdálkodási és turisztikai övezetek

A település a Nyírségi vegyes tájgazdálkodási és turisztikai övezetbe tartozik.

(Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területrendezési Terv – Térségi övezetek, 2020)

1.3.2.2. Megyei terület-felhasználási kategóriákra vonatkozó irányelvek, ajánlások

Települési területekre sajátos terület-felhasználású térségekre vonatkozó ajánlások

Beépítésre szánt területek, településszerkezet

A településüzemeltetés hatékonyságának növelése és az ésszerű területgazdálkodás érdekében a beépítésre szánt területek kijelölésénél

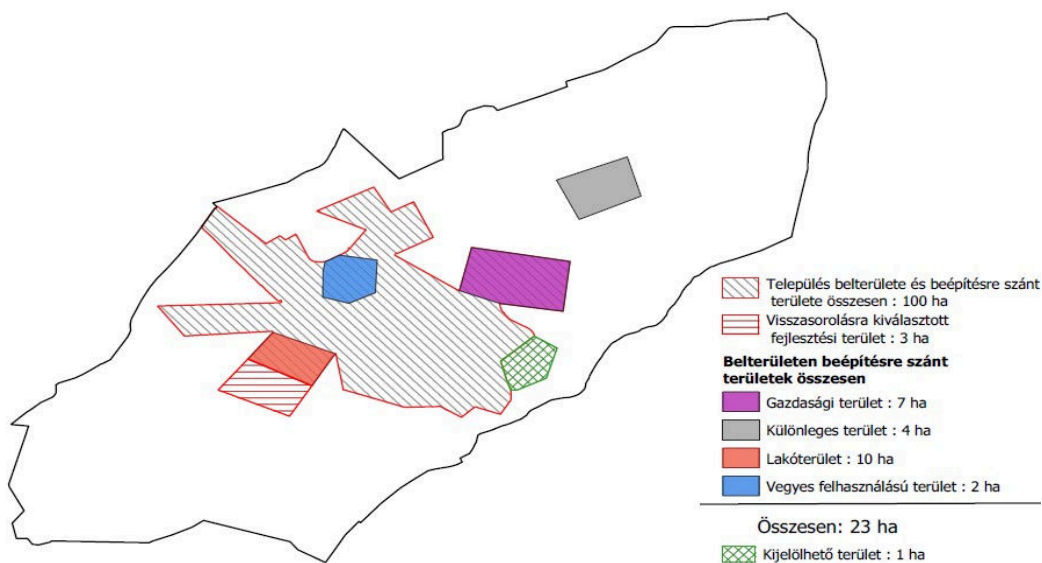
- törekedni kell a kompakt településtest kialakítására, a felhagyott, vagy kiürülő területek újrahasznosítására, településszerkezetbe kapcsolására,
- kerülni kell a településtesttől elszakadó, beépített területhez nem kapcsolódó beépítésre szánt területek kijelölését,
- zöldmezős lakóterület-fejlesztések helyett a meglévő lakóterületek minőségi fejlesztését, beépítési sűrűségének emelését, funkcionális gazdagítását indokolt ösztönözni,
- az intenzív területfelhasználású (magasabb beépítési sűrűségű) területek kijelölését célszerű előnyben részesíteni a megfelelő területfelhasználás megválasztásával (pl. kisvárosias lakóterület, vegyes terület), vagy az építési telek beépítettség mértékének és az elhelyezhető rendeltetési egységek számának emelésével.

Az elsődlegesen turisztikai funkcióval érintett települési térségek területén különösen ügyelni kell a hagyományos településkép-tájkép, térszerkezet fennmaradására.

A településképi arculati kézikönyvek felülvizsgálata során javasolt figyelembe venni az adott területre vonatkozó Építészeti Tájegységi Arculati Kézikönyv ajánlásait, javaslatait.

A fejlesztési területek kijelölésére vonatkozó 20%-os szabály alkalmazása során a beépítésre szánt, de nem beépült fejlesztési területek közül csak azokat a területeket kell figyelembe venni, ahol a helyi építési szabályzat szerinti közművesítés és közúti közlekedési feltárás együttesen nem történt meg.

A számítási metódus a következő. Egy település tervezése esetén:

Ha a fejlesztésre kijelölt terület (23 ha), meghaladja a települési terület összterületének 20% - át, és további fejlesztési területek kijelölésére kerül sor, akkor szükség van az újonnan kijelölt területtel megegyező nagyságú terület visszasorolására.

Új beépítésre szánt területek kijelölését megelőzően telepítési tanulmányterv alapján célszerű dönteni a településrendezési eszközök módosításáról. A településrendezési szerződésben célszerű meghatározni az önkormányzat és fejlesztő feladatait, kötelezettségeit, különösen a közművek, közlekedési infrastruktúra kiépítésének, a zöldterület, vagy véderdő kialakításának tekintetében.

Belvív által rendszeresen veszélyeztetett területen már korábban kijelölt, de még nem beépült beépítésre szánt terület esetén javasolt megvizsgálni a visszasorolás lehetőségét.

Közlekedési infrastruktúra fejlesztés előkészítése és megvalósítása során a természet- és környezetvédelmi, vízgazdálkodási, tájvédelmi szempontok figyelembevétele, az ökológiai értékek megőrzésének érvényesítése szükséges.

Térszervező szerep

A regionális és a térségi jelentőségű térszervező városok valamint a járásközpontok térszervező erejéből adódóan a településfejlesztési koncepcióban és integrált településfejlesztési stratégiában a jövőképet és célrendszert úgy javasolt meghatározni, hogy azok a város jellemző folyamatai és elérendő céljai mellett figyelembe vegyék és komplexen kezeljék a városra közvetlenül és közvetten ható térségi folyamatokat

Minden esetben javasolt a települések és településcsoportok közötti együttműködés a fejlesztési célok összehangolása érdekében, a minél kedvezőbb szinergikus hatások érvényesülése érdekében.

Zöldfelületi rendszer

A belterületi zöldfelületeket és a külterületi magas ökológiai értékű művelési ágakat (pl. rét, legelő, erdő, nádas, halastó, mocsár) összefüggő hálózatba szervezve javasolt kijelölni a településrendezési eszközökben, melynek szerves részeit képezik a közterületi fasorok, zöldsávok.

A települési zöldfelületeket differenciáltan javasolt kezelni: megkülönböztetve az intenzív gondozást igénylő magas díszítő értékű zöldfelületeket és az extenzív, ökológiai szempontok szerint kezelt területeket. A két típus kombinációja emeli a zöldfelületek sokszínűségét, és növeli a biodiverzitást a települési ökológiai rendszerben, akár a közlekedési zöldsávok mentén, akár a nagyobb parkokban. Javasolt a gyepek olyan fenntartó kezelése, hogy kisebb-nagyobb foltokban az évi kétszeri kaszálás legyen a norma. Előnyben kell részesíteni a pollenben szegényebb és kevésbé allergizáló fajtákat.

A zöldfelületi elemek minőségi és mennyiségi fejlesztése mellett, a zöldfelületi funkciók színvonalának emelése is szükséges.

Településüzemeltetésre vonatkozó ajánlások

A közmű infrastruktúrák fejlesztése, rekonstrukciója, újonnan történő kiépítése esetén minden esetben javasolt megvizsgálni alternatív, egyedi megoldások (magába foglalva a szürkevíz rendszerek) alkalmazását, figyelemmel a lakosságszám-változásra, és üzemeltetésre. Az

érintett települések környezetvédelmi programjukban a jogszabályok szerinti települési szennyvíztisztítási programot dolgozzák ki.

A lakossági komposztálás támogatása mellett a települések közterületeik fenntartási gyakorlatába javasolt beépíteni komposztgazdálkodási programelemeket (komposztzónák kialakítása).

A településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök kidolgozásakor célszerű feltárni a települési csapadékvíz-gazdálkodás lehetőségeit és tervezni azt, figyelembe véve a témában készült

„Települési csapadékvíz-gazdálkodási útmutatót”.

Térségi szintű, a megye, a települések és a vízügyi ágazat együttműködésében kialakított vízgazdálkodási, vízviszatarítási, csapadékvíz hasznosítási terv készítése javasolt.

Mezőgazdasági térség

A mezőgazdasági területek szabályozása során vizsgálni javasolt a település mezőgazdaság-fejlesztési lehetőségeit és érdekeit.

Általános mezőgazdasági területként célszerű szabályozni az árutermelő gazdálkodásra alkalmas mezőgazdasági területeket (szántó, gyümölcs művelési ágú területek differenciált szabályozásával), ahol a településrendezés eszközeivel is javasolt a gazdálkodást támogató optimális földbirtokszerkezet megtartása, kialakítása. Általános mezőgazdasági területen a termőföldek felaprózódását a településrendezés eszközeivel is indokolt megakadályozni.

Általános mezőgazdasági területen a gazdasági épülettel beépíthető földrészlet területét a művelési mód, a birtokszerkezet jellemzői alapján - jellemző tábla- és telekméretet, jellemző beépítési mérték és mód - javasolt meghatározni (legalább 1,0 ha-ban).

Kertes mezőgazdasági területként indokolt szabályozni a települési területekhez térben és funkcionálisan szervesen kapcsolódó beépítéssel rendelkező „szőlőhegyek”, szőlőskertek, volt zártkertek területeit. Ezen települési terület-felhasználási egység területén csak a történeti hagyományoknak megfelelő gazdasági épületek létesítése indokolt. A megyében azon zártkertek esetében, ahol jellemzően nincsen beépítés, ott ezt a beépítetlen tájhasználati formát javasolt fenntartani a tájképi és természeti értékek védelme érdekében.

A meglévő mezőgazdasági majorok, üzemközpontok hagyományos funkciójuk korszerű formáinak megfelelő fejlesztési lehetőségét biztosítani szükséges. A mezőgazdasági központként már nem üzemelő majorok újrahasznosítása lehetőségének feltételeit biztosítani kell a településrendezési eszközökben adottságainak és környezeti érzékenységnek megfelelően.

Mezőgazdasági területfelhasználások területén legfeljebb 5%-os beépítettség meghatározása javasolt - különös területhasználati indokokra tekintettel. Feltétlenül törekedni szükséges a hagyományos tájhasználati formák megőrzésére.

A 20 ha-nál nagyobb összefüggő mezőgazdasági szántóterületek tagolása javasolt a termőföldvédelmi, gazdálkodási, ökológiai és tájképi szempontokra tekintettel. A területeken ösztönözni kell a mezővédő erdősávok, külterületi fasorok védelmét és további fasorok,

véderdősávok telepítését, mezsgyék kialakulását. A Zöldítés gazdálkodási program és a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat figyelembe vétele a tervezői és gazdálkodói oldalról is javasolt.

A településrendezési eszközök készítése során a kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületek mellett az átlagosnál jobb minőségű termőföldek védelmét is elő kell segíteni minden művelési ágban. Elő kell segíteni a talajkészletek termékenységének védelmét, hosszú távú minőségi fejlesztését, a mezőgazdasági eredetű környezetterhelés csökkentését (természet- és környezetkímélő gazdálkodási módok elterjesztése, fenntartható növényvédőszerhasználat).

Kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületeken erdőterület kijelölése csak akkor javasolható, ha az erdősítés

- a környezeti károk enyhítését, a környezetszennyezés elhárítását;
- a termőföldek védelmét (pl. erózió, defláció elleni védelem);
- az országos és térségi ökológiai hálózat folytonosságának kialakítását szolgálja.

A rendszeresen belvíz járta területek övezetének mély fekvésű állandó vagy időszakos vízborítású területeit vízgazdálkodási területként, természetközeli területként, korlátozott használatú mezőgazdasági területként, vagy erdőterületként célszerű szabályozni a helyi viszonyoknak megfelelően.

A belvíz által rendszeresen veszélyeztetett területek racionális tájhasználata érdekében támogatandó a gyepterületek, vizes élőhelyek rehabilitációja – művelési ág váltás, a belvizes területek erdősítése, állóvizek kialakítása, amelyek növelik a megye természeti, tájképi értékekben való gazdagságát is.

A mezőgazdasági üzemegységek, birtokok tervezése során az ökológiai adottságokhoz történő igazodás és az arra támaszkodó és azt fejlesztő birtokrendezést javasolt folytatni. A jól működő birtokrendezési/tervezési, gazdálkodási modelleket javasolt a környező gazdálkodóknak, településeknek bemutatni. Tájhasználat-váltással a táji, a természeti adottságokhoz igazodó művelési szerkezet kialakítása szükséges mind az állattenyésztésben, mind a növénytermesztésben.

Erdőgazdálkodási térség

Az elsődlegesen védelmi rendeltetésű erdőterületek arányának növelése javasolt a megyében. Az erdőterületek növelésével, tartamos erdőgazdálkodással, környezetkímélő tájgazdálkodással is célszerű elősegíteni a környezetminőség megőrzését és javítását.

Az erdőtelepítésre javasolt területek településrendezési eszközökben történő lehatárolása részletes vizsgálatokkal megalapozottan célszerű, az erdőtelepítésre elsődlegesen és másodlagosan javasolt területekre és a gyümölcskataszteri területekre, illetve a gyümölcs és gyeperőművelési ágú, vagy természetbeli állapotában gyeperőművelésű telkekre tekintettel.

Településrendezési eszközökben erdőterület tervezése esetén a természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földterületeken és természeti területeken konzultáció javasolt a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal, valamint érintettség esetén a szomszédos településekkel.

Az erdőtelepítésre javasolt terület övezetén a mezőgazdasági művelés a jövőbeni erdőtelepítésre alkalmasság fenntartása mellett folytatható: a mezőgazdasági termelést, mezőgazdasági üzemfejlesztést nem javasolt korlátozni.

Erdő területfelhasználást az erdőtelepítésre elsődlegesen alkalmas területeken javasolt meghatározni, részletes vizsgálatokat követően (táj- és természetvédelmi, gazdálkodási). Távlati erdősítés térségeit csak a településszerkezeti tervekben javasolt erdő területfelhasználásba sorolni.

Az erdőtelepítésre javasolt terület övezetén az agroerdészeti gyakorlatok támogatása javasolt a szabályozási eszközökkel.

A településrendezési eszközökben az erdők területfelhasználási célját az elsődleges erdészeti rendeltetésük alapján javasolt megadni. A közzétett rendeltetésű erdőterületeket tervezni szükséges.

Természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földrésztetek (Védett természeti terület, Natura 2000 terület, országos ökológiai hálózat területei)

Természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földterületeken építmények elhelyezésének szabályozása csak a vonatkozó természetvédelmi tárgyú jogszabályoknak megfelelően, a természetvédelmi kezelővel egyeztetetten javasolt.

A természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földterületek szabályozását megelőzően javasolt a természetvédelmi kezelési tervek megismerése, vagy konzultáció a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal.

Természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földterületeken energetikai célú növénytelepítés nem megengedhető, a településképi rendeletekben ennek rögzítése indokolt.

Az ökológiai folyosók területén a településrendezés eszközeivel is javasolt biztosítani, hogy a természetes és természetközeli élőhelyek folyamatos – területileg összefüggő, vagy kapcsolatban lévő - rendszert alkossanak.

Minden vízfolyást, csatornát ökológiai folyosóként javasolt kezelni és szabályozni. A természetközeli élőhelyeket (gyepek, nádasok, mocsarak, ligetek) korlátozott használatú mezőgazdasági területbe javasolt besorolni.

A természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 méteren, tavak partjától számított 100 méteren belül – a rekreációs és halgazdálkodási célú építmények kivételével - új építmények elhelyezése nem javasolt. Ezen területeken a településrendezési eszközökben korlátozó jellegű területfelhasználások (korlátozott használatú mezőgazdasági terület, vízgazdálkodási terület, természetközeli terület, védelmi rendeltetésű erdő, különleges beépítésre nem szánt terület) kijelölése indokolt.

A belterületi természetes állapotú vízfolyásszakaszok felértékelése javasolt az ökológiai és a rekreációs szempontok együttes figyelembe vételével a településfejlesztési dokumentumokban és rendezési eszközökben.

Tájgazdálkodás

A komplex táj- és turizmusfejlesztés övezeteiben a szervesen fejlődött tájegységekre olyan térségi komplex fejlesztési koncepció kidolgozása javasolt, amelynek célja:

- *olyan tájgazdálkodási rendszer kialakítása, amely a természeti adottságokhoz igazodó racionális tájhasználat elvének megfelelően tesz javaslatot a területhasználatra (gazdálkodási gyakorlatra) és területfejlesztésre;*
- *a táj értékeinek megőrzését szolgáló mezőgazdaság koordinálására, szervezésére, gazdaságos működtetésére ökológiai tájközpontok kijelölése;*
- *a tájhoz, agrárgazdasághoz, településekhez kötődő turisztikai lehetőségek feltárása, a térség turisztikai potenciálját is növelő vállalkozások, agrárvállalkozások támogatása;*
- *a helyi agrártermék feldolgozás lehetőségeinek feltárása és a helyi feldolgozás kiemelt támogatása;*
- *az egyes eltérő adottságú térségek termőhelyi adottságaihoz igazodó integrált termelési körzetek kialakíthatóságára vonatkozó javaslatok kidolgozása, az integrált termelési rendszerek kialakításának kiemelt támogatása, biztosítva ezzel a helyi agrártermék feldolgozás gazdaságosságát;*
- *olyan térségi erdőfejlesztés és vadgazdálkodás kialakítása, amely a mezőgazdasági táj eltartó képességét nem csökkenti, de lehetőséget teremt az erdőhöz kötődő helyi gazdaság, turizmus fejlesztésére;*
- *a települések fejlesztéséhez, a mezőgazdaság, turizmus, a helyi ipar (feldolgozóipar) fejlesztéséhez szükséges infrastruktúrák kiépítése;*

Tájképvédelem

A településrendezési eszközökben javasolt meghatározni azokat a mezőgazdasági területeket is, melyeket beépítés mentesen szükséges megtartani: a szabályozás eszközeivel javasolt korlátozni az indokolatlan széttelepülést és területfoglalást.

A tájképvédelmi területekre vonatkozólag a településképi rendelet alkossa meg szabályait, a kilátás-rálátás, telepíthetőség tekintetében is.

A kertes mezőgazdasági területek beépíttelenségének, hagyományos telekszerkezetének megőrzése javasolt.

Kertes mezőgazdasági területen telekosztással kialakítható új telek területét legalább 1.500 m² területtel javasolt meghatározni.

A jellemzően beépített kertes mezőgazdasági területek egységes és hagyományos építészeti karakterének megőrzése érdekében földrészletenként egy, legfeljebb 90 m² alapterületű gazdasági épület létesítése javasolt.

A településrendezési tervekben olyan területfelhasználási egység kijelölése nem javasolt, amely a településkép-tájkarakter történetileg kialakult szerves egységének megbontását, számottevő megváltozását eredményezné.

Új közutak és kerékpárutak létesítésénél az utak mentén zöldfolyosóként funkcionáló növénytelepítés kialakítása javasolt a természetvédelmi szempontok figyelembevételével, tájbaillő, lehetőség szerint őshonos, nem inváziós, nem allergén növényfajok használatával.

Új termékvezetékek, távvezetékek nyomvonalának kijelölése során javasolt a tájképi és településképi értékek vizsgálata, hogy azok zavaró hatása minimális legyen, és ne változtassa meg a táj- és településkép karakterét.

Vízgazdálkodási térség

Javasolt megvizsgálni a jelentősebb állóvizek többcélú hasznosításának lehetőségeit, feltételeit, figyelembe véve annak elsődleges rendeltetését. Amennyiben lehetőség van többcélú hasznosításra, úgy javasolt megteremteni annak településrendezési feltételeit.

A vízfolyások és állóvizek vízminőségének védelme érdekében az érintett vizek mentén szabályozott sávban mindennemű építési és egyéb tevékenység folytatásához az illetékes vízügyi hatóság hozzájárulása szükséges. A vízgazdálkodási terület területhasznosításának módosítása csak a vízügyi ágazat egyetértésével, engedélye alapján változtatható meg.

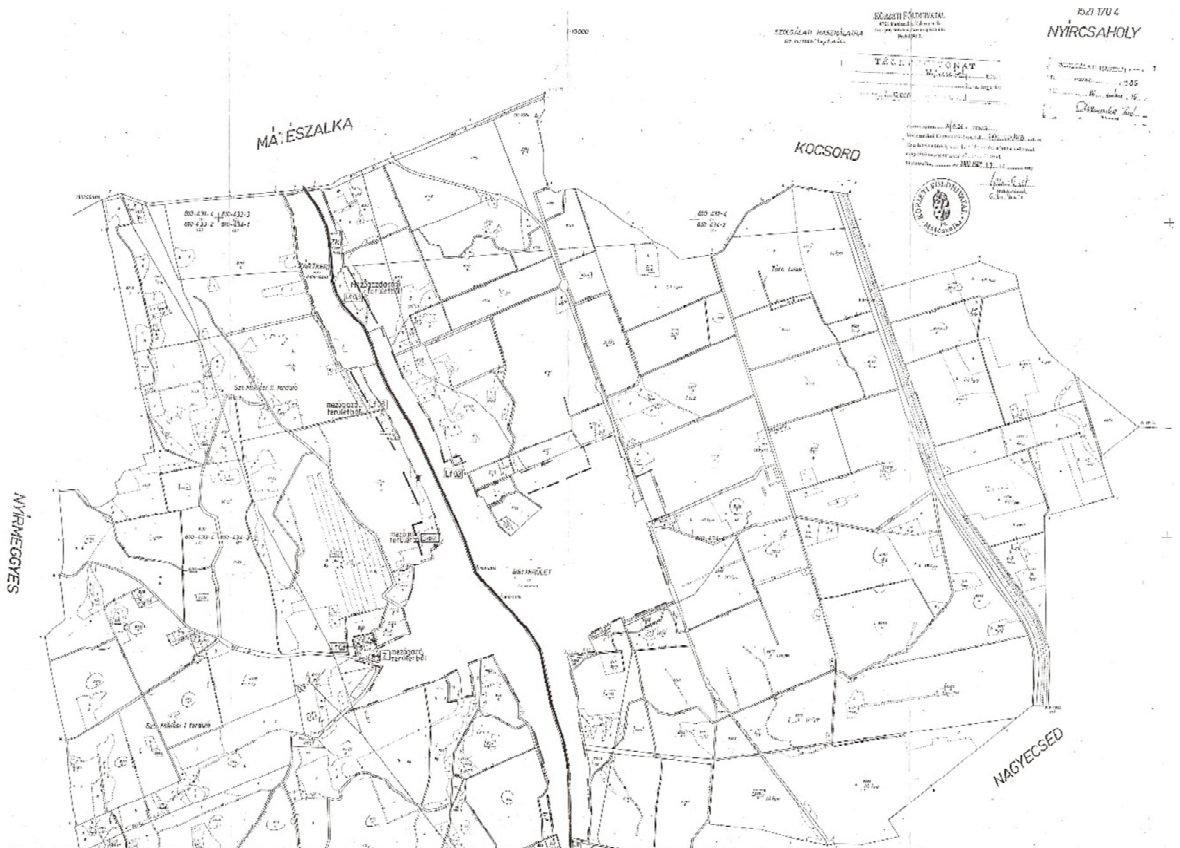
A települések belterületén összegyűjtött csapadékvizek vízfolyásokba vezetését – indokolt esetben – csak előzetes tisztítás (olajfogó, homokfogó, törmelékfogó stb.) után célszerű engedélyezni.

(Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg MTrT Területrendezési ajánlások, 2020.)

**1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI
TERVEINEK - AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ -
VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI**

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

- Nyírcsaholy Község Településszerkezeti terve

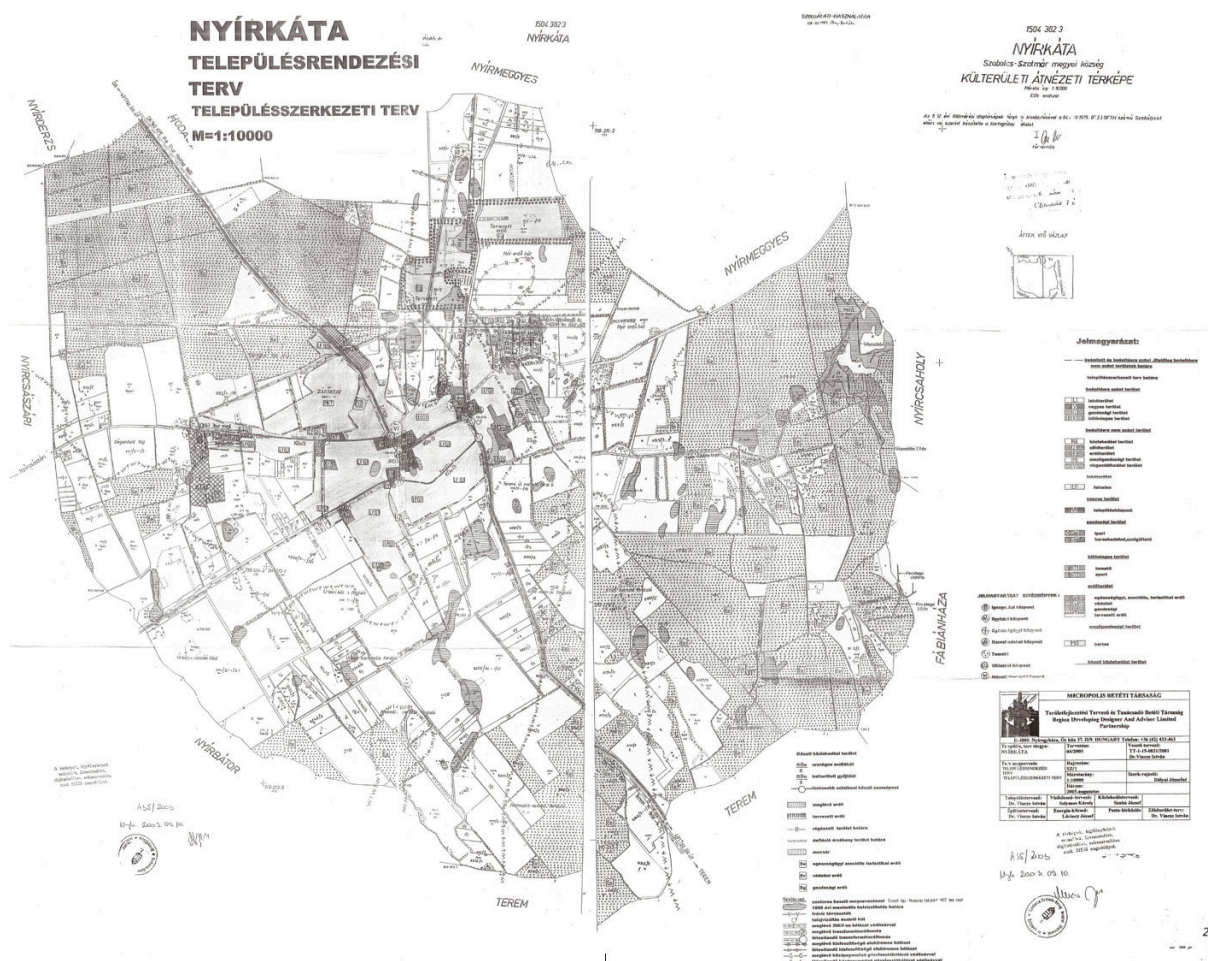

(Forrás: Nyírcsaholy Község Önkormányzata)

Nyírcsaholy Község hatályos településszerkezeti tervét a Városrégió Bt. készítette. A településszerkezeti tervet a 28/2006. (V. 25.) számú határozattal módosították. A terv nem tartalmaz olyan megállapításokat, tervezeteket, amelyek érdemben befolyásolhatják Nyírmeggyes közigazgatási területén belül tervezett terület-felhasználásokat, fejlesztési elképzeléseket.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

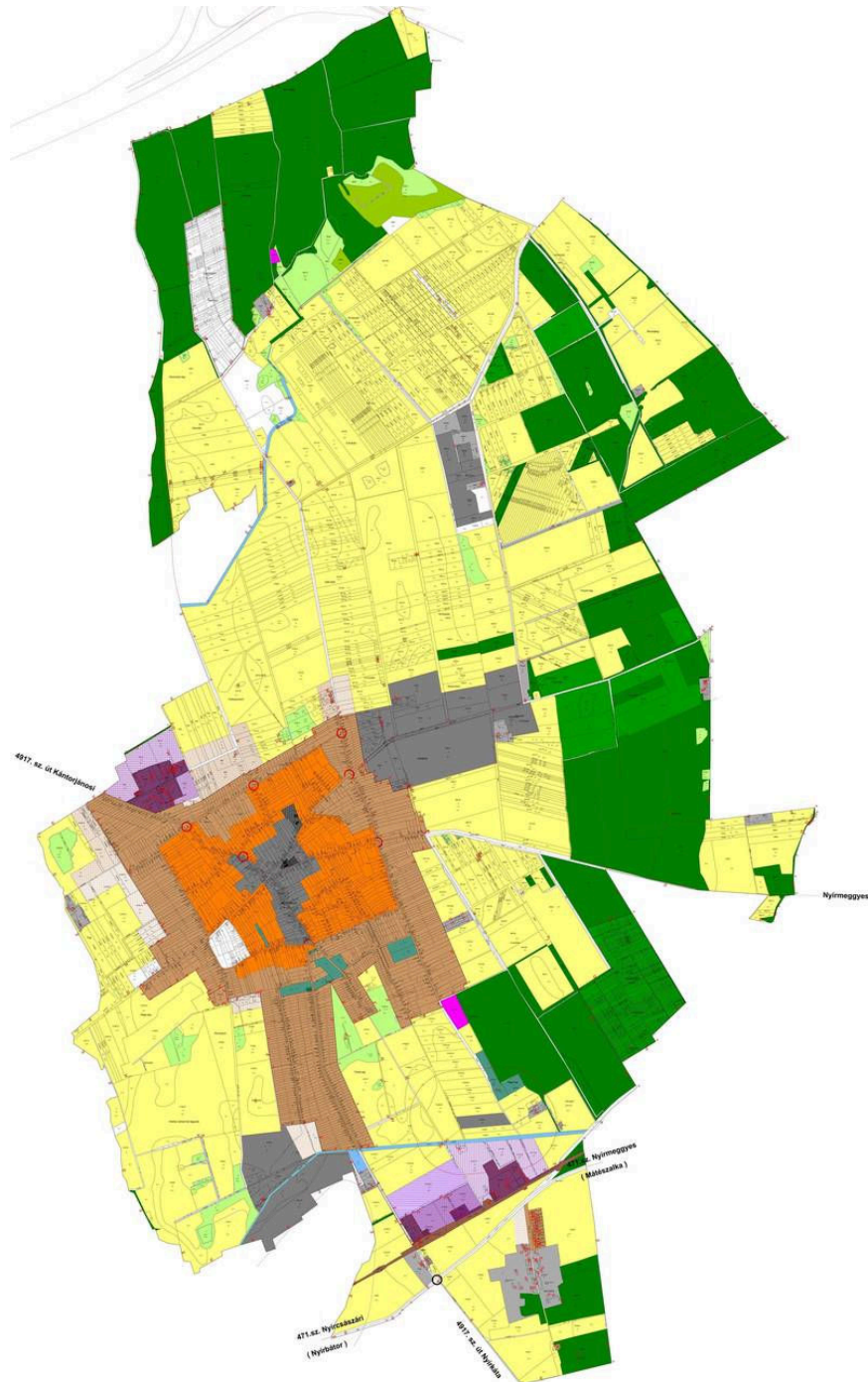
- Nyírkáta Község Településszerkezeti terve

(Forrás: Nyírkáta Község Önkormányzata)

Nyírkáta Község hatályos településszerkezeti tervét Micropolis Betéti Társaság készítette, melyet 35/2006. (V. 31.) határozattal hagyták jóvá. A terv nem tartalmaz olyan megállapításokat, tervezeteket, amelyek érdemben befolyásolhatják Nyírmeggyes közigazgatási területén belül tervezett terület-felhasználásokat, fejlesztési elképzeléseket.

- Hodász Község Településszerkezeti terve

(Forrás: Hodász Nagyközség Önkormányzata)

Hodász Nagyközség hatályos településszerkezeti tervet a P-ART Stúdió készítette el, melyet 49/2010. (VIII. 17.) határozattal hagytak jóvá.

A terv, gazdasági terület fejlesztéseket tartalmaz a 471.sz. út északi oldalán, a Hodász-Nyírmeggyes közigazgatási határvonalhoz viszonylag közel.

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált területfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

1.5.1.1. Településfejlesztési koncepció

A település településfejlesztési koncepciója 17/2009. (III. 26.) számú önkormányzati határozattal fogadták el.

A településfejlesztés lehetséges irányai:

- 1. A 071/19 hrsz-ú ingatlanon a Damjanich János Tömegsportklub (4700 Mátészalka, Tompa Mihály u. 17.) lőteret kíván kialakítani, a terület övezeti besorolását ennek megfelelően kell meghatározni.*
- 2. Az M49 települést elkerülő szakaszának megépítésével növekvő forgalom várható, ezért a 471. számú főút és az M49 csatlakozásánál ipari-kereskedelmi-szolgáltató övezeti besorolású terület kialakítása indokolt.*
- 3. Tartalékot kell képezni lakóterületek vonatkozásában, elsősorban önkormányzati tulajdonú ingatlanok felhasználásával (Dózsa György utca végén külterületi önkormányzati terület, Felhő köz mögött lévő 17 db külterület telek, Hársfa, Tölgyfa, Szabadság utcák által határolt külterület).*
- 4. Bajcsy Zsilinszky utca végén (471 számú főút mentén) kereskedelmi, szolgáltató területek kialakítása.*
- 5. Dózsa György utca végén külterületi csirkefeldolgozó üzem belterületbe vonása.*
- 6. A Szabadság úti kamion parkoló jelenlegi övezeti (lakó) besorolását a jelenlegi és távlatilag is tervezett funkció szerint kell meghatározni, ha a vizsgálatok indokolják, területét bővíteni kell.*
- 7. Petőfi Sándor és Móricz Zsigmond utcák közötti nádas területén tanösvény és madármegfigyelő helyek kialakítása, a meder mélyítésével tó kialakítása. Az így kialakított terület és az iskola (pl. tanösvény) közvetlen kapcsolatban legyen.*
- 8. A Parmen Zrt-vel szemben lévő külterületi ingatlanok (savanyító üzem, raktárak) gazdasági területként belterületbe vonása.*
- 9. A 471 számú főút belterületi, határának kiterjesztése Mátészalka irányába, annak érdekében, hogy a Szabadság úti kertvégek legálisan is beépíthetők legyenek (lakóövezet).*
- 10. Kerékpárút létesítése Lenin utca-Bajcsy Zsilinszky utca mentén.*
- 11. Móricz Zsigmond utca végén lévő mezőgazdasági területek belterületből külterületbe való minősítése.*

1.5.1.2. Integrált Városfejlesztési Stratégia

A község Integrált Városfejlesztési Stratégiával nem rendelkezik.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

A község közigazgatási területére vonatkozóan településfejlesztési és településrendezési szerződés a PARMEN Zrt. telephelyének bővítésére (7/2019 (VII.12.) önkormányzati rendelettel jóváhagyva), továbbá napelem park kialakítására (10/2017 (VIII.31.) önkormányzati rendelettel jóváhagyva) került megkötésre.

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

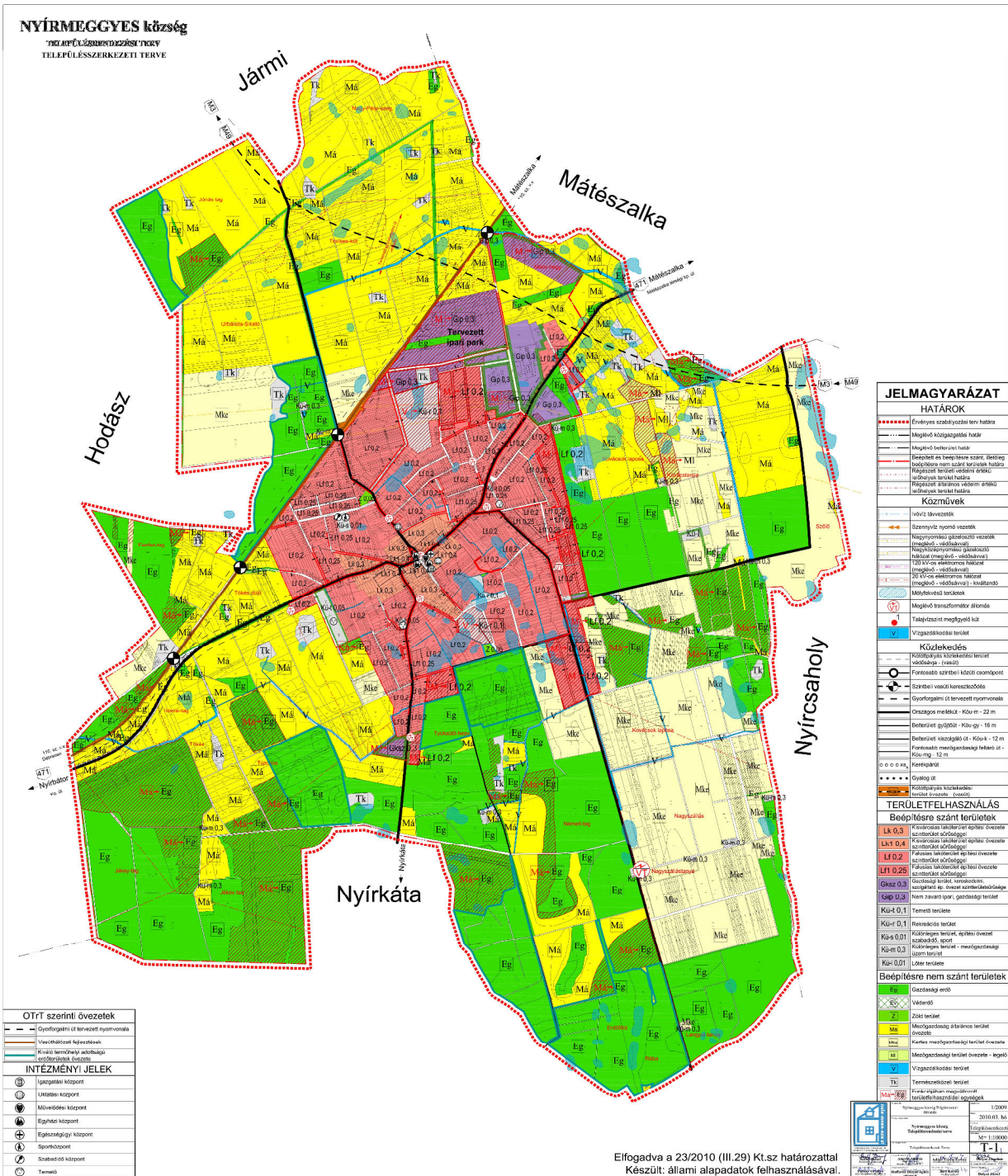
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

- 23/2009. (III. 29.) KT. számú határozat, Nyírmeggyes község Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról
- 3/2010. (III. 29.) számú rendelet, Nyírmeggyes község Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozás Tervének elfogadásáról

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei

- *A 071/19 hrsz-ú ingatlanon a Damjanich János Tömegsportklub (4700 Mátészalka, Tompa Mihály u. 17.) lőteret kíván kialakítani, a terület övezeti besorolását ennek megfelelően kell meghatározni. – **Nem valósult meg.***
- *Az M49 települést elkerülő szakaszának megépítésével növekvő forgalom várható, ezért a 471. számú főút és az M49 csatlakozásánál ipari-kereskedelmi-szolgáltató övezeti besorolású terület kialakítása indokolt. – **Nem valósult meg.***
- *Tartalékot kell képezni lakóterületek vonatkozásában, elsősorban önkormányzati tulajdonú ingatlanok felhasználásával (Dózsa György utca végén külterületi önkormányzati terület, Felhő köz mögött lévő 17 db külterület telek, Hársfa, Tölgyfa, Szabadság utcák által határolt külterület). – **Nem valósult meg.***
- *Bajcsy Zsilinszky utca végén (471 számú főút mentén) kereskedelmi, szolgáltató területek kialakítása. – **Megvalósult.***
- *Dózsa György utca végén külterületi csirkefeldolgozó üzem belterületbe vonása. – **Nem valósult meg.***
- *A Szabadság úti kamion parkoló jelenlegi övezeti (lakó) besorolását a jelenlegi és távlatilag is tervezett funkció szerint kell meghatározni, ha a vizsgálatok indokolják, területét bővíteni kell. – **Nem valósult meg.***
- *Petőfi Sándor és Móricz Zsigmond utcák közötti nádas területén tanösvény és madármegfigyelő helyek kialakítása, a meder mélyítésével tó kialakítása. Az így kialakított terület és az iskola (pl. tanösvény) közvetlen kapcsolatban legyen. – **Nem valósult meg.***
- *A Parmen Zrt-vel szemben lévő külterületi ingatlanok (savanyító üzem, raktárak) gazdasági területként belterületbe vonása. – **Nem valósult meg.***
- *A 471 számú főút belterületi, határának kiterjesztése Mátészalka irányába, annak érdekében, hogy a Szabadság úti kertvégek legálisan is beépíthetők legyenek (lakóövezet). – **Nem valósult meg.***
- *Kerékpárút létesítése Lenin utca-Bajcsy Zsilinszky utca mentén. – **Részben valósult meg.***
- *Móricz Zsigmond utca végén lévő mezőgazdasági területek belterületből külterületbe való minősítése. – **Nem valósult meg.***
- *Béke utcai telkek belterületbe vonása. – **Nem valósult meg.***

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiség összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

1.7.1.1. Demográfia, népesség

Nyírmeggyes Község Mátészalka járásszékhely közvetlen szomszédságában, a járásszékhelytől alig több, mint 6 kilométerre fekszik. Megközelíthető a 471-es úton, érinti a Nyíregyháza – Mátészalka vasútvonal. A térségben elhaladó M3 autópályából (amely Ór és Járm között halad tovább Vásárosnamény irányába) délkeleti irányban leágazó M49-es autópályát Csenger térségében éri majd el az országhatárt, amely közvetlenül Nyírmeggyes és Mátészalka között halad majd el, közvetlen autópályai kapcsolatot létesítve Nyírmeggyes számára.

Nyírmeggyes elhelyezkedése

(Forrás: KSH Helységnévtár)

A demográfiai trendek elemzéséhez alapvetően kettő, az adott település lakosságát tartalmazó fogalom rögzíthető:

Állandó népesség: az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Ebbe a csoportba tartoznak azok a személyek is, akik valamilyen okból (munkavállalás, tanulás, diplomáciai, kereskedelmi tudományos megbízás teljesítése, stb.) az eszmei időpontban átmenetileg külföldön tartózkodnak, de bejelentett lakhelyük az adott területen volt.

Lakónépesség: A lakónépességbe azok a személyek tartoznak, akiknek egyetlen lakhelyük az összeírás helyen illetve ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelyüknek, éjszakai pihenésüket általában, a hét nagyobb részében ott töltik.

Az állandó népesség és a lakónépesség közötti különbségtétel egyes mutatók pontosabb értelmezése esetében szükséges, így Nyírmeggyes népességének bemutatásakor minden egyes elemzési szempontnál törekszünk rögzíteni, hogy a nevezett mutatók közül melyre vonatkozik az adott elemzés.

Nyírmeggyes Község a Mátészalkai járásban található, amelynek egyértelmű gazdasági / társadalmi központja a Mátészalka. A járásban további kettő városi jogállású település található: Nagyecsed és Vaja, továbbá kettő nagyközség: Hodász és Mérk, valamint 20 községi jogállású falu. A járás relatíve nagy kiterjedésű (62 470 hektár).

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

A Mátészalkai járás elhelyezkedése

(Forrás: wikipedia)

A járás lakónépessége a 2019. január 01-ei eszmei időpontban 63.501 fő volt, a lakásállományt 24.426 darab lakóingatlan adta, a járás 62.470 hektár területű összesen. Nyírmeggyes a járáson belül a nagyobb lakónépességgel bíró községek közé tartozik.

A Mátészalkai járás települései, főbb adataik 2019. január 01-ei eszmei időpontban

2019.01.01		Jogállás	Lakónépesség	Lakások száma	Területnagyság (hektár)
1	Fábiánháza	Község	1 721	753	2 735
2	Fülpösdaróc	Község	334	113	425
3	Géberjén	Község	450	202	538
4	Gyórtelek	Község	1 613	475	1 478
5	Hodász	Nagyközség	3 424	1 111	2 649
6	Jármí	Község	1 257	503	1 237
7	Kántorjánosi	Község	2 030	866	4 162
8	Kocsord	Község	2 901	1 019	2 547
9	Mátészalka	Város	16 387	7 155	4 140
10	Mérek	Nagyközség	2 060	799	2 508
11	Nagydobos	Község	2 294	745	2 693
12	Nagyecsed	Város	6 171	2 380	4 385
13	Nyírcsaholy	Község	2 165	840	3 434
14	Nyírkáta	Község	1 954	666	3 863
15	Nyírmeggyes	Község	2 629	1 037	2 879
16	Nyírparasznya	Község	945	328	1 476
17	Ópályi	Község	3 084	914	2 672
18	Ökörítőfülpös	Nagyközség	1 799	665	3 342
19	Őr	Község	1 479	537	1 778
20	Papos	Község	848	322	1 067
21	Rápolt	Község	135	85	321
22	Szamoskér	Község	413	184	971
23	Szamoszeg	Község	1 723	722	3 530
24	Tiborszállás	Község	955	367	2 552
25	Vaja	Város	3 552	1 193	2 861

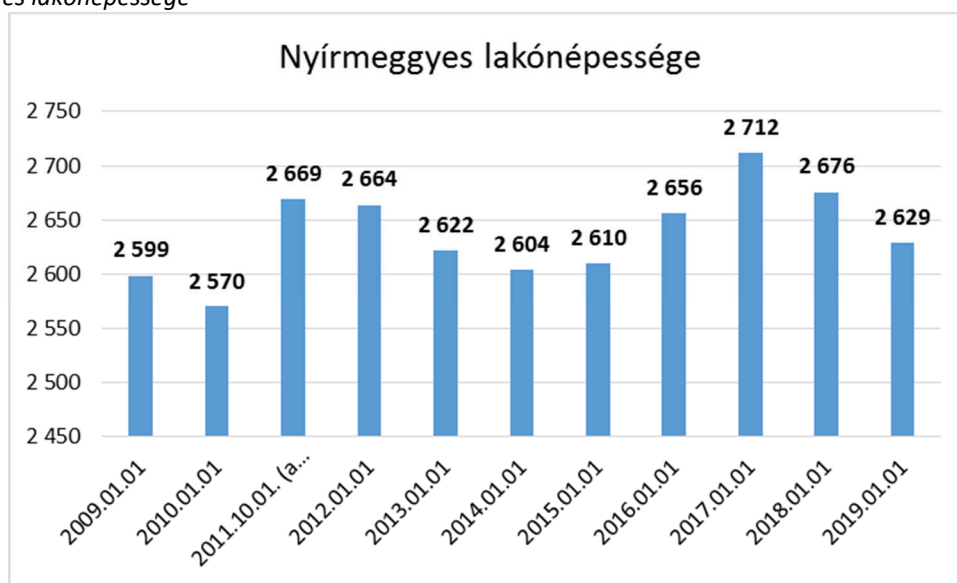
Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

2019.01.01		Jogállás	Lakónépesség	Lakások száma	Területnagyság (hektár)
26	Vállaj	Község	1 178	445	2 227
Összesen			63 501	24426	62 470

(Forrás: KSH Helyiségnévtár)

Nyírmeggyes alapvetően tartja lakónépességét, a 2001. évi népszámláláskor állandó lakónépessége 2.759 főből állt, a 2011. évi census alkalmával 2.669 fő lakónépességgel bír a falu. A 2019. január 01-ei eszmei időpontban 2.629 fő a lakónépesség. A település fogyása tendenciaszerűen negatív tartományú az elmúlt évtizedben (átlagosan -4 ezrelékes értéket mutat).

Nyírmeggyes lakónépessége

(Forrás: KSH Helyiségnévtár)

Nyírmeggyeshez külterületi településrészek is tartoznak, amelyek jelentős lakosságot nem tömörítenek. A külterületi településrészek az alábbiak:

- Csemetekert
- Fogarassytanya
- Garancsitanya
- Jékeytanya
- Katonatanya
- Kovácstanya
- Nagyszállástanya
- Nyírmeggyes vasútállomás
- Péchy tanya

A 2011. évi census külterületi településrészekre vonatkozó adatait a lenti táblázat tartalmazza:

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Nyírmeggyes közigazgatási területéhez tartozó tanyák főbb adatai

A helység település részei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése	A népszámlálási lakónépesség	A lakások	A lakott egyéb lakóegységek	Postai irányítószám	A külterület települési jellege	A településrész távolsága a központi belterület centrumától (km)
	száma 2011. október 1-jén, a 2019. január 1-jei közigazgatási állapot szerint					
Központi belterület	2 596	1 029	–	4722	–	–
Külterület						
Csemetekert	–	–	–	4722	mezőgazdasági jellegű (készenléti, szolgálati) lakótelep, illetve lakóhely, mezőgazdasági jellegű tanyák	1,2
Fogarassytanya	–	–	–	4722	külterület összeírt lakóegység és népesség nélkül	3,0
Garancsitanya	2	1	–	4722	gazdasági tevékenységhez, vagy egyéb funkcióhoz nem köthető lakóhely	1,8
Jékeytanya	–	1	–	4722	külterület összeírt lakóegység és népesség nélkül	4,0
Katonatanya	–	–	–	4722	mezőgazdasági jellegű (készenléti, szolgálati) lakótelep, illetve lakóhely, mezőgazdasági jellegű tanyák	1,0
Kovács tanya	–	–	–	4722	külterület összeírt lakóegység és népesség nélkül	3,0
Nagyszállástanya	–	1	–	4722	gazdasági tevékenységhez, vagy egyéb funkcióhoz nem köthető lakóhely	3,5
Nyírmeggyes vasútállomás	4	1	–	4722	forgalmi település (vasútállomás, vasúti őrház stb.)	2,0
Péchy tanya	10	5	–	4722	mezőgazdasági jellegű (készenléti, szolgálati) lakótelep, illetve lakóhely, mezőgazdasági jellegű tanyák	1,0

(Forrás: KSH (népszámlálási adatok))

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az idősödő társadalom a gazdaság fejlődésére, a munkaerőpiacra, a generációs transferekre gyakorolt jelentős közgazdasági hatásai várhatók. Az öregedési folyamat Magyarországon is jellemző. A mintegy 10 milliós létszámú népességben folyamatosan, az utóbbi években pedig gyorsuló ütemben csökkent a 14 éves és ennél fiatalabb korcsoport aránya és emelkedett az idősebb aktív korúaké, de még inkább a 60 éven felülieké. Ezek az arányok a születések és a halálozások trendjeiből erednek. Az általános trendek Nyírmeggyes Községben is igazak.

A népesség öregedésének leírásához használt legfontosabb mutatók az alábbiak:

Eltartottsági ráta: gyermekkorú népességnek (0–14 éves) és az időskorú népességnek (65–X éves) az aktív korú (15–64 éves) népességhez viszonyított arányát fejezi ki. Az indikátor a népesség korösszetételéről nyújt információt, amelynek a társadalmi ellátó rendszerekben van jelentősége. A mutató mértéke és változásának iránya azt jelzi, hogy mekkora, és hogy növekvő vagy csökkenő terhet jelent a munkavállalási korú népességnek a gyermekek és időskorúak eltartása.

Öregedési index: az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az előregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

A település öregségi mutatója 2009. évben 1,35, míg 2018-ra 1,62 –re nőtt, folyamatos növekvő tendenciával.

Nyírmeggyes állandó népességének nemenkénti és korosztályonkénti összetétele (2018.01.01. eszmei időpontban)

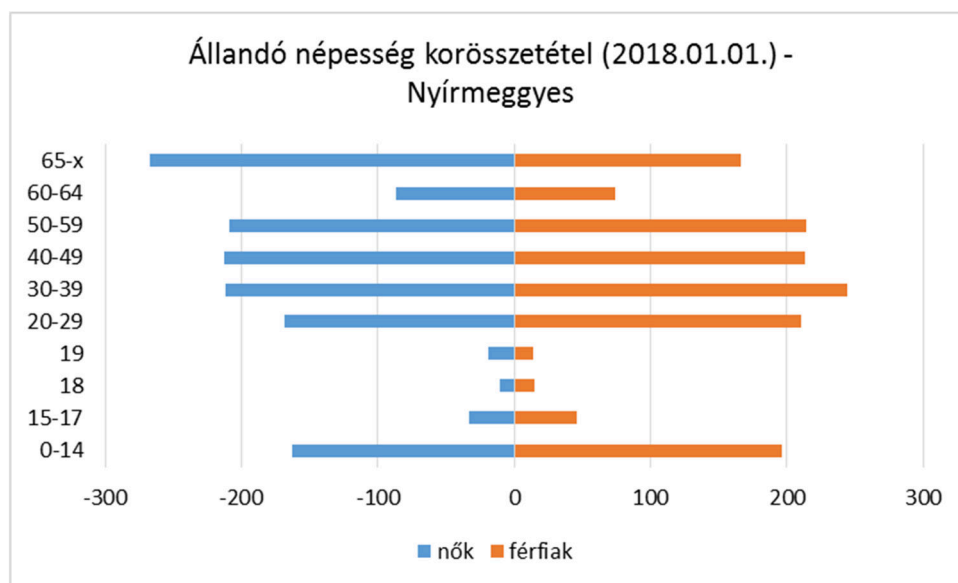
Korosztály	Nők	Férfiak	Összesen
0-14	163	196	359
15-17	33	46	79
18	11	15	26
19	19	14	33
20-29	169	210	379
30-39	212	244	456
40-49	213	213	426
50-59	209	214	423
60-64	87	74	161
65-x	267	166	433
Összesen	1383	1392	2775

(Forrás: KSH Területi adatbázis (Saját szerkesztés))

A települési korfa hasonló a Nyírmeggyes lakosságszám volumenéhez hasonló lakosságszámmal bíró településekéhez; a szép korúak aránya magas, azon belül több a nő. A lakosság összetételében jelentős azon időskorúak aránya, akiknek családtagjaik elvesztése miatt, vagy hozzátartozóik, gyermekeik városba költözése miatt elmagányosodnak.

Fizikai és szellemi teljesítőképességük csökkenése miatt egyre inkább rászorulnak mások segítségére, rendszeres ápolásra, gondozásra lenne szükségük. A férfiak nagyobb halandóságának következményeként az elmúlt időszakban a népességben belül folytatódott a nők arányának lassú emelkedése.

Települési korfa (2018.01.01. eszmei időpontban) – Nyírmeggyes állandó népessége alapján

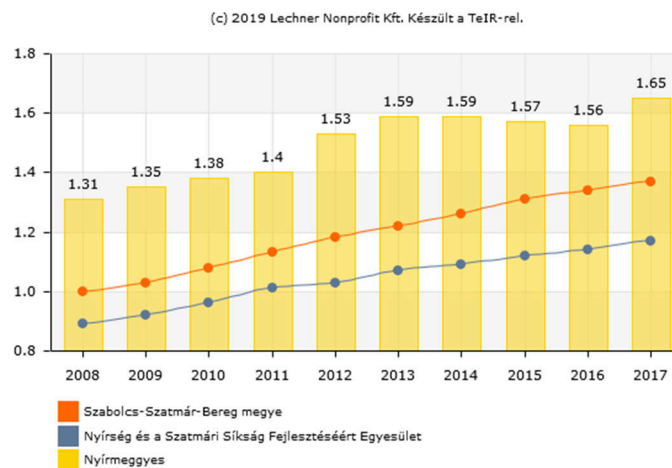

(Forrás: KSH Területi adatbázis (Saját szerkesztés))

Nyírmeggyesen a népességi adatok azt mutatják, hogy évről-évre folyamatosan nő az idősek aránya az összlakosság létszámához viszonyítva. Ezen lakosság egy részére jellemző, hogy egyedül élnek mindennapjaikat. Ez növeli az életminőség romlásának kockázatát, hisz minden költséget egyetlen nyugdíjból kell finanszírozni. Az, hogy az idősek hogyan élnek meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. Ezen a téren jelentős a társadalmi szinten megoldásra váró problémák száma, a nyugdíjak reálértékének megőrzése, az idősek biztonságérzetének növelése, a szegénység, a megélhetési gondok elleni küzdelem. Nehezíti a helyzetet, hogy a családok aktív tagjai távol vannak, vagy a megélhetési gondok miatt több, mint nyolc órát dolgoznak, így kevés idő marad az idősek gondozására, a velük való törődésre.

Az időskorúak helyzetét jelentősen befolyásolja a családi állapotuk, amely alapján megfigyelhető, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya.

Öregségi mutató, (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves) - Nyírmeggyes

(Forrás: TEIR)

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

A település népességének öregedésének egyik alapvető oka a születések-halálozások aránya. A lenti táblázatban rögzített adatsorok egyértelműen mutatják, hogy szignifikánsan magasabb a halálozások száma, mint az élve születések száma. A 2019. évben 18 gyermek születése mellett 26 haláleset történt.

Nyírmeggyes főbb demográfiai adatai

Időszak	Élveszületések száma (fő)	Halálozások száma (fő)	Csecsemőhalálozás (1 éven alul meghaltak száma) (fő)	Házasságkötések száma (eset)	Válások száma (eset)
2009. év	21	22		8	4
2010. év	19	34		9	1
2011. év	23	33		7	3
2012. év	11	34		3	1
2013. év	12	25		8	3
2014. év	23	27		10	5
2015. év	19	33		10	2
2016. év	32	20		15	3
2017. év	10	28		16	1
2018. év	24	27		14	3
2019. év	18	26		21	2

(Forrás: KSH területi adatbázis)

Kisebbségi hatásokkal bár, de a településre jellemző negatív vándorlási egyenleg is erősíti azt, hogy a népesség elöregedő.

Vándorlások adatai - Nyírmeggyes

	Belföldi odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlás együtt) (eset)	Belföldi elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlás együtt) (eset)	Belföldi állandó odavándorlások száma (eset)	Belföldi állandó elvándorlások száma (eset)
2009.	65	90	54	47
2010.	94	99	55	48
2011.	83	104	43	49
2012.	96	133	38	56
2013.	97	121	39	54
2014.	111	141	55	79
2015.	107	115	51	59
2016.	152	154	82	80
2017.	128	147	60	87
2018.	124	164	56	96
2019.	121	137	64	78

(Forrás: KSH területi adatbázis)

A település vándorlási egyenlege folyamatosan negatív tartományú, az elmúlt időszakban -15 ezrelékes értéket is mutatott. Az elmúlt évtizedben a vándorlási vesztesége Nyírmeggyes Községnek -8,04%-os értékű.

1.7.1.2. Nemzetiségi összetétel

Nyírmeggyesiek 91,9%-a magyarnak vallotta magát a 2011. évi népszámláláskor. Településünkön nem működik kisebbségi önkormányzat. A településen a szó klasszikus értelmében vett mélyszegénységben-nyomorban élő családról nincs tudomásunk. Azonban, a munkahelyek hiánya, az elhelyezkedési esélyek rohamos csökkenése a szerény körülmények között élő emberek, családok rohamos lecsúszásához vezet, ami egészen a mélyszegénységbe sodorhatja őket. A községben roma származású lakosok nem élnek, így a cigányság szegregációja, illetve ellenük irányuló diszkrimináció sem jelentkezik.

A helység lakóinak nemzetiségi kötődése 2011-ben - Nyírmeggyes

Nemzetiség	Arány (2011.)
magyar	91,9%
bolgár	0,1%
cigány (roma)	0,0%
görög	0,0%
horvát	0,0%
lengyel	0,0%
német	0,0%
örmény	0,0%
román	0,3%
ruszin	0,0%
szerb	0,0%
szlovák	0,0%
szlovén	0,0%
ukrán	0,7%
egyéb, nem hazai nemzetiség	0,2%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	8,1%

(Forrás: KSH)

1.7.1.3. Képzettség

A tudásalapú gazdaság fejlesztése, a versenyképesség növelése prioritássá vált Magyarországon is, különösen a hátrányos helyzetű régiókban. Az egyenlőtlenségek átörökítésének egyik legfőbb okaként tartják számon ma is, ha az oktatás szűk körben és alacsony színvonalon valósul meg. Az ország régiói közül az Észak-Alföld régió sok szempontból hátrányos helyzetűnek tekinthető, de a régióon belül is jelentős különbségek találhatók – többek között az iskolázottság tekintetében.

Az iskola végzettség, szakképzettség kiemelt szempontja a foglalkoztatásnak, mely mind a szegénység vizsgálatánál, mind a jövedelmi és a vagyoni helyzet elemzésénél is releváns. A mai, rohamosan fejlődő világban a szakmák, munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, azok műveléséhez, betöltéséhez speciális iskolai végzettségek, szakképesítések szükségesek. Természetesen a munkaerőpiac bizonyos szegmensei továbbra is felszívják az alacsony iskolai végzettségű lakosok egy részét, azonban ezek a munkakörök száma is véges, így megfelelő iskolai szakképesítés, végzettség hiánya egyértelmű hátrányt okoz a munkapiacon való elhelyezkedésben.

A településen nyilvántartott munkanélküliek között még mindig nagyon magas azok aránya, akik csak alapfokú végzettséggel rendelkeznek.

Nyírmeggyesen a 2018. évben a legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya 40,4% értéket mutatott.

Középfokú végzettség hiányában a szakképesítések többsége sem szerezhető meg, így ezeknek a lakosoknak a többsége a munkaerőpiac csak olyan területein tud elhelyezkedni, ahol semmilyen speciális tudásra nincs szükség. Az iskolarendszeren kívüli szakképesítés megszerzésének egyik lehetőségeként alakult ki az utóbbi években, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül (például közfoglalkoztatási program keretein belül) a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen dokumentált szakképzést.

Azonban hasonlóan az országos tendenciákhoz, a felnőttképzésben a jobb háttérű, magasabb iskolai végzettségű, motivált felnőttek vesznek részt, akik számára a kedvezőbb munkaerőpiaci helyzet részben akár a képzés nélkül is adott, másrésztől azonban a felnőttképzés által az abban részt vevők – függetlenül háttérüktől, végzettségüktől – fejlődnek, és ezáltal könnyebben boldogulnak a munka világában főként, ha tudatos céllal választották.

A lakosság iskolai végzettségére vonatkozóan a KSH a népszámlálások alkalmával gyűjt információt. A 2011-es népszámlálás tekinthető a legfrissebb, más területi szintekkel összehasonlítható adatforrásnak. A népesség átlagos képzettségi színvonala ugyancsak a felzárkózás irányába mozdult el, de a magasabban képzett népesség arányának növekedése elmaradt az országos ütemtől.

Az iskolai végzettség, szakképzettség kiemelt szempontja a foglalkoztatásnak, mely mind a szegénység vizsgálatánál, mind a jövedelmi és a vagyoni helyzet elemzésénél is kiemelésre kerül. A mai, rohamosan fejlődő világban a szakmák, munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, azok műveléséhez, betöltéséhez speciális iskolai végzettségek, szakképesítések szükségesek. Természetesen a munkaerőpiac bizonyos szegmensei továbbra is felszívják az alacsony iskolai végzettségű lakosok egy részét, azonban ezen munkakörök száma is véges, így megfelelő iskolai szakképesítés, végzettség hiánya egyértelműen hátrányt okoz a munkaerőpiacon való elhelyezkedésben.

Alacsonyan iskolázott népesség - Nyírmeggyes

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	80,30%	91,80%	19,70%	8,20%
2011	90,70%	96,50%	9,30%	3,50%

(Forrás: KSH, népszámlálási adatok (saját szerkesztés))

Nyírmeggyesen 2001 és 2011 között a nők tekintetében 10 %-al, míg a férfiak tekintetében 5 %-al csökkent az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, 15. életévüket betöltött lakosok száma. Csökkent a férfiak és nők közötti különbség: 2001-ben a női lakosság 19,7%-a, a férfi lakosság 8,2 %-ka nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, 2011-re ez az arány nők esetében 9 %-ra, férfiak esetében 3,5 %-ra szelídült.

Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya (%) - Nyírmeggyes

	megyei átlag	Nyírmeggyes
2001	8,3	4,7
2011.	13,3	9,1

(Forrás: KSH, népszámlálási adatok (saját szerkesztés))

Nyírmeggyes lakosainak képzettségi mutatója javuló tendenciát mutat, de a megyei (és az országos) átlagtól sajnos elmarad. A 25 éves és idősebbek körében felsőfokú oklevéllel (egyetemi, főiskolai oklevél) rendelkezők aránya a 2001. évi 4,7%-ról 2011. évre 9,1%-a nőtt, azonban még így is szignifikánsan elmarad a megyei (2011. évben 13,3%) és az országos (2011. évben 19,0%) átlagtól. Hasonló elmaradás tapasztalható a 18. évesekre vizsgált, legalább érettségivel rendelkezők arányában, mely bár a 2001. évi értékről (21,4%) 2011. évre jelentősen növekedett (32,9%), de szintén elmaradásban van mind a megyei (2011. év 38,3%), mind az országos (2011. év 49,0%) átlagtól.

A megye és így Nyírmeggyes lakosainak iskolázottsági, képzettségi viszonyainak az országosnál lényegesen kedvezőtlenebb alakulásában lényegi összefüggés mutatható ki a változás és a munkamegosztás hierarchikus szerkezetének változása (a vezető állású- és értelmiségi foglalkozási státuszok kínálatának beszűkülése) és a vándorlási intenzitása között, ami azt sejteti, hogy a megfelelő munkamegosztási státuszok hiányában más képzettségi rétegeknél tömegesebbé vált a felsőfokú végzettségűek, az értelmiségiek elvándorlása, továbbá be- ill. visszaköltözésének elmaradása.

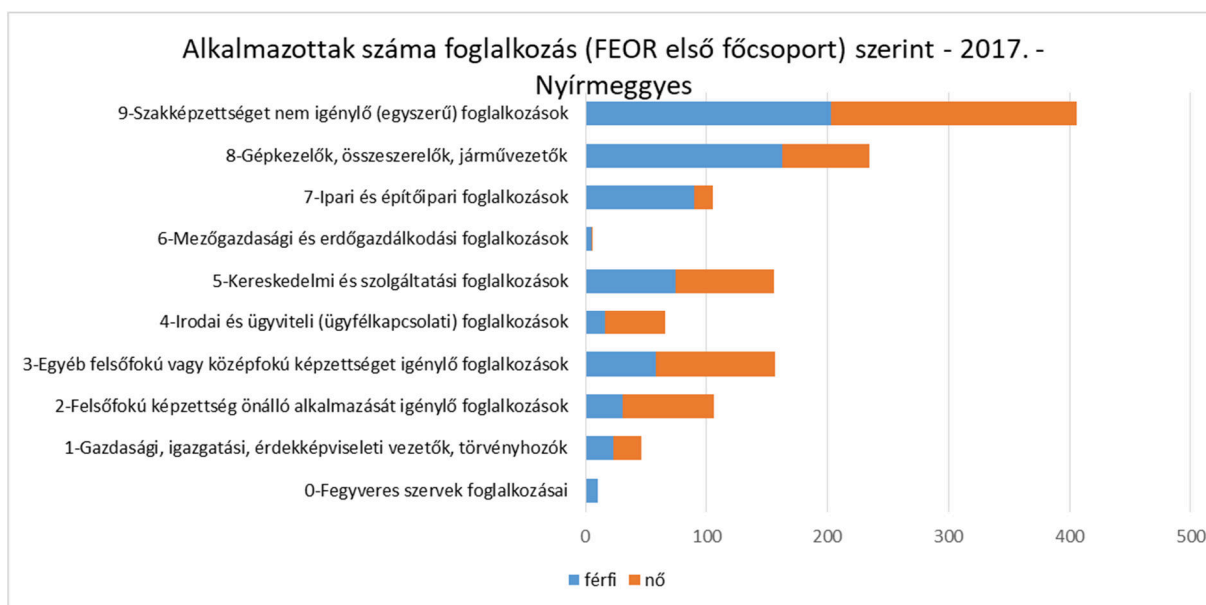
1.7.1.4. Foglalkoztatottság

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportba tartoznak az ipari és építőipari (FEOR 7), a gépkezelő, összeszerelő, járművezető (FEOR 8) valamint a szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások (FEOR 9) foglalkoztatási főcsoportok. Nyírmeggyes Községben az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában viszonylag magas, a rendelkezésre álló 2017. évi adatok alapján 39,2%, hasonló időszakban a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei átlagos érték 36,5%.

A Magyar Államkincstár által az alkalmazottak száma foglalkozás (FEOR első főcsoport) szerinti adatszolgáltatása alapján is a 2017. évi adatok szerint a szakképzettséget nem igénylő (9. főcsoport) foglalkozásokhoz sorolható az alkalmazottak több, mint 30%-a. Igen alacsony a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások körében alkalmazottak valamint a magasabb képzettséget igénylő (gazdasági, igazgatási, érdekképviselői vezető, törvényhozók; 1. főcsoport) foglalkozások körében alkalmazottak aránya.

A magas végzettséget (legalább középfokú végzettséget) igénylő foglalkozások (1-Gazdasági, igazgatási, érdekképviselői vezető, törvényhozók; 2-Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások; 3-Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások) körében alig az alkalmazottak 20%-a tevékenykedik.

Alkalmazottak száma foglalkozás (FEOR első főcsoport) szerint – 2017. - Nyírmeggyes

Az alacsony végzettség, a szakképzettség hiánya hátrányt jelent a munkaerő-piacon. A munkaügyi központ képzésekkel, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása – igyekszik re integrálni az álláskeresőket a munka világába. Az alacsony iskolázottsági szint beszűkíti a munkahelyhez jutás lehetőségét. A változás egyik feltétele a képzettség megszerzése. A településen élő tartós munkanélküliek jövedelmi helyzete nem teszi lehetővé az iskolába járást, aminek egyik oka az anyagiakban keresendő. A képzés ideje alatt ugyanis elesnének az alkalmi munkából származó jövedelemtől.

Regisztrált munkanélküli az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes kirendeltséggel együttműködik, és akit az illetékes kirendeltség álláskeresőként nyilvántart. Folyamatosan jelen van a multinacionális cégek elszívó hatása, valamint az ország más részeiből érkező munkáltatók is megjelentek toborzás céljából.

Igen magasnak mondható a foglalkoztatottak körében a naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya. Naponta ingázók (eljárók) aránya a foglalkoztatottak százalékában 2011. évi census alkalmával 58% volt, amely szignifikánsan magasabb arány, mint a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei 31,4% aránya.

A foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya a 2011. évi népszámlálás adatai szerint 42,4%-os volt, ami szintén kiemelten magasnak számít, korrelál megyei átlaggal.

Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)

Mutató	Nyírmeggyes	Megyei átlag
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%), 2001	48,8	48,3
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%), 2011	42,4	41,6

(Forrás: KSH, népszámlálási adatok)

Nyírmeggyesen a nyilvántartott álláskeresők a munkaképes korú népesség százalékában a 2018. évben 6% volt (nyilvántartott álláskeresők száma száz 15-64 éves állandó lakosra.). A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek (tartós munkanélküliek) ebből 35,7% volt a 2018. esztendőben.

A legkisebb arányban a 20 éven aluli lakosság körében találhatóak regisztrált munkanélküliek. Ennek magyarázata lehet, hogy a 16. életévüket betöltött lakosok többsége még az oktatási rendszerben foglal helyet, középiskolában, vagy azt követően felsőfokú szakképzésben vagy felsőoktatásban vesz részt. Az elmúlt időszakban bár az álláskeresők száma csökkent, annak korcsoportonkénti megoszlása alapján 35-39 év valamint a 55 év feletti lakosság arányának tükrében az növekedett. Kiugró növekedés tapasztalható az 55 év feletti lakosság körében, mely a 2010 óta zajló, lépcsőzetes nyugdíjkorhatár emeléssel, valamint az kordedvezményes nyugdíj megszüntetésével állhat összefüggésben. Ezen felül általánosságban is megállapítható, hogy idősebb korban a mobilitási képesség csökkenésével egyenes arányban növekszik a kiszolgáltatottság is, amennyiben helyben nincs lehetőség a foglalkoztatásra, az idősebb korosztály tagjai gyakrabban válnak munkanélkülivé. Az önkormányzat által működtetett közfoglalkoztatási programok próbálják ellensúlyozni az idősebb korosztályra és egyéb hátrányos helyzetben lévő lakosokra nehezedő, főként az alacsony mobilitási lehetőségeikből fakadó terheket azzal, hogy helyben biztosítanak álláslehetőséget számukra.

A 18-29 éves pályakezdők a nagyobb lélekszámú településeken hamarabb találnak végzettségüknek megfelelő állást, többségük még családalapítás előtt állva könnyebben változtat lakóhelyet az ideális munka kedvéért.

Munkanélküliségi adatok Nyírmeggyes vonatkozásában a 2020. évben - Nyírmeggyes

Időpont	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>36 5 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT, RSZS fő	Munka v. korú népes. fő	Relatív mutató %	Arányszám	Megyei arányszám
2020. 01. 20-i állapot szerint	81	20	11	9	25	1 838	4,41	1,14	1,77
2020. 02. 20-i állapot szerint	83	19	13	10	23	1 838	4,52	1,11	1,81
2020. 03. 20-i állapot szerint	88	20	20	10	23	1 838	4,79	1,10	1,91
2020. 04. 20-i állapot szerint	106	20	33	10	22	1 838	5,77	1,13	1,71
2020. 05. 20-i állapot szerint	110	20	36	10	27	1 838	5,98	1,06	1,59
2020. 06. 20-i állapot szerint	114	20	27	12	30	1 838	6,20	1,07	1,54

(Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (saját szerkesztés))

A munkaügyi központ számos eszközzel – átképzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú munka támogatása – igyekszik az álláskeresőket visszavezetni a munka világába. A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű csoportok a gazdasági válság következményeként egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét.

A fenti táblázatban a munkavállalásra képes korú népesség meghatározásánál a KSH népszámlálási, ill. népesség-nyilvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerinti 15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők számát értjük. Relatív mutató alatt a nyilvántartott álláskereső a munkavállalási korú népesség %-ában való meghatározása történik meg, míg arányszámként a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya olvasható. A fenti, 2019. évi adatsort vizsgálva megállapítható, hogy Nyírmeggyes Községben a hivatalos nyilvántartás alapján a munkanélküliségi mutatója $\approx 5\%$ -os átlagértéket hoz.

1.7.1.5. Jövedelmi viszonyok

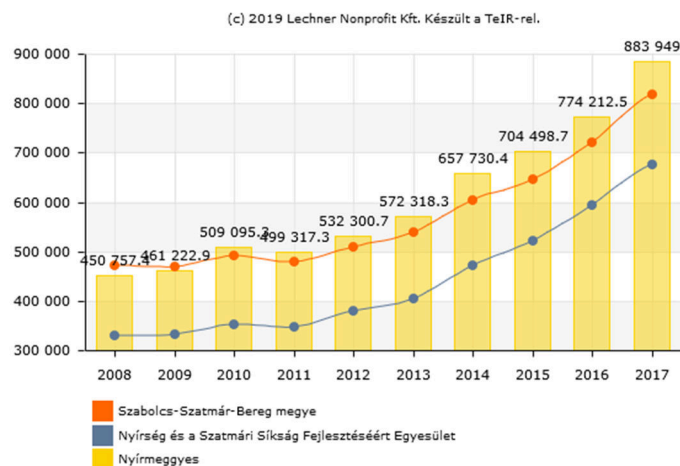
A települési jövedelmi viszonyok az országos átlaghoz mérten szerények, szignifikánsan magas a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma.

Főbb segélyezési adatok

Időszak	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek havi átlagos száma (fő)	Alanyi jogon megállapított ápolási díjban részesítettek havi átlagos száma (fő)	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos száma (fő)	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (fő)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)
2014. év	76	43,01	209		6
2015. év	103,83	41,04	214,5	363	5
2016. év	57,87	45,46	201	706	463
2017. év	46,89	44,12	195,5	739	465
2018. év	41,76	42,41	160	682	472

(Forrás: KSH területi adatbázis)

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)

(Forrás: TEIR)

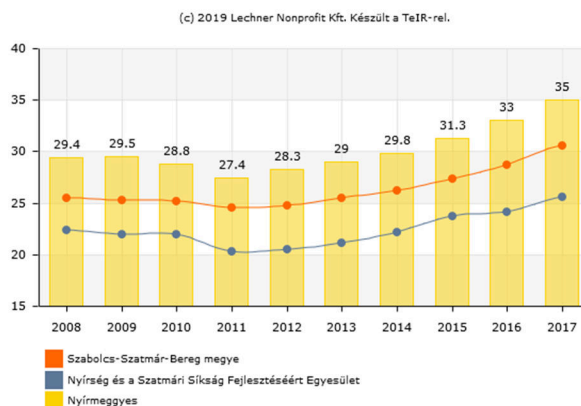
Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem mutató értéke magasabb, mint a Nyírség Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület településeinek átlagértéke, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei átlagtól is. A 2017. évben Nyírmeggyes esetében a mutató értéke 883.949.-Ft volt.

1.7.1.6. Életminőség

1.7.1.6.1. Nagyértékű fogyasztási cikkek

Az életminőséget, illetve annak anyagi tényezőit áttételesen jellemző mutatók közül viszonyítási alapot jelent a lakosság tulajdonában álló nagy értékű fogyasztási cikkek száma és értéke.

Száz lakosra jutó személygépkocsik száma (db)

(Forrás: TEIR)

Ezek közül az egyik legjellemzőbb mutató az 1000 főre jutó személygépkocsik számának változása. A személygépkocsik száma az elmúlt időszakban emelkedett, és magasabb értéket vesz fel, mint a megyei átlag.

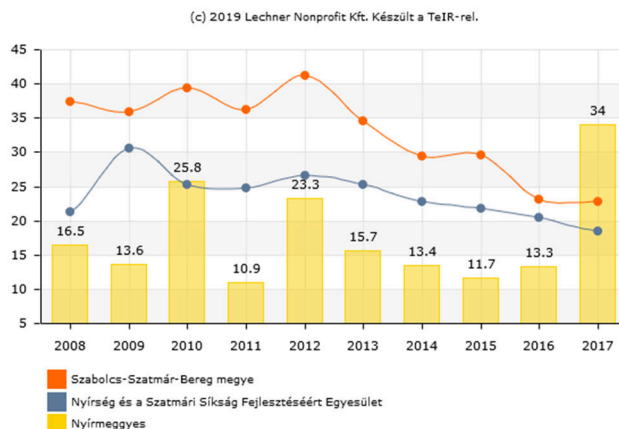
1.7.1.6.2. Közbiztonság

Egy település közbiztonsága jelentős khatással bír számos területre, így befolyásolja a gazdasági életet – a beruházási szándékon keresztül –, továbbá a lakossági migrációt (letelepedés vagy elvándorlás) is. A település lakóinak hangulatára, életvitelére és szabadidő eltöltési szokásaira is rányomja bélyegét.

Nyírmeggyes Község a Hodász körzeti megbízott illetékességi területén található, ahol 4 fő körzeti megbízott teljesít közterületi szolgálatot. Az iskolában működik az Iskola Rendőre program, mely során az intézményt folyamatosan látogatják. Több alkalommal kerül megrendezésre bűnmegelőzési oktatás. A helyi polgárőrök a bűnmegelőzésben és felderítésben nagy mértékben közreműködnek. A rendőrség a polgárőrséggel, a helyi vadásztársaság tagjaival, helyi földtulajdonosokkal folyamatos kapcsolatban van, a mezei lopások visszaszorítása érdekében közös szolgálatot, téli időszakban rendszeres külterületi ellenőrzéseket látnak el, melynek eredményeképpen az elkövetett termény és falopások száma csökkent.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

A regisztrált bűncselekmények száma, ezer lakosra (db)

(Forrás: TEIR)

Nyírmeggyesen elkövetett bűncselekmények száma csökkenő tendenciát mutat. Jellemzően vagyon elleni bűncselekmények (lopás), ritkán személy elleni erőszak (szabadság megsértése, testi sértés, zaklatás) illetve közrend elleni bűncselekmények (garázdaság) történnek.

Bűncselekmények bűnelkövetők száma szerint Nyírmeggyes Községben

BTK	Elkövetők száma						Bűnelkövetők száma					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
(1) gyermekkorú (0-13)	1											
Testi sértés	1											
(2) fiatalkorú (14-17)	2					1	2					1
Garázdaság	1						1					
Lopás	1						1					
Magánlaksértés						1						1
(3) fiatal felnőtt (18-24)	6	5	3	1	4	2	6	5	3	1	4	2
_Járművezetés ittas vagy bódult állapotban	1						1					
_Visszaélés kábítószerrel	3						3					
Csalás		1	1					1	1			
Fogolyszökés					1						1	
Garázdaság	1	3					1	3				
Jármű önkényes elvétele			1						1			
Járművezetés ittas állapotban		1	1		1	1		1	1		1	1
Kábítószer birtoklása				1						1		
Közokirat-hamisítás					1						1	
Lopás					1	1					1	1
Testi sértés	1						1					
(4) felnőtt (25-59)	15	7	9	16	29	9	13	7	9	16	29	9
_Járművezetés ittas vagy bódult állapotban	1						1					
Csalás			2						2			
Csődbűncselekmény			1						1			
Egyedi azonosító jellel visszaélés		1		1	1			1		1	1	
Garázdaság	4		1		2		4		1		2	

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

BTK	Elkövetők száma						Bűnelkövetők száma					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hamis magánokirat felhasználása			2		1				2		1	
Járművezetés ittas állapotban		1	1	2	3	3		1	1	2	3	3
Kábítószer birtoklása				1						1		
Kiskorú veszélyeztetése	1						1					
Közokirat-hamisítás					16	1					16	1
Közúti baleset okozása				1	2					1	2	
Közveszéllyel fenyegetés			1						1			
Lopás	3			4	3	3	3			4	3	3
Magánlaksértés		1						1				
Orgazdaság				2						2		
Segítségnyújtás elmulasztása		1						1				
Sikkasztás				1		2				1		2
Tartási kötelezettség elmulasztása	3			2			2			2		
Testi sértés	1	2	1	1	1		1	2	1	1	1	
Zaklatás	2	1		1			1	1		1		
(5) időskorú (60-)				2	5	2				1	5	2
A számvitel rendjének megsértése					2						2	
Járművezetés ittas állapotban				1						1		
Közokirat-hamisítás					2	1					2	1
Közúti baleset okozása					1	1					1	1
Testi sértés				1								
Végösszeg	24	12	12	19	38	14	21	12	12	18	38	14

(Forrás: Belügyminisztérium Koordinációs és Statisztikai Osztály Bűnügyi statisztikai rendszer (<https://bsr-sp.bm.hu>) (a 2018. évi adatok törtévi adatokat tartalmazzak!) (A kimutatás 2018.07.01-jén készült az ENyÜBS 2009.01.01-2018.06.30 közötti adatai alapján.)

1.7.1.7. Lakásállomány

A KSH 2019. január 01. adatsora alapján Nyírmeggyes lakásállománya 1038 db lakásból áll.

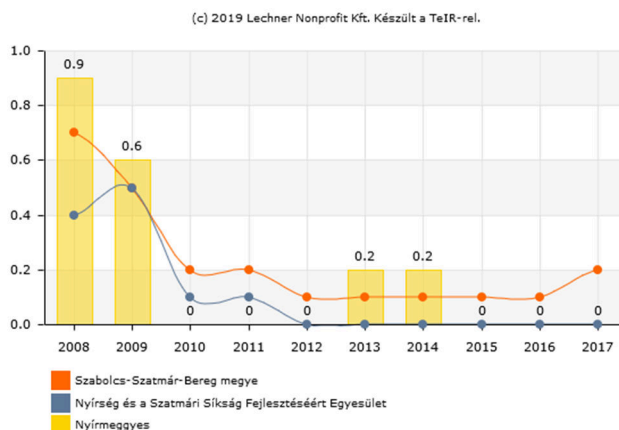
Lakásállomány szobaszám szerinti osztályozása az elmúlt időszakban – Nyírmeggyes

Időszak	Lakásállomány	Az egyszobás lakások száma (db)	A kétszobás lakások száma (a másfél szobásokkal együtt) (db)	A háromszobás lakások száma (a két és félszobásokkal együtt) (db)	A négy és több szobás lakások száma (a három és félszobásokkal együtt) (db)
2013.	1037	32	326	489	190
2014.	1038	31	326	491	190
2015.	1038	31	326	491	190
2016.	1038	31	326	491	190
2017.	1037	31	325	491	190
2018.	1037	31	325	491	190
2019.	1038	31	324	493	190

(Forrás: KSH területi adatbázis)

A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 1009 darab volt 2018. évben, a közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna hálózatba) bekapcsolt lakások száma szintén abban az évben 922 darab volt. A háztartási gázfogyasztók száma 2018. évben 841 darab volt. A lakosságtól elszállított települési hulladék 388,7 tonna volt a 2018. esztendőben. Ugyanabban az évben a háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége 81,18 m3 volt.

Épített lakások az éves lakásállomány százalékában (%) - Nyírmeggyes

(Forrás: TEIR)

A településen – hasonlóan az országos tendenciákhoz – jelentősen visszaesett az épített lakások aránya az elmúlt időszakban.

1.7.2. Térbeli- társadalmi rétegződés, konfliktusok, életviszonyok

Jelentős társadalmi konfliktus nem érzékelhető a településen.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

A település identitása a helyi lakosság kötődését, viszonyát jelenti a lakóhelyhez, lakókörnyezethez, ami nagymértékben meghatározhatja az egyes településfejlesztési beavatkozások sikerét. Egyaránt jelentkezhethet egyéni és közösségi szinten, ám e két megközelítés átfed, sőt egymásra visszahat. Településfejlesztési szempontból a csoportszintű kötődés a fontosabb, a helyvel kapcsolatos szimbolikus jelentést a csoporttagok megosztják egymással. A helykötődés olyan helyek irányában alakul ki közösségi szinten, amelyekben a közösség saját kultúráját megőrizheti és gyakorolhatja. Az identitás kérdése azért is kiemelten fontos, mert ez közvetett módon hat a település népességmegtartó erejére.

1.7.3.1. Települési címer

Nyírmeggyes Község címere az alábbi: csücskös talpú pajzs vörös mezejében zöld pázsiton ágaskodó fehér (ezüst) lovon kék mentébe és vörös nadrágba öltözött huszár könyökben kissé behajlított, felemelt jobb kezében ezüst szablyát tart; a pajzson ötágú, nyitott aranykoronával díszített pántos sisak; a pajzsot a (heraldikai) jobb oldalon ezüst-kék, a bal oldalon arany-vörös sisaktakaró övezi; a pajzs mellett kétoldalt a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára anyaga alapján a település első említéseként igazolt 1272-es évszám első két, valamint utolsó

két számjegye (12 – 72); a pajzs alatt, a jelmondat helyén a település neve (Nyírmeggyes) olvasható.

Nyírmeggyes Község címere

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

1.7.3.2. Testvértelepülések

A község határon átnyúló együttműködéseinek legjellemzőbb formája a testvértelepülési kapcsolatok ápolása, melyekbe önkormányzati intézmények és egyéb civil szervezetek egyaránt bekapcsolódnak. Nyírmeggyes Község Önkormányzata 2017 márciusában a romániai Szinerváralja településsel kötött együttműködési szándéknyilatkozatot. A testvércapcsolat azzal a szándékkal jött létre, hogy erősítse a határon átnyúló együttműködést, a magyarság összetartozás tudatát. Munkács városával a testvér települési kapcsolat felvételére 8 évvel ezelőtt került sor. Másik testvértelepülés Koltó. Az együttműködés egyik alapvető célja a Petőfi-kultusz ápolása.

1.7.3.3. Vallási felekezetek

A település identitását erősítő tényezők között igen fontos szerepet tölt be a vallás. A 2001-es népszámlálás alkalmával mértékhez képest – az országos trendekhez hasonlóan – Nyírmeggyesen is jelentősen csökkent a magukat valamely vallási felekezethez tartozónak vallók száma. A lakosság vallási megoszlását tekintve a legfontosabb szerepet a református vallás tölti be.

Nyírmeggyes Község lakóinak vallási összetétele 2011-ben – Nyírmeggyes

Felekezet	Arány
református	66,1%
görög katolikus	8,7%
római katolikus	7,4%
evangélikus	0,1%
egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik	2,4%
vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik	2,9%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	12,5%

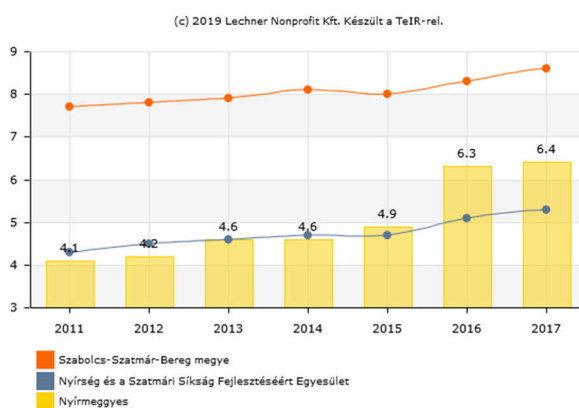
(Forrás: KSH, 2011. évi népszámlálás)

1.7.3.4. Civil szervezetek

A civil szervezetek, mint az állampolgárok önkéntes szerveződései a társadalmi-kulturális élet fontos alkotó elemei, tevékenységük, szerepvállalásuk révén nagymértékben hozzájárulnak a

társadalmi problémák hatékony kezeléséhez, a közösségi szükségletek kielégítéséhez. Ezek a szervezetek a mindennapi élet szinte valamennyi területén jelen vannak, meghatározó szerepet játszanak egyén és az állam között, lehetőséget biztosítanak az embereknek az önszerveződésre, a közös érdekek, értékek mentén, meghatározott célok elérésére, hasonló problémák kezelésére, embertársaik megsegítésére, a cél érdekében létrehozzák saját szervezetüket. Nonprofit szervezeteknek minősül minden olyan nem profitszerzésre irányuló regisztrált szervezet (alapítvány, közalapítvány, egyesület, egyesülés, érdekképviselő köztestület, közhasznú társaság, valamint az egyesülési törvény hatálya alá tartozó társadalmi szervezet) a nonprofit szektor részének tekintendő, amelyet a hatályos jogi szabályozás rendelkezéseivel összhangban, önálló jogi személyként bejegyeztek. A sokszínű civil szerveződések élénkítik a település életét, munkájuk nyomán értékközvetítő mikroközösségek formálódnak.

Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma (db)

(Forrás: TEIR)

A településen a regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma alacsonyabb, mint a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei átlagos érték. Az Önkormányzat lehetőségeihez képest támogatja a helyi civil szervezeteket.

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

1.8.1.1. Oktatás-nevelés

Az oktatási intézmény hálózat kiépítettsége az egyéni, családi és lakóhelyi szellemi tőkét jeleníti meg. Ennek megléte vagy hiányossága – mely elmondható a kultúrára és a közművelődésre is – az életminőségünkre nagy hatással van. Esélyegyenlőség érdekében továbbra is minden gyermek számára biztosítani kell az oktatás, a közművelődés által biztosított lehetőségek széleskörű kihasználását. Az elmúlt években számtalan fejlesztés valósult meg az óvodai és iskolai oktatás feltételrendszerének javítása érdekében, melyek terén jelentős segítséget nyújtottak a pályázatokon elnyert források.

Óvodai nevelés

Nyírmeggyesen már az 1930-as évek elején megnyitotta kapuit az óvoda, a 3-6 éves gyermekek számára. Valójában nem volt nevelési funkciója, csupán gyermekmegőrző szerepet töltött be. Egy csoporttal, egy óvónővel és egy gondozónővel rendelkezett. Fenntartója a községi hivatal volt. Közvetlen felügyeletet a körzeti orvos gyakorolt, mivel az Egészségügyi Minisztérium fennhatósága alatt működött. A második világháború alatt, az 1950-es évekig szünetelt az óvodai ellátás. 1950-től kezdődik az óvodai nevelés községünkben. Az addigi Kisdédóvoda helyett a Napközi Otthonos Óvoda nevet kapta, az Egészségügyi Minisztériumtól pedig átkerült a Művelődési Minisztérium hatáskörébe az intézmény. Ezt követően változó helyszínen működött az óvoda. A mostani épület kb. 1970-től tölti be óvodai funkcióit. Fenntartói döntés alapján 2017. szeptember 01-től újra községi fenntartással működik Nyírmeggyes Község Önkormányzat Nyitnikék Óvodája és Konyhája (4722 Nyírmeggyes, Rákóczi utca 33.; OM azonosító: 202560) Nyírmeggyes Község Önkormányzat által fenntartott intézmény. Kettő feladatellátási hellyel bír: Rákóczi utca 33. és Rákóczi utca 26. A 2019-es statisztikai adatok alapján 102 fő gyermek (ebből 47 leány) járt az óvodába, 12 fő óvodapedagógus látta el a nevelési feladatokat. A Nyírmeggyesi „Nyitnikék” Óvoda külső-belső esztétikus tárgyi környezetével, a melegszívű, gyermekszerető felnőttekkel együtt igazi otthont ad a kisgyermek neveléséhez.

Általános iskolai oktatás - nevelés

Nyírmeggyesi Arany János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (4722 Nyírmeggyes, Petőfi Sándor utca 6.; OM azonosító szám: 201120) a Mátészalkai Tankerületi Központ fenntartásában működik. Az intézmény összetett iskola, Nyírmeggyes község egyetlen általános és művészeti iskolája. A bejáró tanulók száma magas, sokan választják a környező településről az iskolát tankötelezettségük teljesítésének helyszínéül. A 2019-es statisztikai adatok alapján 283 diák (ebből 132 leány) jár az intézménybe, 241 fő részesül alapfokú művészeti oktatásban. 35 fő teljes idős pedagógus (ebből nő 30 fő) és 2 fő óraadó pedagógus látta el a nevelési-oktatási feladatokat. 8 évfolyamon 16 osztályban tanulnak a gyermekek. A tanulók számára különböző szakkörök állnak rendelkezésére: környezetvédelem, énekkar, kémia, esztétikus testképzés, sport, osztálybajnokság, diákönkormányzat és újságírás, sakk – táblajátékok.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

A 2017. évi kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők létszáma

Kedvezményben részesülők száma (fő)			
Térítés mértéke	Óvoda	Általános Iskola (napközi, menza)	Összesen
100%-os térítési díjkedvezménnyel étkezők	77	191	268
50%-os térítési díjkedvezménnyel étkezők	-	28	28
Az étkezésért teljes díjat fizetők	5	68	73
Összesen	82	287	369

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

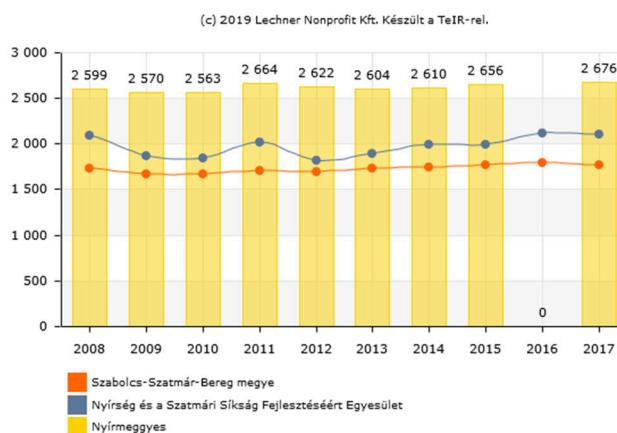
1.8.1.2. Egészségügy és szociális közszolgáltatások

Egészségügyi közszolgáltatások

Az alapellátás keretében a helyi önkormányzatnak gondoskodnia kell a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról; a fogorvosi alapellátásról; az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról; védőnői ellátásról, az iskola-egészségügyi ellátásról. Az önkormányzat vagy közalkalmazotti jogviszonyt létesít és tart fenn, vagy polgári jogi szerződést köt az Möt. és az Eütv. által előírt egészségügyi alapellátási feladatot ellátóval, esetleg más önkormányzattal társulva biztosítja az ellátást.

A településen az egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma nem ideális, a Szabolcs – Szatmár – Bereg megyei átlagtól szignifikánsan több ellátott jut a háziorvosra.

Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő) - Nyírmeggyes

(Forrás: TEIR)

Az egészségügyi ellátás Nyírmeggyesen egy teljesen, felújított, korszerűsített épületben zajlik. Ahol megtalálhatóak az egészségügyi alapellátás egységei a házi orvosi szolgálat, védőnői szolgálat. Így minden alapellátás egy helyen, de külön jól elkülönítetten található meg a község szívében.

A háziorvosi szolgálat – Forrás – Medical Kft, Nyírmeggyes, Szalkai út 1. - Nyírmeggyes közigazgatási területére, Nyírmeggyes valamennyi lakosa ide tartozik. Jelenleg Nyírmeggyesen a privatizált házi orvosi szolgálatban 1 fő házi orvos, 1 fő körzeti ápolónő, valamint 1 fő orvos írnök dolgozik.

Felnőtt háziorvosi ügyelet, valamint a gyermek ügyelet Mátészalkán érhető el. A területi kórházba telepített ügyeleti szolgálatok biztonságos háttérrel biztosítanak a betegellátás során.

Háziorvosi ellátás főbb adatai

Időszak	A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)	A háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek (rendelőben ellátott esetek) száma	A háziorvosi ellátásban a lakáson történt beteglátogatások (rendelőn kívüli ellátások) száma
2011. év	14947	14798	149
2012. év	15138	14989	149
2013. év	15802	15696	106
2014. év	14810	14721	89
2015. év	18204	18075	129
2016. év	17718	17631	87
2017. év	16157	16061	96
2018. év	16769	16679	90
2019. év	14910	14845	65

(Forrás: KSH területi adatbázis)

A lakosság körében a főbb betegcsoportok sorrendben a hypertónia, a mozgásszervi betegségek, a diabetes, a szív- és érrendszeri betegségek, valamint a tápcsatorna betegségei. A házi orvosi rendelő kijelölt helyisége meghatározott reggelen vérvételi helyként működik, a levett vért vizsgálatra a Területi Kórház Központi laboratóriumába szállítják. A vérvételi hely tehermentesíti a rendelőintézeti laboratórium betegforgalmát, nem utolsó sorban a betegnek nem kell esetenként több autóbusz igényvételével lakóhelyétől utazgatnia. A vérvételi hely igénybevétele jelenleg ingyenes.

Szociális ellátások

Nyírmeggyes Községben a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás (4700 Mátészalka, Hősök tere 9.) biztosítja a szükséges szociális ellátásokat. A Társulás által ellátandó feladatok Nyírmeggyes közigazgatási területén:

- **Családsegítés:** A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás • **Házi segítségnyújtás:** Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.
- **Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:** A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.
- **Fogyatékossgal élők nappali ellátása:** A 3 életévüket betöltött önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátására nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kiegészítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.
- **Gyermekjóléti Szolgáltatás:** Feladata, hogy hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség

megszűntetéséhez, valamint a gyermek családból történő kiemelésének megelőzéséhez.

- **Bölcsődei ellátás:** A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.
- **Háziorvosi ügyeleti ellátás:** A napi munkarenden kívül bekövetkező sürgősségi esetekben a beteg vizsgálatával, egészségi állapotának észlelésével, alkalomszerű és azonnali sürgősségi beavatkozások elvégzésével. fekvőbeteg gyógyintézetbe történő sürgősségi beutalásával kapcsolatos feladatok.

1.8.1.3. Közösség, művelődés, kultúra

Nyírmeggyes községben aktív kulturális élet zajlik, ugyanis, mind az Önkormányzat, mind az Önkormányzat fenntartásában működő intézmények egész éves kulturális program tervvel rendelkeznek. Így minden nyírmeggyesi lakos megtalálja a színes kínálatból a neki kedvező programot.

A falusi ember az értékeit megbecsüli, legyen az anyagi-, szellemi- vagy kulturális érték.

2000. évben született az az ötlet, hogy a falu nevét egy sajtószerű rendezvénysorozattal tegyék híressé. Eldöntötték, hogy egy olyan hagyományőrző és kulturális programot kell megteremteni, szervezni, ami csakis Nyírmeggyes nevéhez köthető az egész világon.

A Meggy-fesztivál fő célja a hagyományok őrzése, a kapcsolatok ápolása, a meggy gasztronómiai jelentőségének tudatosítása, a meggyhez való kötődés erősítése.

A Meggy-fesztivál 2001. óta minden év júliusának első hétvégéjén kerül megrendezésre.

A X. jubileumi Meggy-fesztivál 2010. július 03-04-én került megrendezésre.

Felmérik a helyi és más települések igényeit, összeállítják a műsort, gondoskodnak a hagyományőrző és kulturális elemek beépítéséről, a színes és szórakoztató program összeállításáról. A gyermekek szórakozását játszóházak, foglalkoztató házak, mini játszótér és a bohóc közreműködése biztosítja. A fesztivál ideje alatt, a színpadon folyamatosan kulturális programok zajlanak. Mindenki talál olyan műsort, ami az érdeklődésének megfelel.

A fesztivál mára már nagy hírnévvel rendelkező, nemzetközivé vált, hagyományápoló, összetartozást erősítő rendezvény. A községben jellemző társadalmi összefogás nagymértékben meghatározza a kulturális turizmus alakulását is.

A borverseny is hagyománnyá vált az elmúlt években. Itt lehetőség nyílik arra, hogy a helybeli gazdák - gazdaszonyok megmérettessék az általuk készített borokat, mely szintén nagy népszerűségnek örvend.

Különböző borok találhatóak a repertoáron, többféle szőlőből készült bor: vörös, fehér, rosé kategóriákban. Ezen felül neveznek többféle gyümölcsborral. Kóstoltunk már bort meggyből, málnából, fügeből, szilvából és barackból egyaránt.

Nagy sikere van a településen, hiszen feleleveníti a régi idők hangulatát. A verseny szakmai zsűri kóstolásával kezdődik, majd az eredményhirdetés után a nevezett borok kóstolása, kóstoltatása következik, s a vendéglátás közben élő népzene mellett elbeszélgetnek a résztvevők.

Mindenki számára biztosított a Könyvtár, és az Arany János Művelődési Központ szolgáltatásainak igénybevétele. Évente visszatérő rendezvény a Meggyfesztivál, Idősek napja, Falusi Karácsony.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Nyírmeggyes Község Önkormányzatának Képviselő-testülete „Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról” szóló 2003. évi CXX. törvény 31. § (6) bekezdése alapján a 2018. évben fogadta el Nyírmeggyes Község 2018-2023 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

Helyi Esélyegyenlőségi Program következtetései, intézkedési terve - Nyírmeggyes

Célcsoport	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	Tartozásokon való túllépés. A szegénység megelőzése, hatásának mérséklése	Közműtartozások felhalmozódása, hitelek fizetésének megrekedése. A lakossági adósságállomány újratermelődése.	Figyelemfelhívás, tájékoztatás a lakásfenntartási támogatás igénybevételének lehetőségéről az önkormányzatnál (közművek kikapcsolása elkerülése érdekében).
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	Örökletes hátrányok megakadályozása	A hátrányos helyzet generációkon keresztül átöröklődik. A gyermek már beleszületik, viszi magával egy életen át.	A hátrányos helyzetű családok segítése, számuk csökkentése.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	Az álláskeresők számára közmunkaprogram további bővítése	Tartós munkanélküliség	Községünk foglalkoztatási szintjének növelése
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	Egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése Egészségre nevelés	Egészségtelen életmód, Helyben végzett szűrővizsgálatok kevés száma, azokon való alacsony részvételi arány. Magas gyógyszerköltség	A községben élő lakosok és elsősorban a hátrányos helyzetűek egészségi állapotának javítása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	Pályakezdők egyenlő esélyei	A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését olyan tényezők akadályozzák, mint a munkalehetőségek kevés száma, iskolai végzettség, de leginkább a szakmai tapasztalat hiánya.	Foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek növelése, diszkrimináció csökkentése
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	Rendszeren kívüliek	Nem regisztrált munkanélküliek feltérképezése	Adathiány megszüntetése
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	Tiszta környezet fenntartása, létrehozása	A környezet tisztasága nem megfelelő	A környezet tisztaságának javítása
II. A gyermekek esélyegyenlősége	A gyermekjóléti rendszer hatékony működése érdekében, jelzőrendszer működtetése	Magas gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	Cél, hogy a gyermekek segítése minél hamarabb megkezdődhessen
II. A gyermekek esélyegyenlősége	A HH-s és a HHHs gyermekek szüleinek felvilágosítás a, szülők személyre szabott	A kedvezményesen, ill. ingyen étkezők száma elmarad a hátrányos, ill. a halmozottan hátrányos	A kedvezményesen, ill. ingyen étkező HH-s, HHH-s gyermekek számának közelítése

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Célcsoport	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél
	tájékoztatása a kedvezmény es ill. ingyenes	helyzetű gyermekek létszámától	
II. A gyermekek esélyegyenlősége	Szabadidő Klub létrehozása	A községben nincs szabadidő s lehetőség	A szabadidő tartalmas eltöltése, céltalan csoportosulás visszaszorítása, sport, mozgás megszerettetése
II. A gyermekek esélyegyenlősége	Hátrányos helyzet visszaszorítása	A község köznevelési intézményeiben magas a HH és HHH gyermekek aránya	Gyermekek életrésztartásának folyamatos figyelemmel kísérése pedagógusok és család gondozó által
II. A gyermekek esélyegyenlősége	Mini Bölcsőde	a célcsoport, azaz a 0-3 éves korosztály tagjainak bölcsődei elhelyezésére nincs a településen lehetőség	A bölcsődei férőhelyek bővülése lehetővé teszi, hogy az anyák (ismét) belépjenek a munkaerőpiacra. Ennek eredményeképpen a településen élő hátrányos helyzetű családok, a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó nők foglalkoztatottsága nő, az inaktivitás csökken
II. A gyermekek esélyegyenlősége	Minden igényt kielégítő, a gyermekek mindennapi mozgását biztosító tornaterem	Jelenleg az iskola aulája ad lehetőséget a testnevelés órák megtartására	A gyermekek napi mozgás igényének teljes mértékű kielégítés
III. A nők esélyegyenlősége	Visszatérés a munkaerő piacra	Gyes-ről, Gyedről való visszatérni nehéz, így ebben a célcsoportban magasabb a munkanélküli	Nők foglalkoztatásának elősegítése, gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények létrehozása, működtetése
III. A nők esélyegyenlősége	Gyermekjóléti, szociális ellátás megismerése, jelzőrendszer működésének hatékonyá tétele	Gyermekek egyedül nevelő, vagy többgyermekes nők családjában a szegénység kockázata magas	Anyagi, szociális körülmények javítása
III. A nők esélyegyenlősége	Örömtelibb édesanyák	A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota romolhat, hanem családi konfliktusokhoz is vezethet.	A nők magányérzetének visszaszorítása Az anyák kiegyensúlyozottak, elégedettek legyenek szerepükben
III. A nők esélyegyenlősége	Szűrővizsgálatok népszerűsítése a nők körében	Kiemelten nőket érintő népbetegségeket szűrő vizsgálatokon való alacsony részvétel	Vizsgálatok helyben történő elvégzése, azokon való részvétel ösztönzése
IV. Az idősek esélyegyenlősége	Az idősek körében kérdőíves adatgyűjtéssel tájékozódás életkörülményeiről, megélhetésükről,	Nincsenek konkrét adatok az idősek életkörülményeire, megélhetésére, egészségügyi, szociális	Naprakész, pontos adatok legyenek az idősek életkörülményeire, megélhetésére, egészségügyi, szociális helyzetére és

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Célcsoport	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél
	egészségügyi és szociális helyzetükről, igényeikről, majd az igények ismeretében a tennivalók meghatározása	helyzetükre, igényeikre vonatkozóan	vonatkozóan. Igényfelmérés szükséges a további tennivalók meghatározásához. Az igényfelmérést követően a HEP Munkacsoport összeállítja a javasolt intézkedéseket.
IV. Az idősek esélyegyenlősége	Az idősek orvosi ellátásának biztosítása érdekében, szükség esetén falugondnoki szolgálat igénybevétele	Helyben nem biztosítottak a szakorvosi ellátások, a szomszédos városba kell átutazni	Az idős emberek egészségének megőrzése, életminőségének javítása
IV. Az idősek esélyegyenlősége	Generációs programok szervezése	Magas az egyedül élő, nyugdíjasok száma	Elmagányosodás megakadályozása, kapcsolatépítés
IV. Az idősek esélyegyenlősége	Nyugdíjas Klub létrehozása	Idősek napközben nem tudják hasznosan eltölteni az időt	Nyugdíjas élet színesebb tétele, baráti kapcsolatok kialakítása. Együttműködés közeli nyugdíjas klubokkal.
IV. Az idősek esélyegyenlősége	Ne váljon senki áldozattá!	Az idősek gyakran válnak áldozattá	Az idősek biztonságának javítása. Az áldozattá válás lehetőségének megelőzése.
IV. Az idősek esélyegyenlősége	„Kattints rá Nagyi!” Program	Idősen informatikai jártasságának hiánya	A program célja, hogy megtanítsa az idősebb korosztály a számítógép használatára, elsősorban az internet elérésére
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége	Az önkormányzat épületének teljes körű akadálymentesítése, az utak korszerűsítése során az akadálymentesítési szabályok figyelembevétele	Az önkormányzat épületénél csak ideiglenesen van megoldva az akadálymentesítés	Az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása az önálló életvitelben
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége	Munkáltatók figyelmének felhívása a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségére	Fogyatékos személyek foglalkoztatásának a hiánya	Ezen célcsoport foglalkoztatása, pályázatok figyelése, helyi vállalkozások megkeresése, munkahelyek
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége	Adatbázis létrehozása a fogyatékosok helyzetével, számával kapcsolatban	Nem rendelkezünk releváns, értékelhető, felhasználható adatokkal a fogyatékkal élőket illetően.	Információ a fogyatékos személyekről.

(Forrás: HEP)

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A település lakossága alapvetően a mezőgazdasági termelésből, a megtermelt javak feldolgozásából, értékesítéséből szerzi jövedelmét. A lakosság egy része ingázóként a szomszédos településekre, elsősorban a közeli Mátészalkára jár dolgozni. A lakosság dolgozói között igen jelentős (a megyei átlagot szignifikánsan meghaladó mértékű) a naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya, mely a 2011. évi népszámláláskor 58 % volt. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei jelentős gazdasági de-centrumai közötti (Mátészalka és Nyírbátor) elhelyezkedése révén nem is prognosztizálható a települési gazdaság jelentős megerősödése. A vállalkozások abszolút és lakosságarányos száma nem mutatja sokrétűen egy település relatív gazdasági erejét, ezért fontos megvizsgálni és összehasonlítani a működő vállalkozások szerkezetét az alkalmazotti létszám alapján. Nyírmeggyes helyzete ebből a szempontból kedvezőtlen: a vállalkozások nagytöbbsége mikro vállalkozás, nagyfoglalkoztató mind összesen egy található a Községben. Hasonló a megoszlás az árbevétel alapján: a vállalkozások közül mindösszesen kettő éri el a nettó fél milliárdot: ezek közül a PARMEN Konzervipari Termelési és Kereskedelmi Zrt. a jelenlévő nagyfoglalkoztató, míg a SZONDI-SALVARE Gyógyszertár Bt. jellegéből adódóan tesz szert jelentős árbevételre.

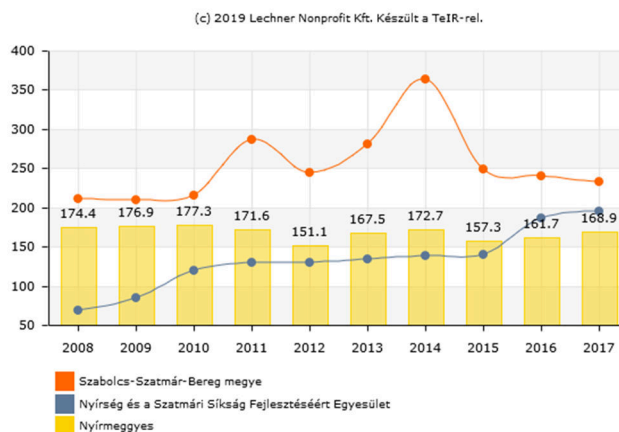
Az egy lakosra jegyzett tőke értéke jelzi a település helyi gazdaságának relatíve szerénységét, erejét, míg a településen ennek értéke a 2017. évben 168,9.-eFt volt, addig a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei átlagérték 233,7.-eFt volt. Megjegyzendő, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei átlagérték szignifikánsan elmarad a hasonlóan 2017. évre számított magyarországi átlagnak, mely 1.473,2.-eFt volt, míg a közeli Nyíregyháza MJV 415,8.-eFt értéke is szignifikánsan elmarad az országos értékektől.

Az egy főre jutó jegyzett tőke mutató tekintetében releváns tartalmak az alábbiak:

- vállalkozások: a társaságiadó-bevallást benyújtó vállalkozások, vagyis mind a kettős, mind az egyszeres könyvvitelt vezető gazdasági társaságok
- saját tőke: a vállalkozó vagyonának saját forrása, melyet a vállalkozás alapítói, tulajdonosai bocsátottak véglegesen rendelkezésre. A saját tőke részét képezi a vállalkozó működése során elért, adózott osztalék-részesedésfizetett csökkentett eredménye is (mérleg szerinti eredmény) [jegyzett tőke, jegyzett, de be nem fizetett tőke; tőketartalék; eredménytartalék; értékesítési tartalék; tárgyévi mérleg szerinti eredménye]

Számítása: a település vállalkozásainak saját tőkéjének értéke / év végi népesség*1000

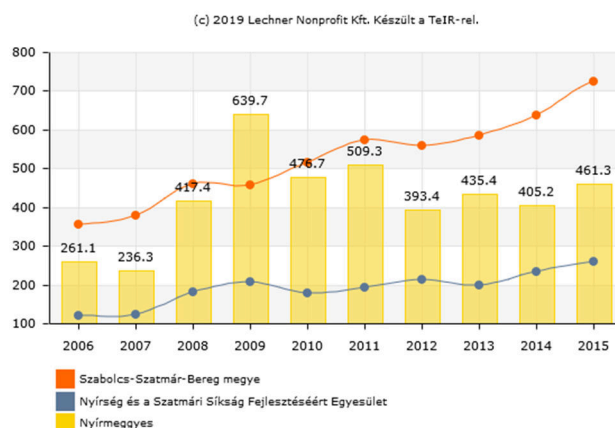
Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft) - Nyírmeggyes

(Forrás: TEIR)

Másik fontos mutató a helyi gazdaság megítéléséhez a bruttó hozzáadott érték: a társasági adóbevallást nyújtó ágazatok által létrehozott kibocsátás (termelési érték) és a termelés során felhasznált termékek, szolgáltatások értékének (folyó termelő – felhasználás) különbsége. A bruttó hozzáadott érték kiszámításakor a kibocsátást alapra, a folyó termelő – felhasználást piaci beszerzési áron értékeljük. Hasonlóan relatíve alacsony értéket mutat az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték mutatója is, amely Nyírmeggyes tekintetében a 2015. évben 461,3-eFt volt, míg a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei átlagérték 724,4-eFt volt. Megjegyzendő, hogy az országos átlagos értéke az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott értéknek 2.725.-eFt volt, Nyíregyháza MJV 2015. éves értéke pedig 1.541.-eFt volt.

Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft) - Nyírmeggyes

(Forrás: TEIR)

Nyírmeggyesen egy nagyfoglalkoztató (50 főnél több munkavállalóval bíró) vállalkozás van. A nagy cégeken kívül a helyi gazdaságot a KKV szektor kisebb képviselői építik fel, amelyek igen nagy arányban kevesebb, mint 10 főt foglalkoztatnak.

A településen regisztrált vállalkozások foglalkoztatottak szerinti osztályozása – 2017. - Nyírmeggyes

Típus	Darab
0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	66
1-9 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	764
10-19 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	3
20-49 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	0
50-249 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	0
250-499 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	1
500 és több fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	0
0 és ismeretlen fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	28
1-9 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	23
10-19 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	2
20-49 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	0
50-249 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	1
250-499 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	0
500 és több fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	0

(Forrás: KSH területi adatbázis (saját szerkesztés))

A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterületektől északra helyezkednek el. A Mátészalka felé vezető út mentén konzervipari

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

létesítmény és savanyító üzem működik. A település lakóterületei közé ékelődve további kereskedelmi és raktározási célú telephelyek létesültek.

A településen található jelentősebb gazdasági, ipari területek - Nyírmeggyes

Eltérő karakterű településrészek lehatárolása – az ipari gazdasági területek barna színnel jelölve (Forrás: TAK)

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Jelentősebb nyírmeggyesi vállalkozások

Cég neve	Adószám	Székhely	Értékesítés nettó árbevétele		Főtevékenység (cégkivonat alapján)
			2019	2018	
PARMEN Konzervipari Termelési és Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság	11651167-2-15	4722 Nyírmeggyes, Fehér tag 1171/1.	na	8 604 470	1039'08 Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás
SZONDI-SALVARE Gyógyszertár Betéti Társaság	25663044-2-15	4722 Nyírmeggyes, Bajcsy-Zsilinszky utca 54.	738 098	665 898	4773'08 Gyógyszerkiskereskedelem
SZONDI-KER Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	11498719-2-15	4722 Nyírmeggyes, Bajcsy-Zsilinszky utca 54.	474 958	419 975	4773'08 Gyógyszerkiskereskedelem
TÉGLÁS-PHARMA Kereskedelmi Kft.	25008524-2-15	4722 Nyírmeggyes, Bajcsy-Zsilinszky utca 54.	303 678	290 680	4773'08 Gyógyszerkiskereskedelem
WIDE-CAT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	14725139-2-15	4722 Nyírmeggyes, Dózsa György út 07/5 hrsz.	180 764	44 948	4211'08 Út, autópálya építése
HU-NE SPED Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	14489208-2-15	4722 Nyírmeggyes, Szalkai köz 1.	na	150 545	4729'08 Egyéb élelmiszerkiskereskedelem
ERTIM Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	11254368-2-15	4722 Nyírmeggyes, Váci Mihály utca 3.	121 688	86 748	0322'08 Édesvízihalgazdálkodás
ÉLES SPED Fuvarozó és Kereskedelmi Kft.	24733687-2-15	4722 Nyírmeggyes, Szalkai út 2.	na	119 693	4941'08 Közúti áruszállítás
SZIRIZO Kereskedelmi Kft.	11737753-2-15	4722 Nyírmeggyes, Szalkai utca 73.	na	95 612	4711'08 Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem
KLIMATEJ Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság Kft.	25684108-2-15	4722 Nyírmeggyes, Dózsa u. 15.	na	87 485	3312'08 Ipari gép, berendezés javítása
BALENSZA Termelő és Kereskedő Betéti Társaság	20281683-2-15	4722 Nyírmeggyes, Dózsa út 31.	na	74 453	4711'08 Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem

(Forrás: opten.hu / e-beszamolo.im.gov.hu (saját gyűjtés))

A legjelentősebb vállalkozás egyértelműen a Parmen Konzervipari Zrt. A kiváló minőségű késztermék előállításához elengedhetetlen a kiváló minőségű nyersanyag. Ennek érdekében a Parmen Konzervipari Zrt. szorosan együtt működik az Észak-Alföld Mezőgazdasági Zöldség - Gyümölcs Termelői Értékesítő Szövetkezettel, mely 2000-ben alakult. A tagok száma 2019-ben 558, akik összesen 2550 hektár területen termelnek. Beszállítóink az ország különböző régióiban helyezkednek el. A Parmen Konzervipari Zrt. hőkezeléssel tartósított, tartósítószermentes zöldség- és gyümölcskonzerveket állít elő. Fő termékük a Magozott meggybefőtt, de emellett cseresznye, szilva, alma, uborka, paprikafélék, vágott vegyes savanyúság szintén szerepel a termékpalaletán. A Társaság komoly raktárkapacitásokkal és saját csomagoló üzemmel is rendelkezik. A cég a belföldi értékesítés mellett jelentős export árbevételt is realizál. 2018-ban a cég támogatási szerződést kötött a Pénzügyminisztériummal, a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív program keretén belül „Élelmiszeripari komplex beruházások támogatása kombinált hiteltermékkel” tárgyú pályázat felhívás eredményeként. A GINOP -1.2.6-8-3-4-16-2017-00026. azonosító számon került regisztrálásra és 2018. augusztus 23 –án kelt támogatási döntés. A projekt elszámolható bruttó összköltsége 869 595 eFt. A 2018. évben a Parmen Konzervipari Zrt. átlagos statisztikai létszáma 136 fő volt.

1.9.2. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

A helyi gazdaság vállalkozásainak a jelentősebb 2014-2020-as programozási ciklusban megvalósuló projektjei közül a Parmen Konzervipari Zrt. projektjeit érdemes kiemelni:

- Meggykonzerv gyártásának innovatív fejlesztése a Parmen Zrt-nél - új gyártósor fejlesztése és integrálása a meglévőhöz, a kapacitás metagenomikai alapú optimalizálása, az új rendszer tesztelése és digitális gyármodell implementálása.
- Konzervipari korszerűsítés a Parmen Zrt. nyírmeggyesi telephelyén

A településen működő egyéb vállalkozások kevés számban és kis értékű projekteket hajtottak végre.

1.9.3. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

1.9.3.1. Elérhetőség

Nyírmeggyes Község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe, a Mátészalkai járásban található, közvetlenül Mátészalka mellett (attól közúton alig 6 kilométer távolságra).

- Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben a megyeszékhelyig (perc): 50,1 perc
- Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben autópálya csomópontig (perc): 19,7 perc
- Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben járásközpontig (perc): 8,5 perc

1.9.3.2. Munkaerő képzettsége

A lakosság képzettségi mutatóiról általánosságban elmondhatók, hogy a megyei átlagtól elmaradó. A megyei illetve az országos arányokhoz viszonyítva még mindig szignifikáns lemaradással küzd a település lakosai iskolai végzettségét tekintve. A képzettség bővebb bemutatására jelen Megalapozó Vizsgálat „1.7.1.3. Képzettség” fejezetében kerül sor.

1.9.3.3. K+F+I

Nyírmeggyes Községben nincs kutatóintézet, a vállalkozások K+F+I tevékenysége szerény, a megyei, regionális átlagok alatt költenek kutatás-fejlesztési tevékenységre, melyet a kis- és középvállalkozói méretek és az ágazati sajátosságok magyaráznak. Az informatika-szolgáltatások, a lakossági aktivitás szintje (internet-ellátottság) alacsony, az információs társadalom kiépítésének irányába elsősorban a közintézmények, az oktatás területén történt beruházások mutatnak.

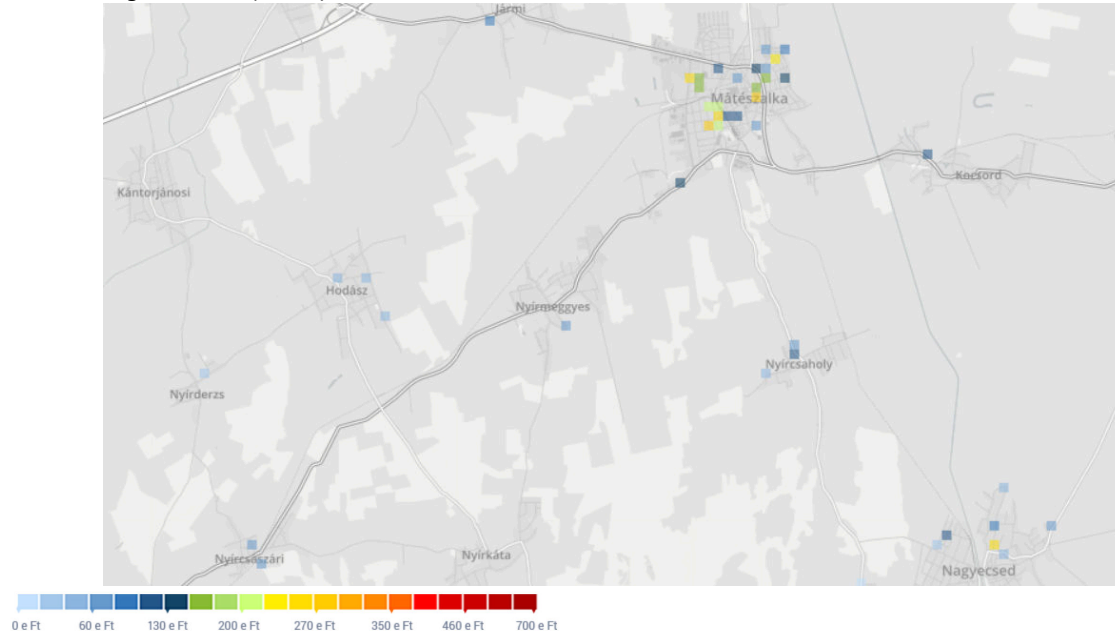
1.9.3.4. Üzleti Infrastruktúra

A településen ipari nem park található. A Parmen Konzervipari Zrt. területei a 471. sz. főút Nyírmeggyes és Mátészalka közötti szakaszának északi oldalán helyezkednek el. Tervezett a gazdasági építési övezet bővítése falusias lakó terület terhére, a Parmen Zrt. telephelyének bővítésére, tervezett fejlesztések biztosítására.

1.9.4. Ingatlan piaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A KSH 2019. január 01. adatai alapján Nyírmeggyes lakásállománya 1.037 db lakásból áll. A településen – hasonlóan az országos tendenciákhoz – jelentősen visszaesett az épített lakások aránya az elmúlt időszakban. Az ingatlanok ára a járás további kettő településéhez hasonló átlagos négyzetméter-ár átlagban mozognak.

Jellemző ingatlanárak (Ft/m²)

(Forrás: www.ingatlanet.hu)

**1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ-
ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE**

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

Az önkormányzat - törvény keretei között - a tulajdonával önállóan rendelkezik, bevételeivel önállóan gazdálkodik, az önként vállalt és a kötelező önkormányzati feladatok ellátásáról egységes költségvetéséből gondoskodik. A helyi önkormányzat mindenkori költségvetésének tervezésére vonatkozó törvényi szabályozás jelentősen megváltozott, normatív szabályozás helyébe a feladat-finanszírozás került.

2012. évtől új államháztartási törvény lépett életbe, az államháztartás működési rendjét meghatározó kormányrendelet is új szabályokra épül. Az egyik legfontosabb változás, ami az önkormányzatok életét befolyásolta, hogy a jelentős feladatátrendezés és forráskivonás mellett a helyi önkormányzati hitelek törlesztését átvállalta a központi költségvetés. A települési önkormányzatok konszolidálására több ütemben került sor. Az állami konszolidációt követően hozott törvényi módosítások alapján a helyi önkormányzat csak olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét (ilyen gazdálkodó szervezet a gazdasági társasági formák közül például a korlátolt felelősségű társaság vagy a részvénytársaság). A helyi önkormányzat vállalkozási tevékenysége a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti. 2012. január 1-jétől számos korlátozás érinti a helyi önkormányzatok adósságot keletkeztető ügyleteit (többek között ilyen ügylet a hitelfelvétel, értékpapír kibocsátása).

Ezeket a szabályokat a Stabilitási törvény tartalmazza. Az önkormányzat adósságot keletkeztető ügyletet – szűk körű kivétellel – érvényesen csak a kormány előzetes hozzájárulásával köthet. Az önkormányzat működési célra csak likvid hitelt vehet fel, ami egyben azt is jelenti, hogy a működési költségvetésében tervezett hiány külső forrásból (hitellel) nem, csupán belső forrással (például előző években képződött maradványból) finanszírozható. 2013-tól pedig az új törvényi rendelkezések alapján egyáltalán nem tervezhető működési hiány.

Önkormányzati működési költségvetés főbb adatai

Költségvetési bevétel	458.465.933 Ft	
<i>ebből Finanszírozási bevétel</i>		<i>140.870.166 Ft</i>
Költségvetési kiadás	528.595.450 Ft	
<i>ebből finanszírozási kiadás</i>		<i>9.693.438 Ft</i>
Összes teljesített bevétel	599 336 099 Ft	
Összes teljesített kiadás	538 288 888 Ft	
költségvetési maradvány	61 047 211 Ft	

(Forrás: Nyírmeggyes Község Képviselő - testületének a 2019. évi pénzügyi terv végrehajtásáról szóló 7/2020 (VII.9.) önkormányzati rendelete)

A helyi adópolitika célkitűzései a stabilitás és az igazságosság elve alapján kerültek kialakításra. A helyi adók esetében az Önkormányzat képviselő testülete az adóztatást a továbbiakban is úgy kívánja kialakítani, hogy az egy meghatározott stabilitás, állandóság mellett, folyamatosan az Önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos is legyen az adózói kört illetően.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény alapján a helyi közszolgáltatások biztosítása érdekében elengedhetetlen az önkormányzatok önálló gazdálkodása feltételeinek megteremtése. A gazdasági önállósulás egyik eszköze a helyi adók rendszere. Ez a települési önkormányzat számára lehetőséget teremt a helyi szuverén adóztatási jog gyakorlására, s ezzel együtt a helyi adópolitika kialakítására. A törvényi szabályozás értelmében az

önkormányzat rendeletével a) vagyoni típusú adók, b) kommunális jellegű adók, továbbá c) helyi iparűzési adó bevezetésére jogosult.

A helyi adórendszer kialakításának célja az önkormányzat gazdálkodásának megalapozása; a gazdálkodás anyagi alapjainak erősítésével a központi függés csökkentése. A helyi adókról szóló törvény meghatározta a helyi döntési autonómiára épülő adórendszer kereteit, feltételeit. Nyírmeggyes Község Önkormányzata a hatálya alá tartozó helyi adók mértékének kialakítása során azonban törekszik arra, hogy a törvényi lehetőségek szolid érvényesítésével kedvező adó-környezetet teremtsen akár a helyi lakosok, akár a településen működő vállalkozások számára is.

Nyírmeggyes Község Önkormányzata Képviselő-testülete a helyi adókról szóló 27/2015. (X. 21.) önkormányzati rendelete alapján az Önkormányzat illetékességi területén – határozatlan időre – a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) szabályai szerint a) a magánszemély kommunális adóját, és b) a helyi iparűzési adót (a továbbiakban ezek együtt: helyi adók) vezette be. A helyi iparűzési adó az állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó évi mértékét az adóalap 1%-ában határozta meg.

Helyi adóból és a települési adóból származó bevétel tervezésekor a 2020. évre Nyírmeggyes Község Önkormányzata 26,490 millió forintot prognosztizált.

Nyírmeggyes Község Önkormányzatának költségvetésének főbb kiadási tételei a működési kiadások, az Önkormányzat által folyósított ellátások, az Önkormányzat által biztosított támogatások továbbá a fejlesztési, beruházási kiadások jelennek meg.

A működési kiadások jellemzően az alábbiak: zöldterület kezelés, köztisztasági feladatok, települési vízellátás, közvilágítási feladatok, közutak üzemeltetése, karbantartása, környezetvédelmi feladatok, állategészségügyi tevékenység, csatornarendszerek üzemeltetése, közfoglalkoztatás, településüzemeltetési feladatok, erdőgazdálkodás, ingatlanhasznosítás, főépítési feladatok, önkormányzati elszámolások, számlavezetés, kulturális pályázatok, központi orvosi ügyelet, képviselőtestület működtetése.

Az önkormányzat feladat és hatásköre a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló, 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint a járáskialakításáról és egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően megváltozott. A közigazgatás átalakítási folyamata a megyei kormányhivatalok megalakulásával kezdődött és 2013. január 1-től a járási kormányhivatalok működése is megkezdődött. Ennek következtében az önkormányzat intézmény-fenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult.

A pénzügyi gazdálkodás során prioritást élvez a kötelező feladatok ellátása, a település működőképességének fenntartása, az önkormányzati intézmények biztonságos működtetése, a településüzemeltetéssel kapcsolatos feladatok ellátása, valamint a falu számára fontos munkahelyteremtő, gazdaságélénkítő, működtetési költségeket csökkentő beruházások megvalósítása.

Az önkormányzatok gazdálkodását meghatározó jogszabályok az elmúlt évekhez képest jelentősen megváltoztak mely következtében az Önkormányzatának gazdálkodása, gazdasági helyzete is nagymértékben átalakult.

Az önkormányzatok normatív feladatmutatókon alapuló támogatását felváltotta a feladatfinanszírozás. Kiemelt jelentőséggel bír az önkormányzatok életében, hogy egyes feladatokat jogszabályi kötelezettségként vagy önként vállalt feladatként lát el. Az önkormányzat hiánnyal nem tervezhet, de a vállalt feladatok ellátását biztosítani szükséges.

Az önkormányzat a gazdálkodás kereteit behatároló költségvetését a saját bevételeire, valamint az állami támogatásokra alapozva határozza meg.

Nyírmeggyes Község Önkormányzata önként vállalt feladatként az államháztartáson kívüli szereplők – döntően civil szervezetek – támogatása feladatot vállalta fel. Az Önkormányzat vállalkozási tevékenységet nem folytat.

Gazdasági Program

A Község ciklusprogramot dolgozott ki, amely a helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény előírásai szerint a gazdasági program a képviselőtestület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. Nyírmeggyes gazdasági programja helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

A falu fenntartható fejlődése, jövedelemtermelő kapacitása szempontjából meghatározó jelentősége van népességmegtartó képességének, amely függ a meglévő vállalkozások jövedelmezőségétől, a meglévő kapacitások bővítésétől, a keresleti és a kínálati piactól. A Gazdasági Program elsőséget ad a dinamikus, személyes boldogulásra is esélyt adó, a Nyírmeggyesen élők komfortérzetét javító, identitásának, érzelmi azonosulásának kialakulását elősegítő programoknak.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

1.10.2.1. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységét elemezve több szereplő munkáját kell kiemelni. A legfontosabb szerepet Nyírmeggyes Község Önkormányzata játssza, amely esetében három szervezet (Képviselő- Testület, a Képviselő- Testület bizottságai, a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei) említhető meg.

Képviselő-testület

A stratégiai döntéshozatal a Képviselő- testület feladata, amely az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról (költségvetési rendeletet), az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról, valamint a település térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadásáról/módosításáról.

Bizottságok

A Képviselő- testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselő-testület különböző bizottságai. A Képviselő-testület – a Mötv.-ben meghatározott célból, az alábbi létszám és összetétel mellett – a következő elnevezésű állandó bizottságokat hozza létre: a) Pénzügyi Bizottság, 5 (öt) fővel, melynek Képviselő tagjai száma 3 (három) fő, b) Ügyrendi- és Vagyonyilatközet-kezelési Bizottság, 3 (három) fővel, melynek Képviselő tagjai száma 2 (kettő) fő, c) Szociális, Oktatási, Egészségügyi- és Sport Bizottság, 5 (öt) fővel, melynek Képviselő tagjai száma 3 (három) fő.

1.10.2.2. Az önkormányzat intézményrendszere

Nyírmeggyes Község Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények az alábbiak:

- Nyírmeggyes Község Önkormányzata
- Polgármesteri Hivatal (4722 Nyírmeggyes, Petőfi Sándor utca 6.)
- Nyírmeggyes Község Önkormányzat Nyitnikék Óvodája és Konyhája (4722 Nyírmeggyes, Rákóczi utca 33.; OM azonosító: 202560)

Nyírmeggyes Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatala (4722 Nyírmeggyes, Petőfi S. u. 6.) feladata önkormányzati igazgatás, illetékességi területe Nyírmeggyes Község közigazgatási területe. A Polgármesteri Hivatalhoz rendelt költségvetési szerv továbbá a Nyírmeggyes – Tiborszállás Közös Fenntartású ÁMK.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közül Nyírmeggyes Község Önkormányzata kiemelkedően fontos feladatnak tekinti a helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok ellátását.

A gazdaságfejlesztés, az ipartelepítés érdekében kiemelt feladat a befektetés-ösztönzés feltételeinek megteremtése is a településmarketing szerves része, amely kapcsolódik az országosan és regionálisan működő információs hálózatokhoz. A meglévő infrastrukturális kapacitásokra épülve szükséges kiépíteni egy hatékonyan működő befektetés-ösztönzési rendszert. Alapproblémaként azonosítható a falu gazdaságfejlesztését koordináló hatékonyan működő szervezeti háttér hiánya adja. A szükséges információk és adatbázisok birtokában lehetséges elindítani egy promóciós eszközrendszer lefektetését, amely a befektetőkkel folytatott kommunikációt hivatott biztosítani.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Nyírmeggyes Község Önkormányzata 2020. évben is aktívan részt vesz az állami közfoglalkoztatásban. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen volt, valamint lehetővé teszi, hogy az egészséges, munkaképes korú emberek ne segélyből, hanem munkabérből éljenek.

A helyi önkormányzat a foglalkoztatást elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) 8. § (4) bekezdése értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatai ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

A helyi közfoglalkoztatás főbb adatai az elmúlt időszakban

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma								
Nyírmeggyes Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Mátészalkai járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020 01 - 05. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	24	60	53	66	40	34	22	18
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	7	12	21	24	18	13	15	17
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	72	54	51	45	56	45	45	53
-- Mezőgazdaság	25	32	35	37	37	28	21	25
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	0	5	1	5	8	11	14
-- Szociális jellegű program	47	22	11	7	14	9	12	14
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	0	0	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	103	126	125	135	114	92	82	88
Közfoglalkoztatási mutató	5,50%	6,74%	6,70%	7,09%	5,90%	4,85%	4,44%	4,83%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	113	90	81	60	46	50	42	37
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	20	15	17	16	22	19	19	32
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	97	93	78	62	55	44	29	24
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	230	198	176	138	122	113	89	94
-- Ebből tartós álláskereső	57	47	38	30	21	25	20	20
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	12,31 %	10,61 %	9,47%	7,24%	6,32%	5,97%	4,85%	5,15%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	1 865	1 868	1 860	1 903	1 931	1 890	1 838	1 817

(Forrás <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>)

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Nem releváns.

1.10.6. Intézményfenntartás

Nyírmeggyes Község Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények az alábbiak:

- Nyírmeggyes Község Önkormányzata
- Polgármesteri Hivatal (4722 Nyírmeggyes, Petőfi Sándor utca 6.)

- Nyírmeggyes Község Önkormányzat Nyitnikék Óvodája és Konyhája (4722 Nyírmeggyes, Rákóczi utca 33.; OM azonosító: 202560)

1.10.7. Energiagazdálkodás

Nyírmeggyes Község Önkormányzata kiemelten foglalkozik a fenntartható fejlődéssel. Ennek megvalósítása érdekében az energiagazdálkodás racionalizálására törekszik az önkormányzati és magántulajdonú ingatlanok esetében. Az intézmények felújítása során energiahatékonyságot növelő beruházásokat hajtanak végre, melyek egyrészt az épület hő és hangszigetelésére, másrészt megújuló energiaforrások használatára törekszenek. A 2014-2020-as programozási ciklus kiemelt fejlesztése az „Energetikai beruházás megvalósítása Nyírmeggyes községében” című, a „TOP-3.2.1-15-SB1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című konstrukcióban megvalósult, 68.398.222.-Ft támogatástartalmú beruházás. A beruházás az Óvoda, Családsegítő, Orvosi rendelő épületeinek fűtési rendszereinek részleges korszerűsítése és foto villamos rendszer kialakítása érdekében valósult meg.

**1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK,
OKOS VÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK**

A 2011. évi CLXXXIX. TÖRVÉNY 13. § (1) bekezdése a 20 kiemelt helyi közügy, valamint helyben biztosítható közfeladat között másodikként említi a településüzemeltetési feladatokat. Ezen feladatok közé tartoznak a köztemetők kialakítása és fenntartása; helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása. Nyírmeggyes Község Önkormányzata önként vállalt feladatként az államháztartáson kívüli szereplők – döntően civil szervezetek – támogatása feladatot vállalta fel. Az Önkormányzat vállalkozási tevékenységet nem folytat.

Köztemetők kialakítása és fenntartása:

Nyírmeggyes köztemetője a település délnyugati részén helyezkedik el. Északról egy akácos erdő határolja, melyben elszórtan sírhelyek is találhatóak, ezek állapota sok esetben nem kielégítő, karbantartásra szorul. A Vörös Csillag utca- Dózsa György utca kereszteződésében található a település izraelita temetője.

Közparkok:

A parkok, zöldterületek gondozása, fenntartása tavasztól ősziig kiemelt feladata az Önkormányzatnak. A virágosításra, parkosításra folyamatosan gondot fordít. A parkok rendszeres karbantartásával párhuzamosan az Önkormányzat tulajdonában lévő külső területeken is elvégzi a szükséges munkákat (fűnyírás, kézi kaszálás, illetve a közterületekre új virágládák és egyéb utca bútorok készítése). Nyírmeggyes területén meghatározó a településközponti zöldfelület, mely a főbb közintézmények és a település két temploma körül alakult ki a Szalkai út és a Petőfi Sándor utca kereszteződésében. A település másik meghatározó, korlátlan közhasználatú zöldfelülete a Zöldfa utca Kilián György utca – Rákóczi Ferenc utcák által körülhatárolva található.

Játszóterek:

A játszóterek felülvizsgálatát és ellenőrzését szintén a települési önkormányzat végzi. A balesetvédelmi szempontból szükséges karbantartási, javítási feladatok az önkormányzati költségvetésében rögzítve vannak. A Zöldfa utca - Kilián György utca – Rákóczi Ferenc utcák által határolt zöldfelületen számos konfliktussal találkozni, a játszószerkek, köztéri bútorok, kerítés rossz állapota a legszembetűnőbb, melyet karbantartással, új utcabútorok telepítésével lehetne fejleszteni. Emellett a meglévő növényzet ápolásával, illetve további egységes növénytelepítéssel javítható a zöld környezet.

Járdahálózat:

A település belterületén kiépített kerékpárút nem található. A burkolt utcákban legalább az egyik oldalon a gyalogos közlekedés érdekében kiépített szilárd burkolatú járdák találhatóak. Azon karbantartásáról az Önkormányzat mindenkori költségvetésében gondoskodik. A lakott területek utcáinak nagy része rendelkezik szilárd burkolattal és legalább egyoldali járdával. A 471. sz. főút belterületi szakasza mentén a járda állapota nem megfelelő, a gyalogos közlekedés a felújítás hiánya miatt nem biztonságos. Ezen útszakasz melletti járda, a főúthoz hasonlóan a Magyar Közút Nzrt. kezelésében van. Az Önkormányzat szeretné elérni, hogy a kezelői és a tulajdonjog átkerüljön önkormányzati hatáskörbe, ezáltal hatékonyabban tudná biztosítani a megfelelő gyalogos közlekedést.

Szennyvíz:

A település szennyvízhálózatát a Nyírségvíz Zrt. üzemelteti. A keletkező szennyvíz elvezetése és tisztítása a Mátészalka és környéke szennyvízrendszer részeként történik.

A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna hálózatba) bekapcsolt lakások száma a KSH 2018. évi nyilvántartása alapján 922 darab lakás volt. A háztartásokból a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett szennyvíz mennyisége a KSH 2018. évi nyilvántartása alapján 77,34 1000 m³ volt.

Hulladékgazdálkodás:

A kommunális hulladékok begyűjtését a TÉRSÉGI HULLADÉK-GAZDÁLKODÁSI Nonprofit Kft. végzi, mint közszolgáltató. A begyűjtött hulladék regionális hulladéklerakó telepre kerül. Szilárd hulladéklerakót a község már nem működtet. A településen felhagyott, rekultivált lerakó található 1986-1999 között üzemelt, 2002-ben bezárták. Homoktalajra lerakott hulladék, tanyától kb.: 300 m-re, belterülettől kb.: 600 m-re.

Vízellátás:

A vezetékes ivóvízhálózat a településen teljesen kiépült. A lakossági rákötés aránya 97 %. A település vízellátását üzemeltető szervezetként a Nyírségvíz Zrt. (Nyíregyháza, Tó u. 5.) végzi. Nyírmeggyes település vízellátása a Mátészalka és környéke vízmű rendszerről történik. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 1009 darab volt 2018. évben, a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna hálózatba) bekapcsolt lakások száma szintén abban az évben 922 darab volt.

A háztartási gázfogyasztók száma 2018. évben 841 darab volt. A lakosságtól elszállított települési hulladék 388,7 tonna volt a 2018. esztendőben. Ugyanabban az évben a háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége 81,18 m³ volt.

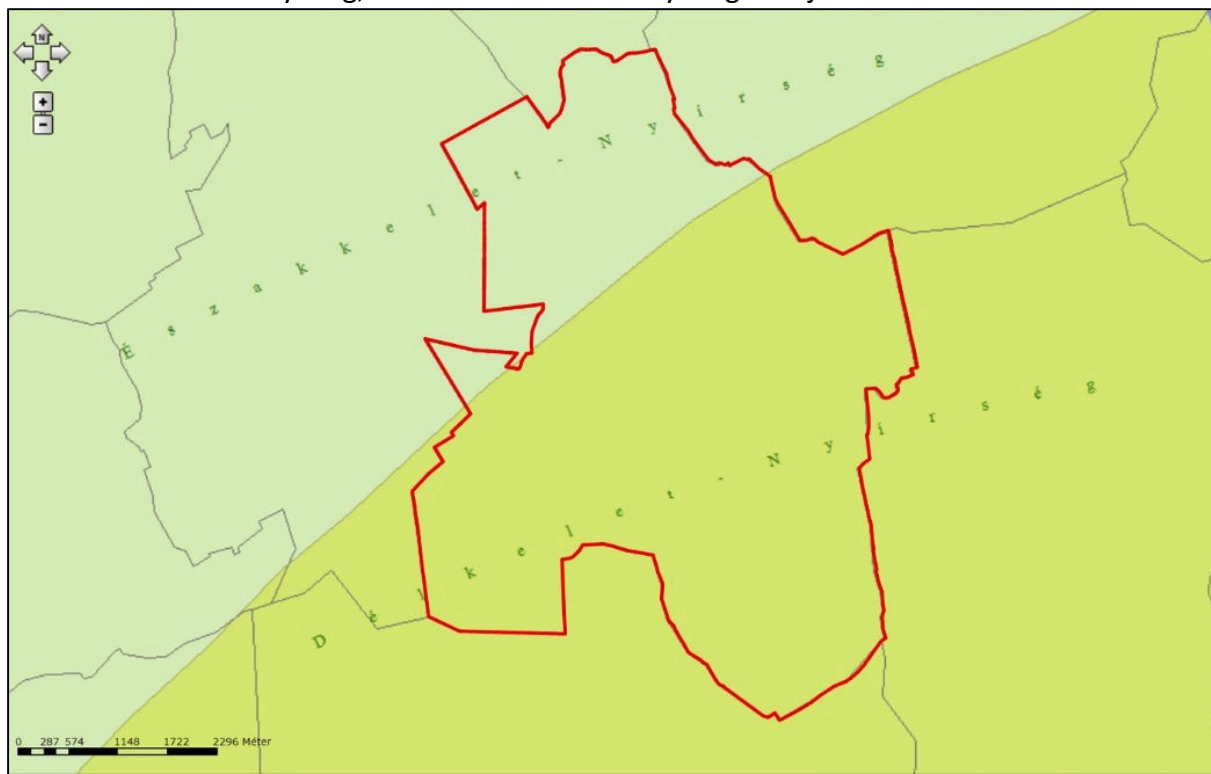
Okos város (falu) települési szolgáltatások:

Nyírmeggyes Község méretből és az Önkormányzat által biztosított közszolgáltatások és az általa ellátott településüzemeltetési feladatok volumenéből kifolyólag jelenleg az „okos város” települési szolgáltatások még nem jelentek meg.

1.12. ATÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1. Természeti adottságok

A Dövényi-féle kistáj kataszter szerint Nyírmeggyes két kistáj találkozásánál fekszik: Északi része az Északkelet-Nyírség, déli része a Délkelet-Nyírség kistájhoz tartozik.

Domborzat:

Az Északkelet-Nyírség kistáj 99,9 és 173 m közötti tszf-i magasságú, szélhordta homokkal fedett hordalékkúpsíkság. A felszín enyhén É-ÉK felé lejt. A felszín É-i és középső része az alacsony hullámos síksági, D-i része a közepes magasságú tagolt síksági orográfiai típusba sorolható. A nagyobb relatív relief értékek a kistáj ÉNY-i és D-i részére jellemzőek. Az eolikus formák (szélbarázda, hosszanti és parabola garmadabucka, maradékgerinc) főként az É-i részen találhatóak. A homok nagy része kötött, a deflációveszély kicsi.

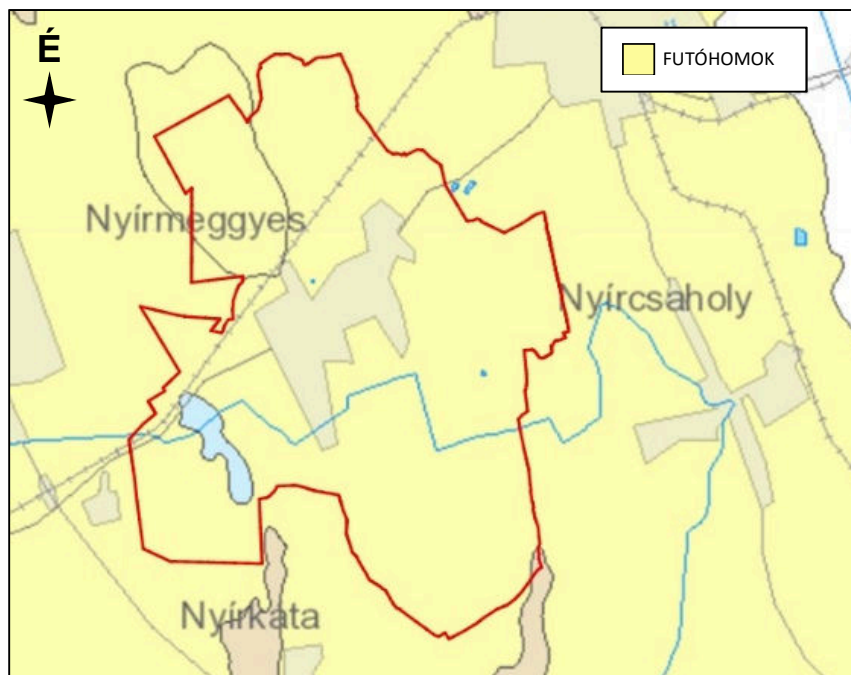
A Délkelet-Nyírség kistáj 117,5 és 183,4 m közötti tszf-i magasságú, főként futóhomokkal fedett hordalékkúpsíkság a Nyírség K-DK-i részén. Felszínének 50%-a a hullámos síkság, 40%-a a közepes magasságú, tagolt síkság, K-i szegélye az enyhén hullámos síkság orográfiai domborzattípusba sorolható. A felszín vertikálisan közepesen felszabdalt, a relatív relief 1/3-án meghaladja a 10m/km²-t, amely főként az eolikus folyamatok következménye. Aktív vízálózat a gyér, s így horizontális felszabdaltsága alacsony értékű, de részben folyóvízi, részben deflációs eredetű nyírvízlaposok a pleisztocén gazdagabb vízálózatára utalnak. A kistáj tipikus formája a parabolabucka.

Földtani adottságok:

Az Északkelet-Nyírség kistájban az alaphegység feltételezett szenon paleogén flis. A Nyírség legidősebb felszíne, aminek legnagyobb részét gyengén koptatott apró-és finomszemű szélhordta homok átlagosan 8-10 m vastagságban fedi, amely a felső pleisztocénban keletkezhetett, s a késő glaciálisban már csak kisebb mértékben rendeződött át. A középső és

D-i terület laposaiban lösziszap, a „nyíri völgyekben”, ill. a deflációs mélyedésekben holocén barnaföldek keletkeztek.

A település földtani térképe

(Forrás: map.mfgi.hu)

A Délkelet-Nyírség kistájban az alaphegység feltételezett szenon paleogén flis és erre települt nagy vastagságú középső-miocén vulkáni sorozat. A felszínközeli üledékekben a pleisztocén végi futóhomok az uralkodó (70%), löszös homok és barnaföld csak kisebb foltokban fordul elő. A nyírvízlaposok fenékszintjét meszes, mésziszapos üledékek, öntéshomok vagy kotus rétegek borítják. Helyenként kevés gypvasérc is előfordul bennük. A kistáj K-i részén lokális jelentőségű tőzeg keletkezett.

Talajviszonyok:

Az Északkelet-Nyírség kistájban a talajok 82%-a homokon képződött. A terület talajainak megoszlása a következő: 20% futóhomok talajok, 3% humuszos homoktalajok, 10% barnaföldek, 49% kovárványos barna erdőtalajok, 5% réti csernozjom talajok, 9% réti talajok, réti öntés, lápi réti talajok, telkesített síklápok és nyers öntéstalajok kiterjedése 1%, <0,5%, 1% és 2%. A kistájban a legjobb termékenységűek és így szántóföldi művelésre leginkább alkalmasak a humuszos homoktalajok, barnaföldek, kovárványos barna erdőtalajok és a réti csernozjom talajok.

A Délkelet-Nyírség kistájban a Nyírség D-i részének garmadái és parabolabuckái más nyírségi területekénél távolabb keletkeztek és ezért a köztük fekvő mélyebb területek szélesebbek. A homokterületeken az É-i területhez képest kevesebb a kovárványos homok és több a futóhomok. Kevesebb a lösz és a löszös homok. A kistáj talajainak megoszlása a következő: 37% futóhomok, 16% humuszos homoktalajok, 26% kovárványos barna erdőtalajok, 6% réti talajok, 11% öntés réti talajok, 4% lápos réti talaj. A táj fő terményei a rozs, a burgonya és a dohány. A kistájban a szántóföldi művelésre leginkább alkalmasak a humuszos homoktalajok és a kovárványos barna erdőtalajok.

Éghajlat:

Mindkét kistáj a mérsékelt meleg és a mérsékelt hűvös éghajlati öv határán terül el, az uralkodó szélirány az É-i, ezen túl meghatározó az Északkelet-Nyírségben a DNY-i, DK-i szél, a Délkelet-Nyírségben az ÉK-i, DK-i szél iránya is. Az átlag szélesség 2,5-3 m/s mindkét kistájban. Az Északkelet-Nyírség kistájban a csapadék térbeli eloszlása határozza meg, hogy vízigényes vagy a szárazságtűrő kultúrnövények termesztése gazdaságos. A Délkelet-Nyírség kistájban a nem túl hő és vízigényes növényi kultúrák számára egyaránt alkalmas az éghajlat.

	Északkelet-Nyírség	Délkelet-Nyírség
Évi napfénytartalom	1800 óra (É-on), D felé haladva 1850-1900 óra	1900-1930 óra
Évi középhőmérséklet	9,5-9,7 °C	9,5-9,7 °C
Évi absz. hőm.-i max. átlaga	34 °C	34 °C
Évi absz. hőm.-i min. átlaga	-18-18,5 °C (É-on), -17,5 -18 °C (D-en)	-17, -18 °C
Évi csapadékösszeg	600-620 mm	570-590 mm
Hótakarós napok száma	40 (D-en), 45-48 (É-on)	45
Ariditási index	1,05-1,1 (É-on), 1,20 (D-en)	1,18-1,22

Vízrajz:

Az Északkelet-Nyírség kistáját K-ről és É-ről a Kraszna, majd a Tisza ártere határolja, míg ÉNy-on a Lónyai-főcsatorna felé folyik le. Ide tart a III. számú főfolyás is. A Délkelet-Nyírség kistáj vízfolyásokban szegény terület, ahol a Krasznához folyó Meggyes-Csaholyi-főfolyást, a Bódvai-patakot és a Károlyi-folyást találjuk. A Szamos és a Kraszna közötti hajdani Ecsedi-lápot sűrű csatornahálózat vezet le. Az Északkelet-Nyírség kistáj mérsékelt vízhiányos, a Délkelet-Nyírség gyér lefolyású, száraz terület. Az Északkelet és Délkelet-Nyírség kistájakon az időszakosan megnövekedett vízmennyiséget több száz km-es csatornahálózat vezet le, részben a Tiszához, részben a Krasznához és a Lónyai-főcsatornához. Az Északkelet-Nyírség kistájnak 4 természetes tava és 2 tározója van, a Délkelet-Nyírség kistájnak nincs állóvíze. A kistájak vízminősége III. osztályú. Mindkét kistájban a talajvíz mélysége átlag 2-4 m között van (Északkelet-Nyírség kistáj É-i részén 6 m-t is meghaladhatja), kémiai jellege főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, szulfáttartalma 60 mg/l alatt van többnyire. Az artézi kutak mélysége mindkét kistájban 100 m alatt van, az artézi kutak vize sokhelyen vastartalmú.

Növényzet:

Északkelet-Nyírség:

A kistáj potenciális erdőterület, de homoki erdők helyén jelenleg többnyire szántók, gyümölcsösök és települések jellemzőek. Nagy részén a természetesebb élőhelyek csak mozaikosan jelennek meg az agrártájban. A természeteszerű erdők aránya minimális, jellemzőek az ültetvények (akác, nemes nyár, fenyők). A térségi szárazodás miatt az üde és a vizes élőhelyek visszaszorulóban vannak. A gyepek főleg másodlagosan homoki legelők és jellegtelen üde rétek. A kevés természeteszerű erdőmaradvány a gyöngyvirágos, a gyertyános-kocsányos és a pusztai tölgyesek származéka. A buckaközi mélyedésekben jellemzőbbek a lápi jellegű mocsárrétek, magassásosok és rekettgyefüzes fűzlápok ill. az ezekből kialakult,

leromlott, elnádásodott üde gyepek, sásosok, a keleti peremen apró égerlápok. A száraz homoki gyepek jellemzően homoki legelők. Az özöngyomok az erdőkben és a gyepekben is előretörőben vannak. Erdeiben az erdei fajok visszaszorulóban vannak.

Gyakori élőhelyek:

- Jellegtelen üde gyepek (OB)
- Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)
- Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA)

Közepesen gyakori élőhelyek:

- Mocsárrétek (D34)
- Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a)
- Üde és nedves cserjések (P2a)
- Fűzlápok (J1a)
- Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA)
- Óshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)
- Óshonos fajú keményfás jellegtelen erdők (RC)

Fajsám: 600-800; védett fajok száma: 40-60; özönfajok: Zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), kisvirágú nebánsvirág (*Impatiens parviflora*), amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*), kései meggy (*Prunus serotina*), japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.), akác (*Robinia pseudoacacia*), aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.).

Délkelet-Nyírség:

Alapvetően homoki erdőkkel borított potenciális erdőterület volt hajdanán. Emberi hatásra a vegetáció átalakult, jelentős a szántók, gyümölcsösök, települések kiterjedése. Jellemző a mozaikos tájszerkezet és vegetáció. Az ősi növényzetet főleg buckaközi lápok, néhány erdőmaradvány és homoki gyepek őrzik. Alföldi viszonylatban jelentős az erdők kiterjedése, ezek nagy része azonban ültetvény (főleg akácos). A szárazodás mellett az özöngyomok jelentik a legfőbb problémát. A természetszerű homoki erdőmaradványok gyöngyvirágos tölgyesek, átalakult keményfaligetek, bucketetőkön pusztai tölgyesek származékai. A buckaközi mélyedésekben jellemzőek a láp-és mocsárrétek, a magassásosok, kisebb kiterjedésben zombékosokkal, képerjésekkel, lápi magaskórósokkal és degradálódó származékaikkal. A lápos nyírvízlaposok jellemzői a fűzlápok, néhol babérfüzes nyírláppal tarkítva, a kistáj K-i felén égerlápok. A homokpusztagyepek, sztyeprétek, homoki legelők az erdőszyeppek átalakult maradványai, a nyílt homoki gyepek (magyar csenkesz- *Festuca vaginata*, ezüstperje- *Corynephorus canescens*) fragmentálisak. Az erdőkben több hegyvidéki (turbánliliom- *Lilium martagon*, medvehagyma- *Allium ursinum*, erdei kutyatej- *Euphorbia amygdaloides*) és balkáni (ezüst hárs – *Tilia tomentosa*) elem figyelhető meg. Fontosak a homoki erdőszyeppek és gyepek fajtái: tátogó, magyar, leánykőöröcsin (*Pulsatilla patens*, *P. flavescens*, *P. grandis*), magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*), balti szegfű (*Dianthus arenarius* subsp. *borussicus*), erdélyi csormolya (*Melampyrum bihariense*), piros gólyaorr (*Geranium sanguineum*). A mocsárréteken, lápokban kiemelkedőek: réti angyalgökök (*Angelica palustris*), fehér zászpa (*Veratrum album*), szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), zergeboglár (*Trollius europaeus*), tűzegeper (*Comarum palustre*), babérfűz (*Salix pentandra*), vidrafű (*Menyanthes trifoliata*), gyepes és rostostövű sás (*Carex cespitosa*, *C. appropinquata*).

Gyakori élőhelyek:

- Jellegtelen üde gyepek (OB)
- Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC)
- Alföldi zárt kocsányos tölgyesek (L5)
- Mocsárrétek (D34)

Közepesen gyakori élőhelyek:

- Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a)
- Nem zsombékoló magassárrétek (B5)
- Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA)
- Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)
- Fűzlápok (J1a)
- Üde és nedves cserjések (P2a)
- Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b)
- Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC)
- Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdőszávok (RA)

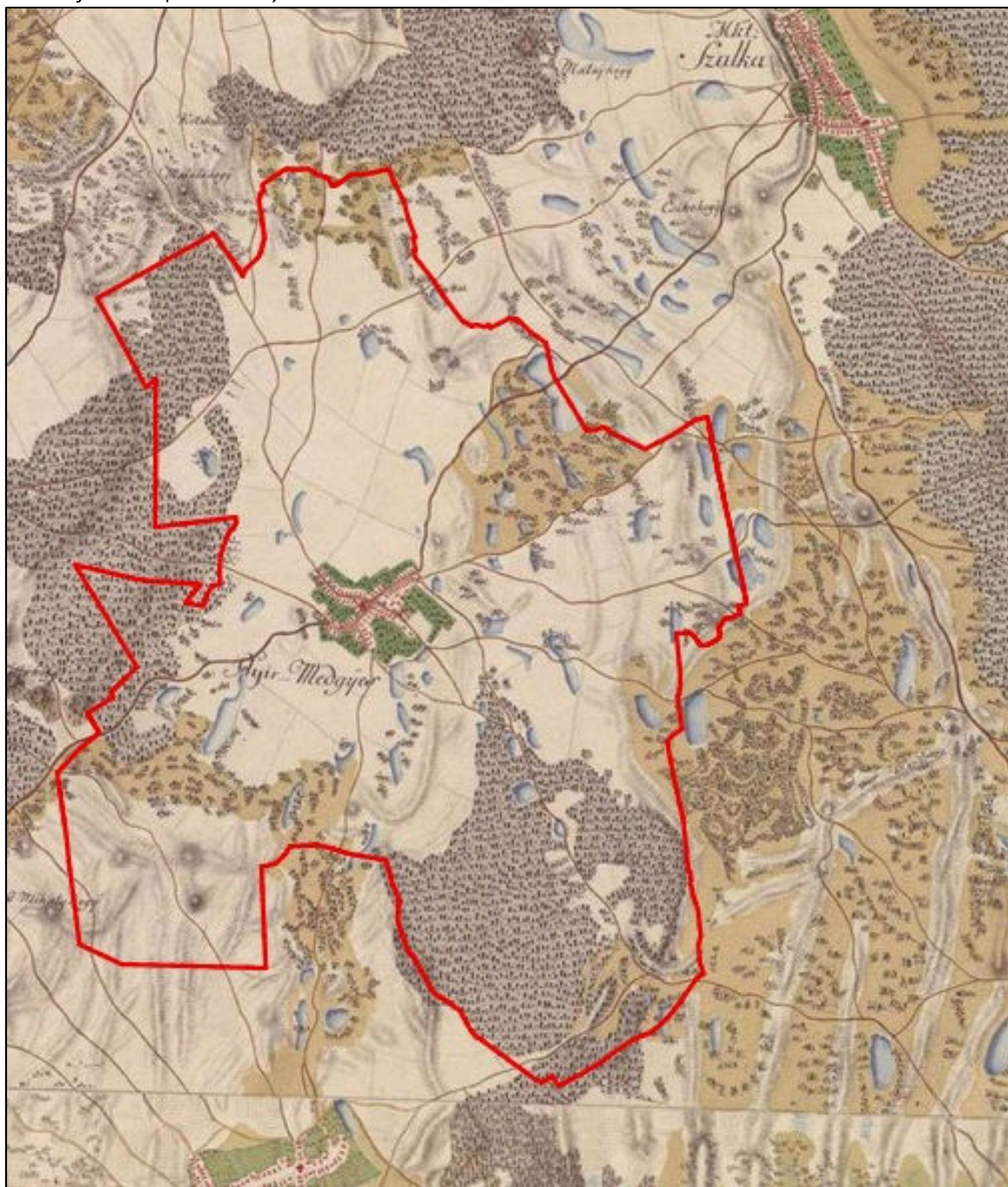
Fajsám: 800-1000; védett fajok száma: 60-80; özőnfajok: Zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.), amerikai kőrís (*Fraxinus pennsylvanica*), kisvirágú nebáncsvirág (*Impatiens parviflora*), amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*), kései meggy (*Prunus serotina*), japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.), akác (*Robinia pseudoacacia*), aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.). (forrás: Magyarország élőhelyei; vegetációtípusok leírása és határozója – Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer 2011 /kiadó: MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót, 2011/; Magyarország kistájainak katasztere, Dövényi, 2010)

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történelmi vizsgálat

Nyírmeggyes lakóterülete az első katonai felmérésen a maihoz képest jóval kisebb volt, a település akkori szerkezete a mai településhálózattal hasonlóságot mutat, a felmérésen a ma is álló református templom látható. Az akkori táj változatos képet mutatott, a lakóterületeket fás legelők vették körül, délnyugaton két szőlőterülettel. A táj képét elsősorban a szántók, kisebb méretű, elszórtan elhelyezkedő állóvizek, nyugat és délkelet felől erdők, északkelet és délnyugat felől lapterületek határozták meg.

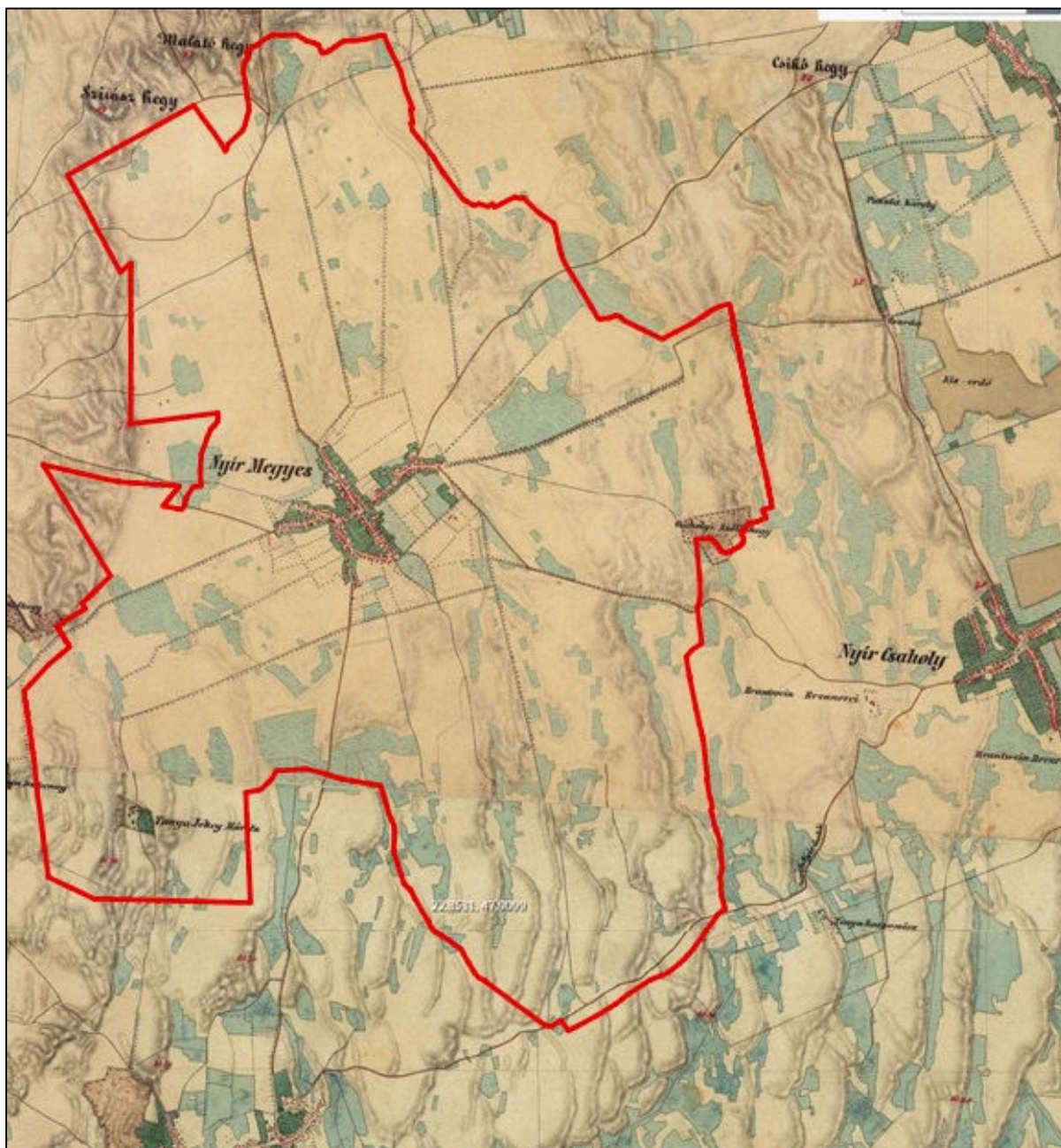
I. Katonai felmérés (1763-1787)

(Forrás: mapire.eu)

A második katonai felmérésen a lakóterületek bővülése a meglévő utcák mentén folytatódott. A házak végében felparcellázott kertekkel. A tájban a vizes-lápos területek továbbra is meghatározóak maradtak, a lakóterületek közvetlen közelében elsősorban a település északi és déli-délkeleti részén. A főbb közlekedési útvonalak mentén fasorok figyelhetők meg. Nyírmeggyes és Nyírcsaholy határán a Csaholyi szőlőhegy került feltüntetésre. A település lakóterületének nyugati határában kereszt jelölés látható, mely jelenleg temetkezési hely.

II. Katonai felmérés (1806-1869)

(Forrás: mapire.eu)

A harmadik katonai felmérésen a település szerkezete az előző felméréshez képest lényegében nem változott. Megjelenik viszont a település nyugati határán a Mátészalkát Nyíregyházával összekötő vasút nyomvonala. A tájban még előfordulnak a vizes, lápos

területek maradványfoltjai, de számuk lecsökkent, mint ahogy az erdőterületek aránya is. A táj képét a szántók határozzák meg a növekvő számú tanyákkal (pl. Nemestóti tanya, Csernus tanya). Legelő került feltüntetésre a település északkeleti részén.

III. Katonai felmérés (1869-1887)

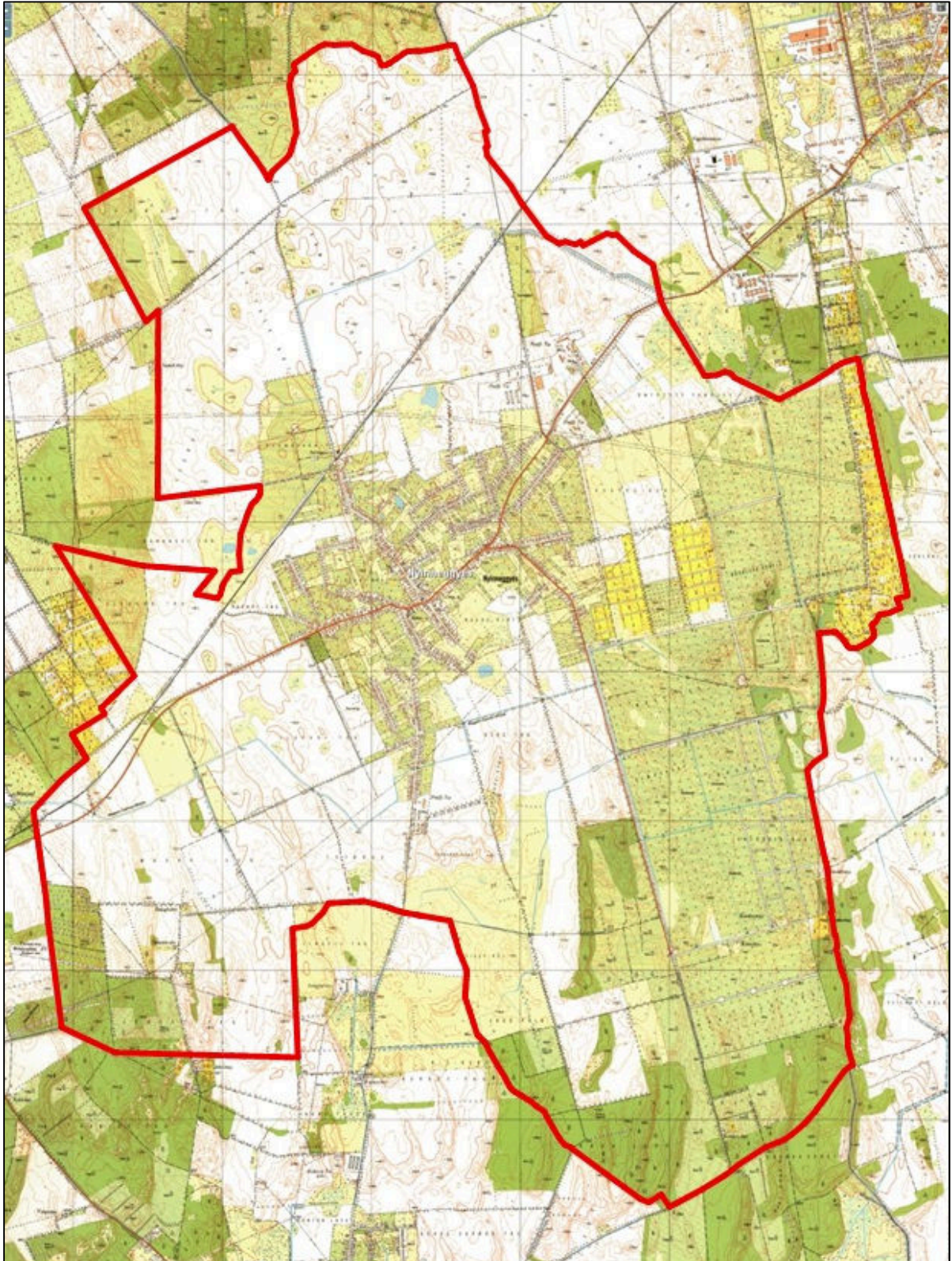

(Forrás: mapire.eu)

A topográfiai térképen változatos tájhasználatot lehet megfigyelni. A lakóházak közé kertek, gyümölcsösök ékelődnek. További gyümölcsösök, szőlőterületek a település keleti határában jellemzőek. A gyümölcsösökben elsősorban őszibarackot, almát, cseresznyét és meggyet termesztenek. A lapterületek maradványai a Nyírkáta felé eső, déli részen fordulnak elő. A

település belvizeit csatornákon vezetik le a területről, a legnagyobb vízfolyás a településen a Meggyes-Csaholyi-főfolyás. A település déli határában található erdőfoltokat elsősorban akác, tölgy, nyár fajok alkotják.

Topográfiai térkép

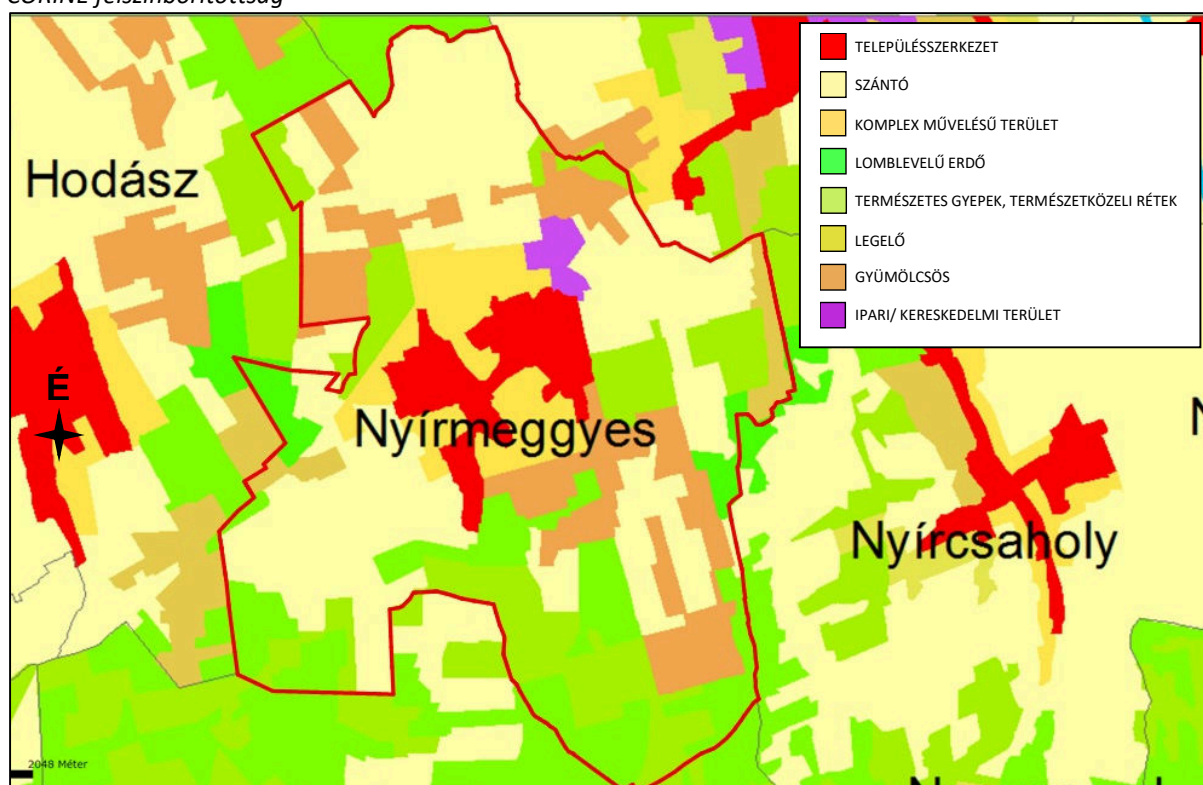

(Forrás: <https://www.mepar.hu>)

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

Nyírmeggyes közigazgatási területe 2879,3632 ha, melynek mindössze 13,68 %-a belterületbe (394,0357 ha), 84,72%-a (2439,5151 ha) külterületbe, zártkerti besorolásba pedig 1,59% (45,8124 ha) tartozik. A művelési ágak közül a szántó (33,95%) és az erdő (28,92%) aránya meghatározó. Ezen kívül jelentős a gyümölcsös (14,98%) és a kivett területek (19,62%) aránya is. A fásított területek 1%-ot tesznek ki, a többi tájhasználati mód (szőlő, rét, legelő, kert) 1% alatt vannak. A település Mátészalka felé vezető útja mentén az egykori Tsz-ek helyén ipari létesítmények, mezőgazdasági telepek találhatóak.

CORINE felszínborítottság

(Forrás: gis.teir.hu)

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték

Nyírmeggyes területe nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett területtel, értékkel nem érintett.

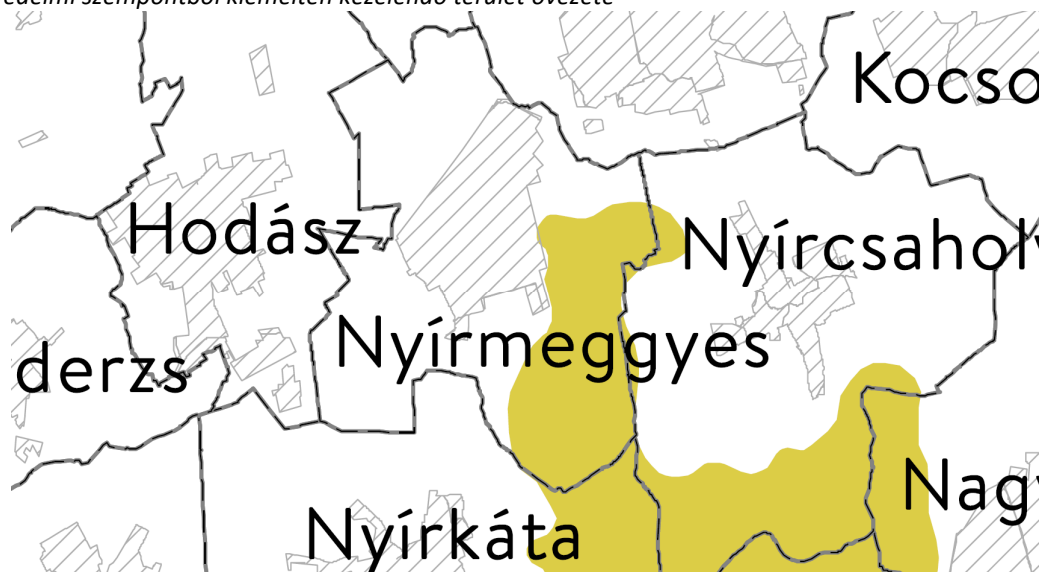
1.12.3.2. Nemzeti Ökológiai hálózat

Nyírmeggyes közigazgatási területén a Nemzeti Ökológiai Hálózat elemei nem fordulnak elő.

1.12.3.3. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Az a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet 4. § (1) pontja alapján a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja. Az övezet pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térségi és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elem együtteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit. Fontos megemlíteni, hogy a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2.§ (1) pontja előírja, hogy a településkép védelme a település vagy településrész jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatának és szerkezetének - az építészeti, táji érték és az örökségvédelem figyelembevételével történő - megőrzését vagy kialakítását jelenti. A településkép védelmének elemei külön önkormányzati rendeletben kerülnek megállapításra, ennek alapját képezi a jelen dokumentáció. Nyírmeggyes közigazgatási területe tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területtel érintett, amely a külterület keleti, dél-keleti részét érinti.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete

(Forrás: <http://www.terport.hu/>)

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A táj széleskörű igényeket elégít ki (ökológiai, gazdasági, társadalmi stb.), a tájhasználat során konfliktusok alakulhatnak ki. A tájhasználati konfliktus jellege szerint lehet funkcionális, tájökölógiai-tájhasználati és vizuális-esztétikai. A tájökölógiai konfliktusokat tovább csoportosíthatjuk kiterjedésük szerint, de időtartamuk és hatásuk szerint is. Időtartam szerint megkülönböztetünk időszakos, tartós, vagy végleges, hatás szerint pedig mérsékelhető, nem mérsékelhető, valamint reverzibilis (azaz visszafordítható) és irreverzibilis (tehát vissza nem fordítható) tájökölógiai konfliktusokat.

A funkcionális tájhasználati konfliktus egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, egymás rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatot eredményez.

A tájökológiai-tájhasználati konfliktus egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módokból alakul ki.

A vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok olyan negatív látványként jelennek meg a tájban, melyek diszharmóniát keltenek a tájképben.

A külterületen található ipari üzemépületek, telepek növényzettel való takarása, megfelelő tájba illesztése nem minden esetben valósul meg, ami vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktus forrását képezheti.

A külterületen található hírközlési és elektromos hálózat oszlopai, légvezetékei vizuális-esztétikai konfliktust okoznak, illetve a repülő madarakat veszélyeztetve tájökológiai konfliktust is jelentenek. A konfliktus megszüntetése érdekében a légvezetékek földben való vezetése kívánatos.

Az országos viszonyokhoz hasonlóan problémát okoznak az illegális szemétkerakók, amelyek elsősorban a belterület határában, ill. külterületen jelennek meg. Ezek egyszerre jelentenek tájökológiai és vizuális-esztétikai konfliktust.

A természetes, őshonos vegetációt egyre súlyosabban veszélyeztetik az idegenhonos invazív fajok, ez ökológiai, de akár vizuális-esztétikai konfliktust is jelenthet.

A nagyüzemi művelésű szántókon, sok helyen nincs se fasor, se mezsgye, ezek hiánya tájökológiai konfliktust eredményezhet. Gondosan megtervezett mezővédő erdősávok telepítése nem csak a biodiverzitás növelése miatt fontos, de hatással lehet többek között a hőmérsékletre, a levegő víztartalmára, a talajéletre, a párolgásra és a termésmennyiségre is.

Illegális hulladéklerakók a belterület határában

Invazív selyemkóró elburjánzása a település szélén

1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1. A település zöldfelületi rendszer elemei

A zöldfelületi rendszer alatt a növényzettel időszakosan vagy tartósan fedett, biológiailag aktív, termesztési illetve kondicionáló célú felületek összességét értjük egy településen belül. Egy település „élhetőségét”, az ott élők életminőségét, a település képét nagymértékben meghatározza a zöldfelületek aránya és azok állapota. A zöldfelületi rendszer különböző elemeit térbeli helyzetük és használatuk módja szerint csoportosíthatjuk. Elhelyezkedésük szerint megkülönböztetünk:

- sávós helyzetű zöldterületeket, ilyenek a település teljes lakóterületei;
- vonalas helyzetű zöldterületeket, ilyenek az utcai zöldsávok és a vízfolyások partja;
- és szigetes helyzetű zöldterületeket, mint a közparkok, a temetők, a sportpálya és az intézménykertek.

Használatuk módja szerint megkülönböztetünk:

- Korlátlan közhasználatú zöldterületeket, ide sorolhatók a belterületi erdők, a közparkok és közkertek, valamint az utcai zöldsávok,
- Korlátozott közhasználatú zöldterületeket, ami alatt a zöldterületi jellegű intézmények (temető, sportpálya) és a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények (iskola, óvoda, művelődési ház, templom stb.) értendők, ahol a használat térben és időben korlátozva van,
- A közhasználat elől elzárt zöldfelületeket, melyhez a település magántelkein található kertek tartoznak.

Korlátlan közhasználatú zöldterületek

Közterek, közparkok, közkertek

Nyírmeggyes területén meghatározó a településközponti zöldfelület, mely a főbb közintézmények és a település két temploma körül alakult ki a Szalkai út és a Petőfi Sándor utca kereszteződésében. Az Arany János Művelődési Központ előtti gyepes zöldfelületen található Arany János mellszobra, mellette fából készült, faragott mintákkal díszített virágládák találhatóak, melyet az évszaknak megfelelő dísznövényekkel ültetnek be. Az úttest túloldalán, a műemléki református templommal szemben lévő téren áll az I. világháborús emlékmű, mögötte egy fából készült filagória került elhelyezésre, szintén az I. világháborúban elesettek emlékére. A téren gyepfelület és térkővel burkolt felületek egyaránt előfordulnak, utóbbi az emlékművek megközelítését szolgálja. A gyepfelületen faragott virágládák, virágkiültetések díszítenek. A világháborús szobor két oldalán egy-egy csüngő lombkoronájú fa áll. A központban található zöldfelületeket utcabútorok gazdagítják: padok, hulladékgyűjtők, kerékpártároló.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Az Arany János Művelődési Központ előtti tér padokkal, virágládákkal

A református templom előtti tér, közepén az I. világháborús emlékmű és mögötte a filagória

A Községháza előtti teresedés a település fennállásának emlékére állított kopjafával és gabionból készült utcabútorokkal

A település másik meghatározó, korlátlan közhasználatú zöldfelülete a Zöldfa utca Kilián György utca –Rákóczi Ferenc utcák által körülhatárolva található. A terület drótkerítéssel határolt, fából készült kiskapun keresztül közelíthető meg. A zöldterület alapvetően gypes-homokos felszínborítású, ennek állapota helyenként leromlott. A területen különféle fából készült játszószerkezetek: mászóka, hinta, drótköteles csúszópálya, libikóka, rugós játék, körhinta és fedett pihenőpadok kerültek elhelyezésre, ezek állapota leromlott. A területen elszórtan fák, cserjék is találhatóak (nyír, fűz, szivarfa, kőris, hárs, tuja), melyek nem tükrözik a tervezett növénytelepítést, fiatal egyedekből állnak. A park lombkorona fedettsége alacsony, hiányoznak az árnyékot adó fák a játszószerkezetek közelében.

A terület pozitívabb településképi megjelenése és funkcionális használata szempontjából is fejlesztésre szorul. A játszószerkezetek, pihenőpadok karbantartása, esetenként cseréje javasolt. A területen található széttört kerti „budi” elbontása vagy felújítása javasolt, mely jelenleg rontja a terület képét és funkcióját sem tölti be. A terület zöldfelületi értékének növelése érdekében a helyi környezeti feltételekhez illő, egységes növénytelepítés és a gyepfelület felújítása ajánlott. A park területén hulladékgyűjtők és a további pihenőpadok elhelyezése lenne kívánatos.

Szabadidős park játszószerekkel

Fasorok, utcai zöldsávok

A település arculatához az utak, utcák állapota, megjelenése nagyban hozzájárul. Az út, amin keresztül a településre érkezünk meghatározza a településről alkotott véleményünket, ezért fontos, hogy az utak mindig karban legyenek tartva, az út menti növényzet ápolva legyen rendszeresen. A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, vezetik a tekintetet, és nem utolsó

sorban zöldfelületet képeznek, melynek számos környezetjavító hatása van, mint például a zaj, légszennyező anyagok, a por szűrése és a mikroklíma javítása.

A település utcáin egységes fásítás nem jellemző. A kisebb utcákban a lakók által telepített gyümölcsfákból alakul ki szakaszosan utcai fásítás. Az út menti zöldsávokat, árokpartokat szintén a lakosok által egyénileg telepített növényágások díszítik.

A település számos olyan út menti zöldsáv, árokpart található, melyek fásításra alkalmasak lennének. Út menti fásításra ajánlottak a gömbkoronával rendelkező fajok (gömbakác, gömbjuhar, gömbkőris, gömb szivarfa), melyek a légvezetékek szempontjából is kedvező választásnak bizonyulnak.

Fásításra alkalmas utcák, útszéli zöldsávok

Korlátozott közhasználatú zöldterületek

Nyírmeggyes köztemetője a település délnyugati részén helyezkedik el. Északról egy akácos erdő határolja, melyben elszórtan sírhelyek is találhatóak, ezek állapota sok esetben nem kielégítő, karbantartásra szorul. A temető drótkerítéssel határolt minden irányból, a gyalogos és gépkocsival történő behajtást fakapu biztosítja. A ravatalozó épülete a kerítésen kívül, az utcafronton található, bejáratához térkő burkolat vezet, emellett zúzottkő borítás is megjelenik. Az épület fogadóterét filagória és pihenőpadok gazdagítják növénykiültetésekkel. A temető nyugati kerítésszakaszát fenyőfásor, a délit oszlopos tujasor szegélyezi. A temetőn a bejáratától indulva észak-déli irányban egy zúzottkő út halad keresztül, a sírokat homokosgyepes ösvények tárják fel. A temető területén (a kerítések menti fásítást leszámítva) telepített fásítás nem jellemző. A temető délnyugati sarkában egy adótorony található, mely vizuális-esztétikai konfliktust jelent a tájban.

A település köztemetője és ravatalozója

A Vörös Csillag utca- Dózsa György utca kereszteződésében található a település izraelita temetője, ahol a síremlékek gondozott gyepfelületen helyezkednek el, többnyire jó állapotúak. A terület és a síremlékek rendszeres gondozása, karbantartása javasolt.

Izraelita temető

A Kilián György utcában található a községi sportpálya. Északi irányból, az utca felől fémlemez kerítés határolja, keleti és nyugati határait lakóházak és az azokhoz tartozó kerítések alkotják, déli-délkeleti irányból nincs elkerítve. A sportpályát az utca felől fasor kíséri (dió), a nyugati oldalon lévő lelátó mögött akácos, déli-délkeleti határoldalon szintén akácos és gyümölcsösök találhatóak.

A település sportpályája

Zöldterülettel rendelkező intézmények

Mértékadó zöldfelülettel rendelkezik az Arany János Általános Iskola. Az épület mögötti parkos területen találunk szabadtéri mozgásra használható kondi gépeket és játszótéri elemeket (mászóka, hinta, libikóka). Ezek az eszközök homokos felületen vannak elhelyezve, árnyékot adó lombok alatt. Az iskola udvarán található továbbá egy foci és egy kosárlabda pálya is, mindkettő homokos-gyepes talajon. Az iskolaudvar feltárását zúzottkő utak biztosítják. A terület padokkal és hulladékgyűjtőkkel is jól ellátott. A park jó zöldfelületi mutatókkal rendelkezik, a burkolt felületek aránya minimális. A növényállományra jellemző a változatosság, lombhullató és örökzöld fajok egyaránt megtalálhatóak. Előforduló fafajok többek között: a dió, nyír, nyár, juhar, platán, eperfa, vadgesztenye, vérszilva, fenyők stb. A legfőbb zöldfelületi értéket az idősebb faegyedek képviselik, mint a déli oldalon található fűz-nyár fasor.

Az iskola mögött található zöldfelület sportpályákkal, játszótérrel, kondi gépekkel

Római katolikus templom és környezete

A településközpontban található két templom közül a római katolikus templom az, amelyik nagyobb zöldfelülettel rendelkezik. A templomkert homokos-gyepes felületű, árnyéktűrő cserjékkel, az utcafront felől két oldalról fenyőkkel határolt.

A műemléki református templom elhelyezkedéséből adódóan (Rákóczi Ferenc - Bajcsy-Zsilinszky utcák által alkotott szűk háromszög) csak nagyon minimális zöldfelülettel rendelkezik. A kerítést sövény kíséri a belső oldalról, az udvarban kisebb termetű cserjék, fák találhatóak (vérszilva, puszpáng, tuja, fenyő). Az épület körül járda vezet.

Református templom és környezete

Zöldfelületi ellátottság értékelése

A település zöldfelületi ellátottsága alacsonynak mondható. A településközpontban található tér együttes és a Zöldfa utca - Kilián György utca – Rákóczi Ferenc utcák által határolt park, ami meghatározó. Ezen kívül az intézményi zöldfelületek közül az Általános Iskolához tartozó park képvisel értéket. További zöldfelületek, zöldsávok létrehozásával ez az arány javítható lenne, az arra alkalmas útszakaszokon fásítással, növénytelepítéssel.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A Zöldfa utca - Kilián György utca – Rákóczi Ferenc utcák által határolt zöldfelületen számos konfliktussal találkozni, a játszószerkek, köztéri bútorok, kerítés rossz állapota a legszembetűnőbb, melyet karbantartással, új utcabútorok telepítésével lehetne fejleszteni. Emellett a meglévő növényzet ápolásával, illetve további egységes növénytelepítéssel javítható a zöld környezet.

A köztemető mellett található sírokat veszélyeztetheti a nem megfelelően karbantartott növényzet, esetleg rongálás, ezek állandó felülvizsgálata, karbantartása nélkülözhetetlen. A sírok elkerítése is javasolható.

A település utcáin a légvezetékek kusza hálózata figyelhető meg, mely vizuális konfliktust eredményez. A légvezetékek helyett földkábelek használata lenne kívánatos, elsősorban a településközpontban, ahol a műemléki református templom is található.

Légvezetékek negatív látványa a településközpontban

A temető melletti lekerítetlen síremlékek

Elburjánzott növényzet veszélyezteti a sírokat

Adótorony a temető sarkában

A Zöldfa utcai park felújításra szoruló elemei

1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1. Terület- felhasználás vizsgálata

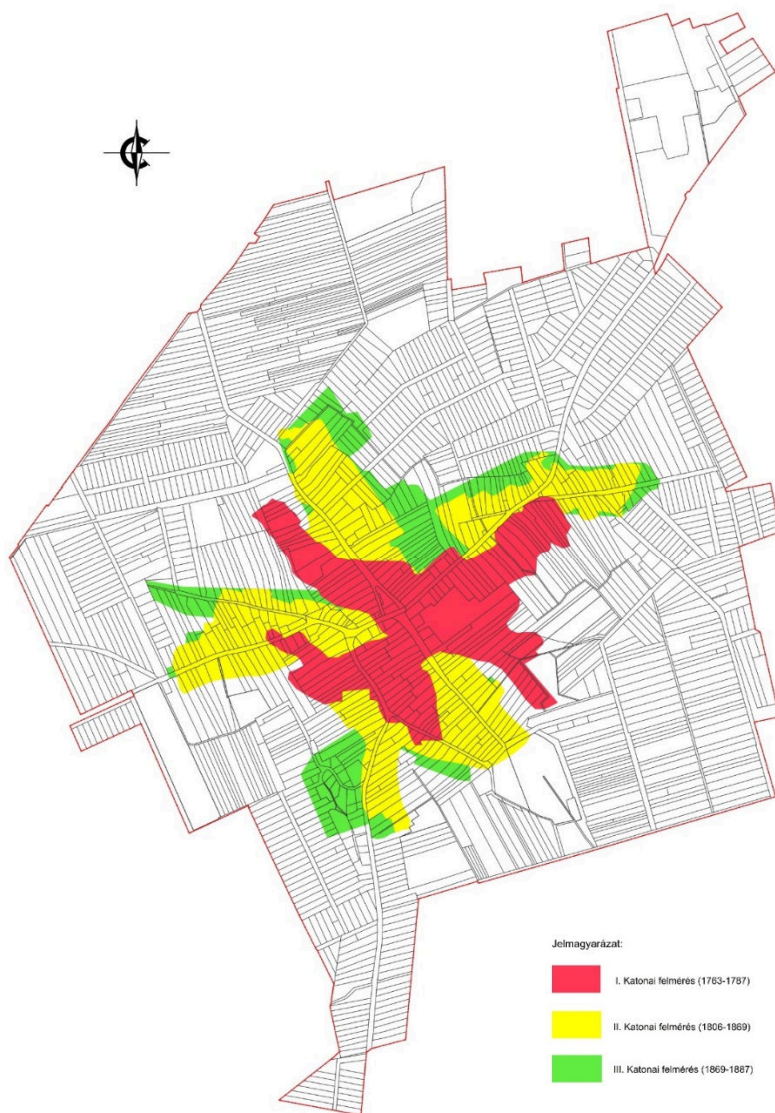
1.14.1.1. A település szerkezete, helyi sajátosságok vizsgálata

A település V. István király 1272. augusztus 3-án kelt oklevelében tűnik fel Hetény határjárásánál Medyes néven. Szent László fennmaradt kultusza miatt királyi telepítésűnek vélik. Oklevélben 1297-ben említik először, de akkor már kialakult faluként.

A települést 1354-ben már csak telekhelynek nevezték, 1358-ban pedig kifejezetten lakatlannak. Nevét 1381-ben Megyes alakban találjuk. 1383-ban Tövissedi Jakab birtokolta,

A XVI. században a térség földesurai a Báthoryak voltak. A XVII. században Meggyes urai gyakran változtak. A XVIII. században a gróf Teleki, Irinyi, Ujhelyi, Korda, Bay, Sulyok, Varga, Kovács és a Szatmári, Bence családok szerezték meg. Már Nyír-Meggyes néven írt róla Fényes Elek az 1851-ben kiadott Geographiai szótárában: "Szép erdeje volt, jóféle lapály és homokos határa búzát, rozsot, kukoricát bőven termett, 1433-an lakták."

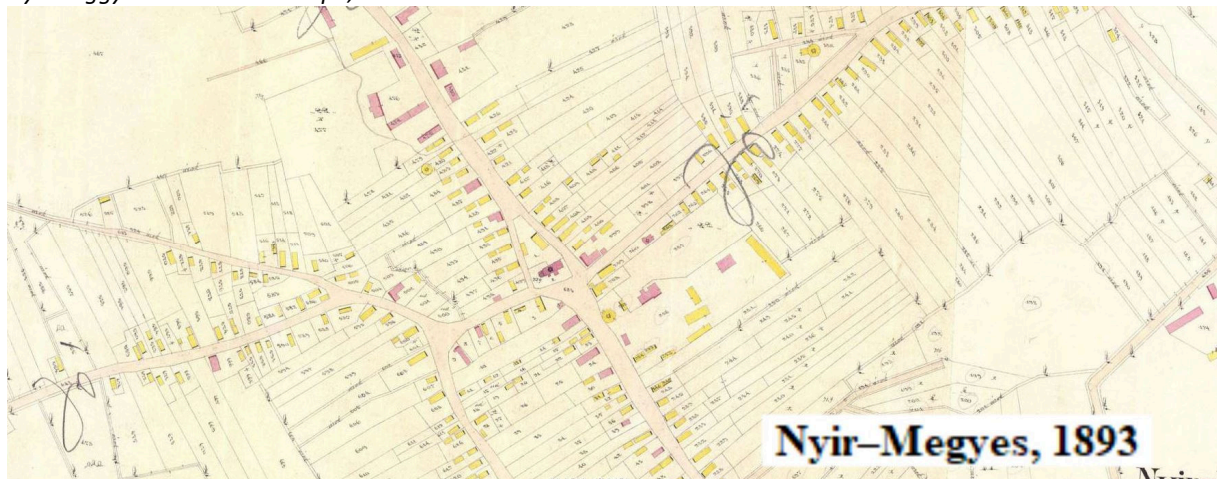
A község belterületi fejlődése

(Forrás: saját szerkesztés)

Szatmár vármegye 1908. évi monográfiájában kisközségként szerepel 335 házzal, 1737 lakossal, 4092 hold határral és 12 tanyával. Akkori urai Ilosvay Aladár és Bálint, özv. Váally Jánosné, Nemestóthi Szabó Antalné voltak.

Nyírmeggyes kataszteri térképe, 1893.

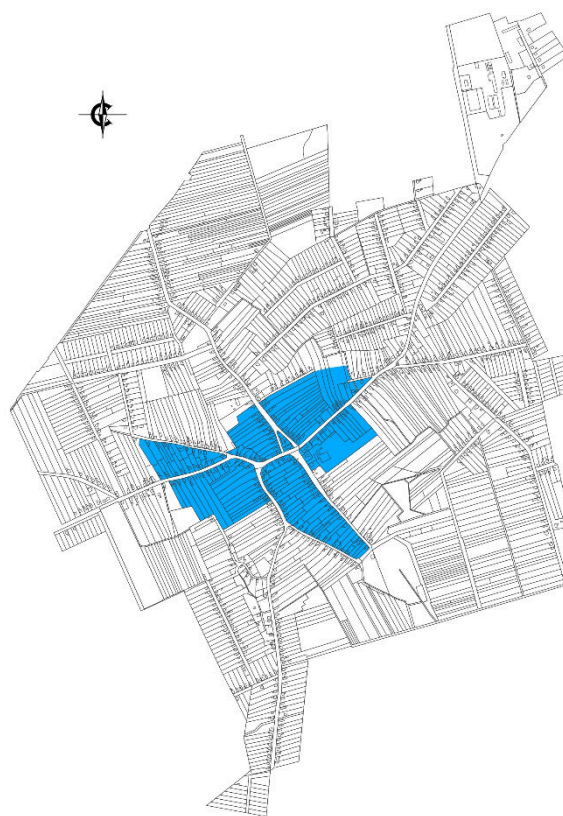
(Forrás: <https://mapire.eu/hu/>)

A falu eredeti szerkezete keresztutcás, nagybentelkes, központi része négy utca találkozási pontjában alakult ki. Szalagtelkeire a soros elrendezés jellemző. Az eredeti utcákon túli utak elsősorban a szomszédos községek felé vezető utak formájában alakultak ki.

Településközpont:

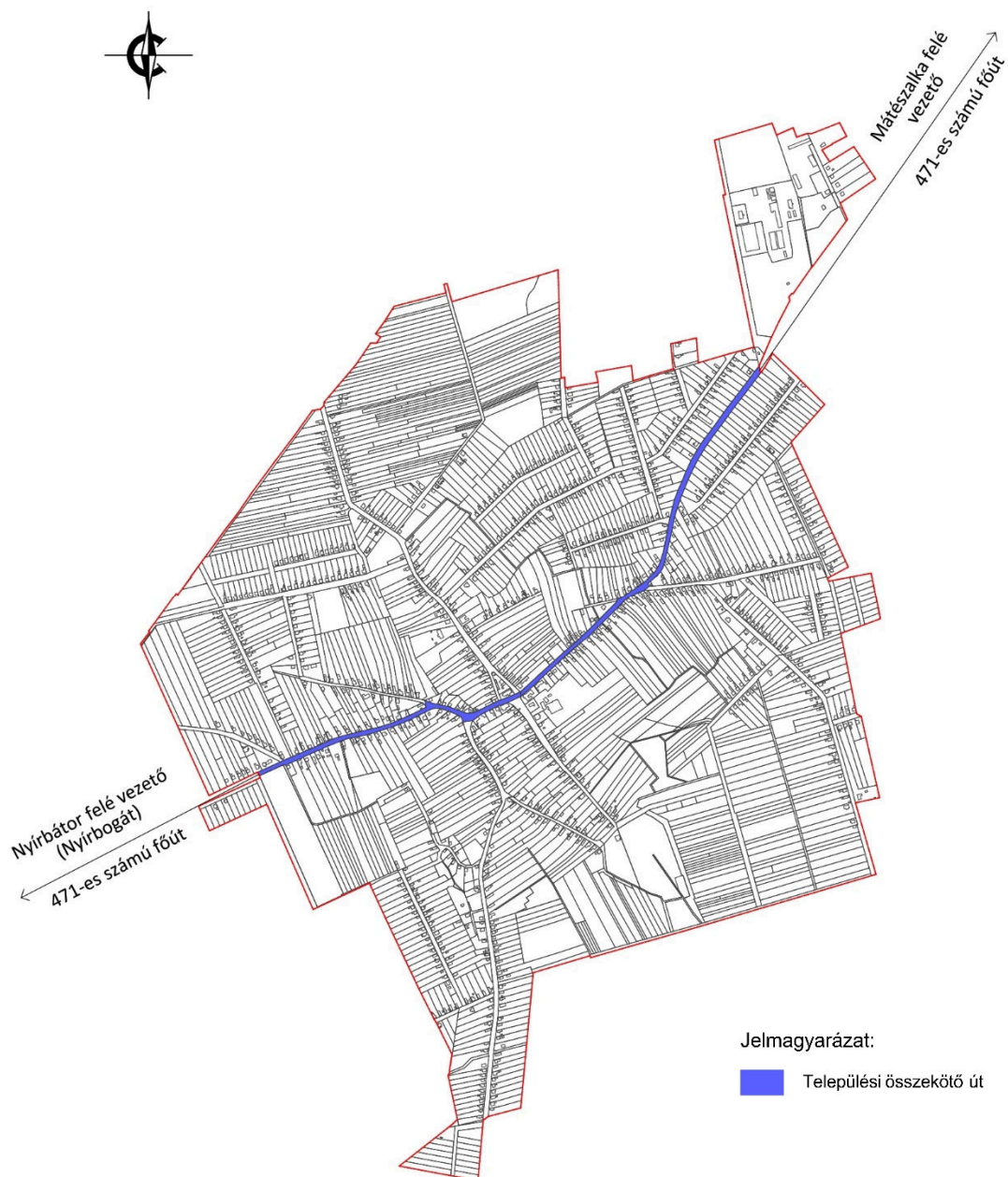
A településközpont a település meghatározó területének minősül. A központ a középkortól kezdve négy utca (Rákóczi, Petőfi, Lenin (ma Szalkai), Bajcsy-Zsilinszky) keresztezési pontjában volt. Meg kell említeni a Rákóczi utca által határolt orsós utcaszerkezetet, melynek középpontjában a műemléki református templom áll. A településközpont és az onnan kifutó, gyakran változó szélességű utcák szabálytalan vonalvezetésűek.

A településközpont több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, lakó- és olyan helyi települési szintű igazgatási, kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, szálláshely szolgáltató, egyházi, oktatási, egészségügyi, szociális épületek, valamint sportlétesítmények elhelyezésére szolgál. A központban található a főbb középületek, a Művelődési Központ, a Községháza, az Egészség ház, valamint a református, a római katolikus templom, az általános iskola és az óvoda épülete is.

(Forrás: saját szerkesztés)

Település összekötő út

(Forrás: saját szerkesztés)

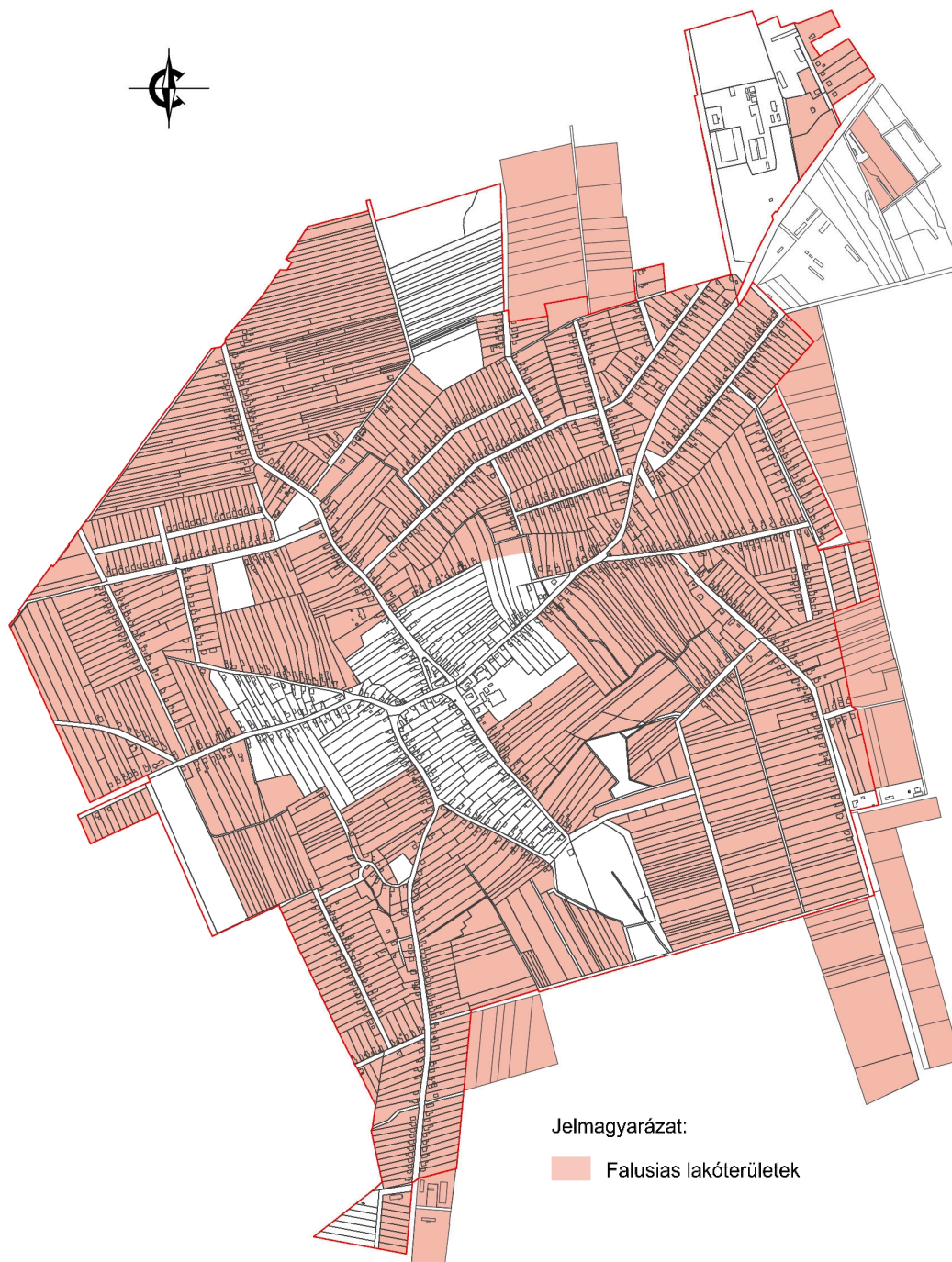
A községet átszelő út, a 471. sz. Debrecen – Mátészalka másodrendű főút a település DNY-i részén éri el a külterület határát, és a község ÉK-i részén hagyja el Nyírmeggyes területét.

Az eredeti keresztutcás, nagybentelkes településszerkezet nyomait megőrző, jelenleg többutcás község. A középkortól kezdve faluközpontja a négy utca keresztezési pontján helyezkedik el. Hagyományos beépítésű többi utcája a szomszédos községek felé vezető utak mentén alakultak ki. Az ezekből leágazó rövid és görbe utcák a „gödrök” és az ún. „Gebevég” beépítésének eredményei.

Lakófunkciójú területek:

A településközpontot körülölelve helyezkedik el a lakóterületek sávja – falusias lakóterület – nagyarányban a településközponttól északra, keletre, és délkeletre koncentrálnak. Kevés más funkciójú terület ékelődik be a lakóterületek közé, így kevés az ebből adódó konfliktus. A település lakóterületei a belterületen helyezkedik el.

Lakóterületek belterületen:

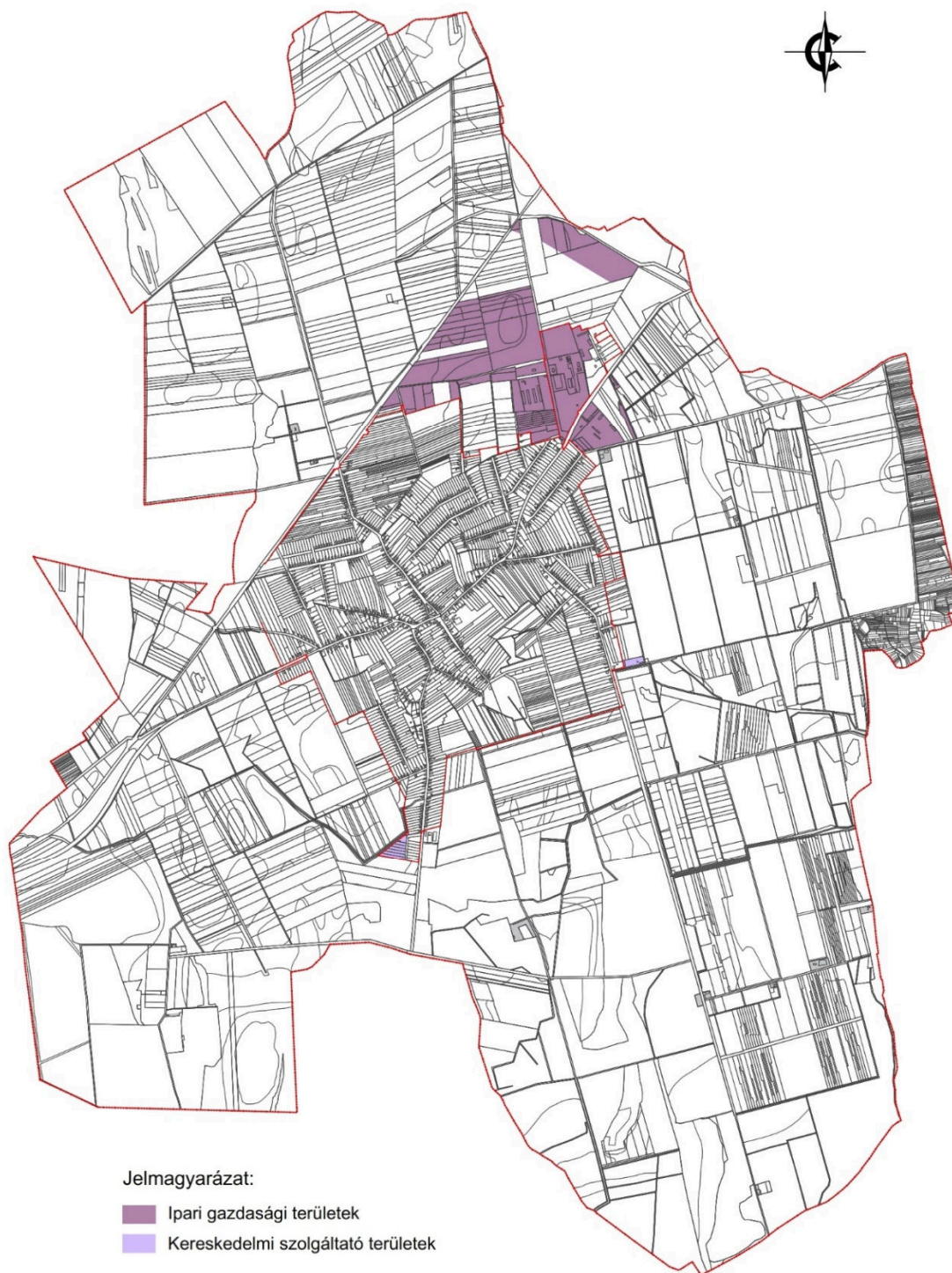

(Forrás: saját szerkesztés)

Gazdasági funkciójú területek:

A gazdasági funkciójú területek az ipari gazdasági- és a kereskedelmi szolgáltató területekre tagolódnak. A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterületektől északra helyezkednek el. Az ipari területek többsége meghatározó helyen található. A Mátészalka felé vezető út mentén konzervipari létesítmény és savanyítóüzem működik.

Gazdasági területek

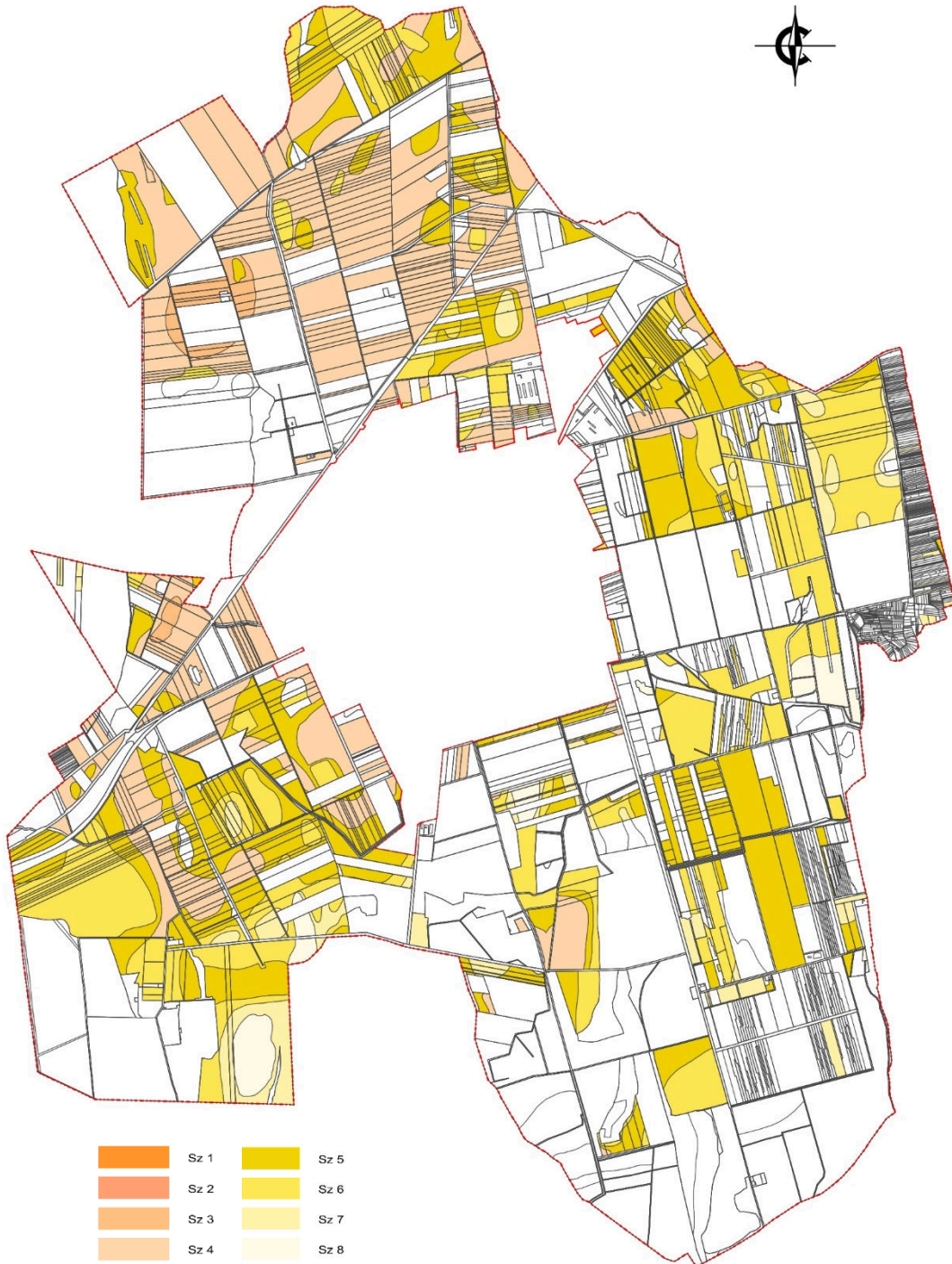

(Forrás: saját szerkesztés)

Mezőgazdasági célú területek:

A közigazgatási terület 42,55 %-át szántóterületek uralják, mely egyenlő arányban oszlik el a külterületen körülölelve a belterületet.

Szántóterületek és minőségi osztályuk

(Forrás: saját szerkesztés)

A település keleti részén szétszórtnan gyepes legelő területek terülnek el, mely a külterület 0,67 %-a. Kiterjedésük elenyésző mértékű.

Legelő/gyep területek és minőségi osztályuk

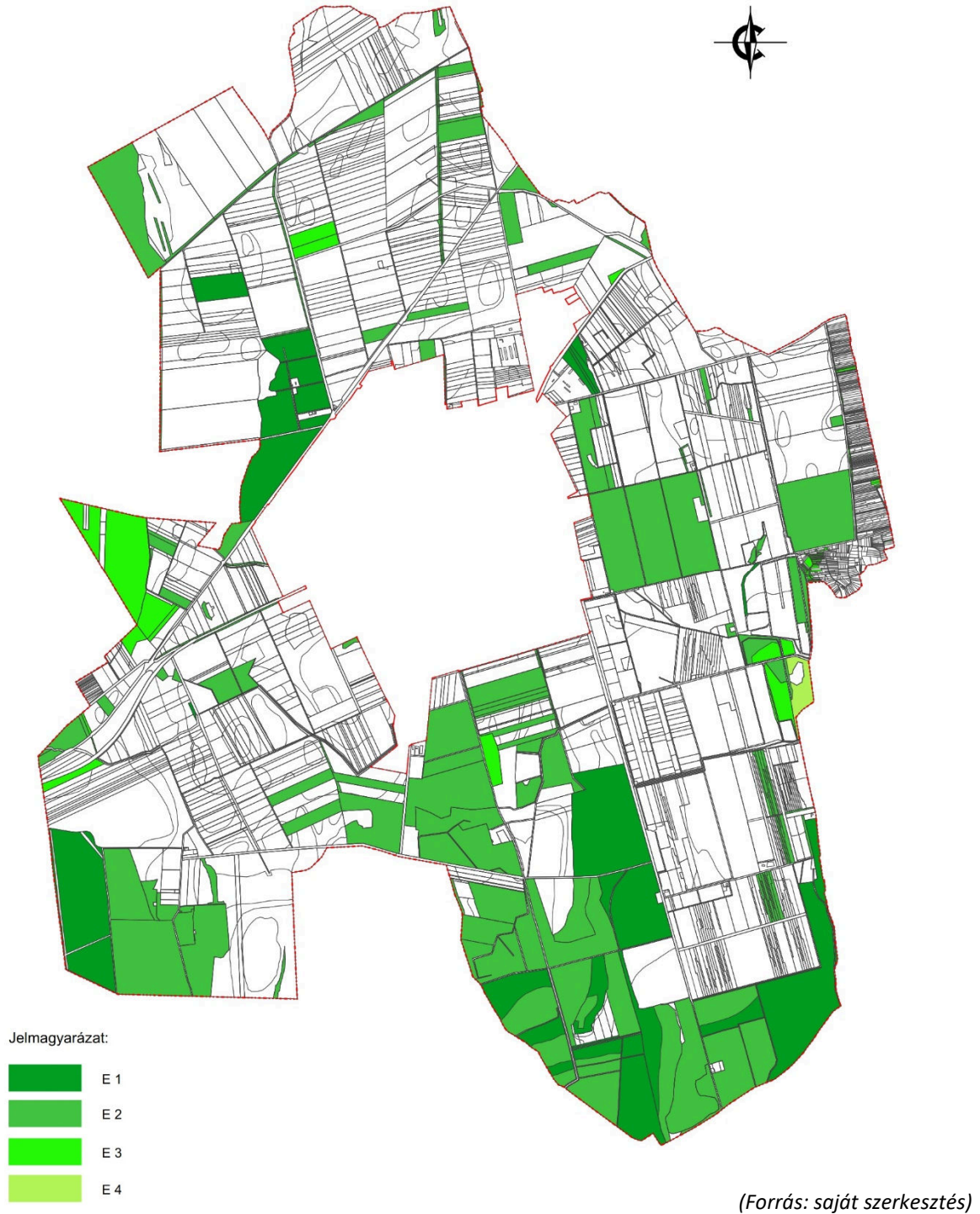

(Forrás: saját szerkesztés)

Erdő területek:

A közigazgatási terület körülbelül egyharmadát erdőterületek borítják. Nagyobb egybefüggő erdőterület a belterülettől dél-délkeleti irányban helyezkedik el. A külterület 30,27 %-át borítja erdő.

Erdő területek és minőségi osztályuk

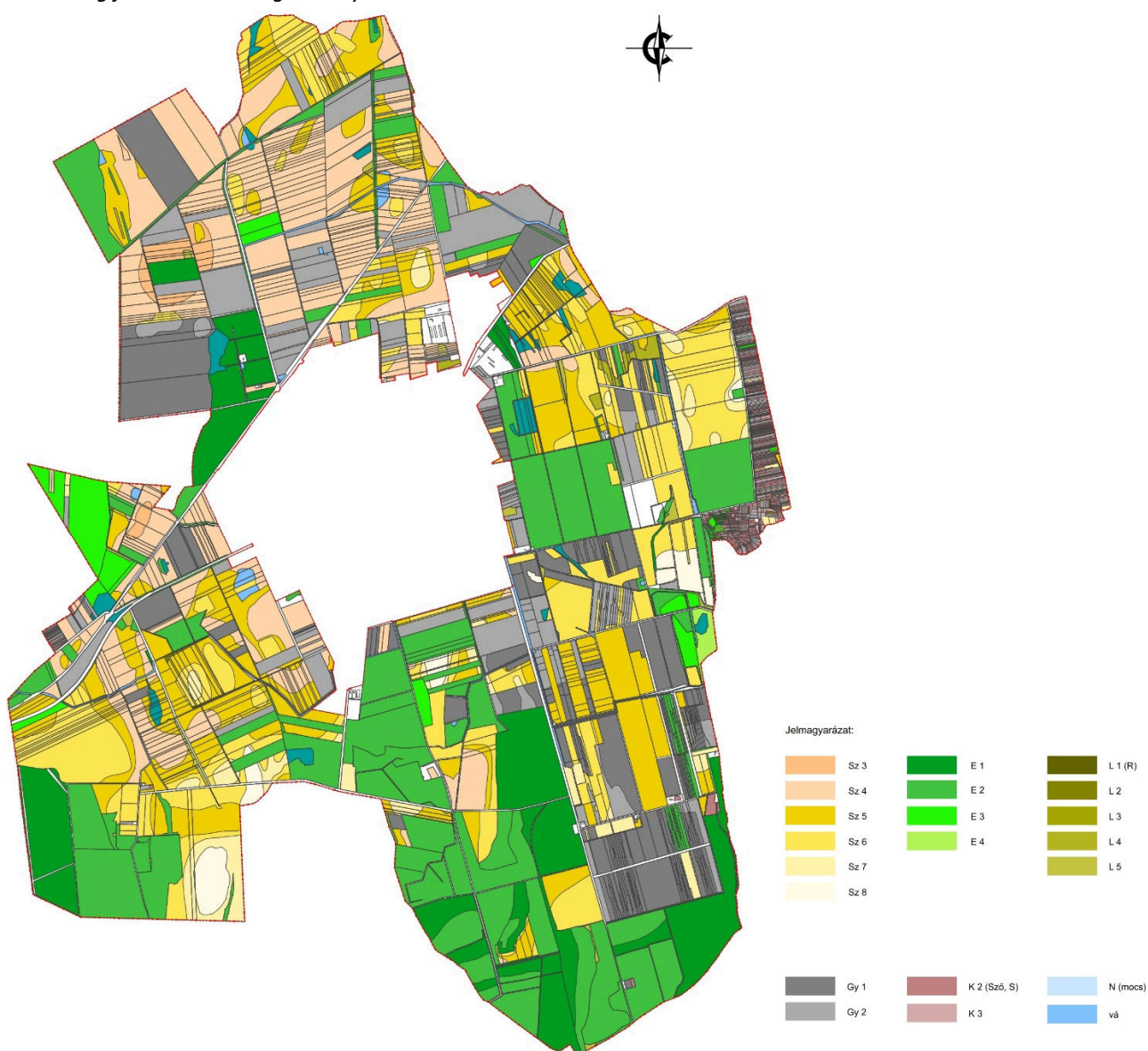
1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és minőségi osztályok

A teljes közigazgatási terület 2879,64 ha. Ebből külterület 2485,64 ha, a belterület 394,01 ha. A külterület mintegy 42,55 %-án (1057,55 ha) szántóföldi művelés folyik. Ennek 14,51 %-a Sz3-Sz4 (jó), 24,43 %-a Sz5-Sz6 (közepes), 3,61 %-a Sz7-Sz8 (gyenge) minőségi osztályba tartozik.

Legelő a teljes külterület 0,04 %-a – 16,69 ha, melynek 0,29 %-a jó (L1-L3), 7,48 %-a közepes (L4) és 0,33 %-a gyenge (L5) minőségi osztályba sorolható.

Az erdő terület 30,27 %-a a külterületnek 752,51 ha, melynek 28,09 %-a E1-E2 (kiváló), 2,01 %-a jó (E3) és 0,18 %-a közepes (E4) minőségi osztályba van sorolva.

Művelési ág felosztás minőségi osztályok szerint

(Forrás: saját szerkesztés)

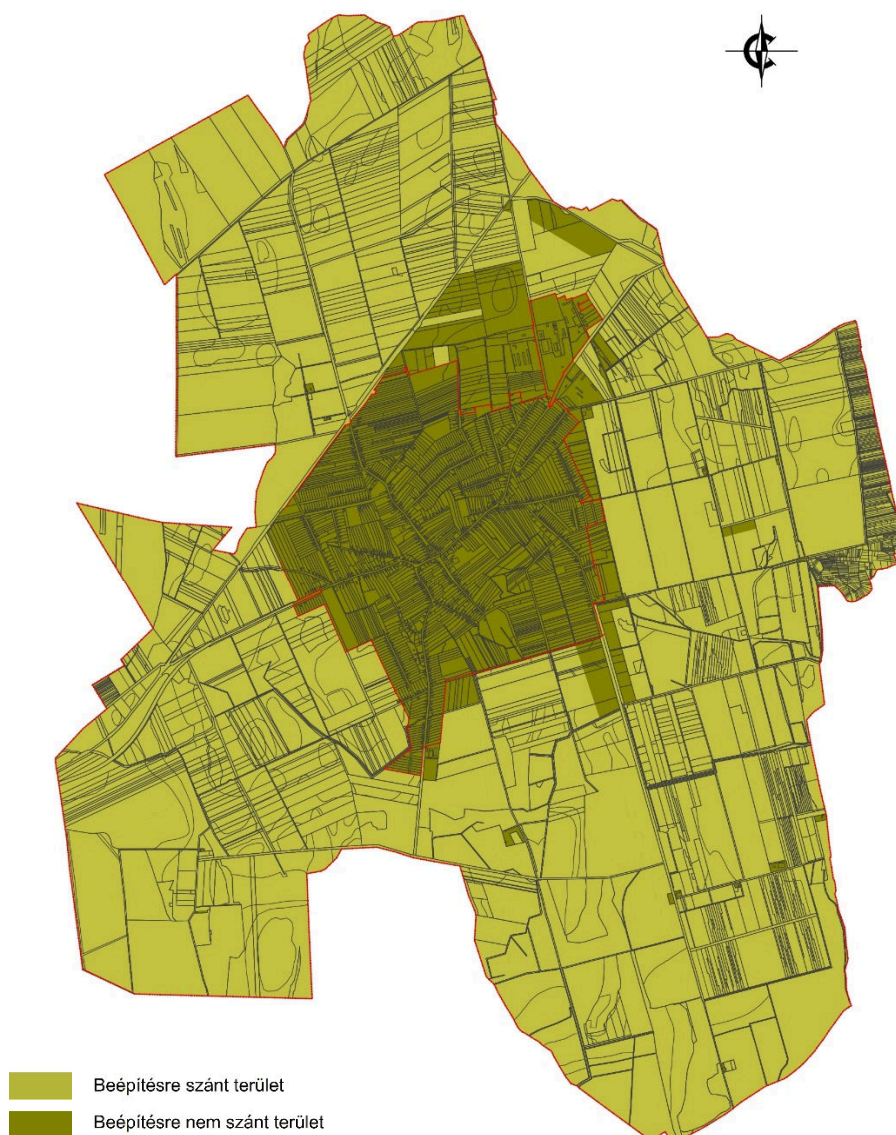
1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A hatályos településrendezési terv beépítésre szánt és nem szánt területeinek tagozódását, településszerkezetben elfoglalt helye és kiterjedése, az alábbiak szerint:

A beépítésre szánt területek az alábbi terület-felhasználási egységekre tagozódnak:

- Lakóterületek: kisvárosias-, falusias lakóterület
- Gazdasági területek: kereskedelmi szolgáltató-, ipari terület
- Különleges területek: temető és kegyeleti terület, szabadidős rekreációs terület, sport terület, mezőgazdasági üzemi célú terület, megújuló energiaforrás hasznosítása céljára szolgáló övezet.

Beépítésre szánt és nem szánt területek eloszlása

(Forrás: saját szerkesztés)

A beépítésre nem szánt területek az alábbi terület-felhasználási egységekre tagolódnak:

- Közlekedési célú területek: közúti, vasúti területek
- Zöldterületek
- Erdőterület

- Mezőgazdasági terület
- Vízgazdálkodási terület
- Természetközeli területek
- Különleges területek: temető területek, bányászattal érintett területek, kegyeleti park.

A beépítésre szánt területek nagyobb hányada a lakó és gazdasági területekből (kereskedelmi szolgáltató, ipari gazdasági) tevődik össze.

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság funkcionális és ellátási kapcsolat)

Infrastruktúra

Ebbe a csoportba tartoznak a közigazgatási, közszolgáltatási, szervezeti, közmű szolgáltatás, kategóriájú funkciók, többek között az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, bíróság, egészségbiztosítási szerv, földhivatal, gyámhivatal, katasztrófavédelmi szerv, munkaügyi központ, kormányablak, okmányiroda, járási hivatal, Polgármesteri hivatal, rendvédelmi szerv (rendőrkapitányság, rendőrség), tűzvédelmi szerv (tűzoltó parancsnokság, tűzoltóság), ügyészség, Vízügyi Igazgatóság, Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, Igazságügyi Szolgálat, Nemzeti Adó- és Vámhivatal, gázszolgáltató, villamos energia szolgáltató, telekommunikációs szolgáltató, politikai párt, e-magyarország pont, könyvtár, múzeum, konferencia központ, nyilvános könyvtár.

Kereskedelem

Ehhez a kategóriához soroljuk a szolgáltatás és a kereskedelmi funkciókat. Zálogház kölcsönzés, bankfiók, bankautomata, gépjármű- (szerviz szolgáltatás, gumijavítás, mosás), posta, pénzváltó, biztosítási és kiegészítő szolgáltatás, ügyvéd, utazási iroda, csomagpont, új jármű, használt jármű, jármű alkatrész és felszerelés, áruházlánc, piac, vásárcsarnok, üzemanyag töltőállomás, bútor, cipő, lábbeli, bio-, speciális élelmiszerbolt, elektromos áru és tartozékok, kertészeti áruház, faiskola, optikai, látszerészeti szaküzlet, gyógynövénybolt, háziállat és felszereléseik, ruházat, orvosi és gyógyszerészeti kellékek, szőnyeg, textil, padló, tapéta, dohányáru, tüzép és ABC.

Oktatás és Egészségügy

Ide soroljuk az orvosi- (gyógyszertár, gyermekorvos, rendelőintézet, egészségügyi központ, háziorvosi rendelő, iskola egészségügy, nőgyógyászati rendelő, tüdőszűrő-, gondozó állomás), egészségügyi szolgáltatás- (idősek klubja, idősek otthona, termálfürdő, mentőszolgálat, fogorvosi rendelő, védőnői szolgálat, pszichiátria, szemészet), a szakmai továbbképzés- (művészeti iskola, autós iskola), közoktatás- (gimnázium, szakközépiskola, szakiskola, bölcsőde, általános iskola, óvoda, pedagógiai szolgálat) intézményei.

Sport és szórakozás

A sporttevékenységek (fitnessz, uszoda, strandfürdő, horgásztó), szerencsejátékok (lottózó), és szórakozóhelyek (zenés szórakozóhelyek).

Szállás és étkezés

Étkezés (étterem, vendéglő, kávézó, pizzéria, fagyizó, pub, presszó, csárda, cukrászda) és szállás (panzió, fogadó, szálloda, hotel, kollégium, vendégház, apartman, kemping) területei.

Szállítás és közlekedés

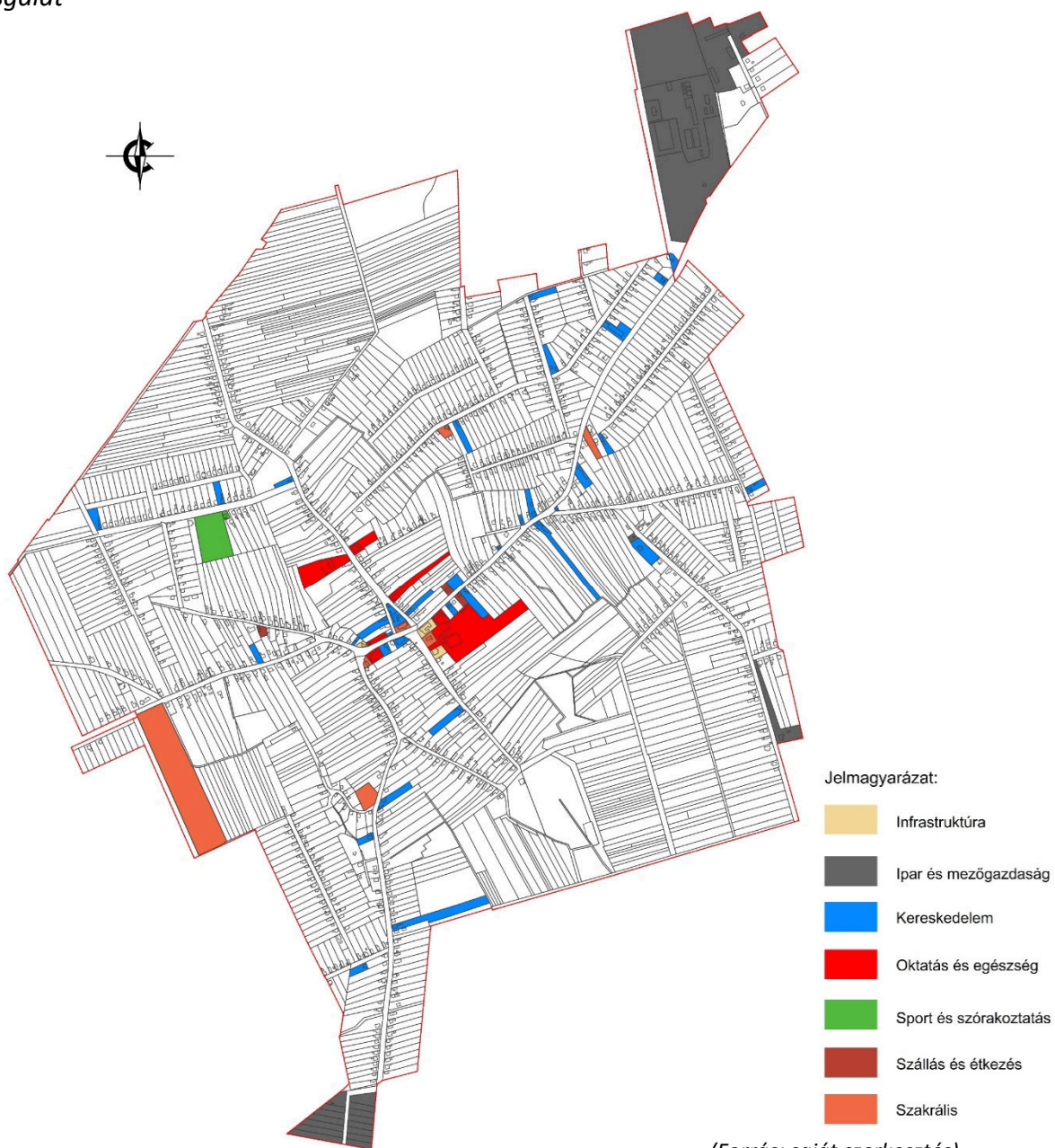
Vasút (vasúti megálló és állomás) és közút (buszpályaudvar) területei.

Szagrális terek

Temetők és a templomok

Református egyházközség, Római katolikus egyházközség, Görög katolikus egyházközség,
Evangélikus egyházközség, Baptista egyházközség

Funkcióvizsgálat

(Forrás: saját szerkesztés)

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Szentháromság Római
katolikus templom

Baptista imaház

Művelődési központ

Református templom

Parmen Zrt.

Községháza

Egészség ház

Arany János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Nyírmiké óvoda és konyha

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Intézmények illetékességi területei

Intézmény típusa	Központ
Építésügyi Hivatal	Nyíregyháza
Építésügyi körzetközpont	Mátészalka
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség	Nyíregyháza
Gyámhivatal	Mátészalka
Járási Hivatal	Mátészalka
Katasztrófavédelmi kirendeltség	Mátészalka
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal	Mátészalka
Kistérségi ÁNTSZ	Mátészalka
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség	Nyíregyháza
Körzeti földhivatal	Mátészalka
Megyei Földhivatal	Nyíregyháza
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Nyíregyháza
Megyei kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Debrecen
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság	Debrecen
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	Nyíregyháza
Megyei Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv	Nyíregyháza
MKk. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi Felügy.	Nyíregyháza
MKk. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkaügyi Felügy.	Nyíregyháza
Munkaügyi központ kirendeltsége	Mátészalka
NeKi Kirendeltség	Nyíregyháza
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága	Nyíregyháza
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága	Debrecen
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága	Debrecen
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság	Nyíregyháza
Polgármesteri Hivatalok	Nyírmeggyes
Rendőrkapitányság	Mátészalka
Szociális és gyámhivatal	Nyíregyháza
Városi Bíróság	Mátészalka
Vízügyi Igazgatóság	Nyíregyháza

(Forrás: TEIR)

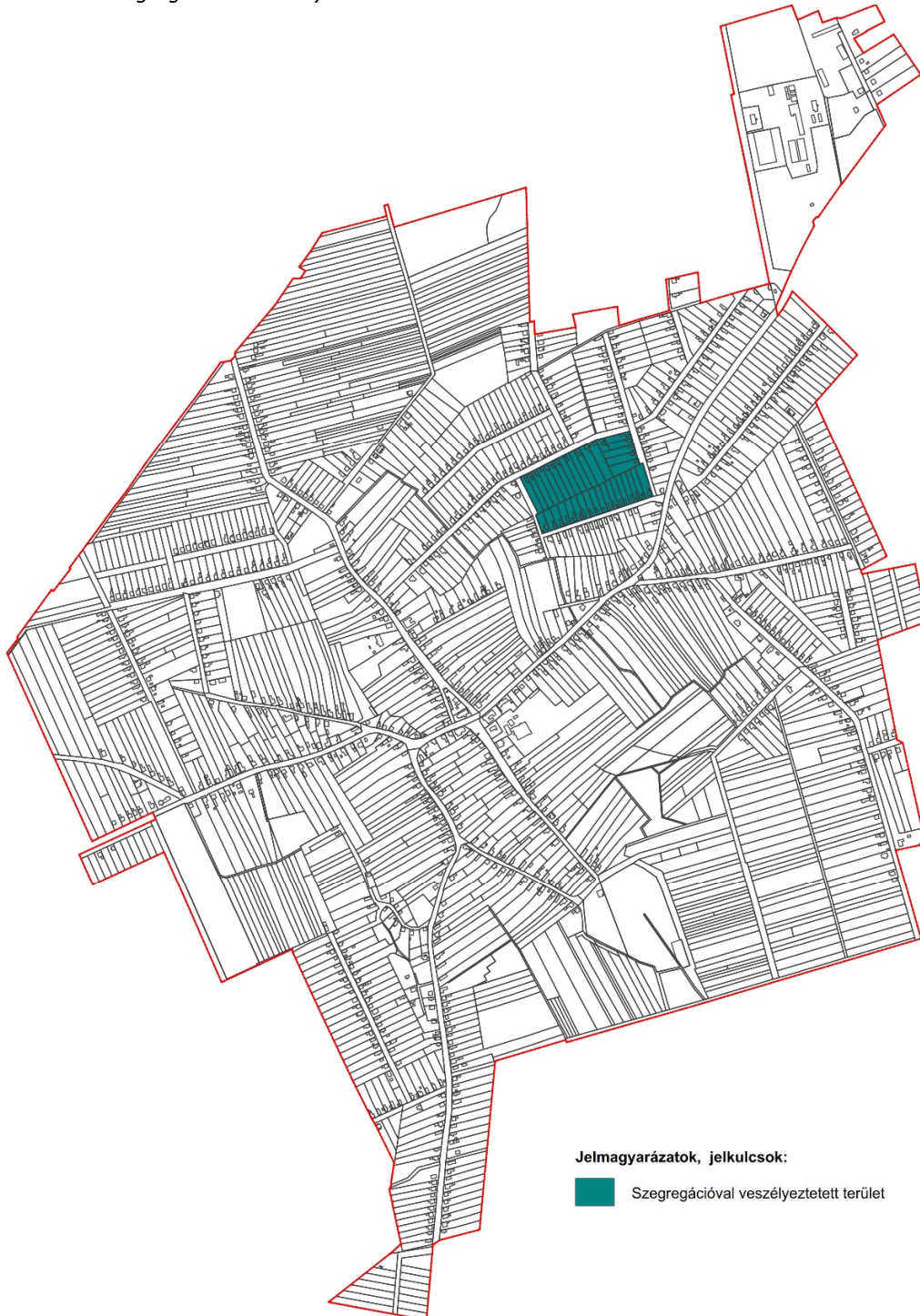
1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

Alulhasznosított barnamezős területek nem találhatók a településen.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Nyírmeggyes területén 88 lakosú szegregáció által veszélyeztetett terület azonosítható be az Ady Endre u. - Tölgyfa u. - Kossuth Lajos u. által határolt területen belül.

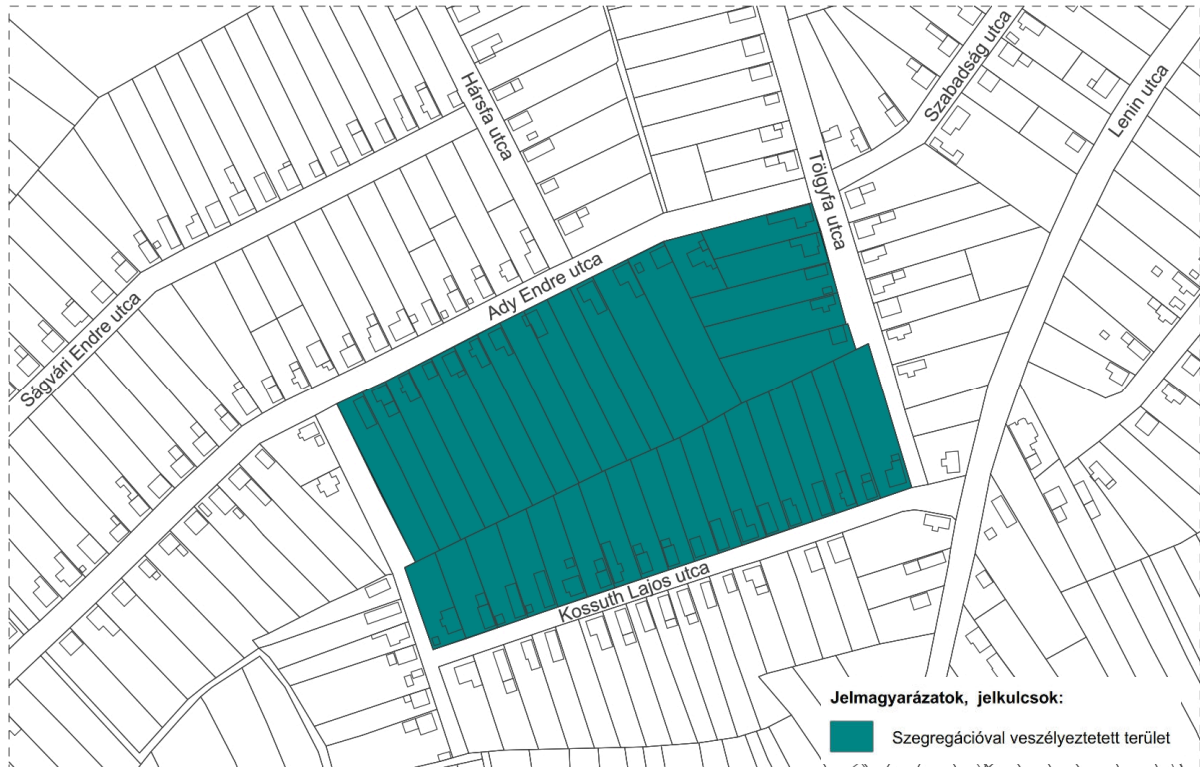
Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek

(Forrás: saját szerkesztés)

A szegregátumban jelentősen alacsonyabb az iskola végzettsége az ott lakóknak, a „legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül több mint 30 %-os. A munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) is magas.

A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott területen belül igen magas.

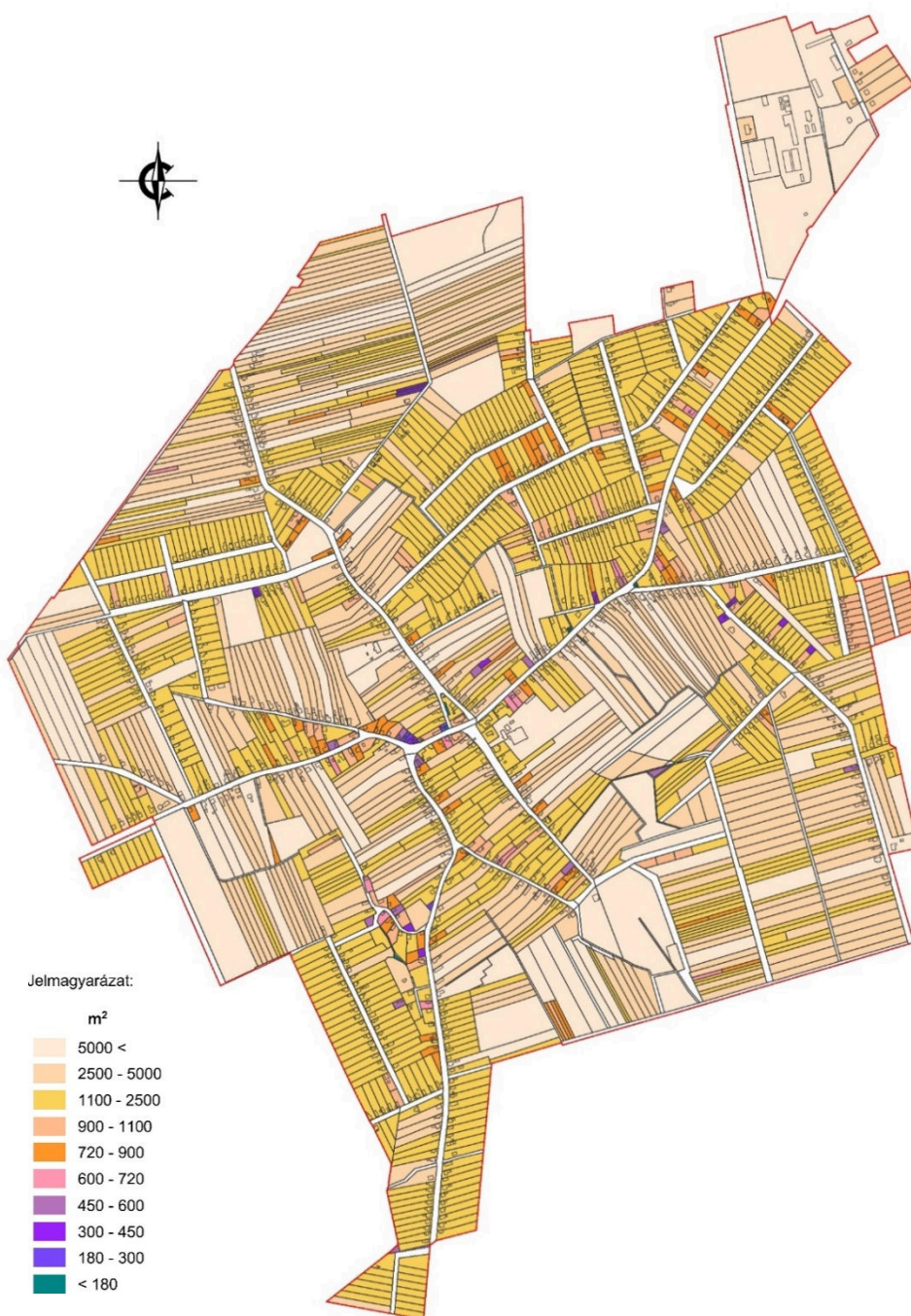
(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Nyírmeggyes jellemzően a szalagtelkes települések csoportjába tartozik. Szalagtelkeire a soros elrendezés a jellemző. Fő jellemzője, hogy a telekhasználat rendje szigorúan szabályozott. A hosszú, keskeny telkek egyik végén tipikusan oldalhatáron sorakoznak a lakóházak, rövidebb oldalukkal az utca felé. Utcái előkertes beépítésűek. A parasztudvarok épületei funkciójuknak megfelelően tagoltak.

Telekméret vizsgálat

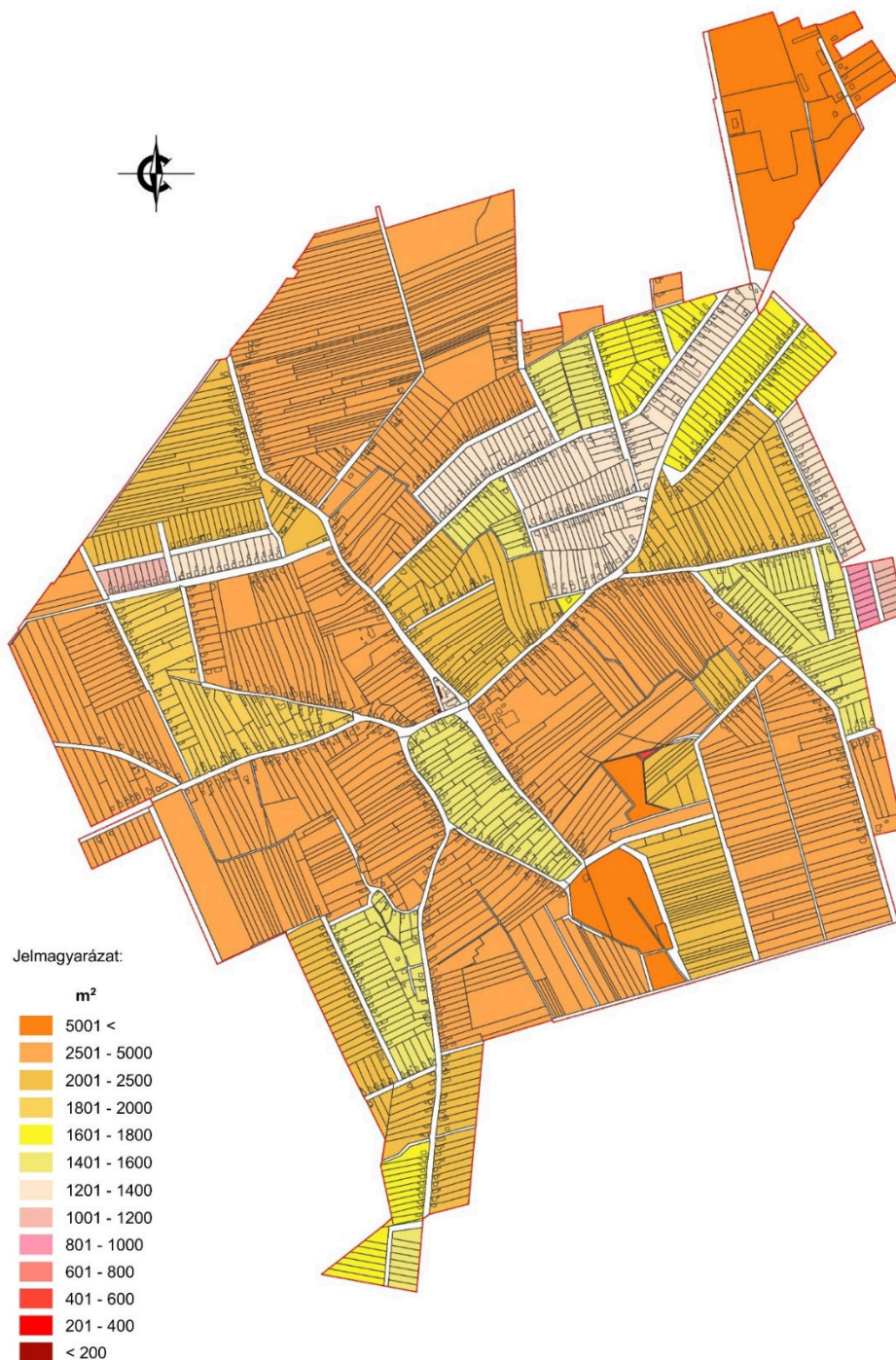

(Forrás: saját szerkesztés)

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

A településen a viszonylag nagy telekméretetek, hosszú szalagtelkek a jellemzőek. A belterület középső részén, nyugaton (a Kilián Gy. utca mentén), valamint a település észak-keleti részén (Kossuth Lajos utca mentén, az Ady Endre utca egy részén, a Szabadság utca és a Lenin utca között, valamint a Felhő utca) a telekméret 1200-1400 m², ettől kisebb telekméret a település keleti részén található a belterületi határ mentén.

Átlagos telekméret vizsgálat az egyes tömbökre vonatkoztatva

(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A település rendelkezik tulajdoni kataszteri nyilvántartással, amelyben a tulajdonában lévő földrészletek és ingatlanok nyilván vannak tartva. Az önkormányzatnak 250 db tulajdona van, melyből 131 belterületi és 119 külterületi tulajdon. Az ingatlanok legnagyobb részben – kül- és belterületen egyaránt – magántulajdonban találjuk. Az állami tulajdon jellemzően a közutak területére jellemző.

1.14.3. Önkormányzati tulajdoni kataszter

Belterületen az önkormányzati ingatlanok főként az intézményi és közlekedési területekre terjed ki. Lakóterületi beépítetlen telekkel a Zöldfa utcán rendelkezik.

Önkormányzati tulajdon a belterületen

(Forrás: saját szerkesztés)

Külterületen az önkormányzati ingatlanok a közterületekre, illetve önkormányzati tulajdonban van egy-két nagyobb kiterjedésű ingatlan. Ilyen, a külterület nyugati részén található terület (cca. 4,3 ha). Valamennyi kivezető út külterületi szakasza és néhány dűlő út önkormányzati tulajdonban van.

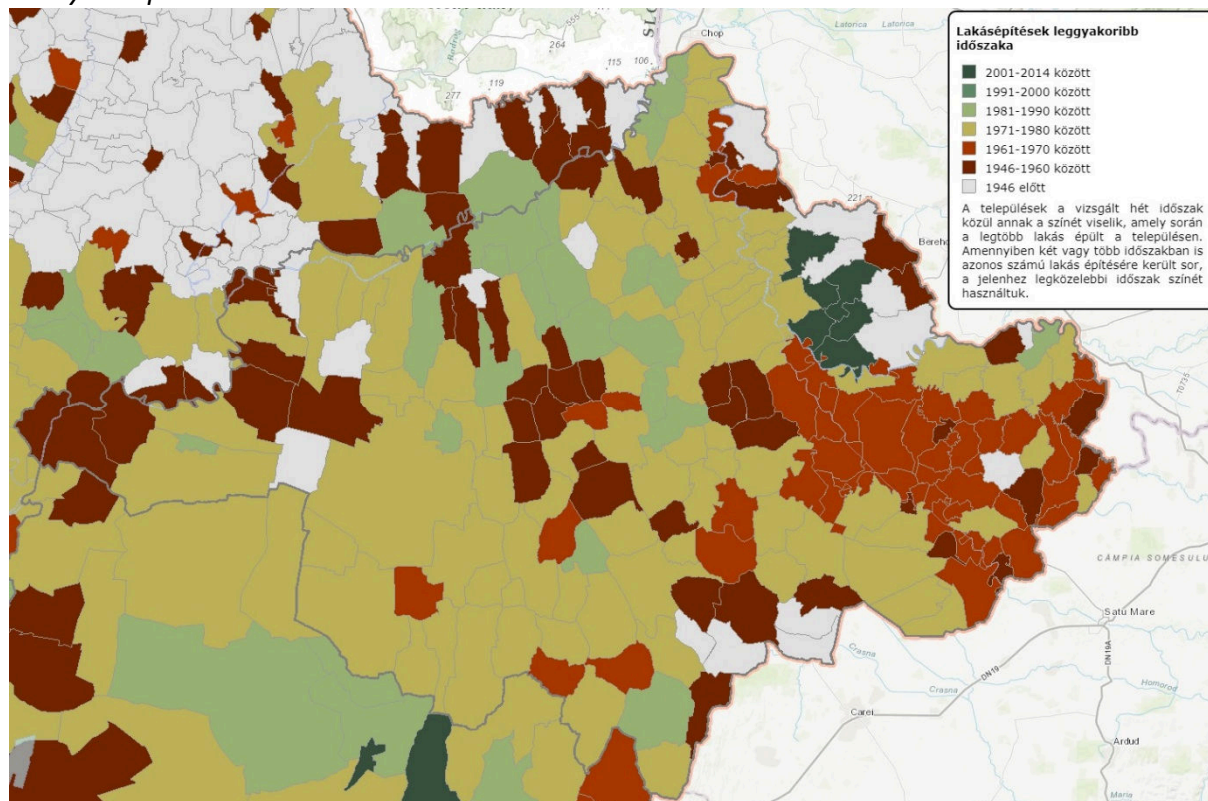
Önkormányzati tulajdon a külterületen

(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

Településeink lakásállománya jelentős változáson ment keresztül a háború utáni újjáépítési időszakban, nagyrészt a szocialista lakásépítési programok eredményeként, illetve a 2000 után beindult építkezések hatására. A lakások és lakott üdülők építési év szerinti megoszlását ábrázolja a térkép az alapján, hogy adott településen melyik a lakásépítések legmagasabb arányát képviselő időszaka.

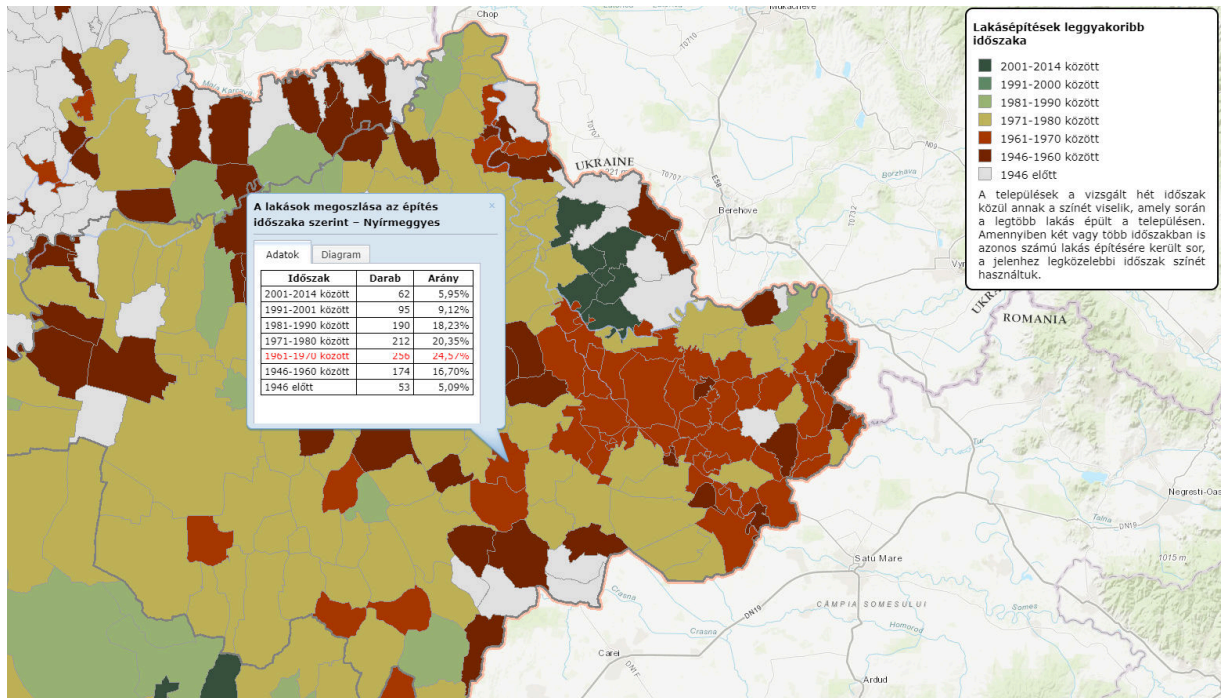
(Forrás: www.lechnerkozpont.hu)

Városaink és falvaink csaknem felét még mindig 1946 előtti lakásállomány uralja. Ez persze nem azt jelenti, hogy minden második hazai településen kizárólag II. világháború előtti lakóépületekkel találkozhatunk, ám a 70 évnél idősebb lakások napjainkban is meghatározók arculati szempontból.

Az 1961-től 1970-es évek közepéig tartó első lakásépítési programnak 1 millió új lakás volt a célja. Az állam által kiosztott összkomfortos, egy- vagy többemeletes (gyakran „Kádárkockaként” emlegetett) családi házak lényegesen vonzóbb életfeltételeket kínáltak, mint az idősebb korú, elavult technológiával épült és megrongálódott lakásállomány. Az 1961-1970 közötti évtized építkezései a mai napig településeink körülbelül 8%-án meghatározók (piros szín), különösen Győr-Moson-Sopron és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyes térségeikben.

Az ezredforduló után újra fellendült a lakásépítési kedv. Látványos mintázatot rajzolnak ki azok a települések, ahol a lakásállomány leggyakoribb építési időszaka 2001-2004 közé esett. Ez jellemző többek között a budapesti, a debreceni vagy szombathelyi agglomerációra, de a balatoni régió egyes településeire is. Hasonlóan fiatal arculatú tevékenységként jelennek meg Szabolcs-Szatmár-Bereg megye azon települései, amelyek újjáépítése a felső-tiszai árvíz pusztítása miatt vált szükségessé a 2000-es évek elején. (www.lechnerkozpont.hu)

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

(Forrás: www.lechnerkozpont.hu)

A vizsgálatok, valamint a további tervezések alapját a hiteles állami alapadat képezte, melyet helyszíni bejárással, valamint műholdas és légi fotók elemzésével kerültek kiegészítésre és aktualizálásra.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

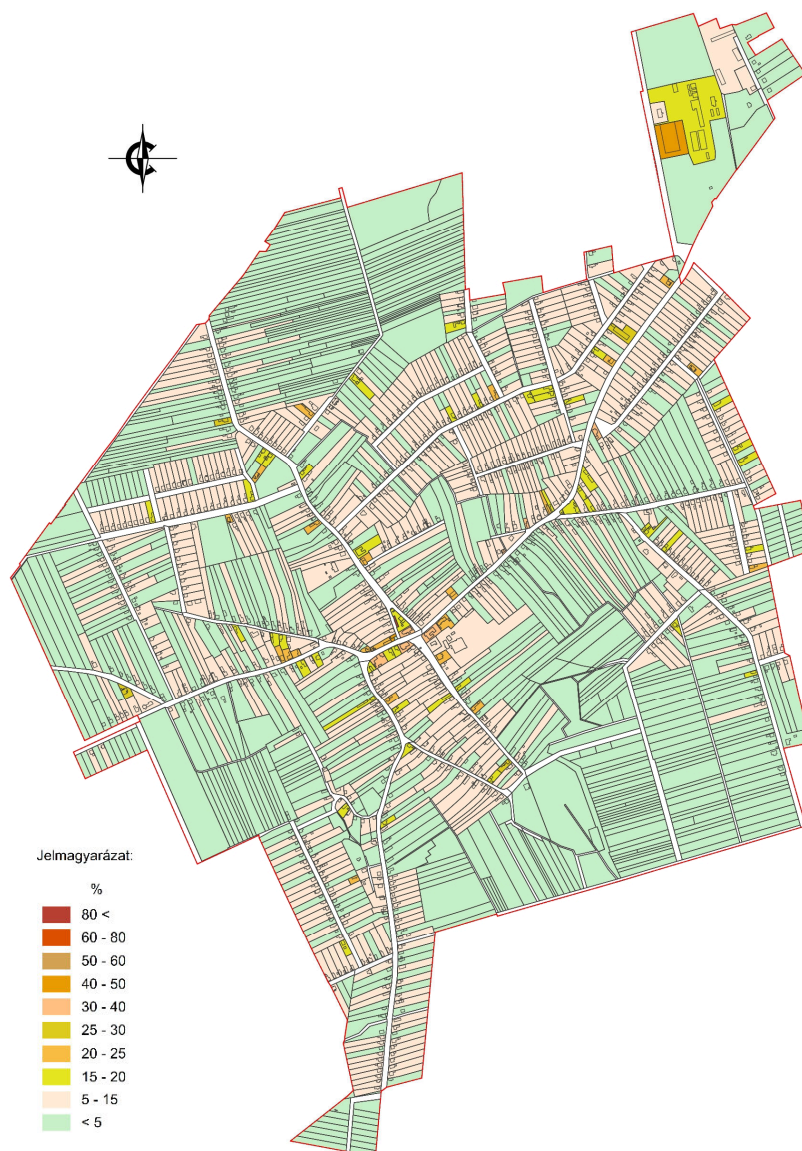
1.14.5.1. Funkció, kapacitás

Az lakóépület állomány 1038 db épületből áll, melyből 472 db összkomfortos, 444 db komfortos, 30 db félkomfortos, 88 db komfort nélküli és 4 db szükség és egyéb lakásból áll

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

Az ingatlanok számottevő részén, hagyományosan oldalhatáron álló beépítési mód a jellemző. A település utcai előkertes beépítésűek. Szalagtelkeire a soros elrendezés a jellemző. Az udvarok beosztása tagolt épületelrendezéshez igazodik. Általában az utcára „véggel néznek”, de egy-két azzal párhuzamosan álló lakóépület is található a faluban. Az ingatlanok mérete eltérő, nem adnak egységes utcaképet.

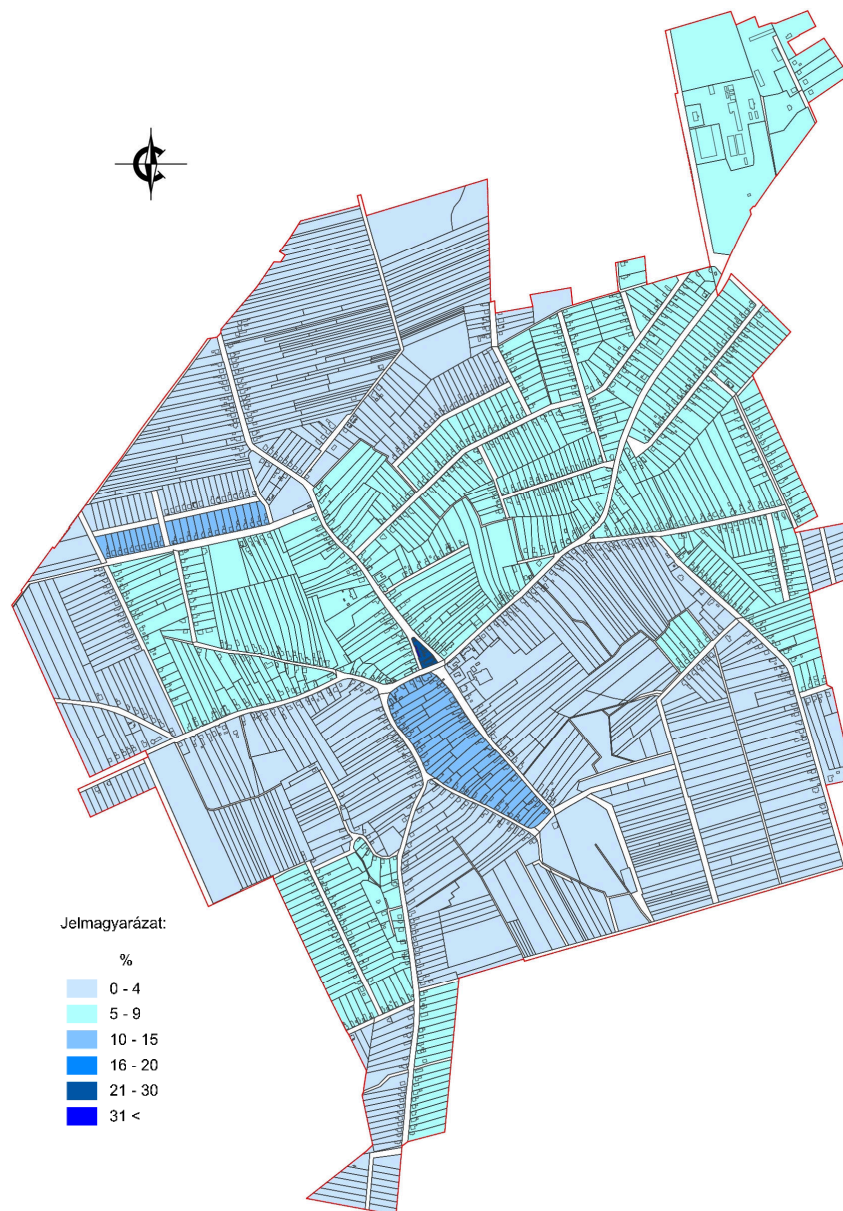
Beépítési százalék vizsgálat

(Forrás: saját szerkesztés)

A beépítés intenzitása a településközpontját alkotó – a Református templom tömbjében; a Dózsa György utca, Akácfa utca és a Petőfi Sándor utca által közre zárt tömbben – a legmagasabb, valamint a belterület észak-nyugati részén a Kilián György utca mentén. Ezt követik a főbb utak mentén elhelyezkedő tömbök. A legalacsonyabb intenzitással a külső telektömbök rendelkeznek.

Áltános beépítési százalék vizsgálat az egyes tömbökre vonatkoztatva

(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

Nyírmeggyes településközpontjában változó magasságú épületek találhatóak. A településen nem jellemző a többszintes építési mód. Többnyire a középületek és néhány tömszerű építmény a főút mentén, amelyek magasabbak az átlagnál.

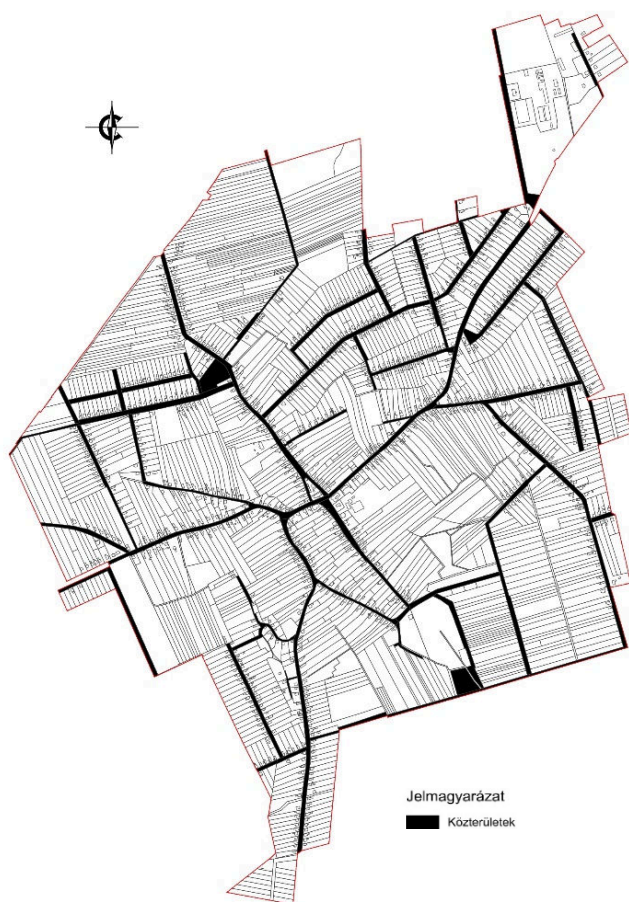
A településen nincs jellemző tető, a tetőforma változatos.

Meghatározó karakter nem alakult ki a községben, sem a történelmi, sem az újabb keletű telektömbökben.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

A település utcahálózata a XVIII. században alakult ki. Az eredeti keresztutcás, nagybentelkes településszerkezet nyomait megőrző jelenleg – aránylag szabályos rendszerű – többutcás község.

A középkortól kezdve faluközpontja a négy utca (Rákóczi, Petőfi, Szalkai, Bajcsy-Zsilinszky utcák) keresztezési pontján helyezkedik el, és itt áll - egy orsószerűen kialakított téren – gótikus eredetű református temploma is. Hagyományos beépítésű többi utcája a szomszédos településekre vezető utak mentén alakult ki.

Nyírmeggyes az utcák viszonylag egyenes vonalvezetésűek, keskenyek. A főút mentén a gyalogosok számára burkolt járda található, a szűkebb kisutcákban azonban a gyalogos forgalom biztosítása nem megoldott.

Nyírmeggyes településközpontjában egy mértékadó köztérről beszélhetünk, ez a négy utca találkozási pontjában létrejött főtér. Az általános iskola mögötti hatalmas zöldfelület található, mely egyrészt kiszolgálja a gyerekek, diákok igényeit, ugyanakkor alkalmas egy nagyobb rendezvény lebonyolítására is.

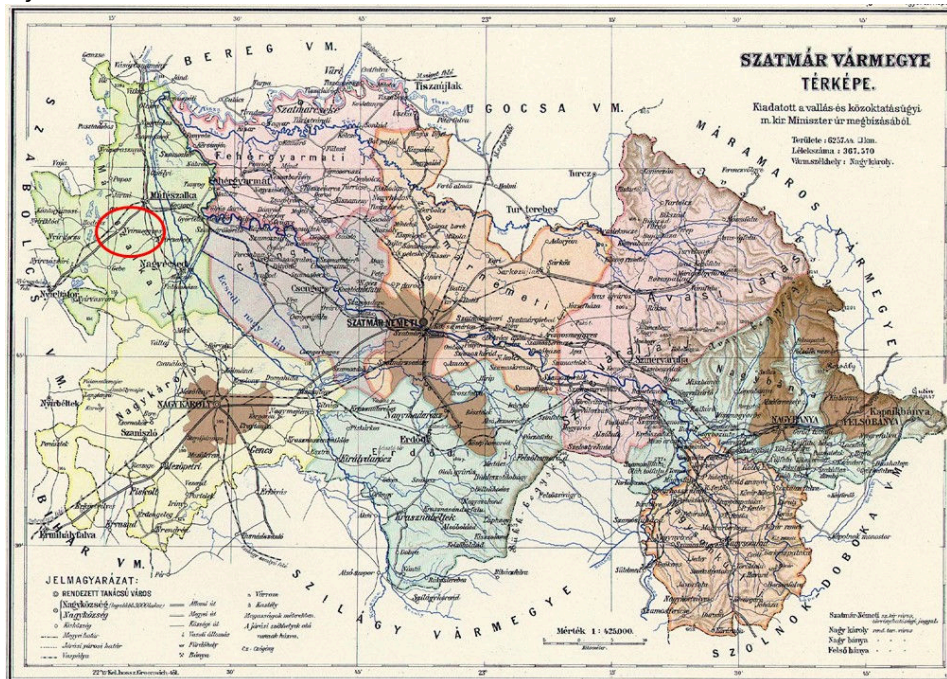
(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településrag

Nyírmeggyes község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében Nyírbátor és Mátészalka között található. A település fejlődését hosszú századokon keresztül meghatározta fekvése: az egykori Szatmár megye nyugati peremén feküdt, a Nyírség keleti határa közelében, két jelentős mezőváros között félúton.

Nyírmeggyes fekvése

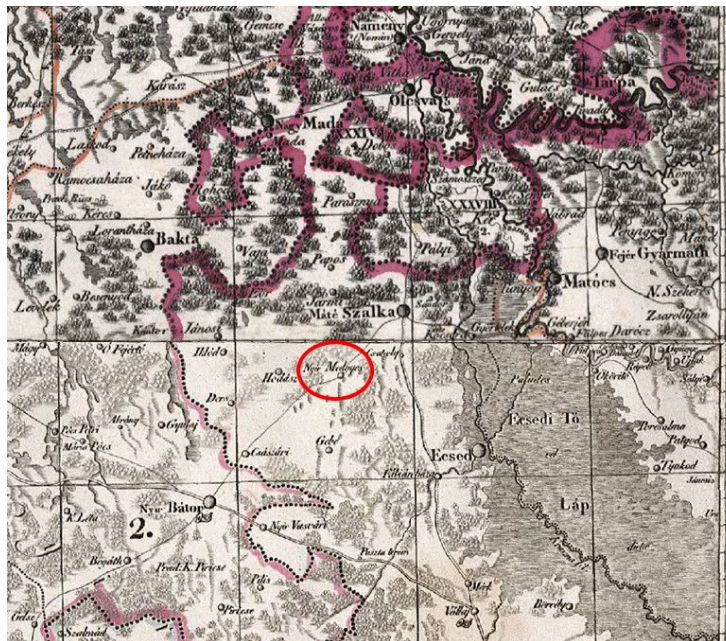
A középkori Szatmár vármegye felszíne három, élesen elváló területre osztható: a vármegye nyugati harmadán a Nyírség az Érmellék kezdeti szakaszával; keleten a vulkanikus eredetű Avas és a Gutin hegység található; s a kettő között helyezkedik el a Szatmári-sík. A Nyír változatos felszínén eredetileg lápokkal, mocsarakkal, a magasabb buckatetőkön homokpuszta-gyepekkel tarkított nyílt tölgyerdők és nyírfákban gazdag erdőségek tenyésztek, a kötöttebb humuszosabb talajokon az ezüsthársas, gyöngyvirágos tölgyes, kocsányos tölgy árnyas szálerdejét találjuk.

A Meggyes helynév a magyar megye főnév –s képzős származékából alakult ki, jelentése (vad)meggyel benőtt terület. A Nyírségre utaló Nyír megkülönböztető szerepű.

A település első írásos említése 1272-ből származik, amikor Hetény határjárásakor, mint irányjelölő szerepel. Erzsébet királyné parancsára 1337-ben Tövisi Lőrinc fia Istvánt iktatják Meggyes és Tárkány birtokába, amikor határát is megjárják, ekkor Radalffal volt határos. 1340-ben a Káta nembeli Csaholyi Péter fia János szerez itt birtokot, amely Cserepes birtokkal és Radalf faluval volt határos. 1358-ban Radalf és Hodász határjárásakor egy határjelről a Hodászi Kántorok azt állították, hogy az az ő Hodász, illetve Tövisi István Meggyes birtokait választja el egymástól. A XIV. század folyamán a Csaholyiak és a Tövisiek között számos alkalommal robbant ki birtokviták. A XIV. század végén a Kállóiak is szereztek birtokot, akiknek itt lakó tagjai ettől kezdve Meggyesinek nevezik magukat. A XIV. század végén Tövissedi Jakab deák

meggyesi birtokait a Kállóiaknak adja el. 1434-ben kelt oklevél alapján a Kállóiak itteni birtokán állt a Szent László király tiszteletére épített templom, amelynek Miklós nevű plébánosa is ismert. 1406-ban Péter idevaló kerégyártómestert említik.

A falu pontos topográfiai viszonyait Lipszky vetítette térképre.

A település mai határába több középkori birtok olvadt be.
Cserepes(mező)

A helynév a magyar cserepes melléknévből keletkezett. Tövisi Lőrinc fia István Meggyes és Tárkány birtokai 1337-es határjárásánál egy határjel Radalf birtok felől a Cserepesmező közelébe esik, itt végződik Tárkány és Hodász határa. 1340-ben Meggyessel volt határos. A Tövisiek 1392-ben eladják a Balogsemjén nembeli Kállóiaknak és a Káta nembeli Csaholyiaknak. 1478-ban mint Hodászhoz tartozó puszta szerepel.

Bedetelki

A helynév valószínű, hogy a latin Benedictus rövid magyar alakját rejti.

Radalf

A helynév puszta személynévből keletkezett magyar névadással. A település névadója a Bereg megyei Macsoláról származó Rudolf, akinek leszármazottait felváltva nevezik Macsolainak és Radalfinak. A település 1272-ben Hetény határjárásakor tűnik fel, mint annak szomszédja. Máté határjárásakor az innen Kocsordra vezető közutat említik. Máté határa egy ponton Csaholymonostorával és Radalffal, egy másik ponton pedig Radalffal és Szalkával szögelt össze. 1360-ban Radalfi István szerint a faluban 13 portát lehetett adóztatni. 1413-ban a falu Szent András tiszteletére emelt templomát említik. 1358-ban Hodász és Radalf közös határát megjárják, ekkor említik a Hodászon és Radalfon át Kocsordra vezető nagy utat és Radalf és Csaholy közös határjelét, Gebérol út vezetett ide.

Tövissed

A helynév a magyar tövis főnév birtokos személyragos és -d képzős származéka, jelentése „tövissel benőtt hely”. A település 1324-ben tűnik fel. A Tövisi – Tövissedi család valószínűleg a Csák nembeli Darai-Dombói család oldalága. 1340-ben Tövisi Lőrinc fia István Meggyes birtokát három részre osztják.
Túzokos

A helynév a magyar tűzok –s képzős alakja. Tűzokosmező 1340-ben Meggyes birtokkal volt határos, a végében Gebe faluból Radalfra tartó út húzódik. Tövissedi Jakab deák 1392-ben itteni birtokát eladja a Kállóiaknak és a Csaholyiaknak. 1429-ben Zsigmond király megerősíti a Csaholyiakat itteni birtokaiban.

Szatmár vármegye középkori településeinek és népességének konszolidált állapotát még a török pusztítás itteni kezdete előtt regisztrálta az 1549-es országos portális adóösszeírás. Ekkor a vármegye 236 településén 3453 adóportát, 4012 igaerővel nem rendelkező háznépet, 963 új házba költöző gazdát, 635 egyéb kategóriába (földesúri bíró, oláh vajda, egytelkes nemes) tartozó 19422 háznépet és 386 szolgát, összesen 97496 lakost és 160 égett telket írtak össze.

A mohácsi vereség súlyos következményekkel járt Szatmár megye sorsára nézve. Ez a terület majd két évszázadon át a hadak fő vonulásának útjába esett. Itt vonultak a Habsburg uralkodók zsoldosai Erdély ellen, itt jön keresztül az erdélyi fejedelem, ha a Királyhágón innen volt ellensége, s mindennapos vendégek voltak a török portyázók is. A XVI. század végén, a XVII. század elején nagy csapatokban vertek itt tanyát a hajdúk is, amíg Bocskai István le nem telepítette őket Szabolcs vármegye elnéptelenedett déli részein.

Állandóan vitatott terület volt ez a néhány vármegye a mindenkori erdélyi fejedelem és a magyar király között. Gyakori volt e tájon az árulás, a pártváltoztatás, a többet ígérőnek történő behódolás.

A XVII. században Nyírmeggyes birtokosai gyakran változnak. A II. Rákóczi Ferenc által elrendelt 1703-1705 között tartott összeírásból kitűnik, hogy Meggyes két hétig üresen állott az összeírás alkalmával, csupán hat gazda lakott itt akkor. A XVIII. században a gróf Teleki, Uray, Bay és Sulyok családok osztottak rajta, és ezek maradtak földesurai egészen a jobbágyfelszabadításig.

A két uralkodó közötti küzdelemben ebek harmincadjára kerültek az egyházi birtokok. A korabeli krónikások arról tudósítanak, hogy az ország keleti részein a katolikus egyház „végpusztulásra jutott”. Ezzel párhuzamosan ugyanitt felvirágozott a reformáció. A reformáció térhódítása jelentős szellemi, ideológiai, sőt társadalmi változást jelentett. A reformáció történelmi értékelésénél nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy mindez az erdélyi fejedelmek védnöksége alatt történt, tehát erőteljes Habsburg-ellenes töltete is volt, ami azután még évszázadokra kisugárzott. Ezen a vidéken bontotta ki később Thököly, majd II. Rákóczi Ferenc is a nemzeti felkelés zászlaját. E küzdelmek dicsőséges fejezetei nemzeti történelmünknek, de e vidék életére gyakorolt hatásuk között első helyen azt kell kiemelni, hogy a térségnek alig maradt lakója.

A reformáció gyorsan terjedt Szatmár megyében. Nyírmeggyes temploma 1696-ban már a reformátusok kezén van. 1742-ben a déli oldalon lévő felirat szerint megújították Madocsay Mihály prédikátorsága alatt, a bíró N. Szondi Márton, a curator N. Varga András volt.

Az 1808-as canonica visitatio szerint 1800-ban kelet felé megnagyobbították. Déli ajtaja és két karzata van. A templom nyugati részén a kerítésben egy kis fatorony állt, ennek helyére téglából készítettek másikat. Van fakatedrája feliratos fakoronával, 1765-ből, továbbá két harangja. A berendezésből a canonica visitatio egy kis kerek, világoskék asztalt, a felszerelésből egy olasz keresztelőpoharat, egy aranyozott ezüst poharat, három ónkannát, két óntányért, egy-egy cserépkannát, négy feliratos abroszt, hét keszkenőt említ.

A szatmári béke után viszonylagos nyugalom köszöntött Szatmár megye lakosságára. Az 1711-től 1849-ig terjedő korszak a lassú, de folytonos gyarapodás és biztonságos lét jegyeit hordozza magán.

Az elnéptelenedett falvak sorra benépesülnek, gyakoriak a szervezett, kincstári telepítések. A falvak többségébe kis létszámban települő ruszin, szlovák, román családok hamar megindulnak a spontán asszimilálódás útján, 2-3 nemzedéken belül feladják etnikai hovatartozásukat és beolvadnak a magyarságba. Az árucserére, kereskedelemre alkalmas fekvése miatt pedig Lengyelország 1772-es felosztását követően, majd az orosz Galíciában ismétlődő zsidó pogromok miatt a Magyar Királyságba menekülő zsidók közül egyre többen találtak otthonra Szatmár megyében, köztük Nyírmeggyesen is.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

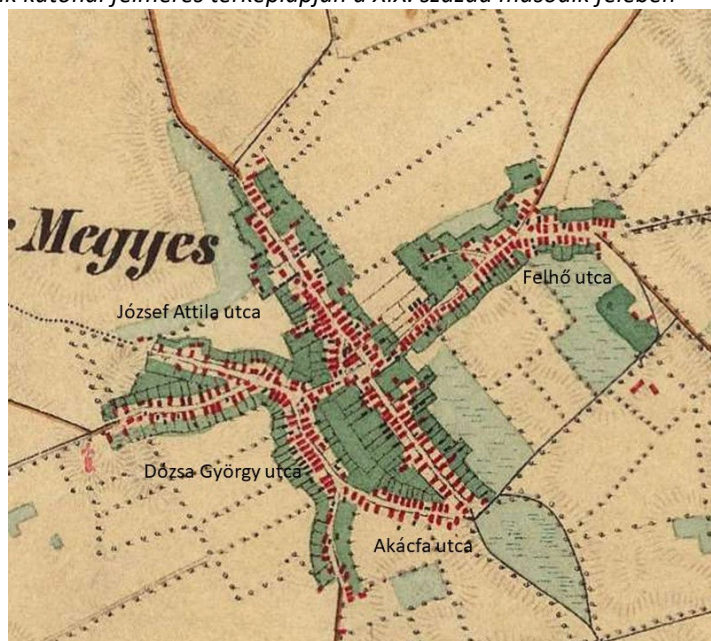
A mai falu utcahálózatának gerince a XVIII. században már kialakult. Az eredeti keresztutcás, nagybeltelkes településszerkezet nyomait megőrző jelenleg – aránylag szabályos rendszerű – többutcás község. A középkortól kezdve faluközpontja a négy utca (Rákóczi, Petőfi, Szalkai, Bajcsy-Zsilinszky utcák) keresztezési pontján helyezkedik el, és itt áll - egy orsószerűen kialakított téren – gótikus eredetű református temploma is. Hagyományos beépítésű többi utcája a szomszédos településekre vezető utak mentén alakult ki.

Nyírmeggyes a XVIII. század utolsó harmadában, az első katonai felmérés térképlapján

A község településszerkezetében a második katonai felmérés elkészítéséig jelentős változás nem következett be, mindösszesen a település kismértékű növekedése figyelhető meg. A szalagtelkek rendszere rögzült, valamint a Dózsa György, Akácfa utca, Felhő és József Attila utcák nyomvonalak alakultak ki.

Nyírmeggyes a második katonai felmérés térképlapján a XIX. század második felében

Nyírmeggyes 1857-ben készített birtok térképe

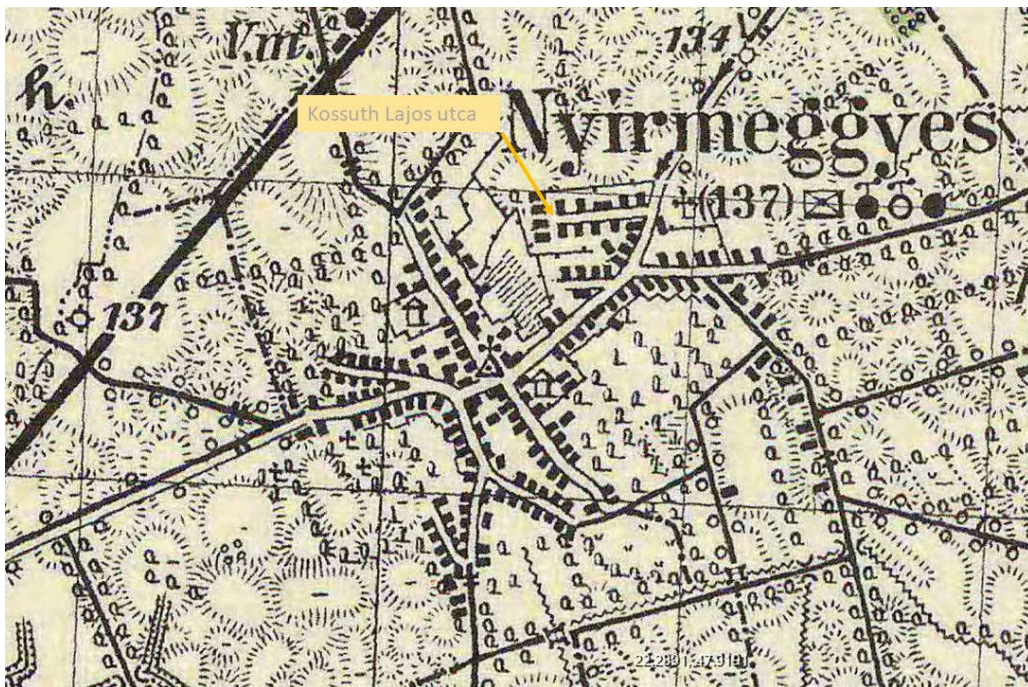
Vályi András országleírásában így ír Nyírmeggyesről: „Nyír Meggyes. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Szalkának, és Hodásznak szomszédságokban, homokos, és néhol dombos határja 3 nyomásbéli, búzát, is, leg inkább pedig gabonát, kukoritzát, és kendert terem, erdeje van, szőlője nincs, piatza Károlyban három mértföldnyire.”

A XIX. század közepén Fényes Elek földrajzi szótárában az alábbiak szerepelnek Nyírmeggyesről: „Nyír-Megyes, magyar falu, Szathmár vmegyében, Mátészalkához 1 órányira: 4 romai, 135 gör. kath., 1103 ref., 155 zsidó lak., ref. anyateplommal, synagógával. Határa jóféle lapály és homokos, búzát, rozsot, kukoriczát bőven terem; szép haszonvehető erdeje van. F. u. gr. Teleki család, Uray Bálint, Ujhelyi Károly, Korda, Bay s m. Ut. p. Nyír-Bátor.”

Nyírmeggyes XIX. század végi XX. század eleji képéről a legjobb leírást Borovszky Samu által szerkesztett Magyarország vármegyéi és városai című kötetében találjuk: „Nyírmeggyes, kisközség a Nyírségen, 335 házzal és 1737 magyar lakossal, a kik között 1322 ref. 119. g. kath. 35 r. kath. 210 izr. vallásu. Határa 4092 k. hold. Nevét 1381-ben Megyes, 1429-ben Megyes utraque alakban találjuk. 1300-ban földesura Tozokus, 1383-ban Tövised Jakab, a kinek magvaszakadtával a Csaholyiakra szállott s az övék volt a család kihaltáig, a mikor 1547-ben Chaholyi Annát és Katalint iktatták itt birtokba. Rajtuk kívül 1436-ban Vajai Vay Pál kapta meg felét és 1546-ban Peökry Pál egy részét. A XVI. században földesurak benne a Báthoryak is. A XVII. században új birtokosokként tűnnek fel: Anarcsy György, a ki 1640-ben megint Nagy-laky Györgyöt, hogy nyírmeggyesi részjóságát bocsássa vissza. 1659-ben: Kapy Katalin. A XVIII. században a gróf Teleki, Irinyi, Ujhelyi, Korda, Bay, Sulyok, Varga, Kovács, Szatmári Bencze családok szerzik meg. A XIX. század derekáig a gróf Teleki, Uray, Ujhelyi, Korda és Bay családok maradnak főbirtokosai. Most nagyobb birtokosai Ilosvay Aladár, Ilosvay Bálint dr., özv. Vályi Jánosné, szül. báró Uray Ilona, Nemestóthi Szabó Antalné, szül. Keresztszeghy Paula, kiknek itt régi kúriáik vannak, melyekben bérlőik laknak. Határához tartoznak az Anna, Bernáth, Csernyus, Fehér, Fülöpkúti, Ilosvay, Kis, Major, Nagyszállási, Nemestóthy és Németi tanyák. Itt e tájon két elpusztult község feküdt hajdan. Rodolf és Abaháza. Az első már 1355-ben szerepel Rodalph, majd Radalph alakban. 1413-ban Szt. Andrásnak szentelt temploma is említve van. – Abaháza 1381-ben tűnik fel először, mikor Csaholyi Sebestyén és János Reszegéért elcserélik. 1390-ben határait Csaholy és Meggyes felől megjárták. 1810-ben még pusztá, de azóta megszűnt. Körjegyzőség, posta; vasúti megálló helyben van, utolsó távirója Hodász.”

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Nyírmeggyes a harmadik katonai felmérés térképlapján

A falu két világháború közötti településképét az ekkor készült képeslapok alapján ismerhetjük meg.

Említést érdemelnek a településszerkezet egységét nem meg bontó, sőt azt erősítő volt kismemesi kúriák.

A település épületállománya jelentősen átalakult a második világháború után, ezzel párhuzamosan a település belterületének növekedése figyelhető meg, számos új utcát nyitnak. Hagyományos beépítésű utcái a szomszédos településekre vezető utak mentén alakult ki. Az ezekből leágazó rövid és görbe utcák a „gödrök” és a „Gebe-vég” beépítésének eredményei.

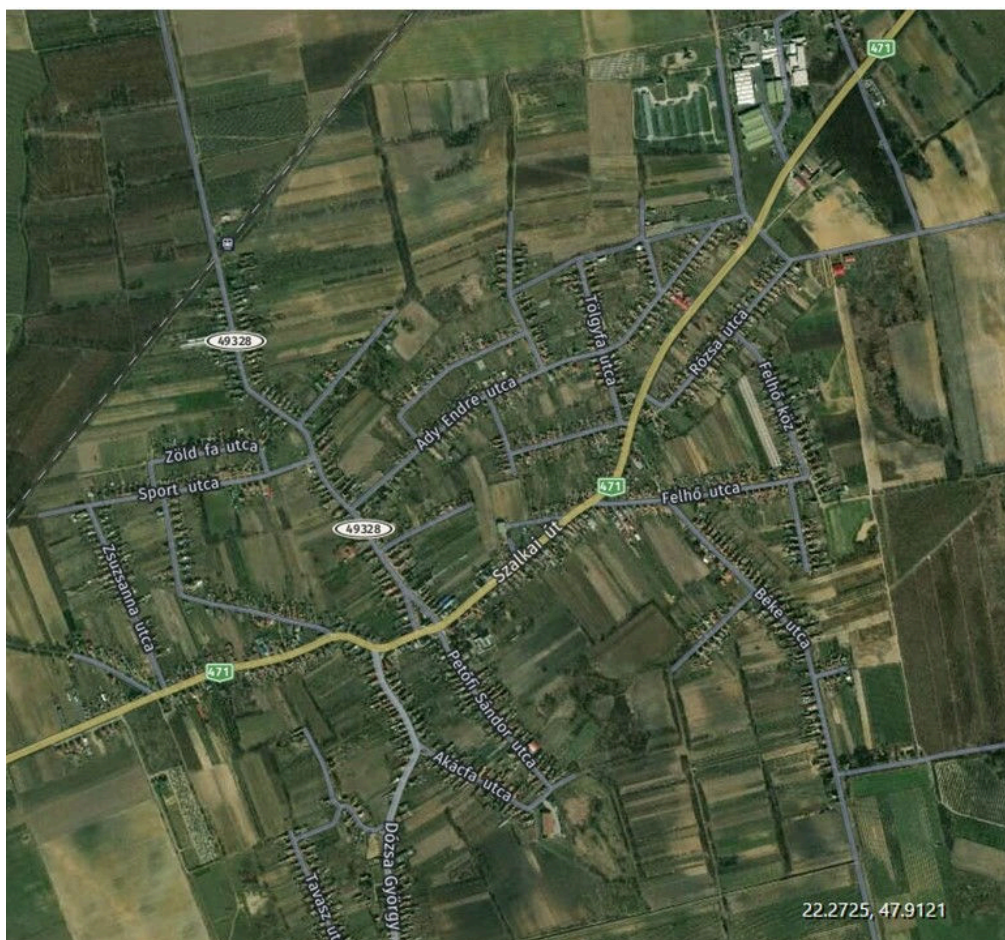
Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Nyírmeggyes. – Ilosvay Aladár kúriája.

Nyírmeggyes napjainkban

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Régészeti lelőhelynek tekinthető az a földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak. Régészeti örökség az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, mely segít rekonstruálni az emberiség történetét és kapcsolatát környezetével. Régészeti örökségünk hazánk múltjának és jelenének pótolhatatlan, egyedi és meg nem újítható forrása, amelynek védelméről a 2001. évi LXIV. törvény rendelkezik.

A Kárpát-medence régészeti szempontból nagyon szerencsés természetföldrajzi tényezőkkel rendelkezik. A délről, keletről, vagy akár a nyugatról érkező régészeti kultúrák, népcsoportok megtalálták letelepedésükhöz, gazdálkodásukhoz szükséges feltételeket.

A Kárpátok koszorújából lefutó, az Alföldre érkező, esésüket veszítő folyók gyakran kényszerülnek helyzetük változtatására. A meanderező folyók sűrű vízhálózatot alakítottak ki a síkvidéki területeken, számos ér, patak, folyás, folyócska kanyargott itt. A folyókat, patakokat, ereket kísérő magaspartok, árvízmentes háta kiváló lehetőségeket kínáltak települések kialakításához a régészeti korokban.

A XIX. századi lecsapolási munkák megkezdése előtt az ország vízben gazdag táj volt. Nem volt ez másképp a Nyírség területén sem. A homokhátak között kialakult szikes tavak, buckaközi mocsarak sűrű hálózata alakult ki. A tavak vízmentes magaspartjai pedig jó körülményeket kínáltak a régészeti korokban a megtelepüléshez.

A régészeti lelőhelyek jelentős része észrevétlenül beolvad a tájba és csak a felszínen, a szántásban gyűjthető kerámiatöredékek alapján, csak a régész szakemberek számára felismerhetőek.

Nyírmeggyes nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé. A település közigazgatási határában több nyilvántartott régészeti lelőhelyet ismerünk, de ez nem jelenti azt, hogy ismerjük valamennyit. A település határában szisztematikus régészeti topográfiai kutatások még nem történtek, így nem került feltérképezésre a település teljes határa. A mellékelt lista csak egy reprezentatív mintavételnek tekinthető, és nem szabad azt a következtetést levonni belőle, hogy ismerjük Nyírmeggyes közigazgatási határában található valamennyi régészeti lelőhelyet. A földmunkával járó beruházások tervezése során mindenképpen figyelembe kell venni, hogy a jelenleg lehatárolt területeken kívül is kell régészeti leletek előkerülésére számítani. A fenti körülményt ma már a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény is tükrözi, hiszen a jogszabály legutóbbi módosítása megkülönbözteti a régészeti lelőhely és a nyilvántartott régészeti lelőhely fogalmát.

A településen komoly örökségvédelmi kockázatot jelenthetnek a zöld mezős beruházások. A település teljes határát lefedő régészeti topográfia hiányában újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol rá lehet bukkanni különböző földmunkák során. A nagy felületű zöldmezős beruházásoknál mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével, így különösen fontosnak tartjuk, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség felmérése. Javasoljuk, hogy az ilyen típusú beruházások esetén a tervezés legkorábbi fázisában készüljön el a próbafeltárást is magába foglaló előzetes régészeti dokumentáció, ugyanis csak ennek a dokumentációnak a segítségével lehet csökkenteni a régészeti örökség által jelentett kockázatot. Javasoljuk, hogy a vállalkozások telephelyeinek kiválasztása során a régészeti örökségvédelmi szempontokat is vegyék figyelembe.

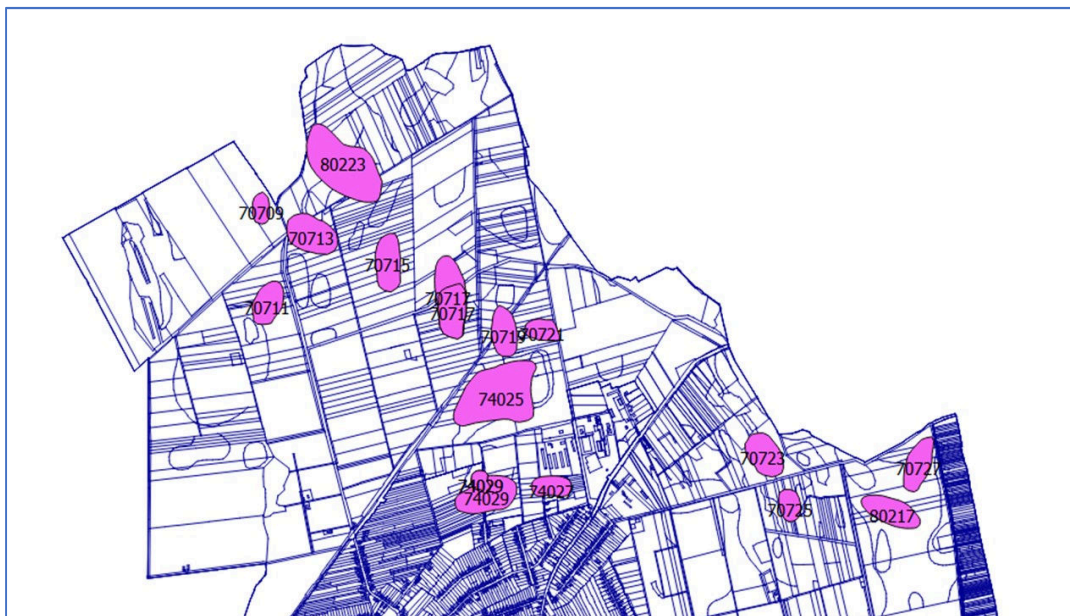
Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

A régészeti örökségvédelmi kockázat tovább csökkenthető már korábban kialakított telephelyek korszerűsítésével, azaz a barna mezős beruházások ösztönzésével.

Nyírmeggyes közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Azonosító	Név	Helyrajzi szám
36414	Ilosvay tag	0168/5, 0168/3, 0167, 0120/1, 0125
36418	Nyírmeggyes 2.lh.	0182/5, 0182/1, 0167, 0162
35606	Kossuth utca	1141, 1138/2, 1138/3, 719, 1139, 679, 718, 937, 1137, 1140, 1104, 1144/1, 1145/1, 1142, 1146, 380, 625
70709	Jónás-tag	0138/4, 0138/3
70711	Tövískes-Kút	0140/28, 0140/29, 0140/30, 0140/31, 0140/32, 0140/33, 0140/34
70713	Jármí-úti-dűlő	0135, 0134/25, 0134/23, 0134/24, 0134/27, 0134/26, 0136/1, 0136/2, 0134/11
70715	Hosszú-dűlő I.	0134/30, 0134/31, 0134/35, 0134/34, 0134/33, 0134/32, 0134/36, 0134/38, 0134/37
70717	Hosszú-dűlő II.	0129, 0124/34, 0124/33, 0124/37, 0124/36, 0124/35, 0124/38, 0124/40, 0124/39, 0134/9, 0134/8, 0124/41, 0134/5, 0134/6, 0134/7
70719	Fehér-tag I.	0120, 0126/5, 0119/10, 0126/2, 0119/12, 0119/11, 0126/3, 0119/22, 0119/17, 0119/18, 0119/21, 0119/19, 0119/20, 0126/4, 0119/24, 0119/23
70721	Fehér-tag II.	0119/22, 0119/21, 0119/19, 0119/20, 0119/23, 0106/2
70723	Öntözött terület	095/3, 095/2
70725	Bogyós kert	091/14, 091/29, 091/28, 091/30, 091/31, 091/32, 091/33, 091/25
70727	Szentmiklósi-dűlő	069/5, 069/4, 069/3, 069/2, 069/1
74023	Kovácsok kertje	071/17, 071/8, 071/18
74025	Fehér-tag III.	0119/1, 0119/2, 0119/3, 0119/5, 0119/4, 0119/6, 0119/14, 0119/7, 0119/9, 0119/8, 0119/17, 0119/16, 0119/15
74027	Petőfi Tsz-től D-re	0110/10, 0109, 0108/3, 0108/5, 0108/6, 0108/7, 0108/11, 0108/10, 0108/9, 0108/8, 0111/17, 0111/18, 0111/19, 0111/20, 0110/6
74029	Petőfi Tsz-től DNy-ra	243/13, 243/12, 243/16, 243/15, 243/14, 243/3, 243/5, 243/6, 243/4, 243/7, 243/11, 243/9, 243/10, 243/8, 0113/2, 0114, 0111/11, 0111/10, 0111/6, 0111/7, 0111/8, 0111/9, 0111/5, 243/1
79029	Nádas-kert	654, 561, 560, 565/1, 565/3, 566/1, 566/2, 569, 567, 568, 563, 564, 554/1, 554/2, 557/1, 535/1, 545/2, 529, 570, 498/1, 499, 572, 510, 581, 571, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 511, 512/1, 512/2, 514, 515, 516, 517, 518, 545/1, 545/5, 545/4, 548/1, 548/2, 549, 550, 551, 519, 530, 531, 532, 533, 534, 535/2, 536, 537, 538, 539, 540, 541/1, 541/2, 542, 543, 544, 606, 607, 608, 609, 611, 604, 603, 602, 601, 553, 574, 576/1, 573, 580, 552, 576/3, 612/1, 576/2, 557/2, 557/3, 605, 600
79031	Egyház-tag	0160/13, 0160/14, 0160/15, 0160/16, 0160/17, 0160/18, 0160/19, 0160/12
80217	Szentmiklósi-dűlő II.	069/10, 069/7, 069/6, 069/5
80223	Papos-hegy	052, 0134/48, 0134/47, 0135, 0136/14, 0134/49, 0134/50, 0136/15, 0136/16
90135	Ilosvay-tag 2.	0168/3, 0168/5, 0167, 0166/3, 0166/4

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Nyírmeggyes északi határán

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Nyírmeggyes déli határán

Nyírmeggyes közigazgatási határában húzódó régészeti érdekű területek

Rákóczi utca – Petőfi utca kereszteződése – a középkori eredetű református templom környezete

Az okleveles adatokból ismerjük, hogy a középkori Meggyes is egyházas hely volt, azonban a falu pontos elhelyezkedését, kiterjedését nem ismerjük, annak elhelyezkedésére a középkori eredetű református templom elhelyezkedése utal. A település középkori központjában a templom állt. A középkori településhez tartozó épületek, régészeti jelenségek a templom körül húzódtak. A belterületen végzett régészeti kutatások hiányában a középkori település pontos kiterjedésének megrajzolását nem tudjuk elvégezni.

A középkori település maradványait a belterületen modern építési törmelék borítja, amelynek vastagságát régészeti kutatás hiányában nem ismerjük, azonban azt valószínűsíthetjük, hogy egy-egy építkezés pinceszintjén már lehet számítani késő középkori-kora újkori

településmaradványok előkerülésére. A fentieknek megfelelően a Rákóczi utca – Petőfi utca kereszteződésénél, a mélyebb alapozási síkkal rendelkező építkezések esetén különös gonddal kell eljárni. Az építkezések földmunkáihoz pedig javasolt a régészeti felügyelet megrendelése.

A falu mai határába több középkori birtok olvadt be.

Cserepes(mező)

A helynév a magyar cserepes melléknévből keletkezett. Tövisi Lőrinc fia István Meggyes és Tárkány birtokai 1337-es határjárásánál egy határjel Radalf birtok felől a Cserepesmező közelébe esik, itt végződik Tárkány és Hodász határa. 1340-ben Meggyessel volt határos. A Tövisiek 1392-ben eladják a Balogsemjén nembeli Kállóiaknak és a Káta nembeli Csaholyiaknak. 1478-ban mint Hodászhoz tartozó puszta szerepel.

Bedetelki

A helynév valószínű, hogy a latin Benedictus rövid magyar alakját rejti. Jármí, Mátészalka és Nyírmeggyes határszögletében keresendő.

Radalf

A helynév puszta személynévből keletkezett magyar névadással. A település névadója a Bereg megyei Macsoláról származó Rudolf, akinek leszármazottait felváltva nevezik Macsolainak és Radalfinak. A település 1272-ben Hetény határjárásakor tűnik fel, mint annak szomszédja. Máté határjárásakor az innen Kocsordra vezető közutat említik. Máté határa egy ponton Csaholymonostorával és Radalffal, egy másik ponton pedig Radalffal és Szalkával szögelt össze. 1360-ban Radalfi István szerint a faluban 13 portát lehetett adóztatni. 1413-ban a falu Szent András tiszteletére emelt templomát említik. 1358-ban Hodász és Radalf közös határát megjárják, ekkor említik a Hodászon és Radalfon át Kocsordra vezető nagy utat és Radalf és Csaholy közös határjelét, Gebéről út vezetett ide.

Pesty Frigyes 1864-es helynévgyűjtésében szerepel „Ladatz nevű puszta – mely a Nyír Megyesi határhoz olvadt a régi Szalkai út mellett fekszik ... és csak régi öregek szájából hallottak róla a mostaniak, azt adván elő, hogy ott most is cserép és tégladarabok találhatóak”.

Tövissed

A helynév a magyar tövis főnév birtokos személyragos és –d képzős származéka, jelentése „tövissel benőtt hely”. A település 1324-ben tűnik fel. A Tövisi – Tövissedi család valószínűleg a Csák nembeli Darai-Dombói család oldalága. 1340-ben Tövisi Lőrinc fia István Meggyes birtokát három részre osztják. Tövissed Meggyestől kissé északnyugatra húzódhatott, amelynek helyét Töviskes kút helynév jelölheti. Pesty Frigyes 1864-es helynévgyűjtésében az szerepel, hogy „régén itt feküdt a község, de a tatárok elpusztították. Temető nyomait találták meg itt”.

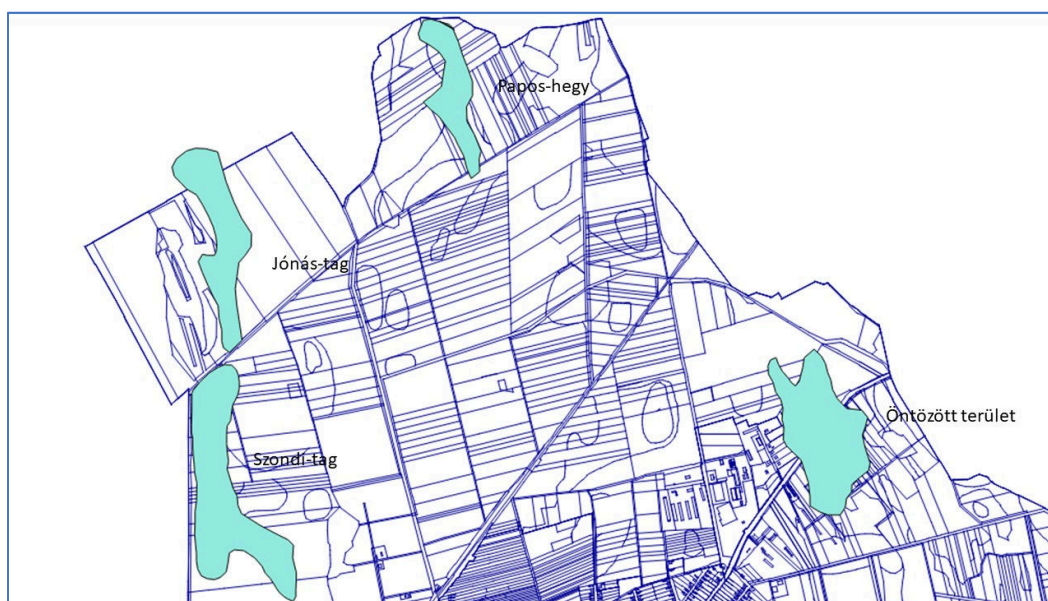
Túzokos

A helynév a magyar tűzok –s képzős alakja. Túzokosmező 1340-ben Meggyes birtokkal volt határos, a végében Gebe faluból Radalfra tartó út húzódik. Tövissedi Jakab deák 1392-ben itteni birtokát eladja a Kállóiaknak és a Csaholyiaknak. 1429-ben Zsigmond király megerősíti a Csaholyiakat itteni birtokaiban. A községtől délnyugatra húzódó Túzokos-dűlő utalhat a falu helyére.

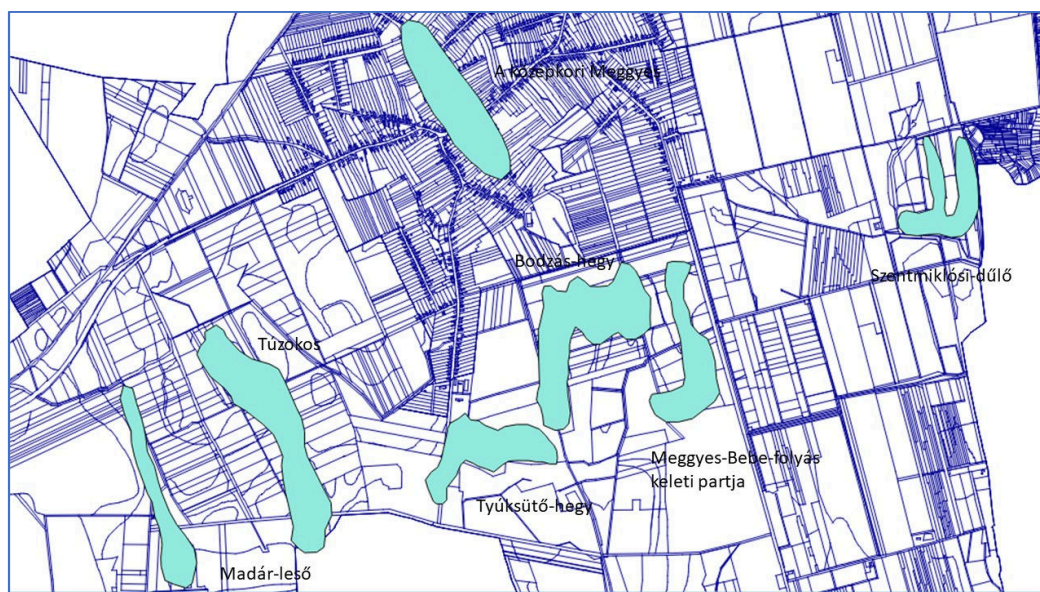
A csak okleveles adatok alapján ismert középkori települések pontos elhelyezkedését, kiterjedését nem ismerjük, annak elhelyezkedésére az újkori névanyagban fennmaradt helynevek elhelyezkedése utal. Szisztematikus régészeti kutatások hiányában a középkori települések pontos kiterjedésének megrajzolását nem tudjuk elvégezni.

Nyírmeggyes határában további régészeti érdekű területeket találunk az egykori szikes tavak, mocsarak, lápok magas partjain. Az egykori tavak, mocsarak, lápok vízmentes magaspartja régészeti érdekű területnek minősül, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani.

Régészeti érdekű területek Nyírmeggyes északi határában

Régészeti érdekű területek Nyírmeggyes déli határában

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Nyírmeggyes jellegét tekintve szabálytalan alaprajzú, több utcás település. A szép és rendezett település sok mindent megőrzött múltjából, így az eredeti keresztutcás, nagybentelkes településszerkezet nyomait is felfedezhetjük. Meg kell említeni a Rákóczi utca által határolt orsós utcaszerkezetet, amelynek középpontjában a műemléki védetség alatt álló református templom található.

Utcái előkertes beépítésűek. Szalagtelkeire a soros elrendezés a jellemző. A parasztdvarek épületei a funkciójuknak megfelelően tagoltak. Az úgynevezett nagyudvaron nem építettek melléképületet, esetleg a házzal szembeni telekoldalra a nyári konyha került. A hátsó udvar legjelentősebb építménye a dohánypajta vagy hodály, és itt kapott helyet a többi gazdasági épület is.

A lakóházak általában az utcára „véggel néznek”. A tipikusnak mondható alaprajz szoba (nagyház) + konyha (pitvar) + kamra vagy szoba (kisház). A fűstházaz pitvarok szabadkéményét a legtöbb helyen már lepadlásolták, de a fakémény még sok helyen látható. Faoszlopos oldal, ritkábban homloktornác is csatlakozhat az épülethez. Az épületek sárfalúak, szarufás tetőszerkezetűek. Régebben kontyos nyeregtetővel (bogárháttal), az 1920-as évektől kizárólag oromfallyal épült lakóházak nádazottak, ritkábban szalmával fedettek, a nagyobbak bádогоzottak. Az oromfalak döntő többsége deszkázott.

A gazdasági épületek közül a deszkacsűröket emelhetjük ki, említésre méltóak még a telekvégében található gémeskutak is.

Nyírmeggyesen itt-ott még fellelhetőek a vidékre jellemző díszes, az épület utcafronti részén és az oldalhomlokozat előtt faoszlopokkal alátámasztott nyitott tornácos házak. Az épület oromfalazata fa deszkaborítású, nyeregtető kialakítású, cserépfedéssel.

A település épületállománya jelentősen átalakult a második világháború után. A népi építészeti hagyományokat képviselő elő- és oldaltornácos háromszatú parasztházak száma folyamatosan csökken. Szabolcs-Szatmár Megye Műemlékei című sorozat készítésekor a Dózsa Gy. u. 39.; Rákóczi u. 14.; Dózsa Gy. u. 26. ; Bajcsy-Zsilinszky u. 28. szám alatti népi lakóépületeket emelik ki, amelyek közül sajnos ma már egy sem áll. A falusias lakóterületen egyre gyakoribbá váltak a Kádár-kocka egyen épületei, az utóbbi években pedig a modern lakóház építészet divatelemei is megjelentek.

Nyírmeggyes településközpontja a település meghatározó területének minősül, a legfontosabb középületek itt helyezkednek el.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők Nyírmeggyes területén

1.14.6.4. Világörökség és világörökségi várományos terület

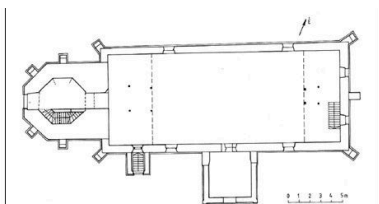
Világörökségi és világörökségi várományos terület nem található Nyírmeggyes közigazgatási határában.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Református templom: műemléki törzsszám: 6109; hrsz: 1141, Rákóczi utca

A templom szabadonálló, keletelt, egyhajós, homlokzat előtti késő gótikus tornyú templom, barokkos részletekkel.

A nyolcszög alakú, háromszintes tornyon az első szinten négy kétlépcsős támpillér. Felette többrészes barokk választópárkány, a felső szinten két-két félköríves ablak. A tornyot barokk órapárkány és barokk falazott kő gúlasisak zárja. A tornyot enyhén íves, copf vázas attikafal köti össze a hajóval. A délnyugati és a délkeleti sarkon kétlépcsős támpillér. A déli homlokzatot három csúcsíves ablak töri át, két szélfogós előcsarnok tagolja, s rajta nyílik a templom timpanonos bejárata és a kórusfeljáró. A keleti homlokzaton három kétlépcsős támpillér, közöttük szegmentíves ablakok. Az északi homlokzat sarkain egy-egy kétlépcsős támpillér, közöttük két csúcsíves ablak. A hajón körbefutó barokk főpárkány. A toronyaljban kolostorboltozat, a hajó síkfödémes.

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai, történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Nyírmeggyes közigazgatási határában a műemlékvédelem sajátos tárgyai közé sorolt történeti kert, temető és temetkezési hely nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Nyírmeggyes területén műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület nem került kijelölésre. Az országos műemléki védelem alatt álló épületek esetén a védelemhez kapcsolódóan, külön jogszabályban nem jelöltek ki műemléki környezetet. Ennek megfelelően a református templom műemléki környezetének megrajzolásakor a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény rendelkezései az irányadóak. A református templom ex lege műemléki környezete 1104, 1138/2, 1138/3, 1139, 1142, 1144/1, 625, 679, 719, 937 helyrajzi számú ingatlanokat fed le.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

Nyírmeggyes területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény alapján kijelölt nemzeti emlékhely nem található.

1.14.6.9. Helyi védelem

Nyírmeggyes Község Önkormányzat Képviselő-testületének A településkép védelméről szóló 22/2017. (XI. 30.) önkormányzati rendelet melléklete az alábbi építészeti örökségi elemeket jelöli meg helyi védelem alatt álló értékeknek:

- Szentháromság római katolikus templom 626/1 hrsz, Petőfi Sándor utca 4.
- Baptista imaház 723 hrsz, Dózsa György utca 2.
- Önkormányzati Óvoda 18 hrsz, Rákóczi Ferenc utca 33.

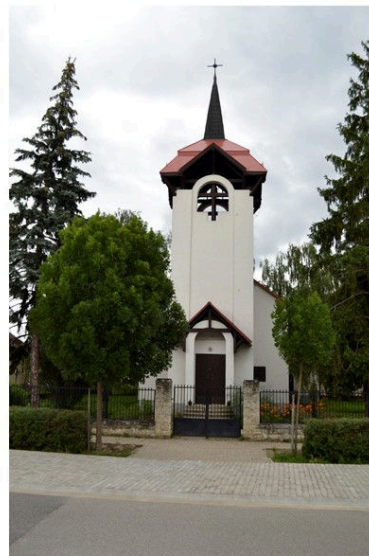
Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Helyi védelem alatt álló épületek Nyírmeggyesen

Helyi védelem alatt álló épületek

1. Római katolikus templom
2. Baptista imaház
3. Óvoda

1.

Területi érték

- Bajcsy-Zsilinszky utca – Rákóczi Ferenc utca által határolt terület orsós utcaserkezete

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épületállomány átalakulása Nyírmeggyesen

Nyírmeggyes épített örökségének komoly problémája, hogy a napjainkra nagymértékben átalakult épületállomány minimális töredéke van valamilyen szintű védelem alatt, ezek az épületek is egyházi rendeltetésűek.

Az országosan védett értékek szinte teljes hiánya mellett jobban kellene tudatosítani a település arculata szempontjából fontos, a környezet minőségére kisugárzó hatással bíró építészeti értékeket. Ha áttekintjük ezeknek az épületeknek az állagát azt tapasztaljuk, hogy egy részük üresen áll és gyakorlatilag mindegyik korszerűsítés, modernizáció, felújítás előtt áll. Ezen épületek felújítása során a legnehezebb feladat a mai XXI. századi funkció megtalálása, amely szinte az egyedüli biztosítéka ezen régi épületek fennmaradásának. A megtalált funkció mellett fontos szerepet játszik még az új funkcióhoz kapcsolódóan az épületek modernizálása, esetleges bővítése, amelyet csak az épületek építészeti értékeinek figyelembevételével, hangsúlyozásával, megőrzésével lehet megvalósítani.

A településen komoly örökségvédelmi kockázatot jelenthetnek a zöld mezős beruházások. Ahogyan fentebb említettük, Nyírmeggyes nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé, így újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol rá lehet bukanni különböző földmunkák során. A nagyfelületű zöldmezős beruházásoknál mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével, így különösen fontosnak tartjuk, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség felmérése. Javasoljuk, hogy az ilyen típusú beruházások esetén a tervezés legkorábbi fázisában készüljön el a próbafeltárást is magába foglaló előzetes régészeti dokumentáció, ugyanis csak ennek a dokumentációnak a segítségével lehet csökkenteni a régészeti örökség által jelentett kockázatot. Javasoljuk, hogy a vállalkozások telephelyeinek kiválasztása során a régészeti örökségvédelmi szempontokat is vegyék figyelembe.

A régészeti örökségvédelmi kockázat tovább csökkenthető már korábban kialakított telephelyek korszerűsítésével, azaz a barna mezős beruházások ösztönzésével.

1.15. KÖZLEKEDÉS

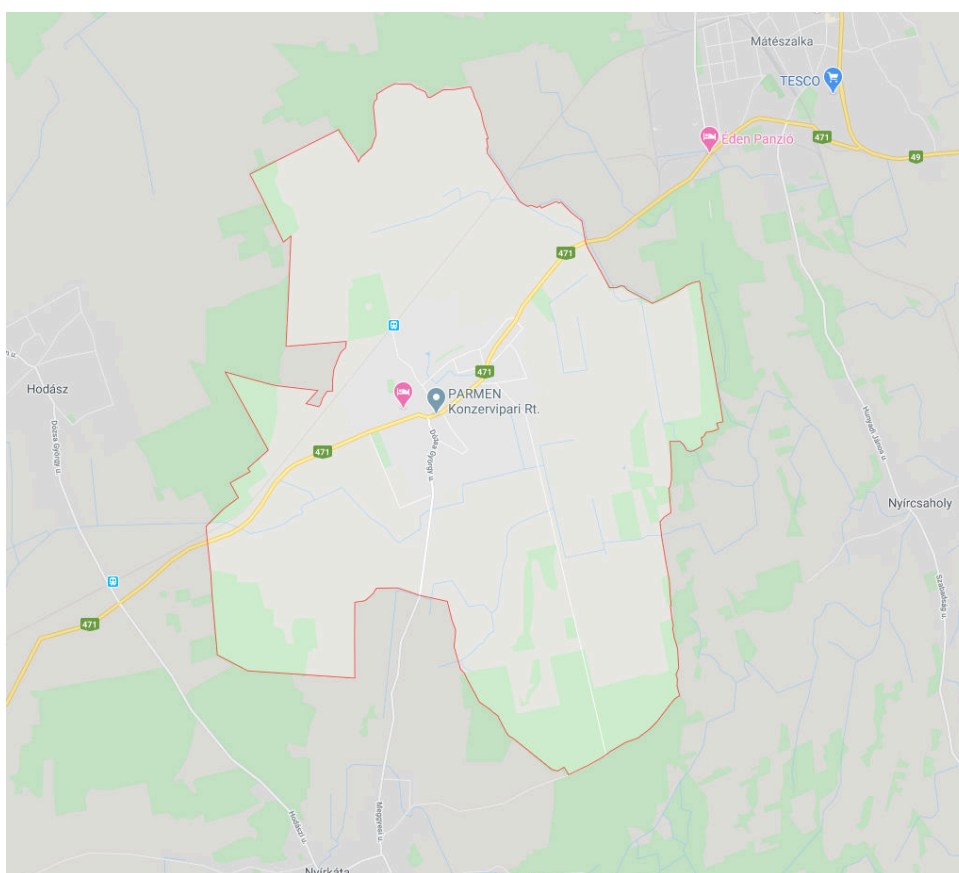
A településtől Mátészalka 5 km, Nyírbátor 14,5 km, Vásárosnamény 23 km távolságra található.

Közlekedési szempontból jól megközelíthető a 471. számú másodrendű főút, valamint a Budapest-Záhony vasútvonal igénybevételével. Északon Jármí, Mátészalka, nyugaton Hodász, délen Nyírkáta, keleten Nyírcsaholy települések határolják

Nyírmeggyes településen halad keresztül a 471 számú másodrendű főút.

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A községet átszelő út, a 471. sz. Debrecen – Mátészalka másodrendű főút a település DNY-i részén éri el a külterület határát, és a község ÉK-i részén hagyja el Nyírmeggyes területét.

(Forrás: GoogleMaps)

1.15.2. Közúti közlekedés

A településtől nyugatra halad az M3 autópálya. Az M3 autópálya jelenleg Budapest és Vásárosnamény között üzemel 2x2 forgalmi sávval és 1-1 leállósávval. A magyar/ukrán határig – Beregdarócig tervezett szakasszal elérheti teljes magyarországi hosszát.

A település közúti kapcsolatait az alábbi utak határozzák meg:

M49 sz. gyorsforgalmi út

Az M49. sz. gyorsforgalmi út megépítését követően forgalom átrendeződéssel kell számolni, ennek eredményeként az M49 - 471 sz. fiút csomópont térségében a 471.sz. úton

forgalomnövekedés várható. Ez a körülmény, valamint a közlekedési feltételekben bekövetkező kedvező változás (gyorsforgalmi út közelsége) miatt az érintett csomópont térségében ipari-kereskedelmi szolgáltató övezeti besorolású területek kialakítása látszik indokoltnak. A közlekedési utak területét, szabályozási szélességét az érvényben lévő szabályok (OTÉK) szerint kell kialakítani, de kialakult beépítések, helyzetek figyelembe vételével.

471. sz. Debrecen – Mátészalka másodrendű főút

Az út köti össze Nyírbátort Mátészalkával, és a szomszédos Hajdú – Bihar megye megyeszékhelyével, Debrecennel. Bár jelentős forgalmat bonyolít, az út csak szakaszosan megfelelő állapotú, sok helyen igen elhanyagolt.

Osztályba sorolása K.IV.A. másodrendű főút, illetve a települési átkelési szakaszon B.IV.c.C. 2013-ban mért átlagos napi forgalma ÁNF = 5219 j/nap = 5832 E/nap. Az út 2×1 forgalmi sávós. Helysínrajzi vonalvezetése vegyes. Egyenes illetve enyhén íves szakaszok váltják egymást, ez megfelelőnek mondható. Az út burkolatszélessége külterületi és belterületi szakaszokon egyaránt 6,0 – 6,5 m. Belterületi szakaszokon az út kiépítettsége változatos, számos helyen kiemelt szegéllyel, párhuzamos gyalogjárdával határolt. A meglévő padkák szélessége 1,0 – 1,5 m.

471. sz. másodrendű főút Mátészalka felé

471. sz. másodrendű főút Nyírcsászari felé

(Forrás: Google Street View)

Belső úthálózat

A község belső úthálózatának keresztmetszeti, szerkezeti kialakítása a jelenlegi terheltség mellett zömében nem megfelelő. Az átmenő forgalommal terhelte utak rekonstrukcióra szorulnak, út szélesítésre, burkolat megerősítésre van szükség, a kátyúzásokkal csak rövid időre oldódnak meg a burkolati problémák.

(Forrás: Google Street View)

1.15.3. Közösségi közlekedés

A közúti és vasúti közlekedési lehetőségek mellett nem található más közösségi közlekedési lehetőség.

1.15.3.1. Közúti közlekedés

A közúti közösségi közlekedés a Szabolcs Volán ZRt. autóbuszjárataival történik.

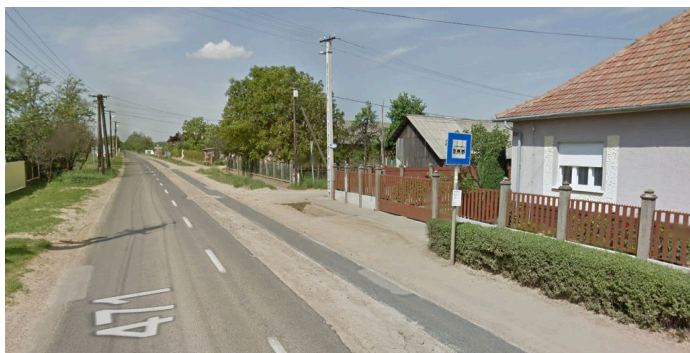
4332. sz. autóbuszjárat (Mátészalka – Nyírmeggyes – Nyírbátor),

Autóbusz megállóhelyek a következő helyeken található:

- Nyírmeggyes, Almatároló
- Nyírmeggyes, Lenin u. 65.
- Nyírmeggyes, Temető

A buszmegállók sok helyen csak jelzőtáblával vannak jelezve. Megfelelően kialakított buszmegálló kevés helyen van, vagy teljesen hiányzik a buszöböl és a peron, így az autóbuszok a forgalmi sávban állnak meg.

Autóbusz megálló a temetőnél

(Forrás: Google Street View)

Megfelelően kialakított buszmegállók feltétele többek között :

- biztonságos közlekedés érdekében buszöbölök kialakítása.
- fedett buszmegállók kialakítása

1.15.3.2. Kötött pályás közlekedés

(Forrás: internet)

A megye 647,7 km hosszú vasútvonal hálózatából 128,5 km (20%) villamosított (ez elmarad az országos átlagtól, ami 29,3%). A vasúthálózat műszaki állapota kettősséget mutat. A megye vasúti kapcsolatai közül a legfontosabb a 100-as, Budapest - Záhony közötti fővonal.

Fontosabb vasúti kapcsolatok	
Vasúti vonal száma	Vasútvonal
100	Budapest-Záhony
80	Budapest – Miskolc – Nyíregyháza
110	Debrecen – Nyírbátor – Mátészalka
114	Mátészalka-Csenger

Vasúti kapcsolatai:

Fontosabb vasúti kapcsolatok	
Vasúti vonal száma	Vasútvonal
110	Debrecen – Mátészalka távolsági közlekedési vasútvonal
113	Mátészalka – Zajta helyi közlekedési vasútvonal

(Forrás: internet)

Az egyvágányú, dízel vontatású vonal műszaki állapota rossz, a menetidő kétszerese a valós menetidőnek.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A település alföldi jellegének köszönhetően a lakosok nagy része használ kerékpárt is. A szomszédos településekkel összekötő kerékpárutak a következők:

- Nyírmeggyes - Mátészalka
- Nyírmeggyes – Nyírcsászári - Nyírbátor

Külterületen a 471. sz. főút mellett halad a Nyírbátor-Mátészalka regionális jellegű kerékpárút nyomvonal, melyet a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei „Kerékpárút hálózatfejlesztési koncepció” tartalmaz. A nyomvonal az OTRT módosításában szereplő kelet-magyarországi törzshálózatba sorolt kerékpárúthoz csatlakoztatható, mely Debrecen- Nyírábrány- Nyírbátor-Csengersima- Tiszabecs településeket köti össze.

A település belterületén nem megoldott a kerékpáros közlekedők helyzete, a település egyik végéből a másikba való eljutás csak a belterületi utcákon való kerülővel lehetséges. Kézenfekvő lenne a 471. sz. főút belterületi szakasza mentén kialakítani a kerékpáros közlekedés feltételeit.

A település helyi gyalogos forgalma részben a kiépített járdákon, részben az utakon bonyolódik. Az utak jelentős része mellett található járda.

A lakott területek utcáinak nagy része rendelkezik szilárd burkolattal és legalább egyoldali járdával. A 471. sz. főút belterületi szakasza mentén a járda állapota nem megfelelő, a gyalogos közlekedés a felújítás hiánya miatt nem biztonságos. Ezen útszakasz melletti járda, a főúthoz hasonlóan a Magyar Közút Nzrt. kezelésében van. Az Önkormányzat szeretné elérni, hogy a kezelői és a tulajdonjog átkerüljön önkormányzati hatáskörbe, ezáltal hatékonyabban tudná biztosítani a megfelelő gyalogos közlekedést.

1.15.5. Parkolás

Kijelölt parkoló jelenleg a polgármesteri hivatal, az általános iskola és a művelődési ház környezetében található. Szükséges a közintézmények előtti parkolási lehetőségek felülvizsgálata.

Nyírmeggyes, Művelődési Központ

(Forrás: Google Street View)

1.16.1. Vízi közművek

A település vízellátását üzemeltető szervezetként a Nyírségvíz Zrt. (Nyíregyháza, Tó u. 5.) végzi.

Nyírmeggyes település vízellátása a Mátészalka és környéke vízműrendszeréről történik. A községi elosztóhálózat zömében NA 80, 100, 150, 200-as méretű azbesztcement csövekből készült.

(Forrás: Google StreetView)

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás

A település belterülete közüemi vízhálózattal teljesen ellátott.

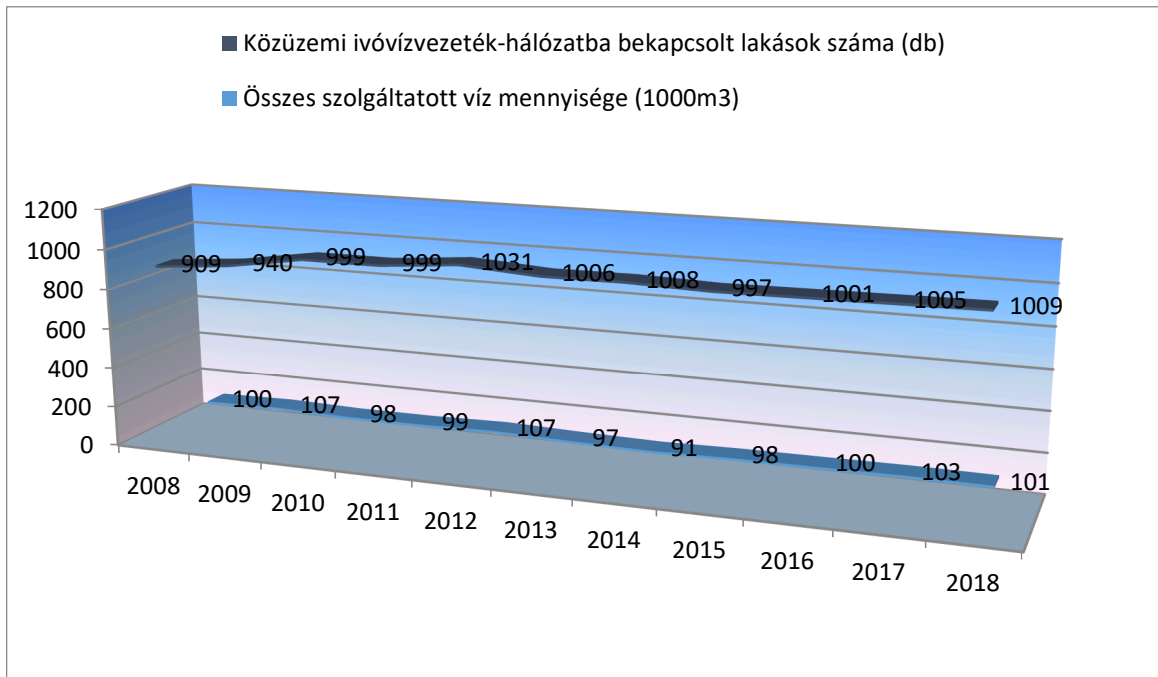
A gerincvezeték hossza bekötővezeték nélkül 18,6 km, a bekötővezeték hossz 8,17 km.

A vízellátó hálózatra 1009 lakás és 70 közületi fogyasztó kötött rá. A lakossági rákötés aránya 97 %.

A Nyírmeggyes település ivóvízhálózatára vonatkozó többször módosított vízjogi üzemeltetési engedély száma: 2775-10/2013.

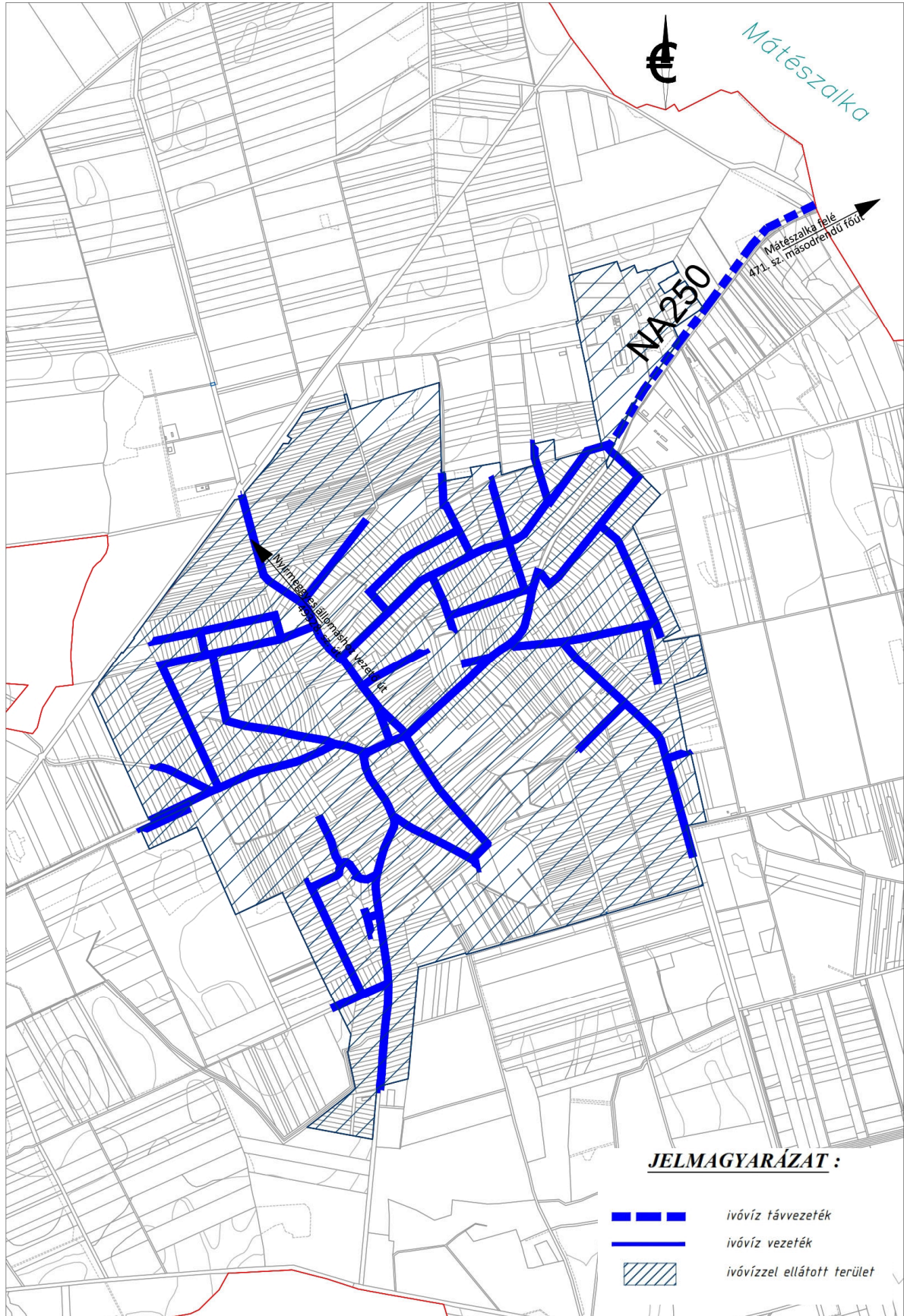
Mátészalka vízműről, NA 300-as nyomóvezetékéről lecsatlakozva NA 250-es távvezetéken kerül kielégítésre Nyírmeggyes napi átlagos 332 m³/d-os vízigénye.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

(Forrás:TEIR)

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

(Forrás: saját szerkesztés)

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A település szennyvízhálózatát a Nyírségvíz Zrt. üzemelteti. A keletkező szennyvíz elvezetése és tisztítása a Mátészalka és környéke szennyvízrendszer részeként történik.

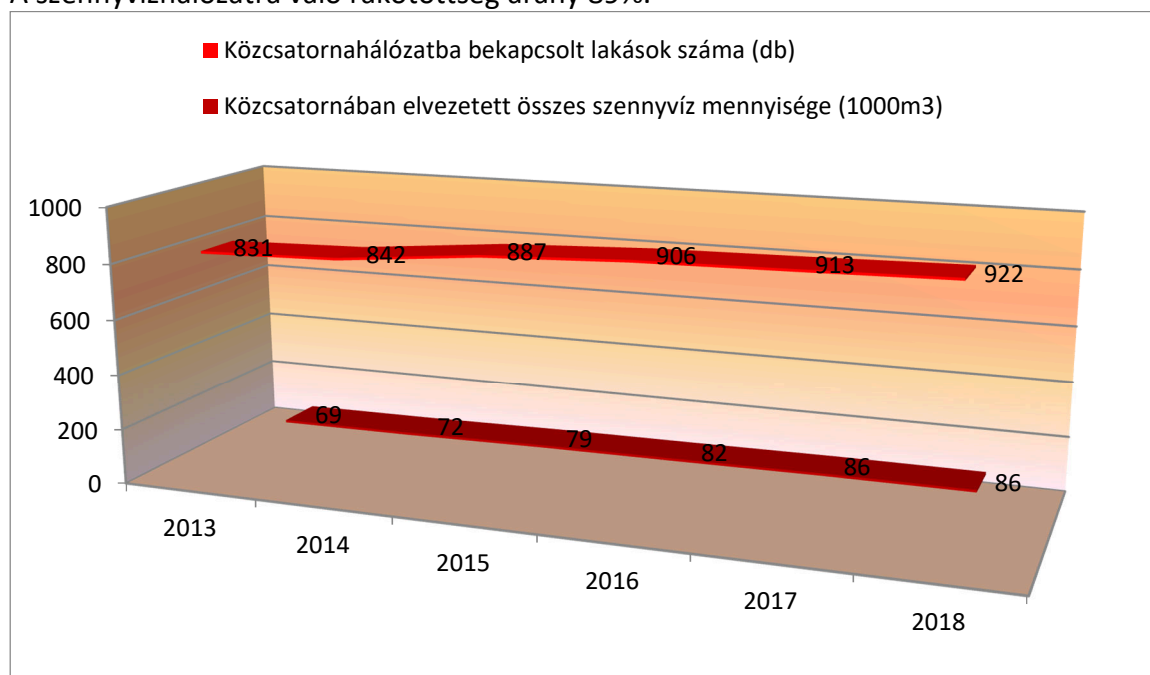

(Forrás: google térkép)

A Nyírmeggyes község szennyvízcsatorna hálózatára vonatkozó többször módosított vízjogi üzemeltetési engedély száma: 9021-9/2013.

A csatornahálózat elválasztott gravitációs és nyomott rendszerű, közbenső átemelővel. A gerincvezeték hossza bekötővezeték nélkül 18,2 km, a bekötővezeték hossz 8,3 km.

A szennyvízhálózatra való rákötöttség arány 89%.

(Forrás: TEIR)

A településről elvezetett szennyvizek nyomott rendszerű távvezetéken kerülnek a 7043 m³/d kapacitású mátészalkai szennyvíztisztító telepre tisztítás céljából.

A telep átlagos hidraulikai terhelése 4078 m³/d.

A szennyvíztisztító telep mélylégbefúvós eleveniszapos tisztítás technológiát alkalmaz, mely szervesanyag, nitrogén és foszfor eltávolítást biztosít. A tisztított szennyvíz befogadója a Kraszna folyó. A bevezetés helye a 18,80 fkm-nél található.

1.16.1.3. Üzemek vízellátása

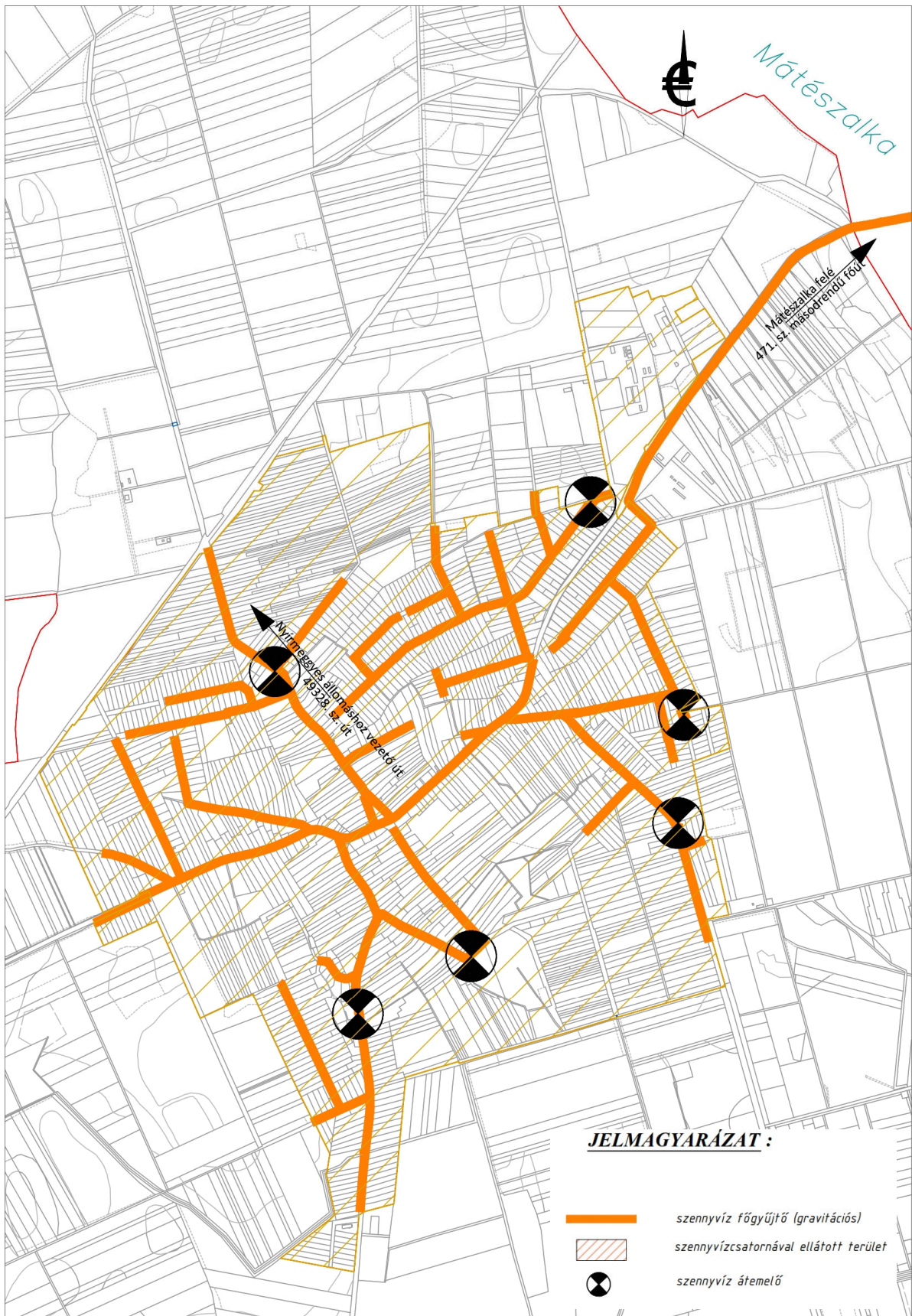
1.16.1.3.1. Ipari üzemek

Megnevezés	Vízjogi üzemeltetési engedély	Vízikönyvi szám	Vízbeszerzés	Szennyvíz-elhelyezés	Telep megnevezése	Vízhasználat (m ³ /év)	Engedély érvényessége
Parmen Konzervipari Zrt.	3957-8/2016. számú határozattal módosított 1903-2/2011.	18/34-1987.	Kút	Egyedi	Konzervüzem	40 460	2021.08.15.

1.16.1.3.2. Mezőgazdasági üzemek

Megnevezés	Vízjogi üzemeltetési engedély	Vízikönyvi szám	Vízbeszerzés	Szennyvíz-elhelyezés	Telep megnevezése	Vízhasználat (m ³ /év)	Engedély érvényessége
Székely Gyula	3400-10/2017.	18/39-2016.	Öntözőkút	-	Öntözőtelep	17 960	2027.06.30.
Székely Gyula	3527-11/2017.	18/49-2017.	Öntözőkút	-	Öntözőtelep	14 104	2027.06.30.
Bálint Gábor	többször módosított 2813-24/2002.	18/14-2000.	Öntözőkút	-	Öntözőtelep	12 000	2025.12.31.
Bálint Péter	többször módosított 2812-28/2000.	18/13-2000.	Öntözőkút	-	Öntözőtelep	18 480	2025.12.31.
Gere Attila dr.	többször módosított 3388-28/2003.	18/16-2001.	Öntözőkút	-	Öntözőtelep	5 250	2027.03.15.
Bálintné Nagy Terézia	181-8/2016. számú határozattal módosított 181-8/2016.	18/23-2003.	Öntözőkút	-	Öntözőtelep	9 882	2026.02.18.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

(Forrás: saját szerkesztés)

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Nyírmeggyes község Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye keleti felében, a Mátészalkai járásban fekszik.

A település a Nyírségi tájegységben, a 44. számú Krasznabalparti belvízrendszer területén helyezkedik el.

Domborzata tagolt, változatos talaj és terepviszonyok jellemzik. A jellemző terepmagasság Nyírmeggyes község belterületén 135,90 – 140,60 mBf. között változik. Külterületen 132,8 mBf és 150,1 mBf. magasságok is előfordulnak. A terület terepesésének iránya ÉK-i.

A község belterületét délen közvetlenül érinti a FETIVIZIG kezelésében lévő Meggyes-Csaholyi-főfolyás, amely belterületen az összegyülekező csapadékvizek fő befogadója.

Keleten a Meggyes-Csaholyi csatorna és a Tömpekerti csatorna húzódik, a csatornák üzemeltetőjeként a FETIVIZIG kijelölve, a SZSZBM Katasztrófavédelmi Igazgatóság többször módosított 1450-5/2015 sz. határozatával.

A csatornák az öblözetre jellemző 20 l/sec/km² fajlagos vízhozamra lettek kiépítve.

Nyírmeggyes község közigazgatási területén az alábbi Magyar Állam tulajdonú, és FETIVIZIG vagyonkezelésű csatornák találhatóak:

Sorszám	Csatorna neve	Állami tulajdon formája
1.	Meggyes-Csaholyi-főfolyás	kizárólagos
2.	Meggyes-Csaholyi csatorna	egyéb
3.	Tömpekerti csatorna	egyéb

A község területén található önkormányzati tulajdonban lévő csatornák:

Sorszám	Csatorna neve	Állami tulajdon formája	Csatorna kezelője
1.	Filepkúti - csatorna	önkormányzat	Ecsediláp-Krasznabalparti Vízgazdálkodási Társulat
2.	Meggyes – Gebei oldalág	önkormányzat	Ecsediláp-Krasznabalparti Vízgazdálkodási Társulat

Talaj

A Krasznabalparti belvízrendszer terület talajának nagy részét - mintegy 65%-át - a savanyú, humuszban szegény homok képviseli.

Pusztadobos és Vitka községektől délre savanyú, de humuszban gazdag homoktalajok találhatóak, amelyek az összterület 3-4%-át teszik ki. A település jellemző talaja a homok.

Talajfizikai osztályozás szerint 70-80%-ban homok, 10%-ban homokos vályog, a többi agyagos vályog, agyag. Vízgazdálkodási tulajdonságaik alapján többségükben jó vízbefogadó képességű, vízáteresztő talajok.

Vízrendezés

Nyírmeggyes község a Nyírségi (Délkelet-Nyírség) tájegységben, a 44. számú Krasznabalparti belvízrendszer területén helyezkedik el. Domborzata tagolt, változatos talaj és terepviszonyok jellemzik. A jellemző terepmagasság Nyírmeggyes község belterületén 135,90 – 140,60 mBf. között változik.

Az enyhe lejtésű dombvonulatok és domboldalak a mezőgazdasági művelést lényegesen nem akadályozzák. A 10-15%-nál meredekebb domboldalakat nagyrészt gyümölcsstermesztéssel, a déli részen jelentős erdőterületekkel hasznosítják. Az erdők faállománya akác, tölgy, fenyő.

Nyírmeggyes Község a 07.12. számú – Kraszna bal parti – belvízvédelmi szakaszon helyezkedik el.

A terület belvív-veszélyeztetettsége:

- Pálfai-index: mérsékelt belvívveszélyes (2-es) veszélyeztetettségi kategória.
- Évi átlagos belvizes napok száma: 6 nap/év. (Az elmúlt 10 évre viszonyítva)
- Belvízvédelmi készütség gyakorisága: 3 elrendelt készütség / 10 év (I. és II. fok).

Belvízbetörés

Külterületről érkező, lakóházakat érintő belvízbetörésre nem kell számítani.

Belvízvédelmi létesítmények

A község területén belvízvédelmi művek a FETIVIZIG és az önkormányzati csatornák.

Mélyfekvésű területek

A község belvív veszélyeztetettség szempontjából a kismértékben belvívveszélyes kategóriába tartozik.

Az 1999. évi rendkívüli belvízhelyzet során, a belterületen inkább az északi részen, a mélyfekvésű területeken, külterületen pedig a település keleti részén keletkeztek elöntések, melyet az 1. számú melléklet szemléltet.

A belvízproblémákat több esetben az elhanyagolt csapadékcatorna rendszer okozta.

A község területén beépíteni csak vízrendezett területeket lehet. Beépítés előtt a mély fekvésű területeket fel kell tölteni, a vízelvezető hálózatot ki kell építeni. A csapadékvíz elvezetés tervezésénél ezeken a helyeken gondolni kell a felületi vizek elvezetésén kívül a talajvízszint süllyesztésére is.

A belterületi beépíthetőségre általánosan elmondható, hogy vízrendezéssel, illetve víztelenítéssel végrehajtható.

Tilalmi terület

A 83/2014. (III. 14.) Korm. rend. értelmében, a vizek és a közcélú vízellétesítmények kezelésére jogosult és köteles személyek a vizek és közcélú vízellétesítmények mentén az azokkal

kapcsolatos vízgazdálkodási szakfeladataik ellátására, a meder megközelítésére, a kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások, tavak, tározók és holtágak mentén a 2. § (3) b) bekezdésében meghatározott, a csatorna partéleitől számított 6,0 – 6,0 m széles parti sávot szabadon kell hagyni, egyéb vízfolyások mentén a 2. § (3) c) bekezdésében meghatározott, a csatorna partéleitől számított 3,0 – 3,0 m széles parti sávot szabadon kell hagyni. A parti sávban külterületen gyepgazdálkodás, valamint a termőföld művelési ágának megfelelő, a parti sáv rendeltetését és megfelelő használatát, szükség szerinti igénybevétele nem akadályozó, a meder állapotát nem veszélyeztető tevékenység folytatható.

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése alapján az egyes építési övezetek közművesítettségének módját és mértékét helyi építési szabályzatban, szabályozási tervben kell megállapítani. A 33. § rendelkezik a telek beépítésének feltételeiről, melynek alapján épület csak olyan telken helyezhető el, amelynek keletkező szennyvíz és a csapadékvíz elvezetése ártalommentes elhelyezése biztosított.

Belvízvédelmi szempontból a létesítendő építmények csapadék elvezetésének megfelelő biztosítását mindenképpen szükségesnek tartjuk. A felszíni vízrendezés eszközeivel biztosítani kell a terület csapadékvíz kártétele elleni, illetve a belvizek elleni megfelelő védelmét. A csapadékvíz elvezetését a szomszédos ingatlanok érdekséremlé nélkül kell megoldani.

Magas talajvízállásos, illetve mélyfekvésű területre építkezni csak talajmechanikai szakvélemény alapján szabad, és az abban előírtakat kötelező betartani.

Vízhasznosítás

Belvíztározók

A község közigazgatási területén sem belvíztározó, sem vésztározó nem található.

Öntözés

A településen csak felszín alatti vízkészletből történik mezőgazdasági vízhasználat. Főként gyümölcsösök öntözése.

Halászat:

A község területén vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező halas-, illetve horgászto nincs.

1.16.2. Energia

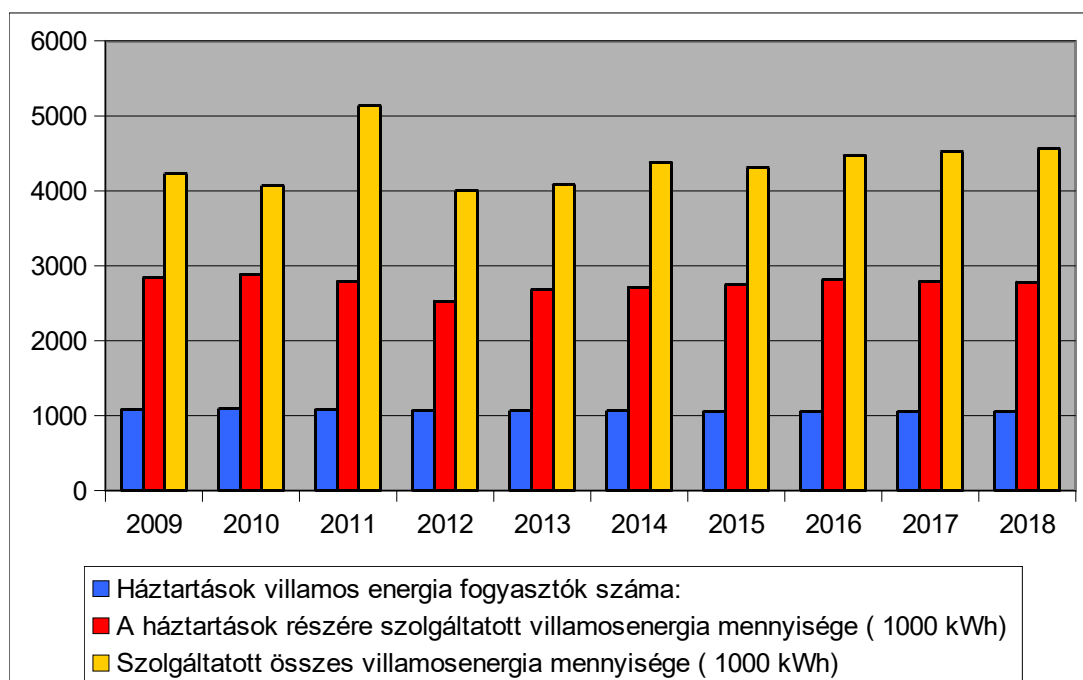
1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

A középvezetőségű szabadvezetékek és földkábelek az E.ON Tiszántúli Áramszolgáltatói Zrt. elosztóhálózatának részei, ezek több helyen, magántelkeken haladnak. Ezek oldják meg közép/kisfeszültségű transzformátorokon keresztül a terület villamos energia ellátását.

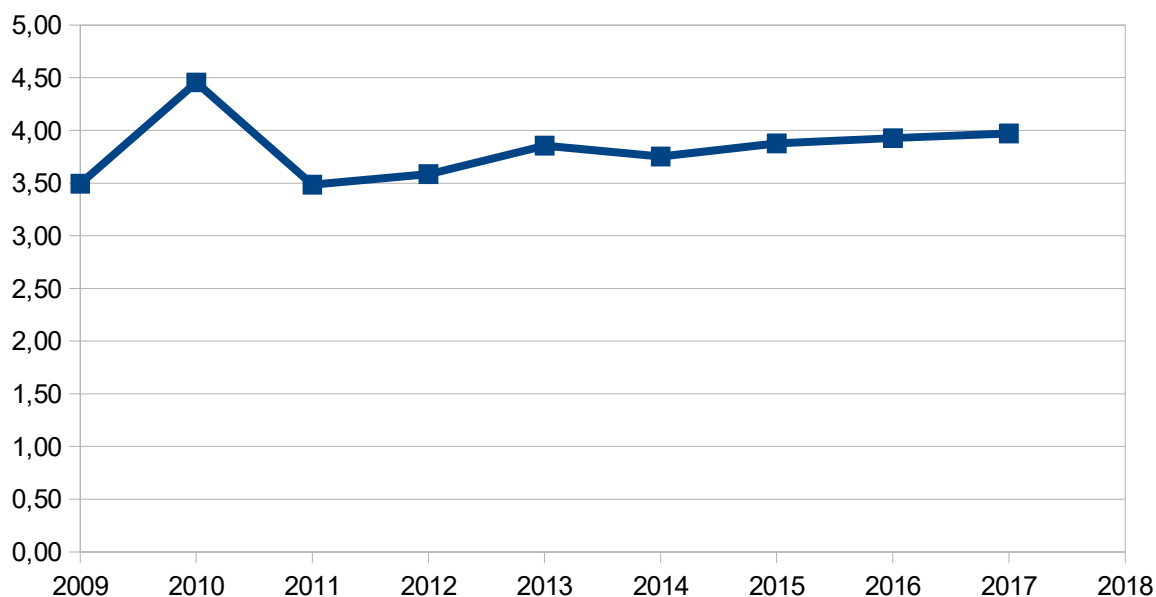
A meglévő középvezetőségű hálózatok alkalmasak a területek folyamatos energiaellátására.

A település energiafogyasztási adatai az utóbbi években:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Háztartási villamos energia fogyasztók száma (db):	1084	1092	1085	1074	1063	1063	1059	1060	1057	1056
A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége (1000 kWh)	2842	2884	2792	2530	2678	2715	2747	2811	2794	2784
Villamosenergia fogyasztók száma (db)	1155	1164	1153	1149	1138	1136	1149	1153	1152	1149
Szolgáltatott összes villamos energia mennyisége (1000 kWh)	4232	4067	4137	4005	4079	4379	4311	4471	4524	4562
Népesség száma:	2747	2745	2730	2692	2693	2707	2766	2827	2775	2713

Az egy fogyasztási helyre jutó éves villamos energia fogyasztás:

Az egy fogyasztási helyre jutó villamos fogyasztás görbéje jól tükrözi a magyarországi trendet. Jól látszik, hogy a 2008-ban kezdődő válság, főleg 2010 után a fogyasztási adatokon erősen éreztette hatását. A gazdasági növekedés 2014. évi beindulásával (legfőképp az ipari termelés erős felfutásával) az áramfogyasztás erőteljes növekedésnek indult.

A MAVIR **nettó** fogyasztás-előrejelzéseinek alapváltozata a 2015 utáni időszakra 1,1% éves növekedéssel számol 2020-ig, ezt követően 1%-os, majd 0,9%-os növekedést vár 2030-ig országosan, de ezek a számok várhatóak a településre vonatkozóan is.

A meglévő hálózatok a jövőben is alkalmasak lesznek a folyamatos energiaellátásra.

Nyírmeggyes településen lévő KÖF/KIF transzformátor állomás normál üzemviteli ellátása Mátészalka alállomás (rövidnév MTSZ) 22 kV – os celláiból történik

Nyírmeggyes villamosenergia-ellátásának szolgáltatója az E.ON Tiszántúli Áramszolgáltató Zrt. A település jelenlegi ellátása az egységes országos hálózati rendszerről vételezett villamos energiával biztosítva van.

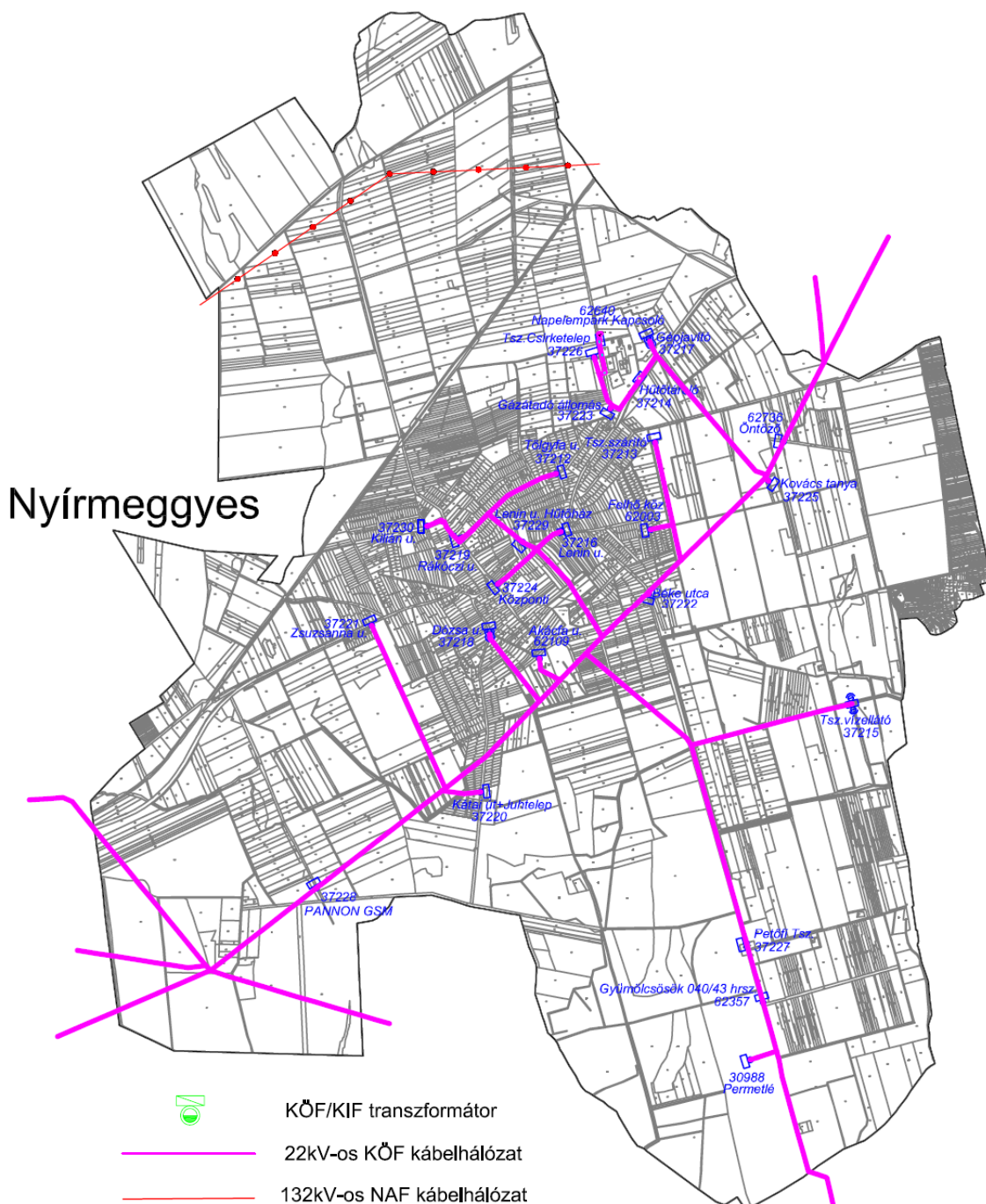
Az E.ON Zrt. adatszolgáltatásai szerint a települést 26 db TR állomás látja el elektromos energiával. A meglévő TR állomások tovább bővíthetőek. A kisebb átlagos fejlesztéseket a TR állomások jelenlegi állapotukban is elviselnek. TR cserével további bővíthetőségek hajthatóak végre. Nagyobb igények kielégítésére kell újabb TR állomást telepíteni.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

A településen lévő TR állomások adatai, kihasználtságai:

TR állomás száma	TR állomás megnevezése	Tr. állomás típusa	Tr. gép teljesítménye
62109	Akácfa u.	OTR FA 2200	
62736	Öntöző	OTR AF 1400	
37214	Hűtőtároló	KTW 1600	
62640	Napelempark kapcsoló	ZKSN kapcsoló	
62641	Brown Solar Kft.	BK005L	
62003	Felhő köz	OTR FF 1400	
62357	Gyümölcsösök 040/43 hrsz.	OTR AF 1400	
37222	Béke utca	OTR 20/400	
37217	Gépjavító	FOTR 20/160	
37223	Gázátadó állomás	OTR 20/250	
37229	Lenin u. Hűtőház	OTR 20/63	
37225	Kovács tanya	OTR 20/63	
37213	Tsz szárító	OTR 20/400	
37221	Zsuzsanna u.	OTR 20/400	
37218	Dózsa u.	FOTR20/160	
37224	Központi	OTR 20/250	
37228	PANNON GSM	OTR 20/63	
37226	Tsz. Csirketelep	OTR 20/400	
37219	Rákóczi u.	VOTR 20/250	
37227	Petőfi Tsz.	OTR 20/400	
37215	Tsz. Vízellátó	FOTR 20/125	
37216	Lenin u.	VOTR 20/250	
37212	Tölgyfa u.	OTR 20/630	
30988	Permetlé	OTR 20/250	
37230	Kilián u.	OTR 20/400	
37220	Kátai út + Juhtelep	OTR 20/400	

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Az energiaigények teljesítésén, állagmegóvason, megelőző karbantartásokon kívül – jelentősebb/stratégiai beavatkozást, átépítést az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. nem tervez.

(A villamos energia rendszerek és berendezések biztonsági övezetéről a következő jogszabály rendelkezik: 2/2013. (I. 22.) NGM rendelet a villamos művek, valamint a termelői, magán- és közvetlen vezetékek biztonsági övezetéről.)

A villamos energia, mint vezetékes energiahordozó távlatban is csak világításra és technológiai célú energiaigények kielégítésére javasolható. Bár alkalmas lenne termikus célú energiaigények kielégítésére is, beruházási és üzemeltetési költségigénye miatt ilyen célú alkalmazása csak a kis teljesítményű, tartalék (időszaki kiegészítő fűtésre, vagy ahol más

energiahordozó valamely okból nem alkalmazható, kizárólag a völgyidőszakban) hőtárolós fűtésre javasolható.

Közvilágítás:

A közvilágítási feladatokat az E-ON látja el, a felépítmény az ő tulajdonukban van, az áramszolgáltatás költségét a település fizeti.

A közvilágítás a közcélú hálózat tartóoszlopain elhelyezett lámpatestekkel van biztosítva. Nyírmeggyes jelenlegi közvilágítása csak részben tekinthető korszerűnek.

A település közvilágítása azokon a területeken, ahol a kiefeszültségű elosztás szabadvezetékes hálózattal üzemel, többnyire a kiefeszültségű vezeték tartó oszlopsorra szerelt lámpákkal van megoldva. Az önálló közvilágítási hálózat, a szabadvezetékes környezetben minimális. Szem előtt kell tartani az esetleges fényszennyezés elkerülését. Ennek érdekében a lámpatesteket úgy kell elhelyezni, hogy:

- csak kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába világítson.
- csak megfelelő, szükséges időszakban világítson.

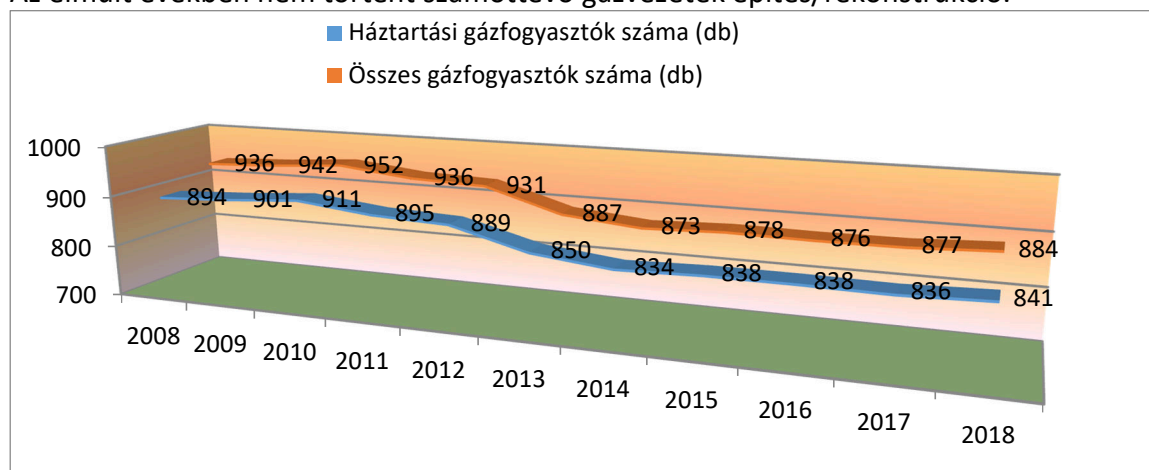
Ennek érdekében megfelelő ernyőzésű és energiafelhasználású lámpákat kell elhelyezni. Ezek azok a lámpatestek, amelyek IDA (International Dark Sky Association) minősítéssel rendelkeznek. Az IDA nagyon szigorú szempontrendszer alapján választja ki azokat a világítótesteket, melyekkel teljesen fényszennyezés mentes világítás létesíthető.

Gázellátás:

A területen jelenleg a gázszolgáltatást a TIGÁZ ZRt. biztosítja. A település gázellátása Ny-i irányból, Hodász Nagyközség felől, a D200 PE nagy – középnyomású gázvezetékéről biztosított. A település külterületén, egy helyen található gázfogadó – nyomásszabályzó állomás. A 0108/2 hrsz-ú területen lévő állomáson keresztül a község belterületét látják el.

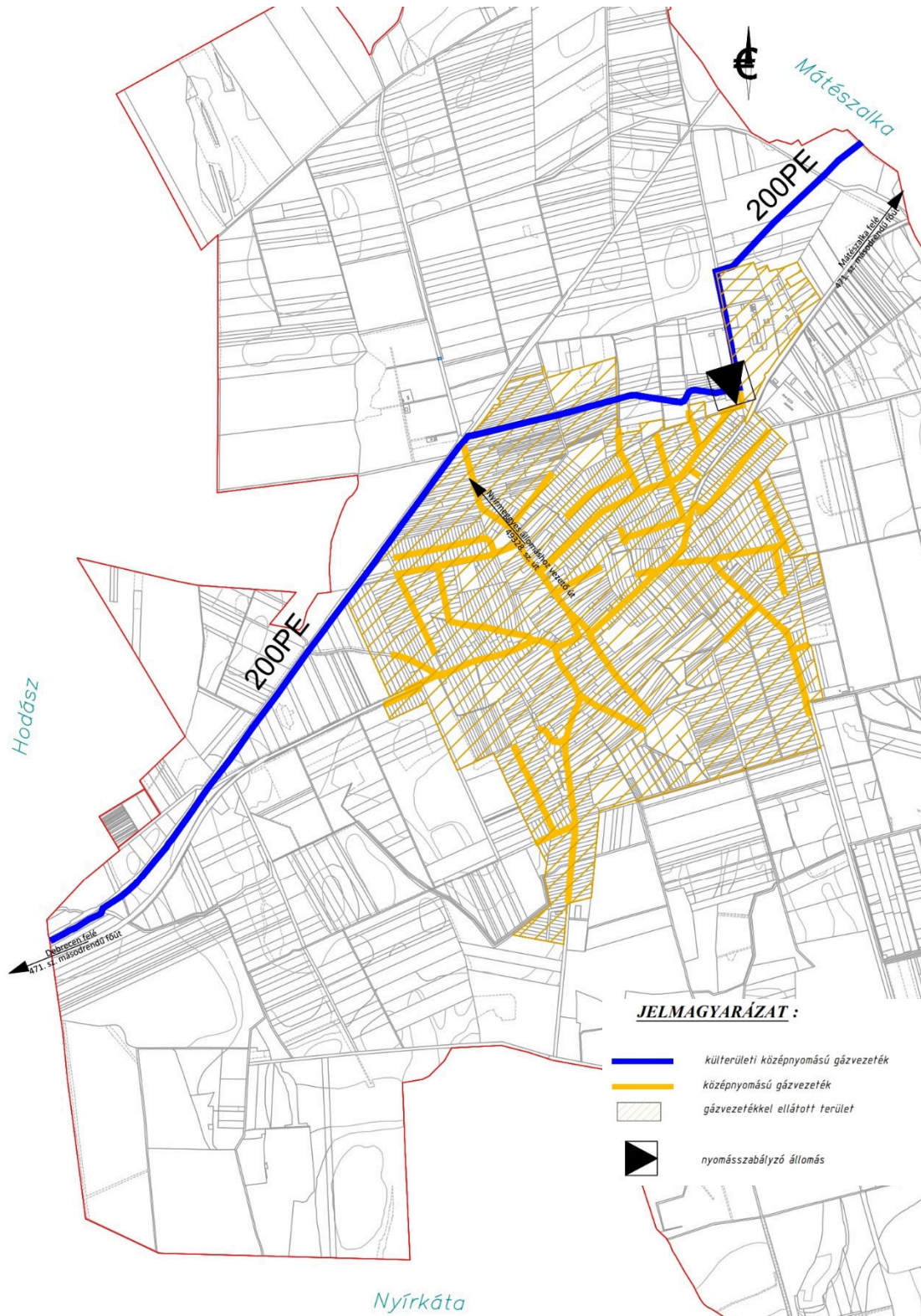
A településen kis - középnyomású hálózat épült, PE csőből, 200 - 160 – 110 – 90 – 63 mm méretekkel. A hálózat kapacitási adatait és a község jelenlegi gázfogyasztási adatait a TIGÁZ ZRt. üzleti titokként kezeli, ezért arról tájékoztatást nem kaptunk. A gázszolgáltató tájékoztatása alapján elmondható, hogy a meglévő rendszerben még vannak tartalékok, melyek kielégíthetik a későbbi igénynövekedéseket, de erről csak a kapacitás kihasználtság pontos ismeretében lehet nyilatkozni.

A lakossági csatlakozók DN 32 PE, DN 20 PE vezetékek. A hálózat viszonylag új, ezért rekonstrukciós igény nem várható a közeljövőben. A település 95%-ában elérhető a gázellátás. Az elmúlt években nem történt számottevő gázvezeték építés/rekonstrukció.

(Forrás: TEIR)

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Távhőellátás:

A településen nincs távhőellátás.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A megvalósítandó fejlesztések során elsősorban napenergiára kell gondolni megújuló energiaforrás alkalmazásával kapcsolatban, hisz a település fekvését és egyéb adottságait is figyelembe véve, szél erőművek telepítése és energiatermelés céljából történő üzemeltetése nem lenne gazdaságos.

Nyírmeggyesen az alábbi létesítmények rendelkeznek megújuló energiaforrással:

- **Polgármesteri hivatal**, Nyírmeggyes, Petőfi S. u. 6.
17kW-os napelem rendszer
- **Óvoda**, Nyírmeggyes, Rákóczi u 33.
25kW-os napelem rendszer
Az épületen ezen felül 2db napkollektor van elhelyezve.
- **Orvosi rendelő**, Nyírmeggyes, Szalkai u 1.
20kW-os napelem rendszer
- **Általános Iskola**, Nyírmeggyes, Petőfi S. u. 6.
50kW-os napelem rendszer
- **Családsegítő központ**, Nyírmeggyes, Rákóczi u 17.
20kW-os napelem rendszer

A jövőben kerül kiépítésre:

- **Művelődési Ház**, Nyírmeggyes, Petőfi S. u. 2.
5kW-os napelem rendszer

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Külső felújítás történt az alábbi épületekben (az energetikai korszerűsítéssel egy időben):

- Polgármesteri Hivatal, Nyírmeggyes, Petőfi S. u. 6.
- Családsegítő központ, Nyírmeggyes, Rákóczi u 17.

Lámpatest korszerűsítés, valamint az elektromos hálózat felújítása az alábbi épületben történt meg:

- Családsegítő központ, Nyírmeggyes, Rákóczi u 17.

Az önkormányzati intézmények többségében a világítótestek elavultak, üzemeltetésük nem gazdaságos. Ezért javasoljuk azokat lecserélni LED-es lámpatestekre. Javasoljuk ezen kívül az elektromos hálózat felújítását is. Különös figyelmet kell fordítani a különböző intézmények térvilágításának gazdaságos működésére, tehát javasoljuk ezek alkonycapcsolóval történő működtetését, de kézi lekapcsolásra való lehetőséggel.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A mobil távközlési ellátás szempontjából a település lefedettnek tekinthető. Nyírmeggyesen a szélessávú kommunikációs szolgáltatást a Telekom Nyrt. és az Elektronet Zrt. biztosítja föld és légekábeles hálózaton keresztül.

Nyírmeggyes telefonhálózatát a Magyar Telekom Nyrt. üzemelteti az internethálózattal közel azonos nyomvonalon, azok hálózati jellemzőinek megfelelően.

Kábel TV szolgáltatás a Magyar Telekom Nyrt. és az Elektronet Zrt. rendszerén keresztül elérhető, az internethálózattal közel azonos nyomvonalon, azok hálózati jellemzőinek megfelelően.

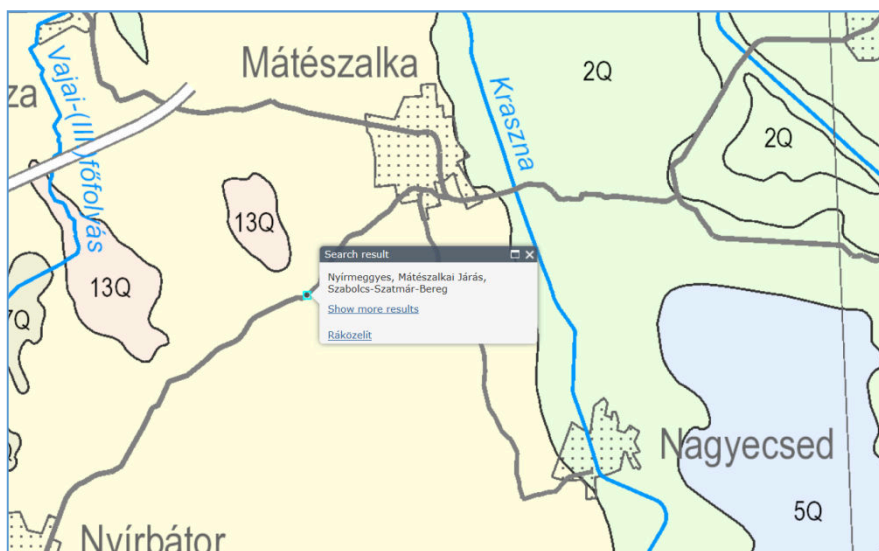
A frekvenciált helyeken a légekábeles vezetékeket folyamatosan földkábelesre kell cserélni. A hálózatbővítő beruházásokat elsősorban a fogyasztói igények határozzák meg. A távközlési ellátás vállalkezési alapon fog fejlődni. A hírközlés fejlődéséhez kapcsolódóan folytatni kell a csillagpontosítást, a kábelhálózat optikai kábelre való cseréjét. Elvárható igény, hogy minél előbb biztosítsák a rendszerek interaktivitását, az internet szolgáltatás és televíziós műsor szórás magasabb szintű, biztonságosabb üzemeltetését, az igények kielégítését.

1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

1.17.1. Talaj

Nyírmeggyes területére a Nyírség földtani viszonyai jellemzőek. A táj domborzatára az északi részen Északi- Déli irányú szél által barázdált nagyobb laposabb felszínek jellemzőek. A település területének uralkodó talaja a nem karbonátos humuszos talajok azon belül is futó homok (6Q 1. számú ábra sárga színnel). A településtől keleti irányba Kraszna mentén folyóvízi üledékes talajok találhatóan.

Nyírmeggyes környezetében található talajtípusok

6Q - fotóhomok

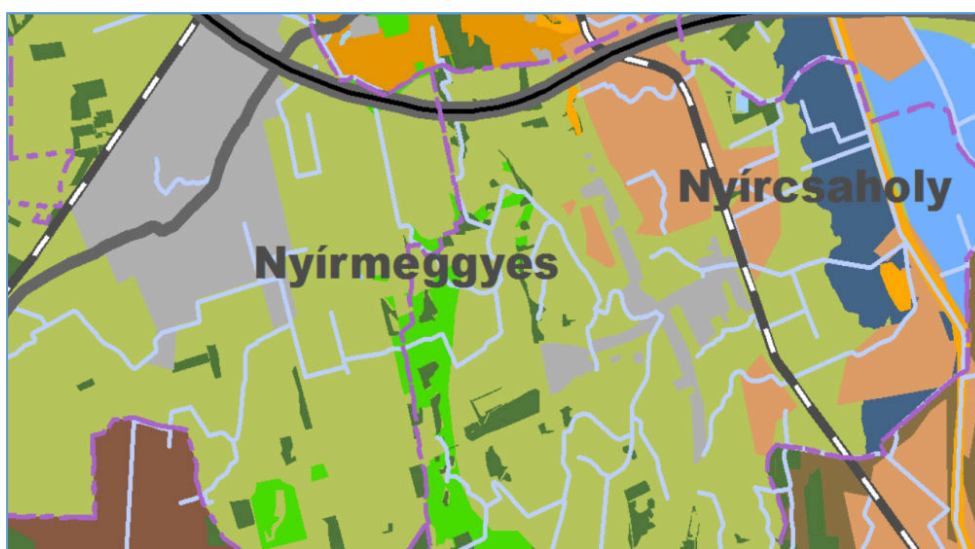
2Q – Folyóvízi üledékes talajok

13Q - Homokos lösz

(Forrás: Magyar Földtani Intézet)

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Területrendezési terv övezeti besorolása alapján Nyírmeggyes külterülete, jelentős nagyságban széléroziónak kitett terület. Nem tartozik kiváló termőhelyi adottságú szántóövezet besorolásba, sem kiváló termőhely adottságú erdőövezetbe, azonban külterületén világos zölddel jelölt területei kiváló erdőtelepítésre alkalmas területi övezetbe tartozik.

Nyírmeggyes TRT övezeti terv alapján külterületi besorolások

(Forrás: gis.teir.hu)

1.17.2. Felszíni és felszín alatti vizek

Nyírmeggyes község Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye keleti felében, a Mátészalkai járásban helyezkedik el. A település a Nyírségi tájegységben, a 44. számú Kraszna-balparti belvízrendszer területén helyezkedik el.

Domborzata tagolt, változatos talaj és terepviszonyok jellemzik. A jellemző terepmagasság Nyírmeggyes község belterületén 135,90 – 140,60 mBf. között változik. Külterületen 132,8 mBf és 150,1 mBf. magasságok is előfordulnak. A terület terepesésének iránya ÉK-i.

A község belterületét délen közvetlenül érinti a FETIVIZIG kezelésében lévő Meggyes-Csaholyi-főfolyás, amely belterületen az összegyülekező csapadékvizek fő befogadója.

Keleten a Meggyes-Csaholyi csatorna és a Tömpekerti csatorna húzódik, a csatornák üzemeltetőjeként a FETIVIZIG kijelölve, a SZSZBM Katasztrófavédelmi Igazgatóság többször módosított 1450-5/2015 sz. határozatával.

A csatornák az öblözetre jellemző 20 l/sec/km² fajlagos vízhozamra lettek kiépítve.

Az enyhe lejtésű dombvonulatok és domboldalak a mezőgazdasági művelést lényegesen nem akadályozzák. A 10-15%-nál meredekebb domboldalakat nagyrészt gyümölcsstermesztéssel, a déli részen jelentős erdőterületekkel hasznosítják. Az erdők faállománya akác, tölgy, fenyő.

Nyírmeggyes község közigazgatási területén az alábbi Magyar Állam tulajdonú, és FETIVIZIG vagonkezelésű csatornák találhatóak:

Sorszám	Csatorna neve	Állami tulajdon formája
1.	Meggyes-Csaholyi-főfolyás	kizárólagos
2.	Meggyes-Csaholyi csatorna	egyéb
3.	Tömpekerti csatorna	egyéb

A község területén található önkormányzati tulajdonban lévő csatornák:

Sorszám	Csatorna neve	Állami tulajdon formája	Csatorna kezelője
1.	Filepkuti - csatorna	önkormányzat	Ecsediláp-Kraszna-balparti Vízgazdálkodási Társulat
2.	Meggyes – Gebei oldalág	önkormányzat	Ecsediláp-Kraszna-balparti Vízgazdálkodási Társulat

Belvíztározók

A község közigazgatási területén sem belvíztározó, sem vésztározó nem található.

Öntözés

A településen csak felszín alatti vízkészletből történik mezőgazdasági vízhasználat. Főként gyümölcsösök öntözése.

Halászat

A község területén vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező halas-, illetve horgászto nincs.

Földtani, vízföldtani viszonyok

Nyírmeggyes település a Délnyírségi süllyedék hidrogeológiai tájegységhez tartozik, földrajzilag a Nyírség, mint középtáj része.

A térség földtani felépítését nagymélységű szerkezet- és kőolajkutató fúrások, hévízkutak és egyéb víztermelő fúrt kutak földtani dokumentációiból ismerjük.

A medence aljzatot felépítő egyenetlen felületű paleozoós-mezozoós alaphegység nagy mélységben található. Az erre települő medenceüledékek vastagsága a több km-t is elérheti. Az alaphegységre kréta-paleogén flis, nagy vastagságú miocén vulkanitokból álló összlet, 1050 m vastagságú pliocén (ebből 250 m levantei), végül 290 m pleisztocén összlet települ.

Magát az összletet négy részre osztjuk. Alsó-pannóniai félig tengeri – félig tavi, felső-pannóniai tavi, levantei átmeneti szárazföldi és negyedidőszaki folyóvízi üledékekre.

Az alsó-pannóniai üledékek főleg márgák és kemény homokkövek, bennük enyhén sós víz található. A felső-pannóniai rétegek lazábbak, homok és agyag rétegek váltakozásából állnak. A levantei (felső-pliocén) agyagrétegek vízben szegények, vastagságuk a területen 200-400 m. A negyedidőszaki rétegsor folyóvízi eredetű.

Víznyerési szempontból a legidősebb paleozoós és triász rétegeknek nincs gyakorlati jelentőségük. Bár a triász mészkövek egy része valószínűleg karsztosodott és nyomás alatti vizet tartalmaz, amelyet át tud adni a miocén tufákba, kitermelése még sem gazdaságos, mert a miocén rétegek vízvezető-képessége gyenge és csak nagyon mérsékelt után pótlódásra számíthatunk. Magából a triász karsztból való víztermelés pedig a nagy mélység miatt nem gazdaságos.

A foltokban található eocén és oligocén képződmények vízzáróak. A miocén összletnek azonban a triászból átszivárgó víz mellett a magasabb szinteken saját készlete is van, de kitermelését ebben az esetben is valószínűleg gazdaságtalanná teszi az után pótlódás hiánya. Az előzőek alapján a felszín alatti vízbeszerzés szempontjából tehát a pliocén-pleisztocén korú törmelékes víztárolók jöhetnek számításba.

A kb. 1300 m fekvésmélységű alsó-pliocén víztartó képződmények vize a magas hőmérséklet, só- és gáztartalom miatt ivóvízként nem használható.

Az ivó-, ipari- és mezőgazdasági célú vízkivételek a hideg édesvizet tároló 290 m fekvésmélységű pleisztocén alluviális összletből történik. A vízadó szintek közép és durvaszemű homok, valamint kavicsos homok váltakozásából állnak.

A víztartó rétegekben uralkodó természetes állapotbeli nyomásviszonyokat tekintve a terület a negatív nyomás gradiensű (a vízszint a mélység felé csökken) zónához tartozik. A rétegvizek áramlási iránya É-ÉK-i.

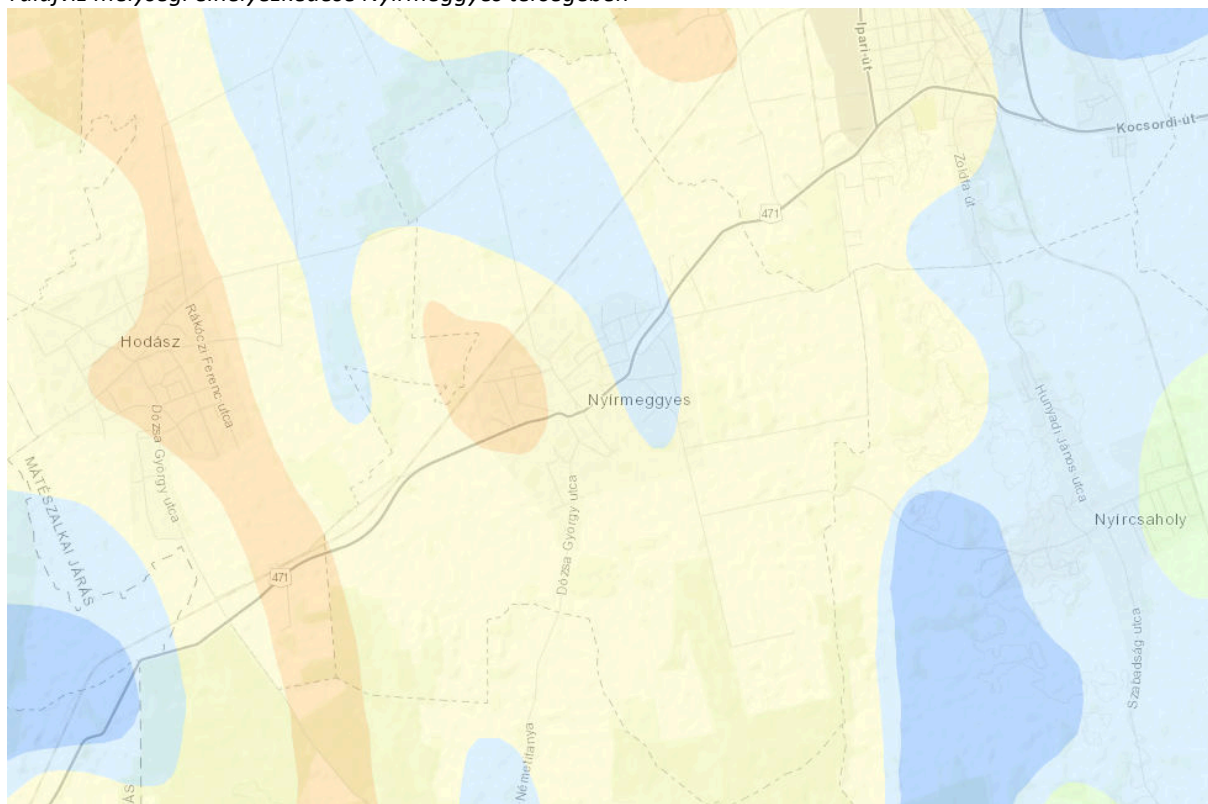
Felszín alatti vizek

A felszín alatti vizekről elsősorban azért kell említést tenni, mert a Nyírség döntő része beszivárgási terület, a felszínen végrehajtott beavatkozások kihatnak a felszín alatti vízháztartásra is. A kijelölt felszín alatti víztestek közül a Nyírség- Lónyay- főcsatorna-vízgyűjtő elnevezésű sekélyporózus és porózus, valamint a pt. 2.4 porózus termál víztest tartozik az alegységhez.

A felszín alatti vizek megoszlása a térség domborzati fekvése által igen változatos. A vízadó réteg anyaga durva, homokos kavics, eliszaposodott homokos kavics. A vízadó-képesség elsősorban a területre hulló csapadékmennyiségtől függ. Az évi átlagos talajvízforgalom 5,9 - 6,0 liter/sec/km², ezáltal a talajvíz-hasznosítás kedvező. A talajvíztükör nyugalmi szintje a település jelentős részén 1-2 méter (világoskék szín), valamint a magasabb homokhordalékkal

feltöltött területeken 2-4 méter (sárga szín). Megállapítható hogy nyugatról kelet felé haladva a talajvízszint maximális mélysége folyamatosan csökken.

Talajvíz mélységi elhelyezkedése Nyírmeggyes térségében

(Forrás: map.mbfsz.gov.hu)

A talajvízjárást természetes és mesterséges hatások egyaránt befolyásolják. A Nyírségben a talajvíz szintje a homokdombok alatt 4-8 m-re, a homokdombok közötti mélyebb részeken 1-2 m-re van a felszíntől. A megfigyelési adatok egyértelműen jelzik, hogy míg a külterületeken az átlagos talajvízszint folyamatosan csökken, addig a csatornázatlan települések alatt emelkedik, vagy folyamatosan magas szinten van.

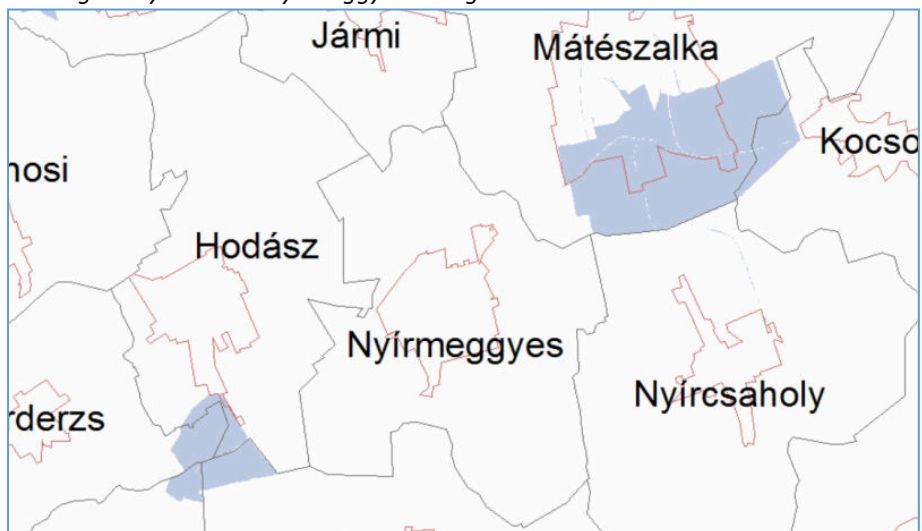
A vízgyűjtő egészét jelentősen befolyásoló lefolyási, utánpótlódási, megcsapolási viszonyokat jelentősen módosító beavatkozások hajtóereje egyértelműen a mezőgazdaság, valamint a településfejlesztés. A terület lakosságának megnövekedett mezőgazdasági terület iránti igénye következtében kialakított belvízelvezető rendszer ma már nem elégíti ki minden igényt. A terület adottságai nem kedveznek a kialakított, mai szántóföldi kultúráknak sem. A vizek elvezetése, a talajvíz süllyedése, kedvezőtlenül érintik a természetes, vagy természeteshez közel álló vízi, vizes, víztől függő ökoszisztémák állapotát is, mely kedvezőtlen hatásokat az éghajlatváltozás tovább súlyosbít.

A rétegvíz mennyisége jelentős, az artézi kutak mélysége 100 métert ritkán haladja meg, de általában bővizűek. Az átlagos vízhozamok meghaladják a 200 l/p-et. A szerzett víz minőségére jellemző, hogy magas vastartalmú.

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Nyírmeggyes felszín alatti vizei az „fokozottan érzékeny” kategóriába azon belül is a kiemelten érzékeny f.a. területhez tartozik.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet alapján Nyírmeggyes közigazgatási területe nem minősül nitrát érzékeny területnek.

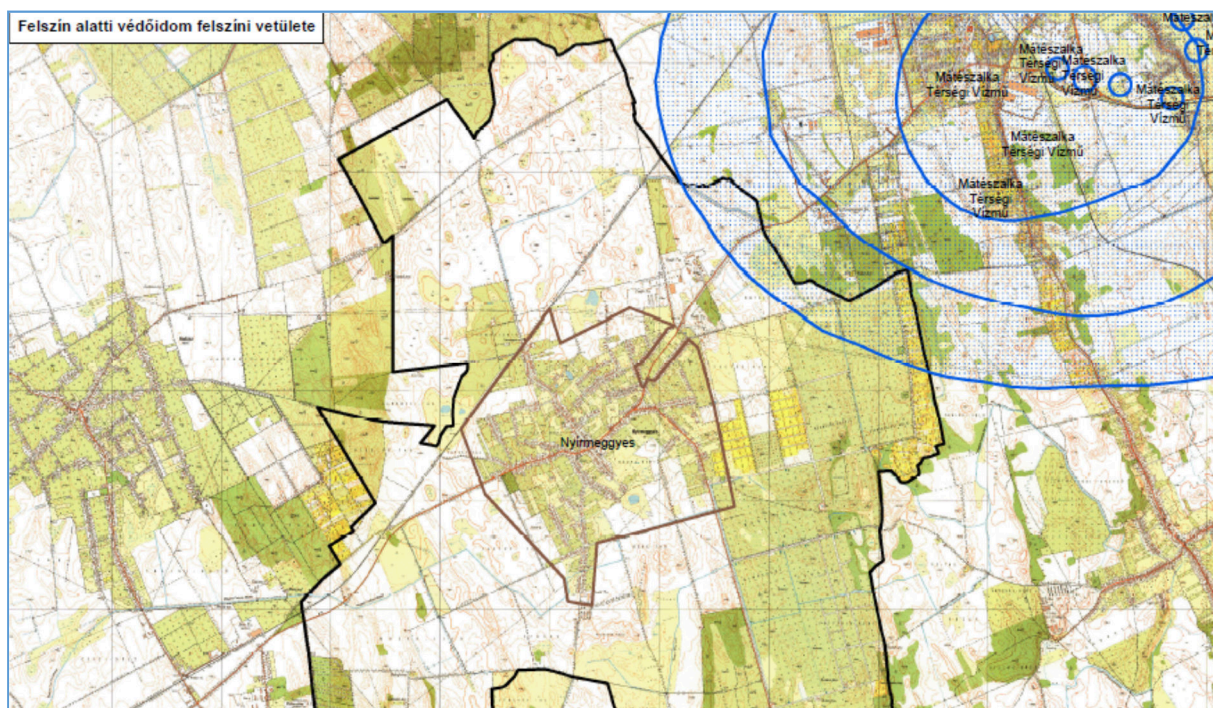
Nitrát szennyezettség elhelyezkedése Nyírmeggyes térségében

Vízbázis-védelem

Nyírmeggyes Község vízellátása a Mátészalka Térségi Vízműről történik. A Vízmű vízbázisa nem tartozik a sérülékeny vízföldtani környezetben lévő vízbázisok közé. Diagnosztikai vizsgálata megtörtént, 36500/6104-7/2019. ált. számú határozattal módosított 889-5/2010. számú határozattal kijelölt „B” jelű hidrogeológiai védőidommal rendelkezik, amely nem metsz ki a felszínre, így hidrogeológiai védőövezetet nem kellett kijelölni. A védőidom érinti a település északkeleti sávját.

Hidrogeológiai védőidom elhelyezkedése (felszíni vetület) Nyírmeggyes térségében

A védőidomokon és védőövezetekben végezhető tevékenységek korlátozását a 123/1997. (VII.18.) kormányrendelet (5. számú ábra). A település közigazgatási területét nem érinti az országos vízminőség-védelmi terület térségi övezete.

Vízellátás

A település vízellátását üzemeltető szervezetként a Nyírségvíz Zrt. (Nyíregyháza, Tó u. 5.) végzi. Nyírmeggyes település vízellátása a Mátészalka és környéke vízi közműrendszerrel történik. A Nyírmeggyes település ivóvízhálózatára vonatkozó többször módosított vízjogi üzemeltetési engedély száma: 2775-10/2013.

Mátészalka vízműről, NA 300-as nyomóvezetékéről lecsatlakozva NA 250-es távvezetéken kerül kielégítésre Nyírmeggyes napi átlagos 332 m³/d-os vízigénye. A gerincvezeték hossza bekötővezeték nélkül 18,6 km, a bekötővezeték hossz 8,17 km. A vízellátó hálózatra 1009 lakás és 70 közületi fogyasztó kötött rá. A lakossági rákötés aránya 97 %.

Szennyvízelhelyezés

A település szennyvízhálózatát a Nyírségvíz Zrt. üzemelteti. A keletkező szennyvíz elvezetése és tisztítása a Mátészalka és környéke szennyvízrendszer részeként történik. A Nyírmeggyes község szennyvízcsatorna hálózatára vonatkozó többször módosított vízjogi üzemeltetési engedély száma: 9021-9/2013.

A csatornahálózat elválasztott gravitációs és nyomott rendszerű, közbenső átemelővel. A gerincvezeték hossza bekötővezeték nélkül 18,2 km, a bekötővezeték hossz 8,3 km. A szennyvízhálózatra való rákötöttség arány 89%. A településről elvezetett szennyvizet nyomott rendszerű távvezetéken kerülnek a 7043 m³/d kapacitású mátészalkai szennyvíztisztító telepre tisztítás céljából.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelem

Besorolás, pontforrások

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az emberi egészségre, egyben befolyásolja a környezet más elemeinek állapotát is. A levegőtisztaság-védelem felmérésénél figyelembe kell vennünk az országhatárokon kívülről jövő levegő állapotát, a termelési és fogyasztási tevékenységeket, valamint a közlekedés következtében a légtérbe kerülő szennyező anyagok mennyiségét, minőségét.

A levegőkörnyezet állapotát folyamatainak hatótényezőivel jellemezhetjük. A három paramétercsoport, a kibocsátás, az átalakulás, a légszennyezettség mérhető tényezői korlátozott állapotértékelést tesznek lehetővé: a statisztikai adatoknak célorientáltaknak kell lenni.

Végső cél az életminőséget biztosító levegőminőség tartós fenntartása, javítása. Az állapot jellemzésében és értékelésében meghatározó szerepe van a határértékeknek; melyek a mindenkori társadalmi-gazdasági elvárásokat is képviselik. A levegőkörnyezet terhelését légszennyező anyagok antropogén jellegű kibocsátásával, emissziójával jellemezhetjük.

A kibocsátás légszennyező forrásokon történik. Jelenleg a forrásokat általánosan értelmezzük: objektumok, tevékenységek, folyamatok.

A térség éghajlata (korábbi vízügyi szakvélemények alapján)

Nyírmeggyes település a Nyírség keleti részén helyezkedik el. Az éghajlat – akárcsak a Kárpát-medence többi részén is – mérsékelt szárazföldi, atlanti és mediterrán hatásokkal. Ez az éghajlati körzet minden éghajlati elem tekintetében szélsőséges, szárazságra hajlamos, hőmérséklet változékonysága, csapadék szeszélyessége, bizonytalansága jellemző.

Léghőmérséklet

Fehérgyarmaton a sokéves átlagos léghőmérséklet 10.6 °C, a sokéves maximumot 2014-ben mérték, 12.8°C-t, a sokéves minimumot, 8.5°C-t 1980-ban. Az uralkodó szélirány észak-keleti és dél-nyugati.

Csapadék

A Keletnyír öblözetben a legnagyobb éves csapadékot 2010-ben Nyírbátorban (1363 mm), míg a legkisebb éves csapadékot 2011-ben Ágerdőmajor állomáson (342 mm) mérték. Az utóbbi évek közül a 2010-es év volt a legcsapadékosabb, aztán öt kevésbé csapadékos év következett, amikor az éves csapadék összege nem érte el a sokéves területi átlagot (600 mm). A 2016-os év sokéves átlag feletti csapadékot hozott (663mm).

Párolgás

A párolgás mérése Vámosoroszi állomáson, az év vegetatív periódusában (IV-X. hónapban) „A”-típusú mérőkádban történik. A területre jellemző párolgás adatokat az állomás 1969-2016 közötti adatsora alapján határozták meg. Az éves átlagpárolgás 636 mm. A maximális értéket, 847 mm-t 2012-ben, a minimális értéket, 468 mm-t 1980-ban mérték. A legnagyobb párolgás július hónapban van, havi átlagértéke 130 mm. A területre jellemző párolgás adatokat az állomás 1992-2018. közötti adatsora alapján határozták meg (Szabolcsveresmarton mért adatok alapján).

Besorolás állapot

A település területének levegőkörnyezeti állapota a többször módosított 4/2002.(X.7.)KvVM r. alapján „az ország többi területe” 10. zónán belül kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-dioxid és benzol vonatkozásában, valamint PM10 Arzén (As), PM10 Kadmium (Cd) PM10 Nikkel (Ni) PM10 Ólom (Pb) esetében „F”, szilárd (PM10) vonatkozásában „E”, PM10benz(a)piren (BaP) vonatkozásában „D”, talajközeli ózon tekintetében „O-I” zónacsoportba tartozik.

A vizsgált terület levegőkörnyezeti állapota a módosítás előtt érvényes (a korábbi településrendezési tervben megadott) minőségű és minősítésű. A levegőminőségi állapotot alapvetően a lokális emissziók és a háttérszennyezés határozzák meg az éghajlati és meteorológiai állapotok alakulásától függően.

A településen az OTSZ 225. § (1) rendelete valamint az önkormányzat 9/2015. (IV. 29.) rendelete alapján, az avar és kerti hulladék nyílttéri égetése, a lábon álló növényzet, tarló, növénytermesztéssel összefüggésben és a belterületi ingatlanok használata során keletkezett hulladék szabadtéri égetése tilos.

Légszennyező pontforrások a településen

A település területén és közigazgatási határain belül a környezetvédelmi elektronikus nyilvántartási rendszere alapján 2 db pontforrás, telephely található.

Településen található pontforrásokról

Sorszám	Tevékenység	Helyszín
1	Gáz átadó állomás	Külterület
2	Konzervüzem	Fehér tag (ipari övezet)

(Forrás: OKIR 2018)

A fentiek alapján jelentősebb pontforrás a CO₂ komponensre vonatkozóan a gázátadó állomás (38.500 kg/év), amely a belterület határától távol helyezkedik el. A légszennyezés időben és térben csak esetleg fordul elő. A község ipari területén Fehér tag településrészen található konzervüzem NO₂; NO_x vonatkozásban 1500 kg/év, CO vonatkozásában 450 kg/év ami közepes mértékű pontforrás.

A mezőgazdasági tevékenységek porral, a gépek kipufogó gázával, a parlagon hagyott területeken a gyomnövények pollenjeivel, valamint az alkalomszerűen végzett légi permetezések által növényvédő szerek terhelhetik a levegőt.

A fűtési célú energiatermelés területén továbbra is problémát okoz, hogy a lakosok a vegyes tüzelésű kazánokban hulladékot égetnek. Itt a legnagyobb problémát a műanyagok tökéletlen égése során keletkező káros anyagok, mint például a rendkívül mérgező dioxinok keletkezése okozza. Energiatermelésből és fogyasztásból származó kibocsátás nem jelentős.

Pollen „szennyezés”

A korábbi területbejárások során tapasztaltuk, hogy a település belterületén és külterületén előfordul (jelentős) parlagfű borítottság. Ez nem csak a parlagon hagyott területekre jellemző, hanem a művelt táblákra és az összekötő és föld utakra is. A parlagfű és más gyomnövények (pl. fekete üröm) pollenjei erősen allergizáló hatásúak. Ellenük a legjobb védekezés a területek rendben tartása, kaszálása lenne. A parlagfű és az üröm pionír fajok, így legjobban a bolygatott talajokban érzik magukat jól. Ez azt jelenti, hogy a nagyszámú talajban lévő mag miatt azok az eljárások, amelyek a talajt is megbolygatják (pl. tárcsázás) nem vezetnek eredményre a parlagfű visszaszorításában. A parlagfű pionír faj lévén nem szereti a már beállt társulásokat, itt nem kap megfelelő teret a fejlődéséhez. Ezért ha egy terület parlagon van hosszabb ideig, akkor érdemes csak kaszálással gondozni, vagy teljesen békén hagyni, mert ez kedvez a gyeptársulás kialakulásának, és így néhány év alatt a parlagfű teljesen kiszorítható erről a területről.

A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendeletet, ezért csak a központilag kiadott 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

1.17.4. Zaj és rezgésterhelés

A település földrajzi fekvéséből, továbbá a jelentős átmenő tranzitforgalomból, zajterhelése a települést átszelő 471 sz. főútvonal mentén jelentős.

1.17.4.1. Zajterhelés hatásai

A lakosság körében negatív hatással jelentkezik a zaj és a rezgés okozta hatás, mely nem feltétlenül egészségkárosító, határértéket nem meghaladó mértékben különböző pszichés zavarokhoz vezethet. Megállapítható, hogy sajnos elég kevés adat áll rendelkezésre, valamint azon rezgésekről, melyek a közlekedési utak mellett jelentenek problémát, egyáltalán nincs adat, pedig ezen tényező hatása sem hanyagolandó el.

A zaj- és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

Az iparterületeknek a lakóterületektől való szétválasztásával az üzemek nagyobb zajt bocsáthatnak ki - megtakarítva ezzel berendezéseik zajcsökkentésének nem csekély költségét.

Az utak és a lakóépületek közötti szabad területek célszerűen felhasználhatóak olyan kereskedelmi-szolgáltató zónák kialakítására, abban olyan épületek létesítmények elhelyezésére, amelyek zajkibocsátása csekély, és zaj elleni védelmet nem igényelnek továbbá a mögöttük lévő, zajérzékeny épületeket árnyékolják.

A zajforrások és az épületek védendő homlokzatainak egymáshoz viszonyított helyzete meghatározó a helyiségek zajterhelése szempontjából. A zaj ellen védendő helyiségeknek (lakószobák pl.) a "csendes" oldalra nyitásával- amennyiben ezt a tájolás lehetővé teszi - többletköltségek nélkül 10-25 dB zaj csökkenés biztosítható. Az útra merőleges épületeknek mind a két oldala zajos, igaz kevésbé, mint az úttal párhuzamos házak utcai homlokzata. Ennél a változatnál vigyázni kell, hogy a csendes oldalra zajforrás (pl. autóparkoló, szolgáltató épületek) ne települjön.

Az imissziós pontba hangenergia a zajforrástól a direkt út mellett többszörösen reflektálódva is eljuthat. A zajterhelés a direkt és reflektált hangúton terjedő hangszint eredője lesz, tehát egy adott épületet érő zaj nagyságát a környező épületek elrendezése is befolyásolja. Az épületek elhelyezései, a szemben lévő homlokzatok kialakításával a visszaverődő hangenergia, ezzel az eredő zajterhelés is csökkenthető.

1.17.4.2. Zajforrások

A zajhatástól védendő az emberi tartózkodásra szolgáló épületek, közterületek.

Települési zajforrások:

- Közlekedés, (közúti, vasúti)
- Ipar,
- Kereskedelem,
- Szórakozás,
- Építkezés,
- Háztartási tevékenység.

A rendezési terv alapján a településen kevés számú ipari terület található, valamint kevés számú mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozás működik.

1.17.4.3. Község zajhelyzete

A község bel-, és külterületi környezetének alapzaj-helyzetét a településen áthaladó utak határozzák meg.

A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:

471 - Debrecen-Mátészalka másodrendű főút.	
Mátészalka felől átlagos napi forgalom:	8044 jármű
Nehézgépjármű forgalom:	383 gépjármű
Nyírbátor felől átlagos napi forgalom:	5794 jármű
Nehézgépjármű forgalom:	359 gépjármű

49328 - Nyírmeggyes állomáshoz vezető út	
Átlagos napi forgalom:	810 jármű
Nehézgépjármű forgalom:	47 gépjármű

(adatok forrása: közlekedési információs rendszer adatbázisa 2019. KIRA)

A fent említett II. rendű főút, ami átszeli a települést (Bajcsy Zs. Lenin főutca) átmenő útként jelentős forgalomszámmal bír. A két irány (Nyírbátor és Mátészalka) megoszlása alapján látható hogy sokan járnak be Mátészalkára dolgozni forgalomszám jelentős, az ezzel együtt járó zajkibocsátás, a kis védőtávolság miatt az épületek homlokzatinak irányába jelentős.

A településen működő üzemek település belterületétől Keleti irányban távolabb helyezkednek el, megfelelő védőtávolsággal rendelkeznek.

Az új tervvel érintett területek zajvédelmi besorolásai az eltelt időszakban nem változtak. A zajvédelmi szabályozásban bekövetkezett módosítások alapján a környezeti zaj határértékeit a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról) tartalmazza, illetve a rendezési terv zajvédelmi megalapozásában a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet alkalmazandó. Az üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről a 133/2007.(VI.17.) Korm.rendelet ad előírásokat.

A településen zenés, táncos rendezvények üzemelő egységek részére 23/2011. (III.8.) Kormány rendelet betartása kötelező.

1.17.5. Sugárzás védelem

A településen nem található olyan ipari létesítmény, amelyek sugárveszélyt okozhat, ezért ezzel nem kell számolni.

1.17.6. Hulladékkezelés

Települési hulladékok

A települési környezet számára az egyik legnagyobb terhelést a települési szilárd hulladékok jelentik. A települési hulladékok a lakosság köréből, a településen működő intézményekből, szolgáltatóktól, és a településeken működő kisvállalkozások tevékenységeiből származnak.

A hulladékok rendszeres eltávolítása és ártalommentes elhelyezése a települések üzemeltetésének egyik legfontosabb feladata. Települési szinten a feladatok szervezője, gondozója, szabályozója a helyi önkormányzat, aki gondoskodik a helyi közszolgáltatás szervezett kialakításáról és működtetéséről, a kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket pedig önkormányzati rendeletben 11/2014.(XII.31.) szabályozza.

Hulladékok begyűjtése

A település nem rendelkezik érvényes elfogadott hulladékgazdálkodási tervvel. A községben jellemezően lakossági, kismértékben mezőgazdasági eredetű hulladékok keletkeznek, mennyiségükről nincs információnk.

A kommunális hulladékok begyűjtését a TÉRSÉGI HULLADÉK-GAZDÁLKODÁSI Nonprofit Kft. végzi, mint közszolgáltató. A begyűjtött hulladék regionális hulladéklerakó telepre kerül. Szilárd hulladéklerakót a község már nem működtet. A településen felhagyott, rekultivált lerakó található 1986-1999 között üzemelt, 2002-ben bezárták. Homoktalajra lerakott hulladék, tanyától kb.: 300 m-re, belterülettől kb.: 600 m-re.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulás pályázatot nyújtott be a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által kiírt és a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatósága által koordinált KEOP-7.2.3.0. keretében került megvalósításra.

A településen előfordul, de nem igazán jellemző a házi komposztálás, önkormányzati rendelettel nem szabályozott. Lomtalanítás rendszeresen, évi két alkalommal (tavasszal és ősszel) történik.

Az intézményekben keletkező hulladékot a rendszeresített 5 m³-es hulladékszállító konténerekbe gyűjtik, melyet tehergépjárművel szállítanak a regionális lerakóra.

Az új területhasználatok következtében megjelenő többlet települési szilárd hulladék gyűjtése és kezelése a kialakult rendszer, illetve a terület-használók hulladékgazdálkodási kötelezettségei alapján biztosítható.

A település területén bevezetésre került a szelektív hulladékgyűjtés, melynek során a település meghatározott pontján szelektív konténerek kerültek kihelyezésre. A papír- és műanyag hulladékok szelektív gyűjtése a közszolgáltató emblémájával ellátott 110 literes kék vagy sárga műanyag zsákban történik.

Az egyes hulladéktípusokra vonatkozó speciális intézkedések

A jogszabályokban meghatározott területi, helyi, speciális műszaki követelmények, valamint az általános kötelezettségektől eltérő, egyes hulladéktípusokra vonatkozó speciális intézkedéseket a településen nincsenek.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális konfliktust nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók a roncsolt, felhagyott területek (elsősorban majorsági területek) és elhagyott külterületi lakó épületek okozta konfliktusok. A tartós konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra valamint a településen belül rendszeresen jelentkező közterületi károkozások miatti vizuális környezetterhelésekre. A települési zöldfelületek és

azok kapcsolati hiánya, térségi szinten a zöldfolyosó hálózat hiányosságai (védő- és takarófásítások hiányai) egyaránt okoznak vizuális konfliktusokat.

1.17.8. Ár-, és belvízvédelem

Nyírmeggyes község a Nyírségi (Délkelet-Nyírség) tájegységben, a 44. számú Kraszna-balparti belvízrendszer területén helyezkedik el.

Nyírmeggyes Község a 07.12. számú – Kraszna-balparti – belvízvédelmi szakaszon helyezkedik el.

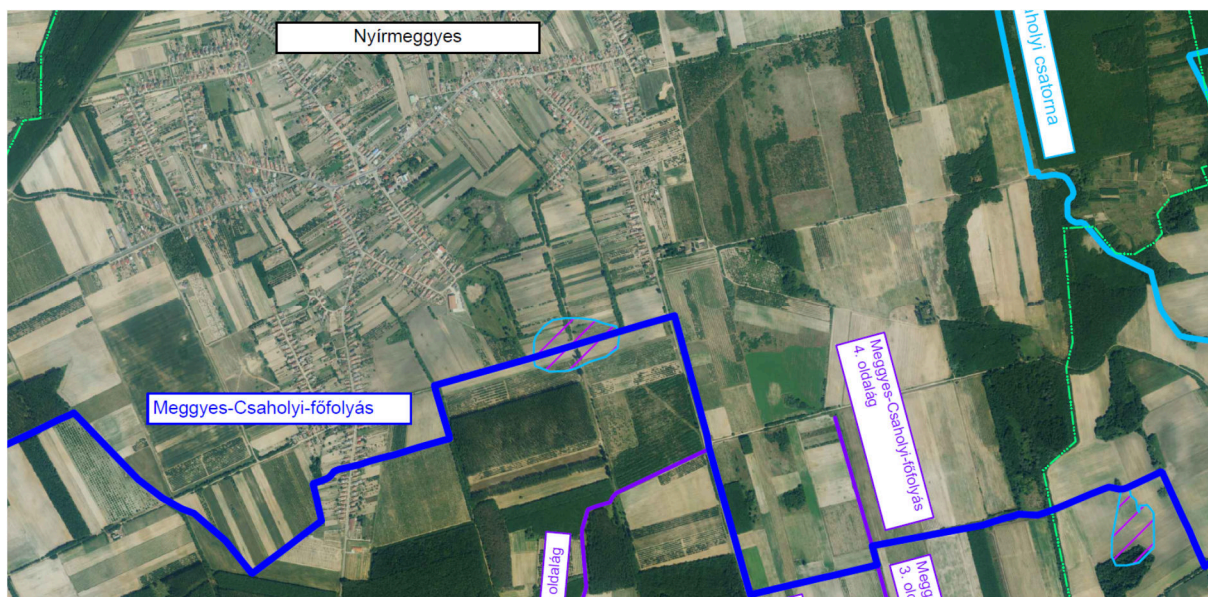
A terület belvíz-veszélyeztetettsége:

- Pálfai-index: mérsékelt belvízveszélyes (2-es) veszélyeztetettségű kategória.
- Évi átlagos belvizes napok száma: 6 nap/év. (Az elmúlt 10 évre viszonyítva)
- Belvízvédelmi készültség gyakorisága: 3 elrendelt készültség / 10 év (I. és II. fok).

A község belvíz veszélyeztetettség szempontjából a kismértékben belvízveszélyes kategóriába tartozik. Külterületről érkező, lakóházakat érintő belvízbetörésre nem kell számítani.

Az 1999. évi rendkívüli belvízhelyzet során, a belterületen inkább az északi részen, a mélyfekvésű területeken, külterületen pedig a település keleti részén keletkeztek elöntések.

Külterületi belvízelöntések Nyírmeggyes településen

A belvízproblémákat több esetben az elhanyagolt csapadékcatorna rendszer okozta. A község területén beépíteni csak vízrendezett területeket lehet. Beépítés előtt a mély fekvésű területeket fel kell tölteni, a vízvezető hálózatot ki kell építeni. A csapadékvíz elvezetés tervezésénél ezeken a helyeken gondolni kell a felületi vizek elvezetésén kívül a talajvízszint süllyesztésére is. A belterületi beépíthetőségre általánosan elmondható, hogy vízrendezéssel, illetve víztelenítéssel végrehajtható.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A település viszonylag kiépített, működő kommunális, műszaki infrastruktúrával rendelkezik, azonban a lakosság komfort érzetének, életminőségének javítása, valamint a fenntartható fejlődés és a környezetvédelmi célok elérése érdekében van még javítani és korszerűsíteni a kommunális infrastruktúra rendszereit.

A település belterületén jelentős átmenő forgalom miatt a gépjárművek zajterhelése, valamint a felvert porhatása jelentős.

A település egészében a szelektív hulladékgyűjtést és környezetbarát hulladékgazdálkodást, az illegális hulladék elhelyezést visszaszorítva szükséges megoldani.

A csapadékvizek elvezetésén javítani szükséges.

Levegőminőség javítása érdekében a parlagfű visszaszorításra helyi rendelet megalkotása szükséges.

Ezzel együtt a települési funkció erősítése, rendezettebb kialakítással, és a közlekedés fejlesztésével elsődleges a környezeti elemek védelme mellett. A meglévő szilárd útburkolatok minőségét javítani szükséges. A településen átvonuló gépjárművek sebességét, járdaszigetek beépítésével, települést elkerülő út kialakításával, lehetne csökkenteni.

A környezetvédelem keretében a településen megvalósítandó legfontosabb cél, hogy az embert körülvevő épített és természetes elemek közötti összhangot megteremtsék, valamint állapotuk javulását elérjék. A környezetterhelés csökkentése, a fenntartható vidékfejlesztés, az emberi életminőség javítása a program kiemelt területeit képezik. A környezettudatos viselkedésre hulladékgyűjtési akciók segítségével a felnőtt lakosságot is rá kell kényszeríteni a település környezetének védelmére. El kell készíteni a település „Környezetvédelmi Programját” amely hosszútávon iránymutatásokkal szolgálna a problémák megoldására. Anarcs lakosságának körében a környezettudatos viselkedés kialakítása jelentős mértékben javítaná a település környezeti állapotát.

**1.18. KATZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLET- FELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST
BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)**

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A település közigazgatási területe nem érintett alábányászott területekkel, barlangok és pincék területével.

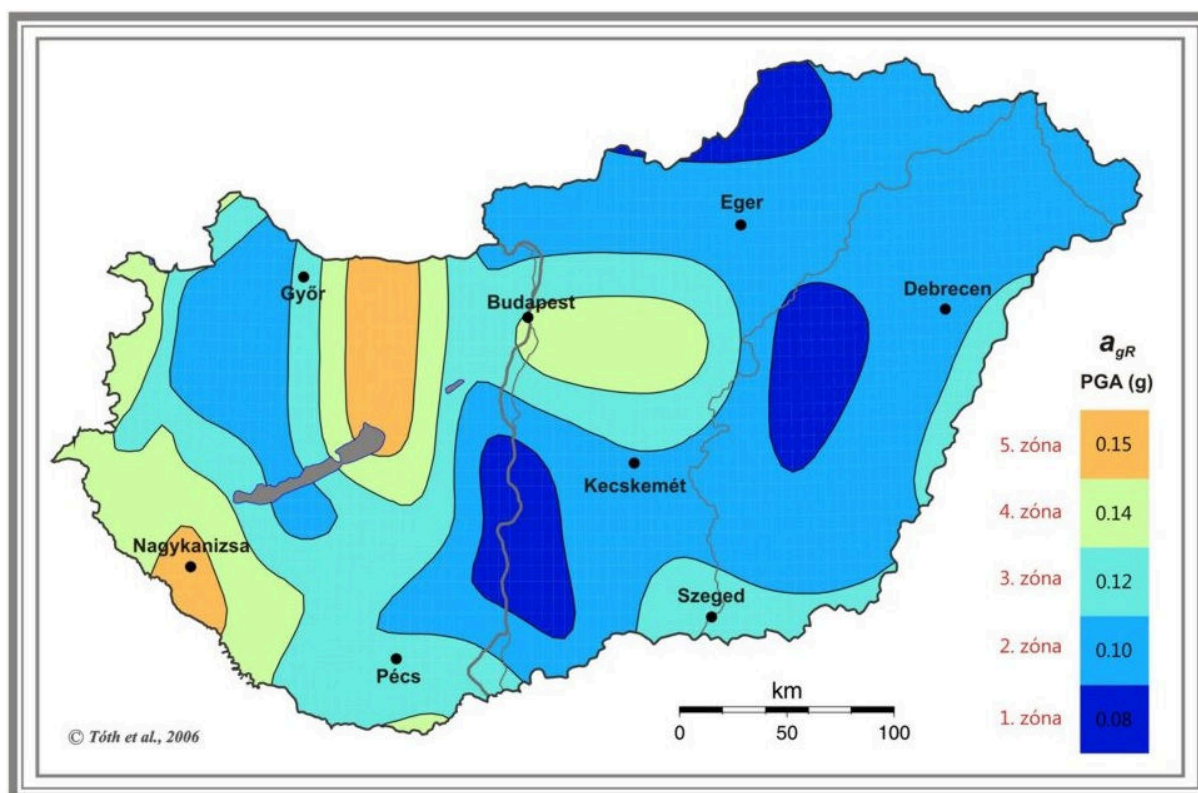
1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett csúszás-, süllyedésveszélyes területekkel.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

A települést és környékét igen ritkán érik földrengések. Az ország szeizmikus veszélyeztetettségi zónáiból, a település közvetlen környezete a 2. zónához tartozik. (PGA értéke: horizontális gyorsulás értéke 50 évre, 10% meghaladási valószínűség mellett (1/475 és gyakoriság) az alapkőzeten, „g” egységben).

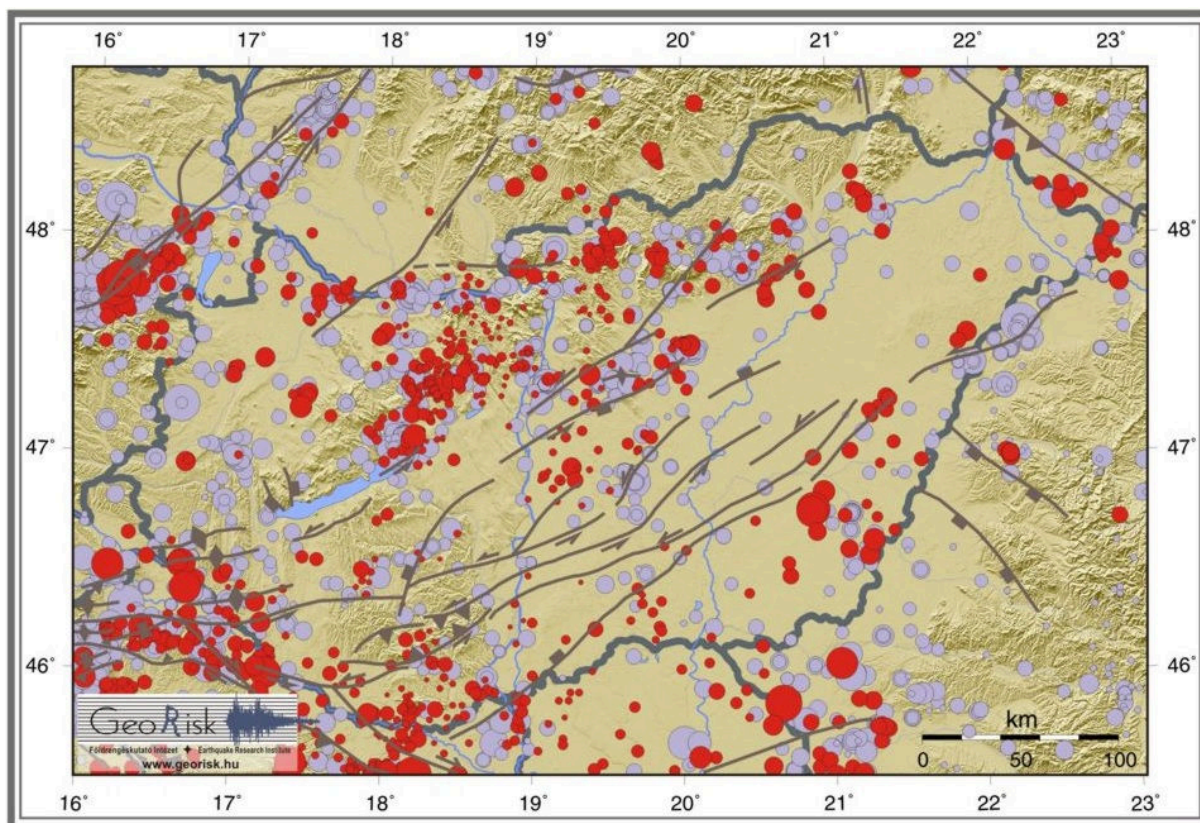
Magyarország szeizmikus zóna térképe

(Forrás: GeoRisk Földrengés Mérnöki Iroda)

A történelmi és a jelen korban feljegyzett szeizmológiai események által nem, vagy szinte alig érintett területen fekszik Nyírmeggyes.

Magyarország szeizmotektonikája

FÖLDRENGÉS ADATOK:
Zsiros T.: Magyar földrengés katalógus (456-1995)
Tóth L., Mónus P., Zsiros T., Kiszely M., Czifra T.:
Magyarországi földrengések évkönyve (1995-2009)

NEOTEKTONIKAI (AKTÍV) SZERKEZETEK:
Horváth F., Bada G., Windhoffer G., Csontos L., Dövényi P., Fodor L.,
Grenerczy Gy., Sikhegyi F., Szafián P., Székely B., Timár G., Tóth L., Tóth T.:
A Pannon-medence jelenkori geodinamikájának atlasza (2005) T034928. sz. OTKA

● Történelmi földrengések (456-1994)
● Jelenkori földrengések (1995-2009)
— Neotektonikai (aktív) szerkezetek

(Forrás: GeoRisk Földrengés Mérnöki Iroda)

A település közigazgatási területe nem érintett földrengés veszélyeztetett területekkel.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett árvízveszélyes területekkel.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Nyírmeggyes község a Nyírségi (Délkelet-Nyírség) tájegységben, a 44. számú **Kraszna-balparti belvízrendszer** területén helyezkedik el. Domborzata tagolt, változatos talaj és terepviszonyok jellemzik. A jellemző terepmagasság Nyírmeggyes község belterületén 135,90 – 140,60 mBf. között változik.

Az enyhe lejtésű dombvonulatok és doboldalok a mezőgazdasági művelést lényegesen nem akadályozzák. A 10-15 %-nál meredekebb doboldalakat nagyrészt gyümölcsstermesztéssel, a déli részen jelentős erdőterületekkel hasznosítják.

Nyírmeggyes Község a 07. 12. számú – Kraszna bal parti – belvízvédelmi szakaszon helyezkedik el.

A terület belvízveszélyeztettsége:

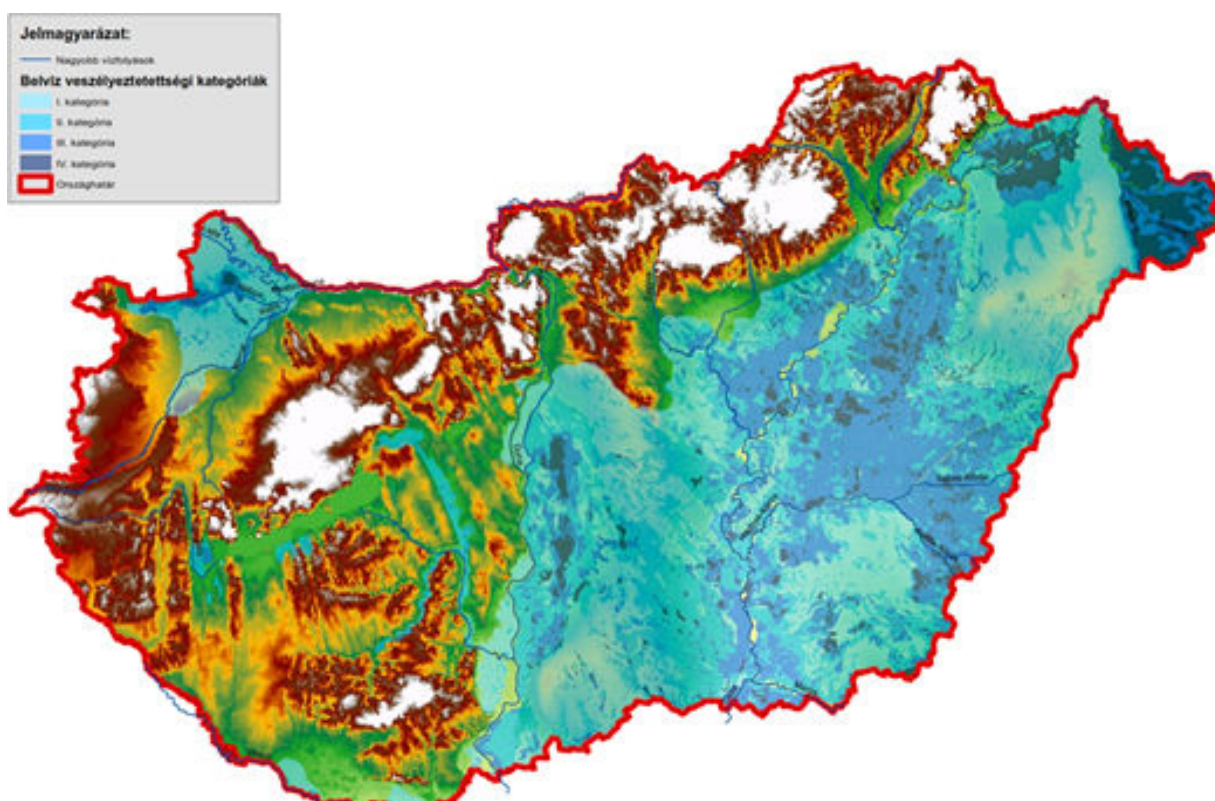
- Pálfai index: mérsékelten belvízveszélyes (2-es veszélyeztettségi kategória.
- Évi átlagos belvizes napok száma: 6 nap/év. (Az elmúlt 10 évre viszonyítva.)
- Belvízvédelmi készültség gyakorisága: 3 elrendelt készültség /10 év (I. és II. fok).

Külterületről érkező, lakóházakat érintő belvízbetörésre nem kell számítani.

A község területén belvízvédelmi művek a FETIVIZIG és az önkormányzati csatornák.

A község belvízveszélyeztettség szempontjából a kismértékben belvízveszélyes kategóriába tartozik.

Magyarország belvízveszélyeztettségi térképe

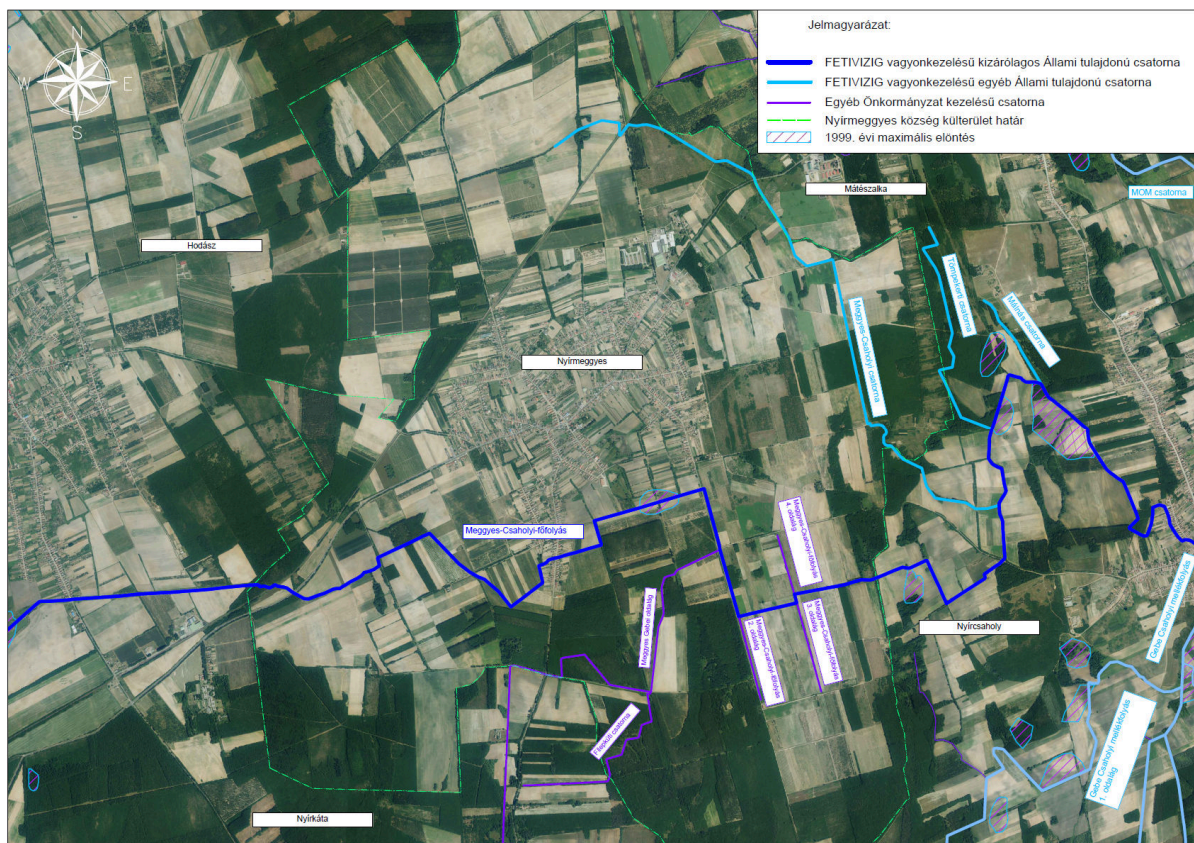

(Forrás: Közép-Tisza- vidéki Vízügyi Igazgatóság)

1.18.2.3. Mélyfekvésű területek

Az 1999. évi rendkívüli belvízhelyzet során, a belterületen inkább az északi részen, a mély fekvésű területeken, külterületen pedig a település keleti részén keletkeztek elöntések, a következő ábra szemléltet.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

(Forrás: Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság - Vízügyi Szakvélemény)

A belvízproblémákat több esetben az elhanyagolt csapadécsatorna rendszer okozta. Az elöntések foltokban alakultak ki.

A község területén beépíteni csak vízrendezett területeket lehet. Beépítés előtt a mély fekvésű területeket fel kell tölteni, a vízelvezető hálózatot ki kell építeni.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

A település a Nyírségi tájegységben, a 44. számú Kraszna-balparti belvízrendszer területén helyezkedik el.

Domborzata tagolt, változatos talaj és terepviszonyok jellemzik. A jellemző terepmagasság Nyírmeggyes község belterületén 135,90 – 140,60 mBf. között változik. Külterületen 132,8 mBf és 150,1 mBf. magasságok is előfordulnak. A terület terepesésének iránya ÉK-i.

A község belterületét délen közvetlenül érinti a FETIVIZIG kezelésében lévő Meggyes-Csaholyi-főfolyás, amely belterületen az összegyülekező csapadékvizek fő befogadója.

Keleten a Meggyes-Csaholyi csatorna és a Tömpekerti csatorna húzódik. A csatornák az öblözetre jellemző 20 l/sec/km² fajlagos vízhozamra lettek kiépítve. Nyírmeggyes község közigazgatási területén az alábbi Magyar Állam tulajdonú, és FETIVIZIG vagyonekezelésű csatornák találhatóak:

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Sorszám	Csatorna neve	Állami tulajdon formája
1.	Meggyes-Csaholyi-főfolyás	kizárólagos
2.	Meggyes-Csaholyi csatorna	egyéb
3.	Tömpekerti csatorna	egyéb

A község területén található önkormányzati tulajdonban lévő csatornák:

Sorszám	Csatorna neve	Állami tulajdon formája	Csatorna kezelője
1.	Filepkuti - csatorna	önkormányzat	Ecsedi láp - Kraszna-balparti Vízgazdálkodási Társulat
2.	Meggyes – Gebei oldalág	önkormányzat	Ecsedi láp – Kraszna-balparti Vízgazdálkodási Társulat

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (p. lejtés, felszakadás)

A település közigazgatási területén nincsenek kedvezőtlen morfológiai adottságok.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

A település közigazgatási területén nincsenek magassági és mélységi korlátozások.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

A település közigazgatási területén tevékenységből adódó korlátozásról nem beszélhetünk.

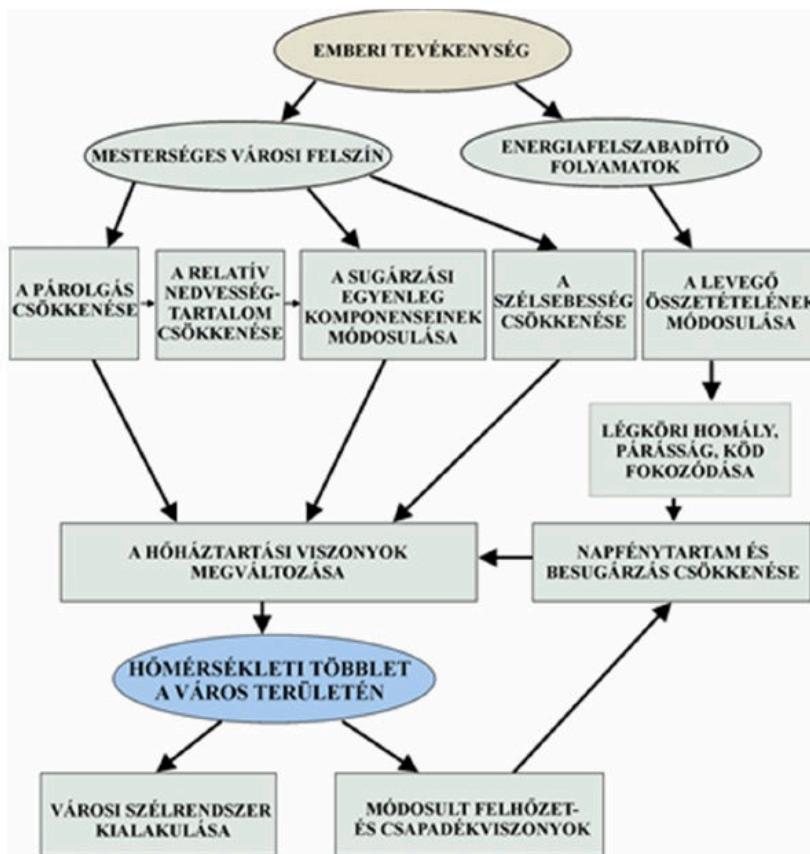
1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

Nyírmeggyes közigazgatási területét nem érinti hatósági engedéllyel rendelkező bányatelek.
Megkutatott ásványi nyersanyag lelőhely nem ismert.

1.20. VÁROSI KLÍMA

1.20.1. A városi klíma kialakulásának tényezői

Az egyedi, települési klíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természete övezetéhez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros, ok-okozati összefüggésben állnak.

Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket jelentősen befolyásolja. A településen lehulló csapadék mennyiség a mesterséges, nem vízáteresztő felszínének és csapadékelvezető hálózatának köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a településen a rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint egy település környéki területeken. Ezáltal a belterületen a relatív páratartalom is kisebb lesz.

A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a település felett nagyobb a sűrűség, ami a szélsebesség csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

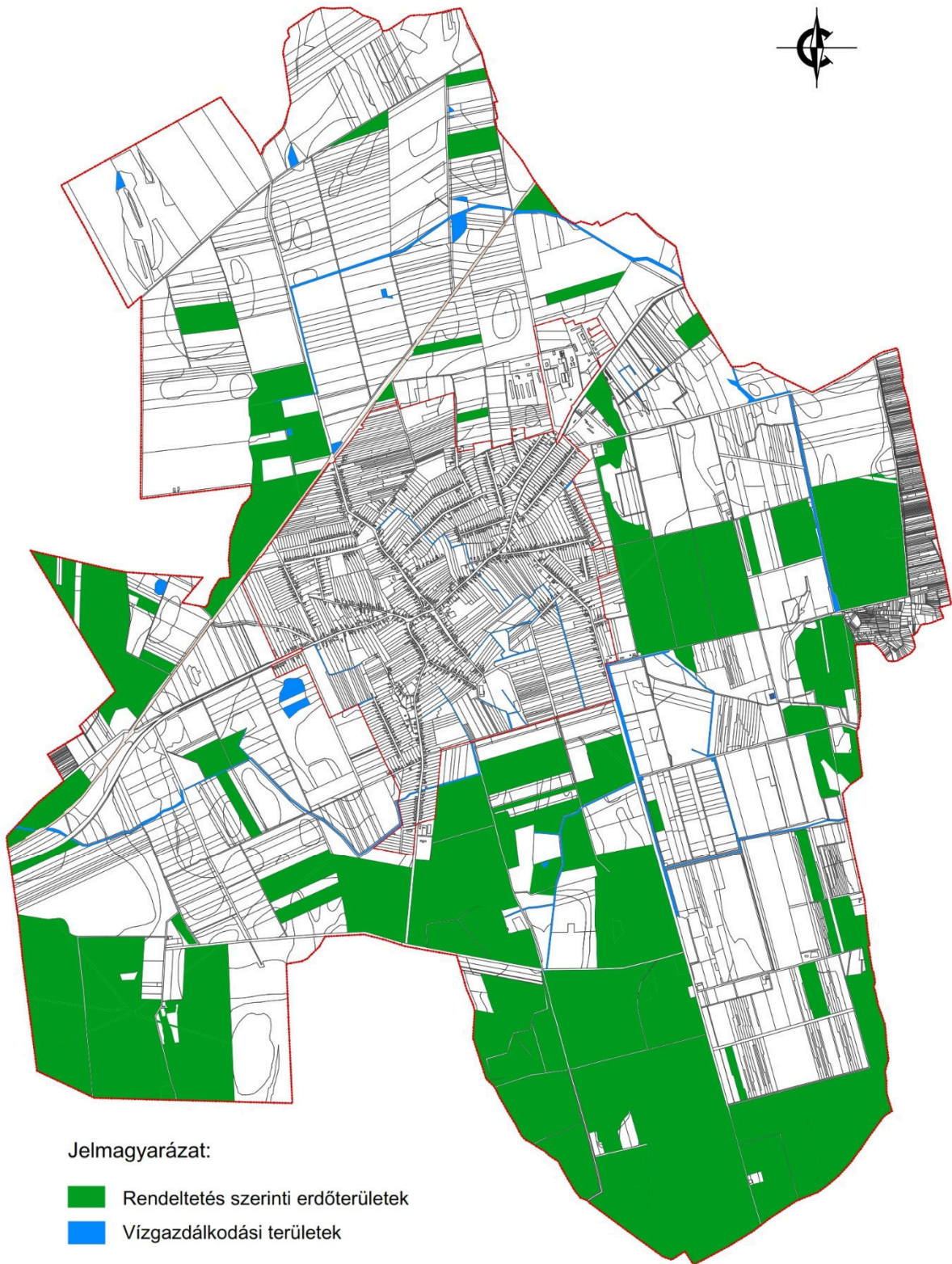
Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Felszintípus	Albedó (α)	Emisszivitás (ϵ)
Csupasz talaj (sötét, nedves)	0,05-	0,98-
(világos, száraz)	0,40	0,90
Sivatag	0,20-0,45	0,84-0,91
Fű hosszú (kb. 1 m magasságú)	0,16-	0,90-
rövid (kb. 0,02 m magasságú)	0,26	0,95
Mezőgazdasági földek, tundra	0,18-0,25	0,90-0,99
Gyümölcsös	0,15-0,20	
Erdő Lombhullató (lomb nélküli állapot)	0,15-	0,97-
Lombhullató (lombos állapot)	0,20	0,98
Örökzöld	0,05-0,15	0,97-0,99
Víz (kis zenitsszög esetén)	0,03-0,10	0,92-0,97
(nagy zenitsszög esetén)	0,10-1,00	0,92-0,97
Hó régi	0,40-	0,82-
friss	0,95	0,99
Jég tenger	0,30-0,45	0,92-0,97
gleccser	0,20-0,40	
Aszfalt	0,05-0,20	
Beton	0,10-0,35	
Fehér festett fal	0,50-0,90	
Színes festett fal	0,15-0,35	
Piros/barna tetőcserép	0,10-0,35	
Tégla és kő	0,20-0,40	
Kátrány és sóder	0,03-0,18	
Hullámlemez tető	0,10-0,15	

Mindezek hatására megváltoznak a hőháztartási viszonyok: a község területén hőmérsékleti többlet alakul ki. Ezt kiegészíti az is, hogy a levegőszennyezés hatására fokozódik a különféle üvegházgázok koncentrációja a város fölött, ami erősíti az üvegházhatást.

1.20.2. Nyírmeggyes települési klímáját befolyásoló tényezők

A község klimatikus viszonyainak alakulásában nagy szerepet játszik, hogy a közvetlen környezetben nagy kiterjedésű erdőszült területeket, vízfelületeket találunk. Jelentős geomorfológiai mozgás (pl.: leáramlások), amelyek önmagukban is ún. légcatornák kialakulását eredményezik, nem találhatók. Ezek együttesen befolyásolják a község területén uralkodó (kontinentális) viszonyokat.

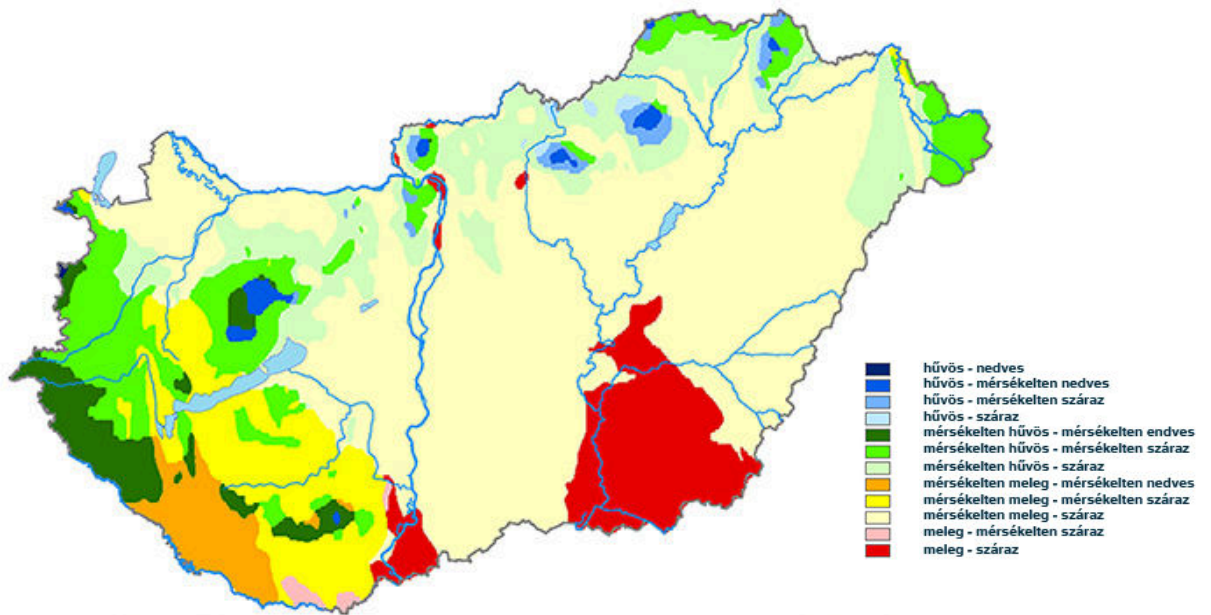
Jelmagyarázat:

- Rendeltetés szerinti erdőterületek
- Vízgazdálkodási területek

(Forrás: Saját szerkesztés)

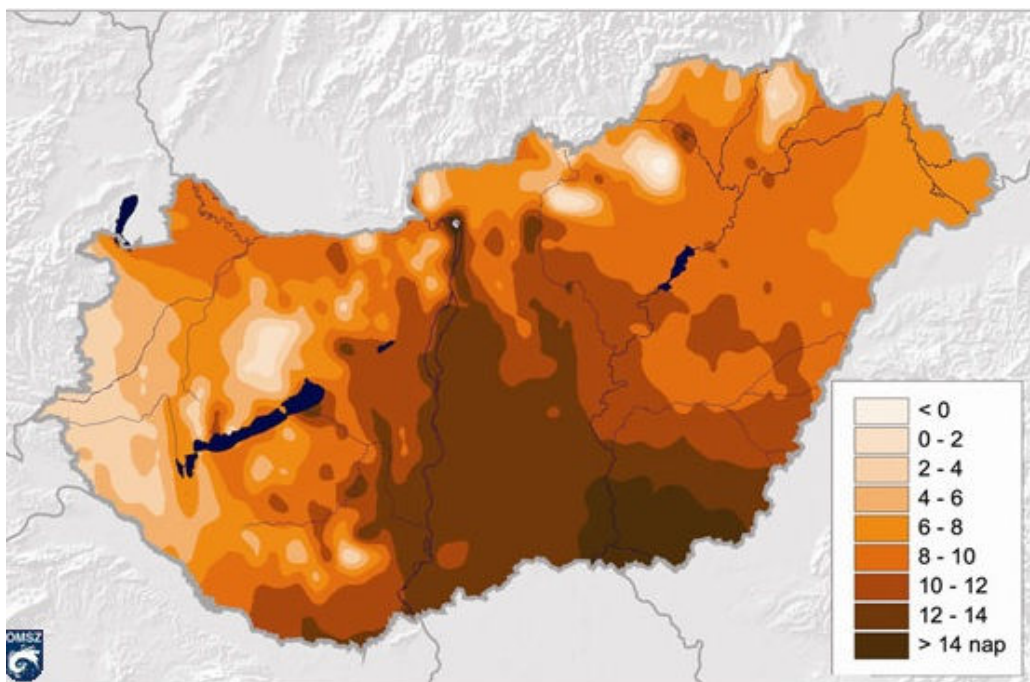
Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Klimatikus viszonyok eloszlása Magyarországon

(Forrás: OMSZ)

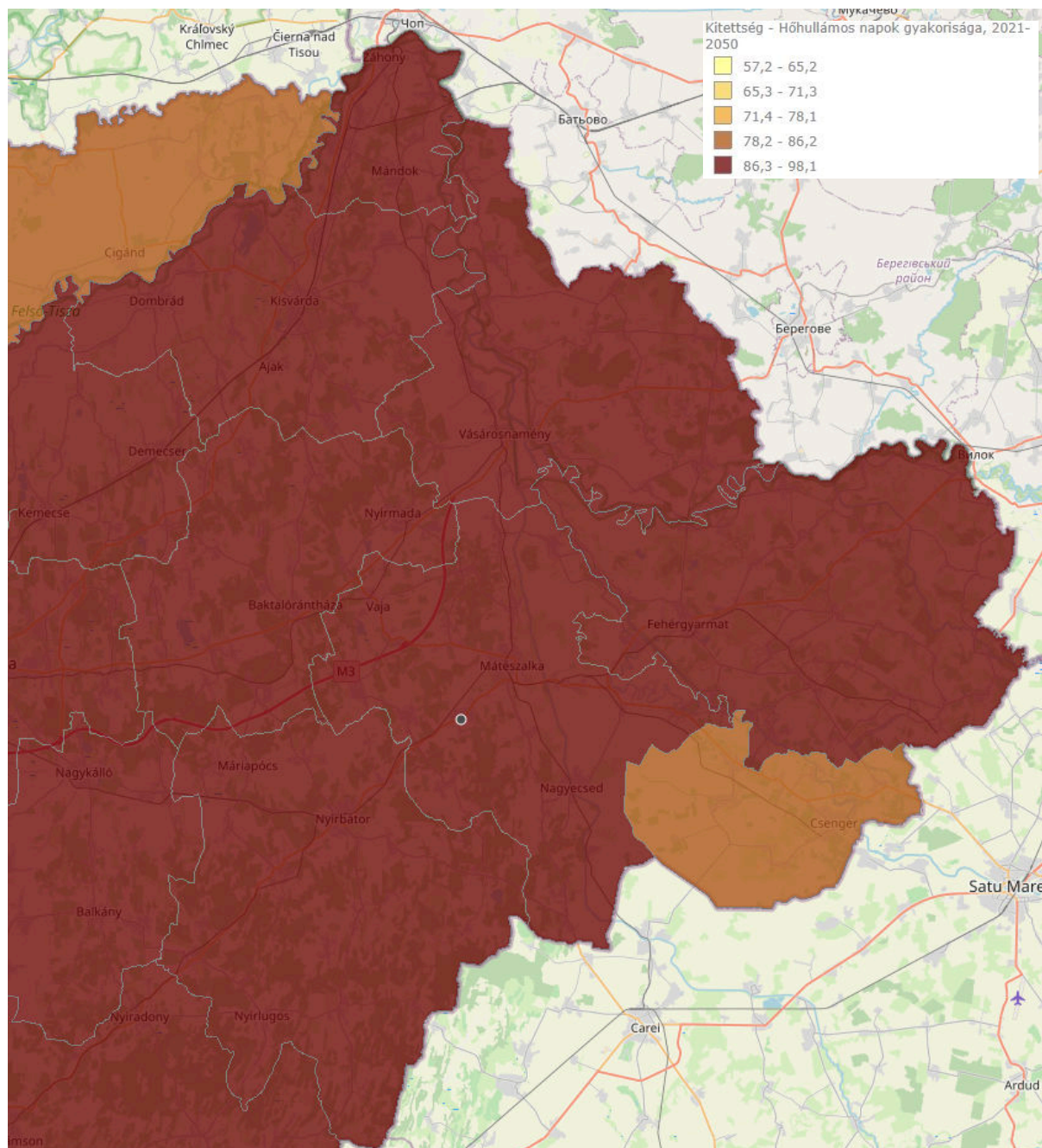
Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet >25°C) az 1980-2009-es időszakban

(Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat)

A NATÉR alapján a település térségében a hőhullámos napok gyakorisága - a 2021-2050 időtávra prognosztizáltan – kb. 90%-kal növekszik éves szinten az 1991-2020-as időszakhoz viszonyítva.

Nyírmeggyes Község Településrendezési Tervéhez HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

(Forrás: NATÉR – Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer)

1.20.3. A klímabarát város kialakulásának alapvetései, ajánlások

1. Klímapartnerség és többszintű kormányzás a városokban

A városok számára széles körű és rendszeres, szervezett partnerség létrehozása ajánlatos, amely a következőket veszi figyelembe:

- Együttműködés a város működését érintő nemzeti, regionális hatóságok és önkormányzatok között, összhangban az ágazati politikákkal is.
- A városi klímapolitikát széles körre épülő, tartós és jól szervezett partnerség keretében kell kialakítani, mely mind a lakosságot, mind a civil és gazdasági szereplőket magába foglalja.

- Integrálni kell a klímabarát szempontokat a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig minden téren. A városi önkormányzat minél több szakterületre támaszkodhat, annál erősebb városi klímapolitikát tud megvalósítani.
- A városi klímapolitika kialakításának egyik legfontosabb eszköze lehet a város gazdaságpolitikája, amennyiben az képes a zöld gazdaság céljait és elveit követni, valamint erősíteni a helyi erőforrásokra épülő helyi gazdaságot.
- Európai és nemzeti szinten biztosítani kell a városi és városhálózati klímapolitikai kezdeményezések megismerését, és hasznosítani azok tapasztalatait, lehetőleg városi hálózatokon keresztül.

2. Klímatervezés az integrált stratégiákban

A városoknak az alábbi elvek szerint érdemes integrálniuk az éghajlati szempontokat saját stratégiáikba:

- A városi klímatervezést a város más fejlesztési és irányítási folyamataihoz kell kötni egy integrált, többszintű megközelítéssel, mind a kibocsátás-csökkentés és megelőzés, mind az alkalmazkodás lehetőségeit figyelembe véve.
- A klímaváltozást a városok stratégiai tervezési folyamatának minden egyes lépésénél figyelembe kell venni (helyzetfeltárás, célok és eszközök kijelölése, a nyomon követés és a végrehajtás megtervezése).

3. Klímabarát városszerkezet kialakítása a városszerkezet és az övezeti tagolás révén

A városoknak törekedniük kell:

- a kompakt városszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a városszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- a városon belüli és város körüli utazási, közlekedési szükséglet mérséklésére; optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a többközpontúság erősítésére nagytérségi, agglomerációs szinten, csakúgy, mint a városszerkezetben;
- a városi zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket;
- magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) hasznosítására, és kerülni kell a zöldmezős beruházásokat.

4. Város és vidéke (város és környéke) együttműködései

A helyi önkormányzatoknak és az érintett társadalmi szereplőknek érdemes együttműködniük annak érdekében, hogy:

- Erősítsék a város és vidéke munkamegosztáson alapuló együttműködését, úgy, hogy az a város szétterülését megfékezze, megelőzve így a beépített területek összenövését, a fokozott energiafogyasztást és ökológiai funkciójú területek elvesztését.
- Korlátozzák a városok szétterülését, megakadályozva a városkörnyéki vidékies területek és természetes zöldterületek beépítését, a város elkerülhetetlen növekedése a közösségi közlekedési útvonalakat kövesse

- A városban élők élelmiszerszükségletét mind nagyobb arányban a környék mezőgazdasági termelői biztosítják, az értékesítési lánc rövidüljön és lehetőleg maradjon a térségen belül.

5. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és társadalmi következmények

Annak érdekében, hogy a városok segítsenek a hátrányos helyzetű csoportokon, és hogy figyelembe vegyék a klímaváltozás társadalmi hatásait, az alábbiakat kell tenniük:

- Fokozottan figyelembe kell venni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekeit és kockázatait, hiszen nekik további erőfeszítésekre van szükségük, hogy alkalmazkodjanak a változó körülményekhez.
- A városok legyenek fokozott figyelemmel a megelőző és alkalmazkodási intézkedésekkel járó lehetséges negatív társadalmi hatásokra, és ilyen esetben tegyenek ellensúlyozó intézkedéseket, különösen azokban a térségekben, ahol sokan élnek hátrányos helyzetben.

6. Klímabarát építészeti megoldások

A helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a városoknak a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- Megelőzés – hatékony energetikai megoldások az építészetben, energiatudatos építészet (pl. passzívház, alacsony szén-dioxid-kibocsátású épületek).
- A háztartások energiafogyasztásának mérséklése (fűtés, hűtés, világítás), megújuló energiák felhasználása (pl. nap- és geotermális energiafelhasználás).
- Víztakarékoság és újrahasznosítási megoldások, újrahasznosítható, környezetbarát építőanyagok alkalmazása az építészetben.
- Az épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási helyzetekre.
- Holisztikus, mindenre kiterjedő (építőanyag-gyártás, építés, használat, bontás/újrahasznosítás) energia-, költség- és károsanyag-kibocsátás elemzés készítése az épületek teljes életciklus elemzése során.

7. Klímatudatos magatartás és életmód

A helyi hatóságok számára előnyös, ha növelik a lakosok környezeti felelősségét. A mindennapi életmód az oktatás, a kultúra, az ismeretterjesztő kampányok, események által is befolyásolható, annak érdekében, hogy megerősítsék:

- a közös felelősséget a városi környezet állapotáért és a közös társadalmi értékek kialakítását;
- klíma- és környezettudatos életmódot: például utazási szokások, fogyasztási szokások és piaci kereslet kialakítása;
- klímaváltozás következményeinek megismertetését, a tudásmegosztást;
- helyi erőforrások hasznosításának ösztönzését, a helyi termelők marketingjét;
- helyi közösségek kohézióját, összetartó erejét, ennek érdekében a társadalmi, kulturális és vallási intézmények lehetőségeinek bővítése szükséges.

8. A klímabarát városok további főbb szektorális pillérei

- A városok sokat tehetnek a klímaváltozás megelőzéséért önmagában már azzal is, hogy mint helyi piacok megerősítik a helyi, részben önellátó gazdaságot, amelynek célja a

helyi igények kielégítése helyi erőforrások által mind a városokban, mind annak vidéki környezetében.

- Klímabarát, fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, de versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, előtérbe helyezve a gyalogos és a kerékpáros közlekedést, valamint a változó klimatikus viszonyokhoz való alkalmazkodást (pl. árnyékolás, légkondicionálás, infrastrukturális elemek).
- Biztosítani kell a hatékony és energiatakarékos energiagazdálkodást, kombinálva a zöld- és a helyi energia-előállítást a helyi gazdaság fejlesztésével, megújuló energiák felhasználásával és a városi hulladékból készült biogáz előállításával.
- Fenntartható, természetközeli városi vízgazdálkodási rendszer kialakítására van szükség, szoros együttműködésben a vízgyűjtő terület többi településével. A műszaki infrastrukturális szolgáltatásokat fel kell készíteni a változó környezeti feltételekre, különösen az árvízvédelem, közlekedésbiztonság szempontjából.
- Olyan katasztrófavédelmi intézkedéseket kell tenni és olyan egészségügyi szolgáltatásokat kell létrehozni, amelyek az egyre gyakoribb és jelentősebb környezeti kockázatokat sikeresen képesek kezelni (árvíz, hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék, tengerszint-emelkedés, hőhullámok, vízhiány, ipari katasztrófák, havária helyzetek). Növelni kell az ezzel foglalkozó intézmények, szervezetek felkészültségét és a lakosság tudatosságát.

*(Klímabarát városok, kézikönyv az európai városok klímaváltozással kapcsolatos feladatairól és lehetőségeiről –
VÁTI 2011*